Poštarina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 52 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, április 22. 109. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10. 9—52, 370. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A francia választások

állnak most a nemzetközi érdeklődés középpontjában. Minden nép feszült figyelemmel tekint a francia pártok mérkőzésének kimenetele elé és a világsajtó tarkállik a választási eredményeket találgató prognózisoktól. Ennek az általános várakozásnak az oka az a körülmény, hogy a francia belpolitika alakulása nem közömbös az európai helyzet szempontjából sem.

A háboru után Poincaré a nacionalista blokk kormányának élén rányomta a maga Ruhrpolitikájának bélyegét a népek egymáshoz való viszonyára. A francia engesztelhetetlenség a németekkel szemben internacionális irányzattá szélesedett és az ujabb katasztrófával fenyegető ellentéteket nem tudták kiküszöbölni az évről-évre összeülő diplomáciai kongresszusok. Mihelyt azonban megváltozott a francia belpolitika orientációja és a baloldali kartell vezére, Herriot vette át a hatalmat, pacifista föllélegzés volt Európaszerte észlelhető és nem lehetett többé föltartóztatni azt a folyamatot, amely Locarnóhoz és Thoiryhoz vezetett. A francia nép kiábrándult a kardcsörtetés politikájából, likvidálni akarta a multat és minden gondja a gazdasági válság leküzdésére összpontosult. Ennek a francia közhangulatnak volt a reprezentánsa Herriot, aki a pénzügyi szanálás külpolitikai előfeltételeit a népek tapsai között teremtette meg. Ámde magát a pénzügyi szanálást a baloldali kartell kormányai nem tudták végrehajtani és igy került a sor a nemzeti megegyezésre, amely ismét Poincarét juttatta vezérszerephez. Herriot, Briand és Painlevé a békés külpolitika jótállóiként foglaltak helyet a kormányban, de a belpolitikai és gazdasági problémák megoldására szinte diktátori hatáskörrel ruházták fel Poincarét, aki ebben a missziójában nagy sikereket aratott.

A mostani francia választások elsősorban arra a kérdésre fognak megfelelni, hogy szükségesnek tartja-e a francia nép a jobb- és baloldal további együttmüködését és ha nem, melyik tábort részesiti bizalmában. A jelek szerint nem várható lényegesebb eltolódás a pártok számarányában és valószinü, hogy a kormány jelenlegi összetétele érintetlen marad. A francia közvélemény méltányolja azokat az érdemeket, amelyeket a baloldali pártok szereztek a konszolidáció előkészitése körül és azt a szilárd békeakaratot, amellyel a külpolitikai nehézségeket elháritották, de természetesen nem zárkózik el a pénzügyek terén Poincaré által végzett hatalmas munka értékelése elől sem.

A nacionalista blokk, amely a frank rohamos megjavulását a maga politikai nyereségszámlájára irja, ezen a réven különösen a kispolgárság körében számit térhódításra. Ebben a számitásban zavarja Poincarét az a nagy népszerüség, amelyet a baloldali pártok celebritásai a békepolitika inaugurálásával és kiépitésével kivivtak. Poincaré sulyt vet arra, hogy pártja a választási küzdelemben ne azzal a hátránnyal megterhelve vegyen részt, amit a francia tömegek előtt a Briand szárnyaló békeszózataival szembehelyezkedő külpolitikai aggresszivitás jelent. Erre vall carcassonei beszéde is, amelyben versenyre kel külügyminiszterével a megértés, a béke, a népek együttmüködésének glorifikálásában. Poincaré bizik abban, hogy Franciaország pénzügyi talpraállitására hivatkozva elhódithat pozíciókat a baloldaltól, de annyira nem kicsinyli le ellenfeleit, hogy ne iparkodna politikai tőkéjük kisajátitására. Akárhogy ütnek is ki a francia választások, az európai politikára megnyugtató perspektivát nyit, hogy még a nacionalista blokk is a békepropagandát használja fel a választási agitáció eszközéül.

Vukicsevics Velja miniszterelnök Szuboticán keresztül utazott Becskerekre

A szuboticai főispán és polgármester is a miniszterelnökkel utaztak — Még nem állapitották meg a szuboticai gyülés időpontját

A becskereki nagygyülésre Szuboticán is nagy előkészületek történtek. *Vukicsevics* Velja miniszterelnök a kormány több tagjával együtt Szuboticán keresztül utazott Becskerekre és a miniszterelnök kiséretéhez Szuboticán csatlakoztak *Manojlovics* Dusán főispán, *Sztipics* Károly polgármester, *Jurics* Márkó képviselő, továbbá a szuboticai radikális párt több vezető tagja. Magáról Szuboticáról mintegy hatvanan utaztak Becskerekre és nagyon sokan mentek a szuboticai kerülethez tartozó községekből is.

A miniszterelnök vonata éjjel háromnegyed tizenegykor érkezett Szuboticára. Az állomáson a miniszterelnököt és a minisztereket a város lakossága nevében Sztipics Károly dr. polgármester üdvözölte, majd *Jurics* Márkó képviselő, *Manojlovics* Dusán főispán és *Sztipics* Károly dr. polgármester, valamint a szuboticai radikális pártnak a becskereki gyülésen résztvevő delegátusai.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa elutazása előtt beszélt *Sztipics* Károly dr. polgármesterrel, akihez kérdést intéztünk a szuboticai radikális nagygyülés időpontjára nézve. A polgármester kijelentette, hogy ezt a kérdést Vukicsevics Velja miniszterelnökkel fogják az uton megbeszélni, mert a szuboticai radikális szervezet meghivja a miniszterelnököt és a kormány több tagját is, hogy vegyenek részt a szuboticai gyülésen. Igy a gyülés határnapját a miniszterelnök kivánsága szerint fogják megállapitani.

Becskereki jelentés szerint Becskereken nagy előkészületet tettek a beogradi vendégek fogadtatására. *Vukicsevics* Velja miniszterelnök és a kiséretében levő politikusok vasárnap reggel nyolc órakor érkeznek Becskerekre. A pályaudvaron *Rajics* Szvetiszláv beogradi főispán, dr. *Sztajics* Jován helyettespolgármester, *Beslin* Nikola tartománygyülési elnök, a becskereki radikális párt elnöke fogadják a vendégeket. A házakat már szombaton fellobogózták Becskereken.

A népgyülés délelőtt kilenc órakor kezdődik a vármegyeháza előtt és azon tizenötezer ember részvételére számitanak. A gyülésen a kormány tagjai közül *Vukicsevics* Velja miniszterelnök, *Sztankovics* Szvetozár földmivelési miniszter és *Radovics* Cséda szociálpolitikai miniszter fognak beszélni.

A gyülés után a miniszterek fogadják a küldöttségeket.

Mint Noviszadról jelentik, vasárnap délután a noviszadi hivatalos radikális párt értekezletet tart, amelyen Vukicsevics miniszterelnök is jelen lesz. A miniszterelnök Becskerekről délután autón megy át Noviszadra.

A Vajdaság legjelentősebb eseménye: a radikálisok becskereki nagygyülése

A miniszterelnök kijelentette, hogy a gyülés nem irányul sem Nincsics, sem Sztojadinovics ellen és nem akar leszámolás lenni az elégedetlen radikálisokkal — Sztanojevics Aca nem azonositja magát a főbizottság agressziv tagjaival — Békülékeny a Pasics-csoport

Sztanojevics Áca a király Őfelségénél

Beogradból jelentik: A radikális párt vasárnapi becskereki nagygyülése

a legjelentősebb politikai gyülésnek igérkezik, amelyet eddig a Vajdaságban tartottak.

Vukicsevics miniszterelnökön kivül a kormánynak még három tagja, *Sztankovics* Szvetozár földmivelésügyi, *Kujundzsics* Bogoljub postaügyi és *Szimonovics* Milán vallásügyi miniszter utaznak el Becskerekre és a vajdasági radikális képviselők csaknem teljes számban, ezenkivül sok tekintélyes radikális képviselő, mint *Obradovics* Dragomir volt vallásügyi miniszter, *Szélics* Ivica, *Jokszimovics* Urgin, *Nikolics* Tesman, *Bruzsia* Radomir, dr. *Jevremovics* Milutin, *Matics* Vicencije, *Joksics* Bora, dr. *Mikajlovics* Csedomir, *Jeftics* Radomir, *Popovics* Toma, *Parezsanin* Ratko, *Protics* Jován, *Cvetkovics* Dragisa, *Jankovics* Gyura, *Kobaszica* Sztepan, dr. *Milasinovics* Bogdán, *Szretenovics* Szretén, *Grgurevics* Veljko, *Walter* Lujo, *Hrisztics* Borisz, dr. *Radivojevics* Jován és más képviselők.

Dr. *Markovics* Lázár volt igazságügyminiszter, aki szombaton délelőtt több, mint egy óra hosszat volt a miniszterelnöknél, kijelentette, hogy

Vukicsevics Velja nem azért megy el a becskereki gyülésre, hogy bárkit is támadjon, hanem azért, hogy válaszoljon az ellenzék kritikájára és kifejtse a kormány programját.

A becskereki gyülés mellett nagy érdeklődéssel fordul a közvélemény a radikális párt főbizottságának magatartása elé is.

Sztanojevics Áca, a főbizottság alelnöke még pénteken este megérkezett Beogradba és audiencián jelent meg Őfelségénél.

Vukicsevics miniszterelnök szombaton délben volt audiencián és ezt összefüggésbe hozzák Sztanojevics Áca péntek esti kihallgatásával. Sztanojevics Áca magatartása kétségtelenül döntő jelentőségü lesz a főbizottságban. Az eddigi jelek szerint

Sztanojevics nem azonositja magát azzal a harcias felfogással, amely a főbizottság egy részénél mutatkozik.

Általában a Pasics-csoport legnagyobb része meglehetős rezerváltsággal viselkedik, továbbra is a pártegység megóvását hangsulyozza és azt mondja, hogy

a jelenlegi elmérgesedett pártviszonyokért a centrum néhány vezető tagja felelős.

A Pasics-csoport szerint a főbizottságnak az volna a feladata, hogy felhivja a kormány figyelmét az elkövetett kormányzási hibákra és igyekezzék a kormányt rábirni a hibák jóvátételére. Általában

a pártbéke helyreállitásának szükségességét hangsulyozzák és azt hiszik, hogy ezt néhány exponált személy félretolásával el lehetne érni.

Elsősorban *Makszimovics* Bózsa és *Sztojadinovics* Milán eliminálására gondolnak, a kormány tagjai közül pedig *Sztankovics* Szvetozár földmivelésügyi miniszter ellen irányulna az akciójuk, mert *szerintük Sztankovics miniszter különösen a szuboticai konferencián messzebbre ment, mint azt a párt érdekei megengedték volna. Mindenekelőtt a magyar nyelvnek az önkormányzatokban való használatáról tett kijelentéseit kifogásolják. A Sztankovics Szvetozár elleni panaszok azonban nyilvánvalóan a helyzet nem ismeréséből erednek.*

Sztankovics Áca szombaton délelőtt hosszasan tárgyalt *Trifkovics* Márkóval, délután pedig résztvett a főbizottság

ülésén. A Pasics-csoport békülékeny törekvéseinek hatása, különösen Sztanojevics Áca befolyása máris mutatkozik a főbizottságban, még pedig abban a tényben, hogy

a szükebb bizottság által kidolgozott memorandumot a kormány ellen nem adják át a nyilvánosságnak, hanem az illetékes fórumok elé terjesztik.

A kormány helyzetét politikai körökben ismét szilárdabbnak tekintik. Megnyugtatóan hatott kormánypárti körökben, hogy a kormány hozzálátott a vezető közigazgatási tisztviselői állások átszervezéséhez. Ez már pénteken megkezdődött a vranjai főispán felmentésével, amit *hir szerint követni fog több főispán felmentése ugy Szerbiában, mint a prékoi vidékeken.* Ha a kormány napjai meg volnának számlálva, mint ahogy ellenzéki oldalról hiresztelik, bizonyára nem eszközölne ilyen mélyreható személyi változásokat.

Szombaton megtörtént a megegyezés a parlament elnöke és a miniszterelnök között a parlament összehivása ügyében.

A parlament 26-ikán, csütörtökön ül össze

és napirendjén a legutóbbi ülés napirendjének folytatása szerepel, vagyis a postagalambokról szóló törvényjavaslat tárgyalása és az igazolóbizottság jelentése dr. *Nagy* Ödön, valamint dr. *Hrisztics* Borisz mandátumának igazolása tárgyában.

Marinkovics Voja külügyminiszter vasárnap, 22-én indul haza Genfből és 24-én, kedden érkezik meg Beogradba.

Vukicsevics Velja és Sztanojevics Áca tanácskozása

Sztanojevics Áca szombat délután fél ötkor meglátogatta Vukicsevics Velja miniszterelnököt. Sztanojevics egy óra hosszat tanácskozott Vukicsevics Veljával.

A miniszterelnök a becskereki gyülésről

Vukicsevics Velja miniszterelnök elutazása előtt a következőket mondotta az ujságiróknak:

— A becskereki gyülés sem Nincsics, sem Sztojadinovics, sem a főbizottság ellen nem irányul, hanem ez a radikális pártnak nagygyülése lesz, amelyen én mint radikális veszek részt.

— Érdekes lesz-e ott? — kérdezték az ujságirók.

— Nem lesz az, amit Önök várnak. Nincs szó semmiféle leszámolásról. Mi azért leszünk ott, hogy részt vegyünk a radikális párt nagy manifesztációjában

Pestisjárvány Északfranciaországban

Golas Breugnon a szörnyü vészről

... Mult hét hétfőjén a pestis elvetette a magvát Saint-Fargeauban. Rossz mag, jó termés. A hét végén már tizen feküdtek benne. Azután közelebb jött hozzánk és tegnap már Conlauge de Vinensében tört ki. Micsoda zenebona támadt erre a kacsausztatóban! A sok hős mind nyakába vette a lábát. Asszonyt, gyereket, jószágot összeszedtünk és elküldtük őket messzire. Jó valamire a csapás is. Most nincs kotkodácsolás a házamban. Florimond is utra kelt a fehér néppel; a kappan azt a kifogást hozta fel, hogy nem hagyhatja magára Martineját, aki lebabázás előtt áll. Sok jó ur, sok jó okot talált arra, hogy kiruccanjon egy sétára, befogattak és ugy látták, kitünő az idő arra, hogy megnézzék, milyen a termés.

Mi, akik itthon maradtunk, sehogysse tértünk a bőrünkbe... Kigunyoltuk azokat, akik óvatosak, elővigyázatosak voltak. Tanácsnok uraimék őrszemeket állitottak fel a város kapuinál, az auxerrei uton, azzal a szigoru paranccsal, hogy messze elkergessenek szegényt és koldust, ha a városba akar jönni. Rangbéli embernek, egészséges erszényü polgárnak meg el kellett mennie legalább is az egyikhez három orvosunk közül. Etienne Loyseau mester, Martin Frotier mester és Plulbert des Veaux mester a csapás rohamai ellen kenőccsel kitömött hosszu orru álarccal és szemüveggel védekeztek. Mi nevettünk rajtuk és Martin Frotier mester, aki derék egy ember volt, nem tudta megőrizni komolyságát. Lerántotta magáról a hosszu orrot és kijelentette, hogy nem hisz mindenféle mendemondában. Igen, de meghalt belé. Igaz, hogy Etienne Loyseau mester is meghalt, pedig ő hitt az orrában és benne is aludt...«

Igy cseveg Colas Breugnon, Romain Rolland regényhőse a pestisről, arról a szörnyü vészről, amely annakidején végigszántott Északfranciaország lakosságán. Ez a kis részlet is elég izelitő arról, hogy milyen pompásan megirt könyv a Colas Breugnon, amely a *Bácsmegyei Napló* könyvakciójának következő s májusban megjelenő kötete. A közel háromszáz oldalas könyvet mindössze 15 dinárért kapják meg azok, akik az alábbi szelvényt beküldik a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalának.

Kérem részemre **ROMAIN ROLLAND:**

COLAS BREUGNON

cimü regényét bekötve, megküldeni.

A 15 dinár vételárat postatakarékpénztár utján küldöm be.

Aláirás: .....

Cim: .....

„Kár, hogy nem végeztem ezekkel is"

Drámai jelenetek a Prpics-pör tárgyalásán

Zagrebből jelentik: A kis Prpics és társai bünperének szombati tárgyalási napján *Rusztanbég* Mátó vasuti őr meggyilkolásának körülményeit tisztázták. Prpics ezt a gyilkosságot beismeri, de azt állitja, hogy vele voltak bandája tagjai közül *Krmpotics, Vrbanec* és *Vukovics* is, akik azonban tagadják ebben a gyilkosságban a bünrészességet.

A biróság erre vonatkozólag szombaton több tanut hallgatott ki.

Plavsevics vasuti őr, a meggyilkolt Rusztanbég helyettese tesz elsőnek tanuvallomást. Kijelentette, hogy nem tudja felismerni a gyilkosokat, mert azok a büntett elkövetésekor álarcot viseltek.

Kamarics Ján tanu a tetteseket a gyilkosságot követő napon látta a vasuti sinek mentén haladni. Közülök Prpicset és Vrbanecot határozottan felismeri, a többinek az arcára nem emlékszik.

Popovics Dusán tanuvallomásában elmondotta, hogy a kis Prpics, amikor vasraverve kiszállitották a gyilkosság szinhelyére, rendkivül cinikusan viselkedett és amikor megtudta, hogy az őr felesége és a helyettes vasuti őr, akiket szintén megsebesitettek, felgyógyultak, igy szólt:

— *Kár, hogy nem végeztem ezekkel is.*

Néhány lényegtelen tanuvallomás után *Rusztanbég* Olga, a meggyilkolt vasuti őr özvegye állott a biróság elé tanuként. Drámai módon eleveniti fel a borzalmas gyilkosság minden mozzanatát. A tettesek közül Prpicset és Krmpoticsot ismeri fel. Szerinte a gyilkosságot Krmpotics követte el, mert mikor férjét az udvarra hurcolták, hogy ott végezzenek vele, Krmpotics jött be jelenteni a szobában tartózkodó Prpicsnek:

— *Elintéztem!*

Krmpotics a szembesités alkalmával is megmarad tagadása mellett, ami rendkivül felizgatja a fiatal özvegyet. Sirva kiáltja a biróság felé:

— *Az életemmel felelek, hogy ő volt! Ha szabadon engedik, akkor én ölöm meg azt, aki ezt a bestiális vadállatot felmenti!*

Néhány lényegtelen tanuvallomás után az elnök a tárgyalást berekesztette és folytatását hétfőre tüzte ki.

Megrövidül a menetidő a Budapest—Szubotica—Beograd közti gyorsvonatokon

A május 15-iki uj menetrend változásai

Budapestről jelentik: Május 15-ikétől kezdve életbe lép a magyar államvasutak uj menetrendje, amely bizonyos változásokat hoz ugy a belföldi forgalomban, mint a külföldi csatlakozások szempontjából is. Az uj magyar menetrend változásai érintik a jugoszláviai utasokat is, mert a jelenleg a budapesti Keleti pályaudvarról reggel órakor induló, egyesitett Budapest—zagrebi és Budapest—Oszijeki gyors május 15-ikétől kezdve 45 perccel később indul és az ellenvonat, amely jelenleg 20 óra 25 perckor érkezik a budapesti Keleti-pályaudvarra, két órával előbb fog érkezni Budapestre mint eddig.

A Budapest—Szubotica—Beograd közti utvonalon megrövidül a gyorsvonatok menetideje, ugy hogy május 15-ikétől kezdve Bécs—Budapest—Beograd között az utazási időtartam lényegesen rövidebb lesz.

Pénteken éjjel ujabb földrengés volt Bulgáriában

A hivatalos jelentés szerint az eddigi földrengéseknek száz halottjuk és hatszázötven sebesültjük van — Szófia és Burgas között szünetel a vasuti forgalom

Alekszandar király részvéttávirata Boris bolgár királyhoz

Szófiából jelentik: Szombatra virradó éjjel

Bulgáriában ujabb földrengés volt, amely ismét óriási károkat okozott.

Az első lökést pénteken este kilenc óra huszonöt perckor érezték Plovidovtól hetven kilométernyi távolságban és a rengések az éj folyamán többször is megismétlődtek.

A hivatalos jelentés szerint a Plovdiv környékén történt korábbi földrengés magában a városban ezernyolcszáz házat döntött össze, kétszáz ház pedig annyira megrongálódott, hogy lakatlanná vált A városban a földrengésnek huszonöt halottja, százötven sulyos és kétszázötven könnyü sebesültje van, mig a város környékén a halottak száma hetven és kétszázötvenen megsebesültek.

Az örmény városrészben levő katedrális teljesen rombadőlt, ugyszintén a dohánygyár,

amelyben tizezer kilogram dohány volt felhalmozva és teljesen elpusztult a munkásnegyed is.

A földrengéstől sujtott lakosság a legsulyosabb helyzetbe került, miután élelmiszer rendkivü kevés van és

az egész vidéket éhinség fenyegeti.

A kormány *ötvenmillió lévát utalt ki az inségének segélyezésére.*

Ujabb jelentés szerint a földrengés következtében

Szófia és Burgas között a vasuti forgalom teljesen szünetel,

miután *a földrengés következtében a vasuti pálya sulyosan megrongálódott.*

Beogradi jelentés szerint *Alekszandar* király részvéttáviratot küldött Boris bolgár királynak és táviratában a legnagyobb sajnálkozás hangján fejezi ki részvétét a bolgár nép iránt, amelyet oly sulyos katasztrófa ért. Ugyancsak több részvéttáviratot kapott a bolgár kormány is, a különböző európai államok kormányaitól.

Szényből érkezett jelentés szerint szombaton reggel 6 óra 20 perckor az egész horvát tengermelléken erős földrengést éreztek. A károkról még semmi hir nem érkezett.

A francia békejegyzék nincs ellentétben Kellogg háboruellenes javaslatával

Az angol népszövetségi liga dezavuálja a londoni kormány leszerelési politikáját — A szovjet szerint Kellogg örök békéje nem más, mint Moszkva elleni örök gyülölet

Párisból jelentik: a Quai d'Orsay hivatalos sajtója utján közli, hogy

Franciaország ama paktumjavaslata, amely a Kellogg-paktum pandantja, nem akar az amerikai javaslat ellenlábasa lenni.

Hogy Franciaország most ezzel az ellen javaslattal áll elő, azzal a most tárgyalásba bocsátkozó kormányok előtt a problémát minden oldalról meg akarja világitani, hogy igy biztositsa a tárgyalások végső eredményét. Franciaországot csak Amerika taktikája késztette ily eljárásra, mert

Amerika akkor nyujtotta át paktumát a kormányoknak, amikor Páris és Washington még javában tárgyalt.

A francia demars az amerikaitól időben függetlenül következett be, de ugyanazokat a célokat követi.

Mint Londonból jelentik ,az angol népszövetségi liga, amelynek *Baldwin* és *Balfour* lord is tagja, nagy nyomatékkal foglalt állást a hágai döntőbiróság klauzulájának kötelező aláirása mellett és a kormányt felszólitotta, hogy

a leszerelés érdekében az eddigieknél hathatósabb intézkedéseket tegyen.

Cusbendum lord, Cecil utóda, a *Timeshez* intézett levelében kijelenti, hogy hallatlan dolog, hogy az angol népszövetségi liga, amely pártok fölött áll, itt egy olyan politika mellett foglal állást, amelyet ugy a kormány, mint a birodalmi tanács elitél. Lord Cecil ezzel szemben ugyancsak a *Timeshez* intézett levelében azt a kérdést veti fel, hogy a népszövetségi liga köteles-e olyan politikát követni, amely nem a béke politikája, tisztára csak azért, hogy a jelenlegi kormány politikáját kövesse?

Moszkvai jelentés szerint a *Pravda* Kellogg jegyzékére azt irja, hogy az örök béke eme proklamációja tulajdonképpen nem más, mint a Szovjetoroszország elleni örök gyülölet palástolt kifejezése.

A pacifisztikus frazeológia csak azt célozza, hogy a Szovjetunió ellen egységes frontot teremtsen.

Az európai államok ama kötelezettsége, hogy nem kezdenek háborut, azonos azzal a döntéssel, hogy az egyes államok közötti nézeteltéréseket az amerikai dollár fogja szabályozni, ugy hogy Európa Amerika javára dolgozik, mert az amerikai terv odairányul, hogy a népszövetségre halálos csapást mérjen. Ezenfelül a békejavaslat Amerika ama kisérletét is jelenti, amely szerint az óvilág fölötti felügyeletet, amelyet eddig Anglia és Franciaország együttesen gyakorolt, az amerikai tőke venné át a paktum értelmében.

Newyork német zászlódiszben várja az oceánrepülőket

A Bremen valószinüleg csak jövő szombaton érkezik Newyorkba

Newyorkból jelentik: Marray Bay-ből érkezett rádiótávirat jelenti, hogy Junkers Hertha kisasszony közölte a német oceánrepülők ünneplésére összegyült hirlapirókkal, hogy a Bremen testvérgépe, az S 13. vele még szombaton okvetlen startol Greenly Islan-ra. Ha azután Köhl kapitány Hühnefelddel megérkezik, hozzájuk csatlakozik Fitzmaurice is és együttesen repülnek Leake Stagnes-ba, ahol uj benzint vesznek fel és minden valószinüség szerint *jövő szombaton indulnak Newyorkba.* A segitő gép elkiséri a német repülőket erre az utra és közvetlenül a Bremen leszállása után fog földre ereszkedni Mitchellfieldben.

Newyorkban az utolsó elökészületeket teszik az oceánrepülők fogadtatására. Az 5. Avenue házait zászlókkal diszitik és végig az utvonalon az egyik lámpaoszloptói a másikig széles vásznakat feszitenek ki a következő felirással:

— Isten hozta Köhl kapitányt, Fitzmaurice-t és Hühnefeld-et!

A középületekre és hirdetőtornyok tetejére az amerikai csillagos lobogón kivül *a fekete-piros-arany német zászlót is kitüzik* és már most is sok német köztársasági lobogó látható Newyorkban. A német pilóták fogadtatására nagyobb rendezőbizottságot választottak Newyorkban.

Chamberlain távozik az angol külügyminiszterium éléről

Lord Birkenhaed lesz az uj angol külügyminiszter

Londonból jelentik: A *Daily Herald* diplomáciai munkatársa, aki tudvalevően nemcsak a brit külügyminiszteriummal, hanem magával *Chamberlain* külügyminiszterrel is szoros összeköttetésben áll, azt a szenzációt jelenti a lap szombati számában, hogy

Chamberlain távozik a külügyminiszterium éléről és lord Birkenhaed lesz az uj külügyminiszter.

Londoni diplomáciai és politikai körökben régen makacsul híresztelik, hogy Chamberlainnek lord Birkenhaed lesz az utóda — irja a *Daily Herald* — és most ugy fordultak a dolgok, hogy ez a változás már nincs messze. Ha lord Birkenhaed eredményesen végzi el berlini misszióját,

a konzervativ párt elejti Chamberlaint, akinek különösen Szovjetoroszország ellen folytatott politikájával a párt jobbszárnya már rég elégedetlen.

Szemére vetik Chamberlainnek, hogy nem ment tovább Szovjetoroszországgal szemben tavaly a diplomáciai szakitásnál, holott az alkalom kedvező lett volna a szovjetkormány megbuktatására, amely egyáltalán nem volt fölkészülve a leszámolásra.

Vasárnap választ Franciaország

A vasárnapi francia választásokon öt nagy párt között folyik a harc — Igen sok mandátum sorsa valószinüleg csak a jövő heti pótválasztásokon dől el — Franciaország be- és külpolitikájában nem várnak lényeges változást a választásoktól

Ujból az unionista pártok többségére számitanak

Párisból jelentik: Egész Franciaország nagy izgalommal készül a

vasárnap, április 22-ikén megtartandó általános képviselőválasztásra,

amely sorrendben az első az idén esedékes nagy európai választások között és amely döntő hatással lehet az európai politika nagy kérdéseinek kialakulása szempontjából.

A választások eredményét illetően csak öt párt jöhet komolyan számitásba.

Ezek a pártok a következők:

1. A *köztársasági szövetség,* amelynek elnöke Louis Marin nyugdijügyi miniszter. Ez az a jobboldali csoport, amely 1924-ben a legtöbb képviselőt küldte a parlamentbe. A párt külpolitikája a békeszerződések szigoru tiszteletbentartásán alapszik, belpolitikája pedig a köztársasági államforma szigoru megtartása mellett a tőke és a munkásság baráti együttmüködése utján akarja megoldani a modern kor sulyos szociális problémáit.

2. A *köztársasági radikális és szociális-radikális párt,* amely nagy baloldali polgári párt, amely a kistőkéseket képviseli. A párt elnöke Daladier volt miniszter, aki a jelenlegi unionista kormánnyal és a pártot a kormányban képviselő Herriot miniszterrel szemben ellenzéki pártállást foglal el. A párt külpolitikája

a Népszövetséggel való harmónikus együttmüködésre támaszkodik, melynek célja a béke biztositása.

Belpolitikája különösen az adórendszer terén merészebb ujitásokkal, a magánvállalatok egy részének pedig állami ellenőrzésével akarja az ország pénzügyi helyzetét szanálni. A párt szigoruan az állam és az egyház szétválasztásának és az egységes iskolatipus bevezetésének a hive.

3. *A szociális köztársasági és francia szocialispárt,* amely baloldali polgárság pártja és címében a szociális jelzőt nem szabad összetéveszteni a szociáldemokrata párttal. A kormány tagjai közül ennek a pártnak a tagja Briand külügy- és Painlavé hadügyminiszter.

Ez az egyetlen francia párt, amelynek hivatalos külpolitikai programján szerepel az Európai Egyesült Államok megvalósitása.

Különben a Népszövetséggel való harmónikus együttmüködésért küzd, belpolitikai tekintetben pedig mindazt meg akarja valósitani, mérsékelt keretekben, amit a szociális radikalista párt.

4. *Az egységes szocialistapárt,* amely a második internacionáléhoz tartozik, a párt főtitkára, Leon Blum, a jelenlegi parlamenti ellenzék egyik vezére. A párt külpolitikája a béke és a Népszövetséggel való együttmüködés. A belpolitika terén a katonai szolgálati időt csökkentésére, a szenátus jogainak korlátozására és az államnak a magánvállalatokban való mérsékelt részesedésére törekszik. Ez Franciaországban a hivatalos szociáldemokrata párt.

5. *A kommunistapárt,* a harmadik, vagy vörös internacionálé francia osztálya.

A kommunista párt főtitkára Marcel Cachin volt képviselő, jelenleg börtönben ül és ujból megválasztása mindenképpen biztos.

A kommunista párt programmja nem szorul bővebb ismertetésre.

Az öt párt közül a három első

a köztársasági szövetség, a szociális-radikalista és a szociális köztársasági párt körülbelül kétharmad többségét tette ki a kamarának

és ezek a pártok alkották a mostani parlamenti periodus során a kormánytámogató blokkot.

Poincaré miniszterelnök egyik párthoz sem tartozik, hanem a szenátus baloldali csoportjának tagja,

mindenképen alkalmas tehát arra, hogy a három pártot egységes plattformra hozza és a nemzeti egység hivévé tegye, aminek legutóbb bordeaux-i és carcasson-i beszédében adott hangot.

A választásoktól általában unionista többséget várnak, de külpolitikai szempontból semmi jelentős nem várható a francia választások eredményétől.

Csupán a szociáldemokratapárt választási programmjában szerepel hivatalosan a Rajna terület kiürítésének kérdése.

A békeszerződések tekintetében közös és egységes a programm: ezekhez nem szabad és nem lehet nyulni,

az országnak pedig ragaszkodnia kell mindenkor és mindenfajta kormány esetén az eddigi szövetségesekhez és szövetségi rendszerekhez.

Minden valószinüség szerint

a vasárnapi választásokon csak kétszáz mandátum sorsa fog eldőlni és az április 19-ikén megtartandó pótválasztás lesz a döntő.

A választások előtti izgatott atmoszférában a helyzet eléggé zavaros és pontos jóslásokba senki sem mer bocsátkozni nagy általánosságban azon fordul meg a helyzet, hogy a választási harcokban felvonuló pártok Poincaré ellen vagy mellett foglalnak-e állást.

A halálbüntetés elől megszökött és Csehszlovákiában öngyilkos lett egy bolgár bombamerénylő

Be ugrott az Ochra folyóba a szófiai katedrális elleni merénylet egyik tettese

Prágából jelentik: Mozgalmas élet bukott alá a megsemmisülésbe a csehszlovákiai Ohra folyó szennyes hullámaiban. *Tabakov* Dimitrij bolgár politikai menekült, a szófiai katedrálisban elkövetett borzalmas kimenetelü bombamerénylet egyik szerzője, az elmult napokban

a Teresienstadt melletti Obra folyóba vetette magát és elmerült a habokban.

Holttestét csak órák mulva fogták ki.

Tabakov tagja volt a Sztambulijszki volt miniszterelnök parasztpártjának s mint rendőrségi hivatalnok a Sztambulijszki-kormány bukása után aktiv részt vett a Cankov-kormány elleni forradalom előkészitésében. Midőn a forradalmárok elhatározták, hogy a szófiai katedrális ellen bombamerényletet követnek el abban az időpontban, amikor a bolgár cár, a kormány és a vezérkar tagjaival az ünnepi misén megjelenik,

Tabakov egyike volt azoknak a vezetőknek, akik a pokolgépet a katedrálisban elhelyezték.

A pokolgép felrobbanása, mint emlékezetes, borzalmas pusztitást vitt véghez az ájtatoskodó tömegben, de a kormány tagjai és a cár sértetlenek maradtak. A forradalmárok nagyrészét, köztük Tabakov Dimitrijt is fogságba vetették és haditörvényszék elé állitották. A haditörvényszék a merénylőket s igy

Tabakovot is halálra itélte. Tabakovnak azonban közvetlenül kivégeztetése előtt sikerült a fogházból kiszöknie

s noha azonnal teljes apparátussal üldözőbe vették, kimenekült az országból s hosszas viszontagságok után Csehszlovákiában telepedett le. A Sztambulijszki-párti Daszkalov prágai bolgár követ meggyilkolásáig a prágai követség alkalmazottja volt, de a követ meggyilkolása után kénytelen volt állását elhagyni.

Prágából Tabakov Teresienstadtba került s különböző foglalkozási ágakban próbálkozott gyökeret verni. Azonban a minden pénz hijában lévő ember végül is kénytelen volt malommunkásnak elszegődni heti 160 korona bérrel. A gazdag földbirtokos-családból származó, főiskolai képzettségü ember számára valóságos kinszenvedést jelentett, hogy zsákhordó munkásként kellett megkeresni szükösen kimért mindennapi kenyerét. Szerencsétlen helyzete végül is tragédiás meghasonlásban csucsosodott ki.

A honvágy fojtogatta, de otthon a kérlelhetetlen halál várt rá,

itt pedig lelki és testi gyötrelmek tették számára lehetetlenné az életet. Ebből a borzalmas helyzetből végül is nem látott más kiutat, mint a halált, melynek karjaiba végtére belevetette magát.

Tabakov Dimitrij koporsója felett egyik munkástársa s egy emigráns honfitársa tartotta a bucsubeszédet. A koporsót néhány Prágából leutazott bolgár bocsátotta a sirba.

Dumas: A nyakék

címü regényének szétküldését megkezdtük.

A szuboticai előfizetők naponta délután 2—5 óra között átvehetik a kiadóhivatalban

CIRKUSZ

A hasbeszélő lánya

Nóra egy hasbeszélő lánya,
S mint ilyennek nincs hozománya,
Azonban ennek ellenére
Megfogadtatta egyszer véle
Iszákos, de szerető atyja,
Hogy csókjait nem osztogatja
Csak
Majd egyedül hites urának.

Mert törékeny volt, mint egy tányér,
A frász törte Kiss Mórt a lányér'.
A közismert szerelmi téboly
Nyüzsgött szívében, mint a méh-boly.
S egy illatos tavaszi este
Nórát elszántan felkereste.
Ja,
Hogy szerelmét neki bevallja.

És Mór így kezdte fözni: »Nóra,
Hallgasson az esdeklő szóra,
S bár szebben mondaná ezt Dante,
Legyen enyém stande pedante.«
Mire felelt a drága gyermek
Az ifjunak, aki szerelmet
Vall:
»Beszéljen a papa hasával.«

Skiz

Nemzetközi kalandorból — beogradi zsebtolvaj

Európaszerte körözött szélhámost fogott el a beogradi rendőrség

Beogradból jelentik: A beogradi rendőrségnek pénteken a véletlen folytán sikerült kézrekeritenie egy Európaszerte körözött nemzetközi zsebmetszőt, aki csak néhány nappal ezelőtt tette át székhelyét Beogradba és épen meg akarta kezdeni működését, amikor a rendőrség letartóztatta.

Pénteken délben a Teraziján felszállt a villamosra egy jólöltözött harminc év körüli férfi. A villamoskocsi a déli órákban zsufolva volt utasokkal és az illető, aki tört németséggel kért jegyet a kalauztól, csak nehezen tudott helyet szoritani magának egy elegánsan öltözött ur mellett. Alig haladt a villamoskocsi néhány állomást, az idegen szomszédságában ülő ur egyszerre felkiáltott:

— *Fogják meg! Tolvaj! Ellopta a pénztárcámat!*

Az utasok között a felkiáltásra óriási zavar keletkezett és a németül beszélő ur az általános kavarodást felhasználva észrevétlenül le akart szállani. Ideges sietsége azonban feltünt a kalauznak, aki igazolásra szólitotta föl. Az utas erre szó nélkül leugrott a villamoskocsi lépcsőin, de szaladtában visszadobott a kalauz lábai elé egy pénztárcát, amelyben a károsult utas a sajátjára ismert.

A villamoskocsi utasai erre sorra leugráltak a kocsiról és üldözőbe vették a tolvajt. *Izgalmas hajsza kezdődött a beogradi uccákon, az üldözőkhöz mind többen és többen csatlakoztak és végre az egyik ucca kereszteződésénél egy rendőrnek sikerült feltartóztatnia a menekülő tolvajt.*

Az elfogott zsebmetszőt beszállitották az *Uprava Gradára*, ahol az egyik rendőrtisztviselő nyomban megkezdte a kihallgatását. A tisztviselő eleinte azt hitte, hogy az utóbbi időben rendkivül elszaporodott zsebtolvajok egyikét keritették kézre, a kihallgatás folyamán azonban olyan adatok kerültek nyilvánosságra, amelyek mindinkább kétségtelenné tették, hogy nagystilü nemzetközi szélhámost sikerült ártalmatlanná tenni, aki sok sikeresen végbevitt »*nagyobb eset*« után most egy kis zsebtolvajláson »csuszott el«.

Az elfogott tolvaj a kihallgatás kezdetén meglehetősen agressziven viselkedett. *Müller* József oszijeki gépészmérnöknek nevezte magát. Kijelentette, hogy szó sincsen zsebtolvajlásról, a pénztárcát a villamoskocsi padlóján találta és épen indulni készült, hogy a talált tárgyat a kalauznak átadja, amikor szomszédja észrevette a tárca eltünését és rögtön őt vették gyanuba. Minthogy pedig nem beszélt szerbül, nem tudta megmagyarázni a helyzetet.

A rendőrtisztviselőnek rendkivül gyanusnak tünt fel a zsebtolvaj világfira valló válogatott elegánciája és keresztkérdések alá vette az állitólagos Müller mérnököt, aki a kihallgatás folyamán csakhamar megtört és szenzációs vallomást tett.

Bevallotta, hogy *Kalubaki Rudolf régen keresett nemzetközi szélhámossal azonos, akit csaknem az összes európai rendőrségek köröznek családsok és szélhámosságok miatt és akinek fényképe a beogradi rendőrség bünügyi albumában is fellelhető.* Prágában követte el első szélhámosságait, majd néhány hónapi müködés után Párisba tette át székhelyét. Innen Berlinbe, majd Zagrebba ment és mindenütt egész sereg embert kárositott meg. Beogradba néhány nappal ezelőtt költözött, de már első kisérleténél rajtavesztett és a hatóságok kezére került.

— Csodálom — mondotta neki a kihallgatás végeztével a rendőrtisztviselő — *hogy maga, aki olyan nagystilü szélhámos*, pénztárcalopásra vetemedett. Tudja-e, hogy az ellopott tárcában mindössze nyolcvan dinár volt?

— No, ha ezt tudom — válaszolta kedélyesen a szélhámos — Isten bizony hozzá sem nyulok. *Legalább tizezer dinárt sejtettem elegáns szomszédomnál.*

A beogradi rendőrség Kalubakit zsebtolvajlás miatt egy havi fogházra itélte és a nemzetközi szélhámost büntetése kitöltése után átadják a csehszlovák hatóságoknak, amely régebben elkövetett büntetteiért fogja felelősségre vonni.

A noviszadi postaigazgatósághoz csatolták egész Szerbiát

Kelebiától a bolgár határig terjed a noviszadi postaigazgatóság hatásköre

Noviszadról jelentik: Az állami költségvetés — mint ismeretes — megszüntette a beogradi, cetinjei és spliti postaigazgatóságokat és azok hatásköréhez tartozott területeket, a megmaradt öt postaigazgatóság között osztotta fel. Ez az intézkedés takarékossági szempontokból történt és a megszüntetett postaigazgatóságok tisztviselőit a többi megmaradt postaigazgatóságokhoz osztották be és az eddig ideiglenesen alkalmazott személyzetet elbocsátották, ugy hogy jelentékeny hivatalnokredukció történt.

Ennek az intézkedésnek következtében különösen a noviszadi postaigazgatóság hatásköre bővült ki erősen, mert a noviszadi postaigazgatósághoz csatolták az egész háboru előtti Szerbiát is és igy valamennyi postaigazgatóság között a legnagyobb terület a noviszadi postaigazgatósághoz tartozik. A noviszadi postaigazgatóság területén 460 postahivatal van, mig a zagrebi postaigazgatóságnak — kisebb területen — 600 postahivatal van alárendelve. A noviszadi postaigazgatóság a beogradi postaigazgatóság megszüntetése folytán a háboru előtti Szerbia területéről, Beograddal együtt 114 postát kapott, mig a Vajdaság területéről 346 postahivatal tartozik a hatáskörébe.

Tekintettel a noviszadi postaigazgatóság nagy hatáskörére, a postaigazgatóság Beogradban külön kirendeltséget létesitett, amely a szerbiai ügyeket intézi.

A megszüntetett három postaigazgatóság összes hátralékait a megmaradt postaigazgatóságoknak kell feldolgozni és segédszemélyzet hiányában az egyes osztályok vezetőinek nagy nehézségekkel kell megküzdeniök.

A noviszadi postaigazgatósághoz a vajdaságiakon kivül nyolc szerbiai tartományt csatoltak és hatásköre Kelebiától egészen Knyazsevácig, vagyis a bolgár határig terjed.

A tánctéboly nem halt meg, csak alszik

A kávéhá ból kevés táncoló nőt vezettek az oltárhoz s egyelőre szünetel a kávéházi tánc

Egy év óta Európa-szerte dühöngő táncőrület után az utóbbi időben lényegesen alábbszállt az iram. A világ minden tájékáról beérkező jelentések szerint a tánctéboly világszerte szünőben van. Annyi már is megállapitható, hogy a tánc külső formája lényegesen megvál tozott és a koreografusok már nem törekszenek a dekadens formákra és nem favorizálják kreációikban a néger motivumokat. Sima, elegáns, kecsesen könnyed lépések, finom suhanásszerü romantikus stilus jellemzik az uj táncokat. Legérdekesebb azonban, hogy a kávéházi tánc is kezd kimenni a divatból és már kevesen táncolnak nyilvános helyeken.

Szuboticán is szünőben van a tánctéboly

Szuboticán tavaly még teljes erővel tartott a tánctéboly. Akkor még mindenki *táncolt*: öregek és fiatalok, nyüzsögtek a parketten, de most ugylátszik, itt is erősen megcsappant a táncoló kedv és a táncos női lábacskák bekerültek a naftalinba. Esténként egyre kevesebben állnak ki a parkettre. Legelőször a kávéháztulajdonosok látták be a veszélyt, melyet a tánclánz hőmérőjének lassu, de biztos sülyedése jelent a számukra. Utánuk rögtön az *öregurak* korhantak fel, akik estéiket selyemharisnyás és ringó derekak néma és őszinte csodálatában töltötték. Mit csináljanak most ők szabad estéiken, ha ezt az ártatlan édes passziójukat is elvesztik?

Eddig ott ültek a fenntartott asztal mellett és előttük vadul forogak a párok. Lenge lányok és fogyókurázó mamák hódoltak a tánc ördögének: a jazzband idegborzoló lármájában a füst maró fellegében átmelegedett testek és gyönyörüen ivelt selyemharisnyás lábacskák cikáztak. Szinek futottak tükörtől tükörig, a kecses szoknya felugrott a térdkalács fölé, mint a hőmérőben a higany és az édes hölgy hajlongott, csettlett-bottlott, direkt ennivaló volt a bukdácsolása. A divatfiuk, komoly tisztviselők, öregedő agglegények rázták észbontóan derekukat és a lábukat. A parketten megfiatalodtak a nők a ludtalpu igazgató kilencvenfokos derékszögben görbitette meg a lábat, mikor charlestonozott.

Este a parketten

Parkett, ahol leomlottak a társadalmi válaszfalak. A parkett, amely a tánctéboly első napjaiban megillette a zeneszerzőket, akik megkomponáltak két tucat tiszavirág életü táncslágert. A jazz klasszikusokat játszik este tizig, azután tánczenét, *de a szuboticai kávéházakban senki se táncol.* Elég volt. Az éjfélig és reggelig tartó táncok ideje is lejárt, a láb a derék és az agyvelő belefáradt a szakadatlan ugrálásba. A leányok kimulatták magukat és főleg *ráuntak a kávéházra.* De csak a nők. *Az aranyifjuság most is ott vár a parkett szélén.* Zsebkendőjük lelóg a térdükig, nyakkendőjük hegyesen feszül szét és a manzsetta gombyuk csupa feszült várakozás. A bejáratra szegezik szemüket és lesik a belépőket, de a táncoshölgyek nem jönnek. Tizenegy óra: A jazzband szivettépően játsza a talp alá valót, az asztalok körül várakozás teljesen ülnek az urak, *nő kevés van*, ezek is főleg idős hölgyek, akik azért járnak ide, hogy megbotránkozhassanak a rövid szoknyákon és a rugdalózáson. Erre azonban nincsen alkalmuk, mert a táncos lábak otthon maradtak.

Szegény »néhány fiatalember«: lemondóan ülnek feketéjük mellett. Oly elegánsak, oly édesen léhák, ugy tudnak táncolni és a leányok nem akarnak jönni. Igazán sajnálni kell őket a fess doktort is, aki verejtékezve saját gramofonja mellett különórákon tanulta meg a divattáncot. Szegény öregek, nagymamák és egyszerüen csak »mamák«, akik versenyre keltek leánykáikkal és nemrégen még fiatalos jókedvvel ropogtatták a charlestont.

A tánc visszamegy a tánciskolába és a bálba. Uccán és kávéházban nem táncolnak az emberek.

Három vélemény

Természetesen megkérdeztünk a haldokló kávéházi táncról három közelről érdekelt személyt. Egy szuboticai urilány, aki tavaly »amatőr tánccsillag« volt és csokoládét nyert a táncversenyen, azt felelte nagy általánosságban, hogy a *tánc már nem érdekli annyira a nőket, mint tavaly és tavaly előtt.*

— Már nem olyan érdekes — mondta — és főképpen nem olyan izgató a tánc mint kezdetben volt. A kávéházi tánc pedig diffamálta a nőket és biztos forrásból mondhatom, hogy a kávéházban táncoló nők közül nagyon kevesen mentek férjhez, mert ezeket a lányokat nem tekintették komoly nőknek.

Ez az ő véleménye. A kislány se ment férjhez, bizonyára azért, mert a kérője sose találta odahaza, hogy megkérje a kezét. Egyik *tánctanár szerint a tánckultusz* nem szünt meg, csupán szünet állt be, hogy a fáradt idegek és lábak kipihenjék magukat.

— A kávéházi tánc igaz hogy ártott a mesterségünknek, mert ott egymástól tanulták el a táncokat az emberek, de viszont táncolni csak kávéházban lehet — ismerte be a tánctanár, akivel egy véleményen van a kávéháztulajdonos is, aki erélyesen tiltakozott az ellen, hogy a kávéházban nem táncolnak.

— Igaz, hogy pillanatnyilag szünet állt be, de *ennek a meleg időjárás az oka.* A tánc nem bukott meg, táncolni pedig csak nyilvánosság előtt lehet. Mindenesetre ártott a kávéházi táncnak az, hogy elárasztották a várost gramafonokkal és tánclemezekkel. Most sokan otthon szórakoznak.

És egy egyéni vélemény

Az egyik kávéházban mégis táncol két szőke hölgy. De nem tébolyból, ők a lábukkal keresik a kenyerüket. Be kell vallani, hogy tudnak táncolni és talán ez az oka, hogy a szuboticai nők nem táncolnak. Nagyon élesen kidomborodna a kontraszt. Bizonytalan ideig tehát a sivár kávéházban ők képviselik az üde oázist. Az öreg urak tehát egyelőre nyugodtan nézhetnek a jövő elé.

(sz. e.)

A kisebbségi kérdés

ujabb aktuálitást nyert a középeurópai politikában

A csehszlovák félhivatalos válasza Bethlennek és Turatinak

Prágából jelentik: A csehszlovák sajtó élénk bizalmatlansággal kiséri az olasz képviselők budapesti látogatását és bőven kommentálja Bethlen gróf beszédét, melyben a magyar miniszterelnök kifejezte, hogy »a békeszerződések alapja labilissá válik, mihelyt a kisebbségi jogokat nem tartják tiszteletben.«

A félhivatalos Ceskoslovenská Republika vezércikkben kétségbe vonja Bethlennek azt az állitását, hogy »a magyar kormány kisebbségi politikája teljesen megfelel az aláirt szerződéseknek és teljes harmóniában van azzal a szellemmel, melyet magyar részről a szomszédos államok kormányaitól követelnek.«

»Ha igaz volna, amit gróf Bethlen miniszterelnök állit — irja a félhivatalos — mennyi iskolája és hány képviselője lenne akkor Magyarországon a szlovákságnak. Bethlen gróf miniszterelnök, nem pénzügyminiszter, és azért valószinüleg nem sokat dolgozik számokkal, pedig ezt a tisztes feladatot játszva oldhatná meg. A föladat igen egyszerü: ennyi és ennyi magyar van Csehszlovákiában s ennyi és ennyi iskolája van. Kiszámitható a magyarországi szlovákok aránya és a probléma meg is van oldva. Legalábbis papiron. Ha Turatti képviselő aki a tegnapi mulatságos jóknál lovat ültetett Bethlen miniszterelnök alá — mondja alább a Ceskoslovenská Republika — azt merészelte állitani, hogy »Csehszlovákia kisebbségi politikája a gyakorlatban a nemzetközi jognak legbrutálisabb megsértése«, akkor erre az őrültségre csak az a válaszunk, hogy szeretnénk megegyezni Magyarországgal a nemzetközi jognak ilyen kölcsönös sértegetése céljából.«

Reng a bolgár föld

Éhinség fenyegeti a földrengés-sujtotta lakosságot
Földrengés után felhőszakadás és szélvihar — Szemtanuk a katasztrófáról

A bolgár főváros még mindig a borzalmas katasztrófa hatása alatt áll. A nyugtalanság különösen azért nagy, mert a lakosság ujabb földrengéstől tart, másrészt mert az elpusztult vidékekről megrendítő adatok érkeztek Szófiába.

A helyszinről érkezett hiteles tudósítások szerint a földrengés centruma a Marica folyó völgyében volt. Az első földrengés centruma *Csaira* községben a másodiké *Papazali* községben volt. Érdekes, hogy mindkét község sértetlen maradt, mig a folyó-völgy összes többi községei elpusztultak.

Szemtanu a földrengésről

A földrengés nagyon sok természeti jelenséget idézett elő. Igy többek között *Ticsenica* község közelében *lezuhant egy hatalmas szikla és nyomában fekete zavaros viz fakadt. Baniev* községben meleg viz tört elő a földből. *Boriszovgradban* a kutakból eltünt a viz. Ljubenova községben két méter magasra szökő forrás akadt, de néhány óra mulva eltünt. Papazali közelében három méter szélességben meghasadt a föld.

A *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársának alkalma volt beszélni Bulgáriából érkező utasokkal, akik a földrengés sujtotta vidéken tartózkodtak a katasztrófa idején. Egyik szemtanu elmondotta, hogy az első lökéseket pravoszláv nagycsütörtök éjszakáján három órakor érezték. Az első rengések nem voltak erősek. Másnap délelőtt tiz óra tájban megrázkódott a föld. Menydörgésszerü dübörgés hallatszott a föld alól és a városokban tisztán lehetett látni *amint felemelkedett a kövezet és recsegve-ropogva gyürődött össze.*

Csirpan községben érezték talán legjobban a földlökéseket. A házak falai megrepedeztek *s a föld ugy hullámzott, mint a viz.* Pillanatok alatt történt a katasztrófa. A házakból jajveszékelve futottak ki az emberek. A falak hatalmas robajjal dültek össze és a romok alól a sebesültek velőtrázó sikolya hallatszott. Mindenki a szabadba igyekezett. Kis idő mulva a rengések megszüntek, de csakhamar

a föld alól robbanásszerü hangok törtek elő és látható volt, hogy a föld egész sikja megmozdul, nem messze tőlünk láttuk, hogy egy kis agyagos ház dől össze,

majd elszabadult lovak vágtattak végig az uccán. Futva menekültünk. *Egyik helyen az uttest közepén szétvált a föld* és füst tört elő. A község szállodája — meséli a szemtanu — összedőlt, ugyhogy holmijaimat sem tudtam lehozni. A kép borzalmas volt. Mindenütt bedőlt házak falai meredtek. Az uccák tele értéktárgyakat cipelő falusiakkal. Mintha ütött volna az utolsó itélet órája, az arcokon borzalom tükröződött.

— A délután folyamán néhány óráig a városban nyugalom volt. Estefelé azonban ujabb földlökések voltak, amelyek a lakosság idegességét a végsőkig fokozták. Estefelé már szinte tizpercenként mozgott a lábunk alatt a föld. Az első napon Csirpánban hatvan-hetven erősebb földlökést éreztek.

A nép között a legfantasztikusabb rémhirek keltek szárnyra. Egyesek azt a babonát terjesztették, hogy mindez azért történt, mert a bolgár szobranje nagypénteken ülést tartott, viszont a kormány ellenségei a földrengésben az Isten ujját látták. Fokozta a nép rémületét, hogy a föld több helyen megnyilt s meleg vizforrások törtek elő. *Az ijedtségtől többen megőrültek.* A földrengésnek azért nem lett több áldozata, mert szép napos idő volt s az emberek, tekintve nagypéntek ünnepét, a szabadban tartózkodtak.

Földrengés után felhőszakadás és szélvihar

Bulgária déli részén két nap óta szakadatlanul esik az eső és heves vihar dühöng. A kenyér és fedél nélkül maradt emberek helyzete a legkétségbeejtőbb. A közlekedés a sáros utakon lehetetlenné vált ugy, hogy

a földönfutóvá lett lakosságot éhinség fenyegeti.

A sebesültek bekötözetlenül hevernek s a hidegtől sokan elpusztultak. Az emberek

letépik a halottakról a ruhát és abba takaróznak.

A halottak eltemetésére csak ezután kerül a sor, mert a lakosság nagyrésze nem mer visszamenni a ledőlt falak közé. A hatóságok minden lehetőt elkövetnek, hogy a katasztrófától sujtott embereknek segitséget nyujtsanak s különösen a gyermekek megmentésén fáradoznak. Erre a célra külön bizottság alakult, amely a gyermekeket összegyüjti és biztos helyen helyezi el őket. Az izgalom lecsillapodása után mozgókonyhákat küldtek az elpusztult vidékekre, a szófiai pékek pedig hatezer kenyeret küldtek az éhező lakosság részére.

Kórházak a szabad ég alatt

A jelentések szerint *Ploelidban* husz, *Csirpomban* tizennégy, *Borinov-Gradbon* négy, *Svilengrádban* egy halottja van a földrengésnek. *Ezeken a helyeken a házak hetvenöt százaléka rombadőlt.* A sulyos és kevésbbé sulyos sebesültek számát még nem lehetett megállapitani.

A halottakat tömegsirokba temetik el, nehogy járvány lépjen fel.

A sebesültek részére a szabad ég alatt ideiglenes kórházakat állitottak fel, *de a sulyos sebesültek nagyrésze elpusztul,* mert operációra és orvosi kezelésre gondolni se lehet és elegendő kötszer sem áll rendelkezésre.

Zalesky csak általános kérdésekről tárgyalt Mussolinivel

A lengyel külügyminiszter visszaérkezett Varsóba

Varsóból jelentik: *Zalesky* külügyminiszter hazaérkezett olaszországi utjáról és ujságirók előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy

Mussolini miniszterelnökkel csupán az általános politika irányait vitatta meg, de egyes konkrét részleteket nem

és mind a ketten megállapithatták, hogy felfogásuk azonos, mert ugy Olaszország, mint Lengyelország is fenn akarja tartani a békét.

Zalesky a leghatározottabban megcáfolta azokat a hireket, hogy ő közvetitőnek ajánlkozott Franciaország és Olaszország között,

mert szerinte egyáltalán nincs szükség a két állam között közvetitésre.

Poinca-Ruhr és Poin-carno

Beszélgetés Roger Joisson v. miniszterelnökségi kabinetfőnökkel, a párisi St. Germain-kerület képviselőjelöltjével a vasárnapi francia választásokról

A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától

Roger Joisson, Painlevé volt kabinetfőnöke, a fiatal politikus-generáció legtehetségesebb tagja, Páris hatodik választókerületében, a nagymultu St.-Germain kerületben lép fel a vasárnapi választásokon a republikánus-szocialista párt programmjával, amely pártnak Briand és Painlevé a feje.

— Franciaország — mondotta Joisson — és a külföld is megnyugvással várhatja *a francia választásokat, melyek aligha fognak nagyobb meglepetést vagy jelentékeny változást hozni! A közvélemény nyomása oly erős, hogy nemcsak a választók, de valójában a mostani parlament is már csaknem teljességében Poincaré-ista.* Leon Blum legutóbbi beszéde mutatja, hogy maguk a szocialisták is kénytelenek elismerni Poincaré kivételes érdemeit a pénzügyi szanálásban.

»Egész Franciaország balközép!«

— De nagy tévedés volna Poincaré győzelmétől az egykori konzervativ Bloc National feltámadását várni. Poincaré eredetileg és igaz természete szerint *szabadelvü* politikus. Amikor ő a Bloc National élére állt, az a győzelem másnapja volt. *A jövő parlamentben* akár »Union National« legyen az uralkodópárt neve, akár »Concentration Républicain«, *párttömörülés lesz a centrum balszárnya körül.* Franciaország kétségtelenül balközép(*La France est centre-gauche*) és az uj Ház tulnyomó részben mérsékelt elemekből fog állani.

— Mit vár Painlevé és Briand pártja az uj parlament munkásságától? — kérdeztem.

Pénzügy-krizis és bankokrácia

— Belpolitikai programmunk — volt a válasz — mindenekelőtt *Poincaré szanálási müvének folytatása. Valószinü, hogy a frankot mindjárt a választások után és pedig a jelen szintnél valamivel magasabban fogjuk stabilizálhatni.* A szanálási folyamatnak ez különben még csak a kezdete. Hogy a mai nyomasztó adókat csökkenthessük, valamiképen *az államadósságoktól kell megszabadulnunk.*

— Ez nehéz dolog lesz — szóltam közbe. Sokan ma is azt tartják, hogy *Franciaországnak két kormánya van: Az egyik, amely sokat beszél és keveset tehet, a Bourbon-palotában székel, a másik, mely hallgat, de mindenható — a nagybankokban ül!* A Herriot-kormányt valójában nem a parlament, hanem a bankok buktatták meg a kincstári bonok tömeges bemutatásának fenyegetésével s ugyanez a jelenség megismétlődhetik holnap megint, ha a bel- és külföldi nagybankoknak eszébe juthat hirtelen visszakövetelni a kincstárnál letett milliókat.

— Ez az állapot — vetette ellen Joisson — a pénz bizonytalanságának következése. Ha a frank stabil lesz megint és az államhitel szilárd, akkor a bankokrácia is vissza fog megint szorulni az őt megillető helyre. Épen ezért vagyunk mi, balpártiak is, a Poincaré-féle szanálása hivei. Más kérdés, hogy a gazdasági erők ma kivülesnek a törvényhozáson. Ezért *alkotmányunk revizióra szorul.* A gazdasági erőket a német Reichswirtschaftsratok példájára be kell vonni a törvényhozás keretei közé.

Poin-carno és Poinca-Ruhr

— Ezek tehát a jövő parlament belpolitikai feladatai — szögeztem le. — De attól lehet tartani, hogy egy Poincaré-többség teljesen fejére fogja állitani a *francia külpolitikát.* A Ruhr-megszállás *még mindnyájunknak* élénk emlékezetében van.

— *Éles különbséget kell tennünk* — tiltakozott Joisson — *Poinca-Ruhr és Poin-carno között* . . . hogy a boulevardok nyelvén beszéljek. A Ruhr-megszállás idején az volt a helyzet, hogy a győzelmes Franciaország integrálisan ragaszkodott minden háborus veszteségének megtérítéséhez: Németország viszont az integrális nem-fizetéshez ragaszkodott. Hála a radikálisoknak, időközben megegyeztünk a Daves-tervezetben. *Ma az egész ház a Daves-tervezet alapján áll s azon az alapon fog állni kétségtelenül a következő is. Mindenekelőtt Poincaré maga.*

A locarnoi torta hetvenhét sütési módja . . .

— Csakhogy — vetettem közbe — erről a Locarno-alapról maga Briand mondta nekem egyszer, hogy az olyan mint a »tarte aux fruits«: Hetvenhét módon lehet elkésziteni! Látjuk ezt most is a Rajnavidék kiürítésének kérdésében . . .

— *Egész biztosra veszem* — felelte Joisson — *hogy a Rajnavidéket rövidesen ki fogjuk üriteni. Más kérdés, hogy emellett a magunk biztositására akarjuk a kiüritett terület demilitarizálását a Népszövetség ellenőrzése alatt. Nagy reményességekkel tekintünk mi franciák a következő német választások elé.*

Locarno-politika az utódállamokban

— Legnagyobb hiba, azt hiszem, hogy a Locarnopolitikát Franciaország kizárólag a saját határaira alkalmazza — mondottam — holott egy végleges gazdasági és politikai rend mindenekelőtt Közép- és Keleteurópában volna mulhatatlanul szükséges!

— E pontban Önnek teljesen igaza van — válaszolta Joisson. *Megválasztatásom után első dolgom lesz hosszabb időre végigutazni Ausztriát, Magyarországot, Csehszlovákiát és Jugoszláviát, hogy a helyszinén is tanulmányozhassam ezt a fontos problémát, mellyel behatóan szándékozom foglalkozni a következő parlamenti ülésszak folyamán. Az elszászi határon azt hiszem sikerült az állandó békét garantálnunk, de annál lobban kell tartanunk tőle, hogy a jövő háboruja — valahol a magyar határon, vagy a Balkánon fog kitörni!*

— *A jelen helyzetet rendezni kell. Ennek utja pedig mindenekelőtt egy keleti Locarno,* mely garanciaszerződések utján végleg biztositsa a fennálló határokat s ezzel véget vessen az irredenta és nemzeti gyülölködés mozgalmainak. Ezen az alapon azonban (mintegy a győző uj államok ellenszolgáltatásaképen) — *méltányos vámegyezményt kell kötni,* mely biztositsa a dunai államok történelmileg és feilődésileg egységes gazdasági komplexumának fennmaradását. Vámegyezmény kell először az utódállamok között kölcsönösen, azután pedig az utódállamoknak közösen Németországgal szemben . . .

Benedek Károly

A topolai rejtély

Felmentették a topolai „Hét" cikkiróját, aki egy kárpitost fajtalansággal vádolt

A topolai *A Hét* cimü hetilap 1927 február 27-iki számában egy cikk jelent meg, amely *Léderer* Ferenc topolai kárpitos ellen a fajtalankodás vádját emelte. Léderer Ferenc a cikk miatt sajtópört inditott a cikk szerzője, *Győri* István ellen. Ebben az ügyben szombaton tartották meg a főtárgyalást a szubotical törvényszéken *Sztarcsevics* Mátó tanácselnök büntetőtanácsa előtt. A főmagánvádló képviseletében *Kellert* Benő dr. jelent meg, a vádlottat *Kovács* Károly dr. védte.

A tárgyaláson az elnök kérdésére Győri István kijelentette, hogy az inkriminált cikket ő irta és vállalja érte a sajtójogi felelősséget. Arra a kérdésre, hogy bünösnek érzi-e magát, azt mondotta, hogy nem, mert az igazat irta és kérte a bíróságot, hogy rendelje el a valódiság bizonyitását. A biróság helyt adott a kérelemnek és megkezdte a beidézett tanuk kihallgatását. Sorra megjelentek a biróság előtt *Jeszenszki* Ferdó dr. ügyvéd, *Gerovics* József dr. ügyvéd, *Heller* Miklós, *Bacsó* István és *Polyák* Sándor, akiket a biróság tanuként hallgatott ki a vádakra vonatkozólag. A kihallgatott tanuk kivétel nélkül igazolták a vádakat.

A bizonyitás befejeztével *Kellert* Benő dr. főmagánvádló fenntartotta a vádat és kérte a vádlott megbüntetését. Utalt arra, hogy Lederer Ferenc a szubotical büntetőtörvényszéken mint vádlott szerepelt, de a biróság felmentette a fajtalankodás vádja alól és a felmentő itélet jogerőre emelkedett.

Kovács Károly dr. a kihallgatott tanuk vallomása alapján felmentést kért.

A biróság hosszabb tanácskozása után *Sztarcsevics* tanácselnök kihirdette a biróság itéletét, amely szerint Győri István vádlottat a rágalmazás vádja alól felmentik. Az indokolásban kifejtette a biróság, hogy a vádlottnak sikerült a valódiság bizonyitása és bebizonyitotta, hogy igazat irt. A sajtótörvény szerint teljesen elegendő, ha a vádlott az állitott esetek közül csak egyet is be tud bizonyitani és a vádlott többet is bizonyitott.

Babits Mihály uj regénye:

Halál fiai

A magyar középosztály pusztulásának regénye. Az impozáns terjedelmü, hatalmas regényalkotás az uj magyar elbeszélő irodalom páratlan remeke. *Ára 150.— dinár.*

Kapható a Minerva r. t. Szubotica könyvosztályában

Zagreb város és a zagrebi tartomány harca

A város passziv rezisztenciát fejt ki a tartománnyal szemben

Zagrebből jelentik: A zagrebi tartomány költségvetése most lépett érvénybe. A költségvetés kiélesitette a viszályt a tartomány és a város között. A zagrebi tartománynak 27 millió dinár kiadása van és igy a költségvetésnek ennyi bevételről kellett gondoskodni. A bevételek legnagyobb részét, husz millió dinárt a zagrebi városi fogyasztási adóból akarja a tartomány fedezni.

Zagreb város különböző testületei élesen állást foglalnak a tartomány ellen és a vendéglősök egyesülete vasárnap ülést tart, amelyen elhatározzák, hogy passziv rezisztenciát gyakorolnak a tartománnyal szemben. Passziv ellenállást fejt ki Zagreb város tanácsa is és a város nem hajlandó beszedni a tartományi pótadót. A tartománynak emiatt külön adóhivatalt kellett létesiteni Zagrebban, adóvégrehajtókat és ellenőröket alkalmazni.

Sikertelen bombamerénylet a prilepi főszolgabiró ellen

A macedón komitét gyanusitják a merénylet elkövetésével

Prilepből jelentik: Prilepben szombaton a kora hajnali órákban bombamerénylet történt, amely mint a később megindult nyomozás megállapitotta *Tufejdzsics* Milorád főszolgabiró ellen irányult. A még alvó város hatalmas detonációra riadt fel, az emberek rémülten szaladtak ki az uccára és az első pillanatban senki sem tudta, hogy tulajdonképen mi történt. A robbanás az uccán történt Tufejdzsics főszolgabiró háza előtt, emberéletben azonban nem esett kár, miután a közelben senki sem tartózkodott és Tufejdzsics háza is ellenállt a robbanás erejének. A bomba csupán az uttestet rongálta meg és a környékbeli ablakok zuzódtak be a légnyomás következtében.

A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és még szombaton délelőtt többeket letartóztatott, akiket a merényletet elkövetésével gyanusitanak. A merényletet egyébként a macedón komité bünének tekintik.

Jól bezártad a kasszát?

— kérdezte a betörő, aki kifosztotta a kirakatot

Zagrebből jelentik: Vakmerő betörés történt szombatra virradó éjjel Zagrebban. *Sztankovics* Bozsidar Jelacsics-téri konfekcióüzletének kirakatát fosztották ki furfangos módon a betörők, akiket azonban még a szombati nap folyamán sikerült a zagrebi rendőrségnek elfognia.

Szombaton reggel megjelent a zagrebi rendőrségen Sztankovics Bozsidár, egy Jelacsicsev-téri nagy szövetáruház tulajdonosa és bejelentette, hogy üzletének főkirakatát az éjszaka ismeretlen tettesek teljesen kifosztották. A rendőrség a feljelentés után azonnal megindította a nyomozást. Megállapitották, hogy a betörést csakis a helyi viszonyokkal ismerős egyének követhették el, mert a kirakatredőny zára sértetlen volt és azt minden valószinüség szerint kulccsal nyitották fel. A feljelentéssel egyidejüleg jelentkezett vallomástételre a zagrebi rendőrségen *I. G.* zagrebi taxisoffőr, aki nagyfontosságu bejelentést tett.

Elmondotta, hogy szombatra virradó éjjel három óra körül két jólöltözött fiatalember jelent meg a bérautóállomáson. A fiatalemberek az ő kocsijába szálltak és meghagyták neki, hogy hajtson velük a Sztankovics-féle ruhaáruház elé.

Odaérve egyikük egy kulcscsomót vett elő és kinyitotta az üzletajtót. Mindketten bementek az üzletbe, ahol rövid ideig tartózkodtak, majd egy-egy hatalmas csomaggal jöttek vissza.

— *Jól bezártad a kasszát?* — kérdezte ekkor az egyik fiatalember társától, mire az igenlőleg válaszolt és jó hangosan hozzátette:

— *Holnap korábban nyitunk.*

A soffőr gyanutlanul nézte végig a jelenetet abban a hitben, hogy az áruházhoz tartozó személyekkel van dolga.

A fiatalemberek azután a Pescsenica 20. szám alá hajtattak és ott kifizetve az autót, eltüntek a ház kapualjában. A soffőr csak reggel fogott gyanut, amikor értesült a vakmerő betörésről.

A rendőrség a bejelentés alapján csakhamar elfogta a tetteseket *Stich* Károly lakatossegéd és *Haller* Vladimir foglalkozásnélküli egyén személyében, akik rövid tagadás után beismerték a betörést. A zsákmányolt szövetárut még nem volt idejük értékesiteni és azt a házkutatás során hiány nélkül megtalálták náluk.

A rendőrség a betörőket letartóztatta.

A rádió KRISTÁLY korszaka!

A próbák beigazolták,
hogy az uj nagy rádió-leadóállomások, mint **Wien, Budapest, Breslau,** később **Beograd** és **Ljubljana** stb. olcsó, de jó

Kristálydetektorral is hallhatók

Igy már **mindenkinek** lehet rádiója,

mert a készülék csak **110·—** dinárba, az egész berendezés készülékkel, antennával, fejhallgatóval, szóval kompletten felszerelve és üzemben átadva csak **725·—** dinárba kerül. Aki maga épiti az antennát, még **120 dinárt megtakarit.**

725·— dinár összkiadással hallgathatja tehát mindennap a leggyönyörübb koncerteket, operákat és előadásokat.

A kristálykészüléknél nincs üzemköltség és nincs légizavar.

Siessen felszerelni és ne hagyja kihasználatlanul az äther nyujtotta ingyenes, nemes szórakozást. — Kapható:

KONRATH D. D. SUBOTICA

Szubotlcát és Noviszadot nem értesitették a csehszlovák képviselők érkezéséről

Interpelláció a noviszadi közgyülésen az elmaradt fogadtatás miatt

Noviszadról jelentik: Noviszad város törvényhatósági bizottsága szombaton délután tartotta rendes havi közgyülését dr. *Borota* Braniszláv polgármester elnökletével.

Pankovics független demokrata napirend előtt azt a kérdést intézte a polgármesterhez, hogy a prágai képviselők Noviszadon való átutazása alkalmával miért nem jelent meg a vasutállomáson a polgármester vagy helyettese.

Borota polgármester válaszában kijelentette, hogy a várost senki sem értesitette a csehszlovákok átutazásáról. A beogradi fogadóbizottság, amely a prágai képviselők elé utazott Szuboticára, *sem Noviszadot, sem Szuboticát nem értesitette, ugyhogy a szuboticai főispán és polgármester is csak magánuton értesültek a csehszlovák delegáció érkezéséről.* Ezért a város vezetősége a félreértések elkerülése végett kommünikét fog kiadni a lakosság részére és ilyen értelemben fogja tájékoztatni *Seba* beogradi csehszlovák követet is, nehogy félreértés támadjon.

A választ a közgyülés tudomásul vette. Ezután a közgyülés megszavazott egy hold kiterjedésü földet a református egyházközségnek teljesen ingyen épitési céljaira.

A közgyülés lapzártakor még tart.

Hétfőn hivatalba lépnek a szentai és sztarakanizsai polgármesterek

Megsemmisitették a szentai magyar párti tisztviselők megválasztását

Mint ismeretes, Sztarakanizsa város képviselőtestülete március hó 31-én megtartott tisztujitó közgyülésén polgármesterré *Vernácski* István szuboticai ügyvédet választották meg.

Vernácski megválasztását a kisebbségben maradt bizottsági tagok megfelebbezték a belügyminiszterhez, aki, mint jelentettük, a felebbezést elutasitva, megerősitette *Vernácski* megválasztását.

Rajics Szvetiszláv, a B. B. B. ügyosztályának főnöke, beogradi tartományi főispán átiratban értesitette erről Sztarakanizsa város megválasztott polgármesterét, Vernácski István ügyvédet és közölte vele, hogy intézkedése folytán e hó huszonharmadikán, hétfőn történik meg a hivatal átadása.

Az értesités folytán Vernácski István hétfőn délben fogja átvenni a sztarakanizsai polgármesteri hivatal vezetését.

Amint Szentáról jelentik, a belügyminiszter szintén jóváhagyta a tisztviselőválasztásokat, illetve azoknak a tisztviselőknek megválasztását, akik birják az államnyelvet. A többiek állását egyelőre nem töltik be és valószinüleg egy későbbi időpontban uj választásokat irnak ki. *Öt tisztviselő megválasztását nem hagyta jóvá a belügyminiszter.* Ezek a tisztviselők dr. *Erdélyi* István főjegyző, dr. *Felsőhegyi* András adóügyi tanácsos, dr. *Csetle* János árvaszéki ülnök, dr. *Szegedi* Mihály tiszti főorvos és *Szegedi* Imre állatorvos, akik valamennyien a magyar párt tagjai.

Azoknak a tisztviselőknek ügyét, akik nem tagjai a városi tanácsnak és a felebbezés szerint nem tudják az államnyelvet, a beogradi főispán fegyelmi utra terelte, amennyiben ugy intézkedett, hogy ezek ellen inditsanak fegyelmi eljárást és ennek során állapitsák meg, hogy tudnak-e szerbül.

A beogradi főispán intézkedése folytán *Gyorgyevics* Szlobodán, Szenta város polgármestere ugyancsak hétfőn veszi át hivatalát *Cetina* Zsarkó jelenlegi polgármestertől. A hivatalátadásnál *Sztefanovics* főispánni főtisztviselő lesz jelen.

Cetina Zsarkó eddigi polgármestert, mint értesülünk, a belügyminiszter főszolgabirónak fogja kinevezni a Vajdaságban vagy a belügyminisztériumba hivja be és inspektornak nevezik ki.

TINTA

Négerek

Hébe-hóba jól esik elgondolnom, hogy fennhéjázó világrészünk intézményeivel, tükörablakaival, nyelveivel — csak egy kis része a földgolyónak. Ma este egy ujabban megjelent könyvet lapozgatok a négerekről, akiknek népmeséit, mondáit, varázsigéit és büvölőverseit tudósok, hittéritők és utazók gyüjtötték össze. Afrika lelke tárul elém. Mindenesetre egy kis leckét veszek az alázatból.

Megtudom, hogy a néger nyelvet — csekélység — körülbelül 136.150.000 ember beszéli. Az egyes csoportok közül a tulajdonképeni négernek 195 nyelve van s 49 nyelvjárása, a bantunak 168 nyelve s 55 nyelvjárása. Mindezt csak izelitőül. Ezek a nyelvek szakértők szerint oly gazdagok, mint az őserdők virágokban és állatokban. Se szeri se száma azoknak a kifejezéseknek, melyekkel a futást, rohanást, iramlást, ügetést, loholást, baktatást, kocogást, járást, sétálást, andalgást, botorkálást, bakalázást, ténfergést, kószálást, lófrálást, koncsorgást és ezeknek előttünk ismeretlen változatait jelzik. Nincs okom, hogy lekicsinyeljem az adatokat.

Ha behatolok szellemükbe, szintén nem vonhatom meg tőlük rokonszenvemet. Meber agyagból formálta az embert, de eleinte gyiknak mintázta ki, ugy is futkározott nyolc napig, az alkotó csak azután változtatta emberré, mire az udvarias teremtvény ezt rebegte: »köszönöm«. Pályafutásán sohasem is felejtette el alacsony, de semmiképp se szégyenlendő származását. A néger legendákban az ember gyöngéd, testvéri együttesben él az állatokkal, olyan szoros közösségben, mely első pillanatban döbbenettel tölt el bennünket, aztán megindit. A mi világnézetünk emberközponti. Állatmeséinkben álcás állatok példáznak bennünket. Itt valódi állatok mozognak, az elefánt, babonás tisztelettel övezve, a krokodil-apó, a kigyó, a tigris, az oroszlán, a leopárd, a majom, a vadmacska, sőt a hiéna, patkány és tetü is. Az európai emberek félelemmel, félelemmel vagy undorral tekintenek rájuk, legfölebb részvéttel. Ők inkább ámulattal. Sokat tanultak tőlük, ezt nem tagadják el, tiszteletüket sem rejtik véka alá. Eszményünk a »nemes« oroszlán. Az övéké a tigris, a legnagyobb erő jelképe, talán fogyatékosabb erkölcsi emelkedettségre, de nagyobb őszinteségre vall. A hiéna vendégül látja odujában a gyermekeket, táplálja őket. Még róla is elösmerik, hogy ő tanitotta meg az embereket a dobverésre. Micsoda szerénység.

Közmondásaik közül különösen kettőt szeretek. Az egyik: »A csönd a legnagyobb boldogság«. A másik: »A halál ruhánk minden redőjében ott lappang«. Lépten-nyomon találkoztam a holddal, ezzel a baljós csillagzattal, melyet ámulva személhetnek széles-fekete arcukat feléje forditva és az elmulással, melynek gondolatával az ő hátraferdülő homlokuk sem tud megbarátkozni. Elhunytjaikat máglyán égetik el, mialatt a tam-tamok, a fodobok kopognak s az örjöngő törzs csecsemő-őszintességgel a fájdalom és öröm kettős zsivaját hallatva, hadonászva táncolja körül őket. Halotti énekük igy jajveszékel: «Ha! ha! jaj! a karvaly elvitte barátom és itt hagyott engem« utána azonban a második szakban ezt olvasom: »A halál nem ölte meg barátomat, mert én magam még élek!« Barbár vigasz. De a müveltebbek, a fennköltebbek, kik kedveseik birhatatlan pusztulását kötelességre s egyéb magasztos elvekre hivatkozva bölcsen és megadóan tul tudják élni, nyilván szintén csak azzal vigasztalódnak, hogy ezen a megvetendő, érdektelen sártekén mindaddig nincs és nem lehet valami nagyon komoly baj, amig ők maguk élnek.

Kosztolányi Dezső

3773

D. BJELIĆ fatelepe

Novisad, Sremska ul. 4. Telefon 24-68

ajánl tüzelőfát minden minőségben és mennyiségben **a legolcsóbb napi áron**

HIREK

— **Uj elnököt választott a zagrebi tőzsde.** Zagrebből jelentik: A zagrebi tőzsde szombaton tartotta évi rendes közgyülését. A közgyülésen dr. Svrvljuga Sztankó eddigi elnök helyett Erber Rudolfot, a Városi Takarék igazgatóját választották meg a tőzsde elnökéül.

— **A szentai főszolgabiróság megsemmisitette több horgosi tisztviselő választását.** Horgosról jelentik: Mintegy négy héttel ezelőtt volt Horgoson a tisztujitó közgyülés. Bikár Mirkó szentai főszolgabiró két irnoknak, egy pénztári ellenőrnek és egy községi végrehajtónak a megválasztását megsemmisitette, mert a szavazás alkalmával nem tartották be az előirt szabályokat és olyanok is szavaztak, akiknek a törvény értelmében nem lett volna joguk a szavazásra. A tisztviselők a főispánhoz fordulhatnak felebbezéssel a főszolgabiró végzése ellen.

— **A belügyminiszter elbocsájtotta a krnjajai jegyzőt.** Szomborból jelentik: A belügyminiszter Pavlov Oresztije krnjajai jegyzőt állásából elbocsájtotta és helyette Gojkovics Gyéna volt bogojevói jegyzőt nevezte ki Krnjajára.

— **Megalakult az uj portugál kabinet.** Lisszabonból jelentik: Az uj portugál kabinet megalakult. Miniszterelnök Freytas ezredes, hadügyminiszter Moreis Sarmento ezredes, külügyminiszter Betencaur Rodrigues.

— **A noviszadi törvényszéket delegálták Rajics beogradi főispán sajtópöreinek letárgyalására.** Becskerekről jelentik: Rajics Szvetiszláv beogradi főispán, mint ismeretes, bíróküldési kérelmet terjesztett elő a Becskereken megjelenő Radikalszki Borac ellen indított tizenkét sajtópörében. A noviszadi semmitőszék szombaton foglalkozott a kérelemmel és annak helytadva a noviszadi törvényszéket delegálta a sajtópörök tárgyalására.

— **Panaszok a postai kézbesitések miatt.** Az utóbbi időben számos panasz hangzott el a postai küldemények rendetlen kikézbesitése miatt, sőt gyakran panasz érkezett, hogy a posta egyáltalán nem kézbesiti ki a leveleket. Ezen panaszok ügyében a noviszadi postaigazgatósághoz fordultunk, ahol azt a felvilágositást kaptuk, hogy a közönség panaszai a legtöbb esetben alaptalanok és ha a postai küldemények nem érkeznek a cimzettek kezéhez, ennek legtöbb esetben a közönség az oka. Igen sok esetben a cimzés a küldeményeken teljesen olvashatatlan és mulasztást követ el a feladó, amikor a küldemény hátlapjára nem jegyzi fel a cimét és igy a küldeményt a feladónak vissza sem lehet kézbesiteni. Ezeket a kézbesitetlen küldeményeket a posták havonta beküldik a postaigazgatóságokhoz, ahol azokat egy bizottság jelenlétében felbontják, hogy megtudják a levél tartalmából, vajon megállapitható-e a cimzett, vagy a feladó neve. Ha ez az eljárás sem bizonyul eredményesnek, akkor a bizottság megsemmisiti a küldeményeket. A postaigazgatóság nyomatékosan kéri a levélirókat, hogy a cimzéseket olvashatóan irják és minden levél, vagy küldemény hátlapjára jegyezzék fel a feladó nevét.

— **A noviszadi Vöröskereszt-egylet közgyülése.** Noviszadról jelentik: A Vöröskereszt egylet tartományi választmánya vasárnap délelőtt kilenc órakor tartja rendes évi közgyülését a városháza közgyülési termében.

— **Áthelyezik-e Beogradba az országos munkásbiztositó hivatalt?** Zagrebből jelentik: Az országos munkásbiztositási hivatal szombaton igazgatósági ülést tartott. A tárgysorozat legfontosabb pontja az intézet székhelyének Zagrebből Beogradba tervezett áthelyezésének kérdése volt. A munkásbiztositó törvény szerint a munkásbiztositó szövetség székhelyét 1930-ban Beogradba kell helyezni, ha ehhez a központ is hozzájárul. Zagrebban az a nézet alakult ki, hogy a központ székhelyét nem lehet áthelyezni, mert a központ ötven millió dinárért palotát épitett magának Zagrebban. A beogradi munkáspénztár ezzel szemben öt millió dinárért telket vásárolt a munkásbiztositó központ székhelyéül szolgáló palota felépitésére. Ezt a vételt a központ a szombati ülésen nem hagyta jóvá. Az igazgatósági ülés ezután 13 szavazattal 8 ellenében elhatározta, hogy a központ székhelyét egyáltalán nem helyezik el Zagrebből.

— **A szegedi egyetem rektorát sulyos villamos szerencsétlenség érte Budapesten.** Budapestről jelentik: A Dunakorzón lévő villamosmegállónál szombat délután félháromkor sulyos szerencsétlenség történt. Dr. Tóth Károly, felsőházi tag, a szegedi egyetem rektora, többed magával várt a villamosra és amikor a kocsi megérkezett és fel akart szállni, ugyhogy egyik lába már a lépcsőn volt, a kezével pedig a kocsi fogantyuját tartotta, a villamos váratlanul elindult és az idős egyetemi tanár egyensulyát vesztve lezuhant. A mentők a Rókus-kórházba szállitották, ahol megállapitották, hogy dr. Tóth Károly agyrázkódást, bordatörést és több zuzódást szenvedett. Állapota életveszélyes.

— **Vörösmarty Margit gyilkosainak bünügyét május 3-ikán tárgyalja a prágai esküdtbiróság.** Prágából jelentik: A prágai esküdtbiróság Vörösmarty Margit gyilkosainak bünügyét május 3-ikára tüzte ki főtárgyalásra. A vádlottak Mihalkó János volt ujságiró, Sikorszky Miklós volt párttitkár és dr. Klepetár János orvos, akiket az ügyészség a gyilkosságon kivül Párisban és Prágában elkövetett többrendbeli csalással vádol.

— **Eljegyzés.** *Rosenberg* Regina és *Hirth* Gyula (Szubotica) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A debreceni honvédtörvényszék halálraitélt egy gyilkos csendőrt.** Debrecenből jelentik: A debreceni honvédtörvényszék szombaton tárgyalta Béres Ferenc 26 éves debreceni csendőr bünügyét, aki február 4-ikén a debreceni nagyerdőben agyonlőtte Lucskay Bálint erdőőrt, mert az a lányának udvarló csendőrt kikosarazta. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy meg akarta ölni az erdőőrt, mert önérzetében érezte magát megsértve a kikosarazás által. A honvédtörvényszék a gyilkos csendőrt kötéláltali halálra itélte.

— **Ötven német katona holtteste egy francia falusi pincében.** Párisból jelentik: Északfranciaországban Cuerezney faluban egy ház pincéjében ötven oszlásnak indult német katona holttestét fedezték fel. A katonák mellett gulában feküdtek a fegyverek. A vizsgálat megállapitotta, hogy gázmérgezés ölte meg a katonákat és senki se vette észre a szerencsétlenséget.

— **Ötszázhuszezer dinárt sikkasztott a zagrebi állampénztár egyik főtisztviselője.** Zagrebből jelentik: Néhány nappal ezelőtt a zagrebi állampénztárban nagyszabásu sikkasztást követtek el. A vizsgálat nyomban megindult és megállapitották, hogy a sikkasztást Szrnec István állampénztári tisztviselő követte el, aki a hadikárpótlási szelvényszámpénztári osztályt vezette. Szrnec különböző szabálytalanságokat követett el, postacsekkeket hamisitott és a felektől átvett hadikárpótlási szelvényeket magának tartotta meg. A sikkasztásra a beogradi Uprava Ratne Štete jött rá és a megindított vizsgálat megállapitotta, hogy a tisztviselő az utóbbi két év alatt ötszázhuszezer dinárt sikkasztott. Szrnecet letartóztatták.

— **Beogradban folytatják tárgyalásaikat a háztulajdonosok és a lakók delegátusai.** Zagrebből jelentik: A háztulajdonosok és a lakók országos szövetségének delegátusai között ismét megszakadtak a tárgyalások, aminek azonban ez alkalommal csak technikai jellege van. A szociálpolitikai miniszter ugyanis felkérte a két szövetséget, hgoy a tárgyalásokat Beogradban folytassák le, mert azokon maga Radovics Cséda szociálpolitikai miniszter is részt akar venni. A delegátusok hétfőn utaznak Beogradba és azonnal megkezdik a tárgyalásokat. Remélik, hogy a megegyezés létre jön és a szociálpolitikai miniszter annak értelmében fog törvényjavaslatot terjeszteni a parlament elé.

Konyhaeszközök

minden használat után zsirosak és piszkosak Ragyogó tisztaságukat és tükörfényüket adja vissza

Schicht-féle Ominol

— **Hogy négy gyermekének enni adjon.** Kaptuk a következő levelet:

Igentisztelt szerkesztő ur!

A szuboticai törvényszék ezen a héten igen emberséges itéletet hozott. Négyhónapi fogházra itélt egy embert, aki néhány száz dinárt sikkasztott, hogy gyermekeinek kenyeret adhasson, s aki maga jelentkezett az ügyészségen, kérve, hogy csukják be. A szegény ember az itélet után ki is szabadult, mert büntetését a biróság az elszenvedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. A megsértett jogrend ebben az esetben elégtételt kapott, de talán meg lehet kockáztatni azt az állitást, hogy a társadalomnak vagy az elitélt ember hitrokonainak meg kellett volna mozdulniok, s meg kellett volna kérdezniök, hogy ezután miből ad kenyeret gyerekeinek az elitélt? Annál inkább helyénvaló ez a kérdés, mert ugy tudom, hogy egy megtévedt fiatalember érdekében igenis társadalmi mozgalom indult meg, amelynek célja, hogy pénzt gyüjtsön össze, hogy a fiatalembert, — aki a sikkasztott pénzből nem a gyerekeinek vett kenyeret, hanem költséges passzióit elégitette ki, szerelmet és sikert vásárolt, — megmentse az igazságszolgáltatás büntetésétől.

Ilyen körülmények között — engedje meg szerkesztő ur, — ha azt, ami tőlem telik, én nem gyüjtőiven s nem a szerelmet vásárló sikkasztónak adom, hanem annak a szegény embernek, akinél otthon négy gyermek sir, mert nincs mit enniök, s mert az apjukat birói itélet bélyegezte rovottmultunak.

Tisztelettel *Egy orvos.*

— **Királysértésért letartóztatott gazda.** Noviszadról jelentik: Krkljusa Gyena sajkásszentiváni gazdát szombaton az ügyészség rendeletére királysértésért letartóztatták és beszállitották a noviszadi ügyészségi fogházba.

— **Stalin harcias beszéde a kommunista párt ülésén.** Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt moszkvai jelentése szerint Stalin a moszkvai kommunista párt plénuma előtt nagy beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a donáci bányászaffér nem véletlen, hanem a nemzetközi tőke küzdelme a szovjethatalom ellen. Sztalin hangsulyozta, hogy ezzel szemben Szovietoroszországnak csak két lehetősége van: vagy folytatja forradalmi politikáját és megszervezi az összes országok elnyomott proletariátusát és ha ez megtörténik, akkor a nemzetközi tőke igyekezni fog minden eszközzel elnyomni Szovietoroszországot, vagy pedig a szoviet eláll a forradalmi politikától és a nemzetközi tőkének elvi engedményeket tesz. Az utóbbi esetben a nemzetközi tőke talán hajlandó lesz a szovjetet támogatni, ha lassanként áttér a polgári köztársaságra. Mivel azonban a szovjet nem tehet elvi engedményeket, anélkül, hogy saját létjogosultságát megtagadja, el kell készülni arra, hogy a nemzetközi tőke legnagyobb ellenségei közé fog számitani.

Igmándi

természetes **KESERŰVIZ**

gyomor- és béltisztitó hatása páratlan!

Ne lévessze össze más keserüvizzel.
Mindenütt kapható.
Vezérképviselet és raktár:
Cselikovics Testvéreknél, Noviszad

— **Tengeri kalózok furcsa rablókalandja.** Londonból jelentik: Hongkongi jelentések szerint 15 tengeri kalóz a nyilt tengeren megtámadta a Hszinva kinai személygőzös tisztjeit és legénységét, zsákmányul ejtette a hajó fegyverkészletét és megparancsolta a kapitánynak, hogy vigye a hajót a kinai kalózok szokott rejtekhelyére, a Bias-öbölbe. A tengeri kalózok szabályszerüen megváltott menetjeggyel szálltak Sanghaiban a hajóra. A Hszinva kapitánya kénytelen-kelletlen engedelmeskedett a parancsnak s a Bias-öbölbe vitte a hajót, ahol az utasokat és a podgyászokat partraszállitották. Öt kinai utast magukkal vittek a kalózok, hogy később magas váltságdijat követeljenek értük. Egy kinai ágyunaszád, amely a Bias-öböl környékén járt, észrevette a történteket s katonaságot szállitott partra, amely üldözőbe vette a kalózokat, akik azonban nyomtalanul eltünték. A Hszinva partraszállitott utasait a kinai ágyunaszád fedezete mellett Honkongba vitték.

Most jelent meg
Marius André:
Ko'umbusz Kristóf
igazi kalandjai cimü könyve
Ára: **60·—** din.
Kapható a **Minerva r.t.** könyvosztályában

— **Meggyilkolta az apósát az örökségért.** Konjicból jelentik: Nuhics Bibó konjici földmives együtt lakott apósával, Hajduk Hasszán hetvenéves földbirtokossal. Az utóbbi időben após és vő között napirenden voltak az éles összeszólalkozások, mert az öreg Hajduk nem akarta veje nevére iratni a földjét. Csütörtökön az öregember a kertben foglalatoskodott, amikor Nuhics hátulról több fejszecsapást mért rá. Hajduk az ütéstől szétzuzott koponyával holtan terült el a földön. A gyilkos földmüves tettének elkövetése után önként jelentkezett a csendörségen, amely letartóztatta.

— **Mert nem akart vele kezet fogni.** Mitrovicáról jelentik: Pavlovics Uros csortanovcii halász revolverrel mellbelőtte földijét, Klaparovics Gyóka gazdát, mert az nem fogadta üdvözlését és nem akart vele kezet fogni. A mitrovicai törvényszék szombaton tárgyalta az ügyet és a vádlott arra hivatkozott, hogy önvédelemből használta fegyverét, mert ellenfelénél is revolver volt. A törvényszék Pavlovics Urost egyhavi fogházra itélte hetenként egynapi böjttel szigoritva.

— **Öngyilkosságot követett el a szombori villanytelep főgépésze.** Szomborból jelentik: Az elmult éjszaka Lehnert János, a szombori villanytelep főgépésze öngyilkosságot követett el és meghalt. A főgépész péntek délutánt a villanytelep melletti vendéglőben töltötte, aztán hazament lakására. A felesége szemrehányást tett neki, ami annyira elkeseritette, hogy visszament a villanytelepre és egy üveg sósavat kivott. Az öngyilkosságot hamar észrevették, orvost hivtak, aki Lehnert a kórházba akarta szállitani. A szerencsétlen ember azonban még kórházbaszállitás közben meghalt.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

— **Pót- és magánvizsgák a szuboticai főgimnáziumban.** A szuboticai állami főgimnáziumban junius hónapban tartják meg a pótvizsgákat és a magánvizsgákat. A vizsgára jelentkezőknek a kérvényeket május 15-ig kell beadni és a kérvényhez, amelyet öt dináros okmánybélyeggel kell ellátni, a legutolsó iskolai bizonyitványt és fényképpel ellátott erkölcsi bizonyitványt kell mellékelni. Az alsó osztályosok negyven, a felső osztályosok hatvan dináros okmánybélyeget is tartoznak mellékelni a kérvényhez.

A SZÉPSÉG ELSŐ FELTÉTELE a tiszta, gyönyörü és sima test, melyet a

VESNA CREM

használatával érhető el. — PRAUNSPERGER gyógyszertár, Zagreb, Starčevićev trg 18. 3253

— **Szilveszteri mulatozásból tizenöt évi fegyház.** Beogradból jelentik: Beograd egyik külvárosi uccáiában véres gyilkosság történt görögkeleti ujév éjszakáján. *Lazarevics* Jánkó állásnélküli hivatalszolga Milojevics Jován nevü barátjával ujévi mulatozásról tért haza. A kihalt uccákon a két barát összeszólalkozott. A veszekedés hevében Lazarevics felkapott egy fahasábot és azzal fejbesuitotta Milojevicset, aki az ütéstől szétzuzott koponyával holtan terült el a kövezeten. A beogradi elsőfoku törvényszék pénteken tárgyalta a gyilkos hivatalszolga bünügyét. A tárgyaláson Lazarevics beismerte a gyilkosságot és védekezésül azt hozta fel, hogy ujév éjszakáján az öntudatlanságig ittas volt. A tanukihallgatások során nagy izgalmat keltett a tárgyalóterem közönségének körében az áldozat apjának, Milojevics Zsivojin hetvenötéves földmivesnek vallomása. Az aggastván sirástól reszkető hangon mondotta el a biróság előtt, hogy Jován fia volt a család kenyérkeresője és mióta ő gyilkosság áldozata lett, feleségével együtt a legnagyobb nélkülözések között él. »Menynyit kiván kártéritésül fia haláláért?« — kérdezte tőle az elnök. »Nem kell énnekem a pénz« — válaszolta fuldokló zokogás közben a tanu — »ugysem támaszthatja már fel a fiamat a világ minden kincse sem.« Maid hirtelen kiegyenesedett és villogó szemmel kiáltotta: »Csak azt akarom, hogy megbünhődjék a gyilkos! Fogat fogért!« A törvényszék Lazarevicsot tizenöt évi fegyházra itélte. Az ügyész az itéletben megnyugodott, mig a védő felebbezést jelentett be.

— **Konyhakéssel szurta le a feleségét.** Noviszadról jelentik: A szombori törvényszék három évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre itélte Kollár Péter csonopljai géplakatost, aki mult év junius tizennegyedikén feleségét, Máriát konyhakéssel ötször sulyosan megsebesitette, mert az asszony elhagyta és nem akart visszatérni hozzá. A noviszadi felebbviteli biróság helybenhagyta az itéletet.

— **Nyugdijazás.** Sztaribecsejről jelentik: A pénzügyminiszter Csepella Tamás sztaribecseji járási pénzügyigazgatót saját kérelmére nyugdijazta.

Gyümölcsszörp szódával a legnemesebb üditő ital

— **Robbanás az oszijeki vasöntődében.** Oszijekről jelentik: Pénteken délelőtt hatalmas robbanás reszkettette meg az oszijeki vasöntőde telepét. Az öntőde egyik munkatermében féltiz óra tájban felrobbant egy gőzgép. A detonáció ereje oly nagy volt, hogy a teleptől két kilométer távolságra elhallatszott. A gőzgép a robbanás pillanatában a szokásos tizenkét atmoszféra nyomással müködött. A robbanás szerencsére nem követelt emberáldozatot, noha Szeidel József és Vakaljac Radován munkások a detonáció idején a gépteremben tartózkodtak. A munkásokat a robbanás által bekövetkezett légnyomás földhöz vágta, de jelentéktelen zuzódások árán megmenekültek. Az anyagi kár megközeliti az ötszázezer dinárt.

— **Füttyszóval a halálba.** Szentáról jelentik: Polyák József felsőhegyi gazdálkodó pénteken este öngyilkosságot követett el háza padlásán és mire segitségére siettek, már halott volt. Polyák egész nap jókedvü volt. Pénteken délután családja körében tartózkodott és egész délután tréfálkozott. Este hat óra felé azt mondta feleségének, hogy fel megy a padlásra valami csavarokat keresni. Polyák a létrán fütyülve ment a padlásra és senkinek eszeágában sem volt arra gondolni, hogy Polyák öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik. Polyák sokáig fennmaradt a padláson, ami gyanusnak tünt fel és felesége utána ment, ahol megdöbbenve vette észre, hogy férje egy vastag gerendára erősitett zsinegen lóg. Férje még élt, amikor az asszony felment a padlásra. Felesége azonban rögtön leszaladt és konyhakéssel tért vissza egy perc mulva, de ekkor Polyák már halott volt. Szentáról rendőri bizottság szállt ki a helyszinre, amely megállapitotta, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Polyák bizonyára pillanatnyi elmezavarában követte el tettét.

Serravallo

KINA VASBOR

étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitós er

Lábba ozó és vérszegények

részére a legkiválóbb orvosok által ajánlva.

Kitünő izü.

Több, mint 10,000 orvosi bizonyitvány.

Kapható minden gyógyszertárban

— **Eljegyzés.** *Dukay* Zsuzsika és *Sóti* Imre (Sztarakanizsa) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

A meghüléssel járó betegségek és az ellenük való védekezés. Amerikában felvett legujabb statisztikai megállapitás szerint minden ember átlagosan évenkint 3.7 napig náthás. Ez az aránylag nagyon magas szám nem is olyan meglepő, ha meggondoljuk, hogy a meghülés lehetősége milyen nagy. Éppen ezért nagyon fontos, hogy megismerjük azokat a rendszabályokat, amelyekkel a betegség ellen védekezhetünk és a bajt gyógyithatjuk. Az orvosságok közül két ilyen biztos szer emelendő ki és pedig az aszpirin és a pyramidontabletták.

Természetes gyümölcsszörp szódával frissit és üdit

— **Leszurták, mert nem akart inni.** Noviszadról jeentik: Todorov Szlávkó becskereki kőmives, mult évi augusztus tizenhetedikén, mielőtt a munkára ment, betért egy pálinkásboltba, ahol Kircanszki Dusán munkással találkozott, akivel együtt ittak. Már mindketten erősen beszeszeltek, Todorov biztatta társát, hogy igyon még vele, de Kircanszki vonakodott ennek eleget tenni, ezen összeveszték, Kircanszki rátámadt és ütlegelte, mire Neograd Nikola becskereki kőmives, aki a korcsmban jelenvolt odaadta Todorovnak a zsebkését, amellyel az Kircanszkit megszurta, aki sebesüléseibe belehalt. A becskereki törvényszék és szombaton a noviszadi felebbviteli biróság Todorovot másfél évi fogházra és négy évi hivatalvesztésre, Neogradot három havi fogházra és egy évi hivatalvesztésre itélte

Plamen

egyetlen kipróbált fa- és szén-

alágyujtó-szer 2818

— **A beogradi Pen-klub előadása Becskereken.** Becskerekről jelentik: Nagyjelentőségü kulturális ünnepély lesz vasárnap délután Becskereken. A szerb Népegyetem, a magyar Közmüvelődési Egyesület és a német Kulturbund meghivására a beogradi Pen-klub tagjai előadást tartanak Becskereken. Az előadáson, amely délután fél hatkor kezdődik a vármegyeháza nagytermében, Szekulics Szidora irónő, Krklec Gusztáv költő, dr. Manojlovics Tivadar költő és müfordító, Vujics Vladimir iró és Bogdanovics Milán mükritikus vesznek részt. Az előadás után bankett lesz. Becskereken rendkivül nagy várakozás előzi meg az előadást, amely a szerb-magyar-német kulturális közeledés ünnepe lesz.

— **Zászlószentelés a noviszadi szerb gimnáziumban.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb gimnázium vasárnap zászlószentelési ünnepélyt rendez. Dr. Csirics Irinej püspök szenteli fel azt a diszes selyemzászlót, amelyet az intézet néhai igazgatójának, Pusibrk Vazulnak özvegye ajándékozott a gimnáziumnak.

— **Noviszad sakkmesterei Szuboticán.** Vasárnap délután kerül lejátszásra Szuboticán a Noviszad—Szubotica közötti sakkverseny, amelyre mindkét város sakk-klubja legerősebb gárdáját vonultatja fel. A mérkőzésre, amely délután két órakor kezdődik a Bunyevacska Matica külön termében, a noviszadi sakkklub Kulzsinszkit, Vidort, Gribucsint, dr. Ivicset, Zsivanovicsot, Rosunberget, Bizámot, Popovicsot, Rajkovicsot, Baranovot, Krammert, Navratilt és Krisztanovicsot küldte ki. A szuboticai sakkklub részéről dr. Ognyanov Szvetozár, Schreiber, Boschan, Kohn, Engel, Csilag, Schwitzer, Ognyanov Nikola, Herbatin, Zelinka, Sternberger, Dobroszalov, Schreiber II., Lövinger, Kiss, dr. Békeffi és Zsivanovics vesznek részt a mérkőzésen. Szubotica és Noviszad sakkozói eddig hatszor mérköztek egymással. Három mérkőzésen Noviszad, kettőn Szubotica nyert, egy mérkőzés pedig eldöntetlenül végződött. Szubotica sakkozói remélik, hogy ezuttal sikerül megszerezniök a győzelmet és épp ezért a legjobb játékosokat állitották csatasorba.

— **A szuboticai munkanélküliek lisztjegyeinek beváltása.** A szuboticai főispáni hivatal felhivja mindazokat, akik ingyenes lisztutalványt kaptak, hogy a lisztet legkésőbb április 25-ig váltsák ki vagy adják vissza a szelvényeket, mert április 25-ike után a malmok nem váltják be a lisztutalványokat.

Költő az oceán fölött

Hühnefeld utközben verset irt
Szebbet aligha tehetett.
Hisz képzeljék, e költemény
Mily magasröptü lehetett.

(de. jó.)

— **A nők pártjának szuboticai gyülése.** A nők országos pártjának szuboticai szervezete április 29-ikén nagygyülést tart. A nagygyülésen a párt beogradi központja is képviselteti magát.

Orvosi hir. Dr. *Reök* Iván sebész és operatőr külföldre utazott, rendelését május 4-ikén kezdi.

— **A zsirszóda áldozata.** Avramov Budinka sztaribecseji asszony tizenkilenc hónapos kisfia a földön hagyott zsirszódás edény tartalmát kiitta. Rögtön orvost hivtak, azonban a szerencsétlen gyermeket már nem lehetett megmenteni és pénteken éjjel kiszenvedett.

— **A vajdasági és szerémségi orvosok mozgalma külön kamara érdekében.** Noviszadról jelentik: Vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a vajdasági és szerémségi orvosok értekezletet tartnak a noviszadi városháza közgyülés termében. Az értekezleten megbeszélik a beogradi orvosi kamarából való kiválás és önálló kamara létesitése érdekében inditandó mozgalom előkészületeit.

— **Prága ajándéka Zagreb városnak.** Zagrebból jelentik: A prágai polgármesterek zagrebi látogatása alkalmával fogják átnyujtani Prága város ajándékát Zagrebnak: egy müvészi kivitelü bronzszobrot, amely Rous Frantisek, a hirneves csehszlovák szobrászmüvésznek alkotása. Az ajándék átadása ünnepélyes keretek között fog megtörténni.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Keleten esetleg még éjjeli fagy, de nyugaton felhősebb idő várható csapadékhajlammal.

— **Még nem látott akasztófát a szentai »hóhér.«** Ilyen cimen megjelent cikkünkre a következő nyilatkozatot küldték be: A Bácsmegyei Napló 97. számának második oldalán Hevér Mihály szentai földbirtokos kihallgatása folyamán az én személyemet is emlitette, azért kérem a sajtótörvény 26. §-a alapján becses lapja vasárnapi számában a következő helyreigazitást közzé tenni: Hevér Mihály sohasem segélyezhette édesanyámat Beogradban az osztrák-magyar megszállás idején, mert ő életében nem volt és nem lakott Beogradban, hanem Czernicze faluban, temnityi járásban, morovai kerületben. Az egészben életében csak kétszer utazott keresztül Beogradon, először, amikor esküvőmre Szentára jött és másodizben, amikor az esküvöm után haza utazott. Fogadja a szerkesztő ur hálás köszönetemet és maradok tisztelettel: Gility M. Milorád.

— **A szubotical Schubert-koncertről, a Vöröskereszt** által rendezett jelmezestélyről, a noviszadi repülőszerencsétlenségről, a Bremen repüléséről, Móra Ferenc szuboticai fogadtatásáról és számos más friss és érdekes eseményről hoz kitünő felvételeket a Képes Vasárnap legujabb száma. Az irodalmi rovatot ismét a legjobb magyar irók munkái töltik ki. Divat, fotóamatőr, gyermekszépségverseny, film teszik érdekessé a lapot, amely mindenütt kapható.

Rogaška Slatina a legjobb nevü gyógyfürdő a gyomor, bél, hólyag, sziv, vese és gyomor megbetegedéseinél és epeköves bántalmaknál. A mellékszezónban rendkivül mérsékelt árak. Kérjen prospektust!

— **A szubotical tanitóknak a város ellen inditott perében pénteken hirdetik ki az itéletet.** A szuboticai tanitók — mint megirtuk — pert inditottak Szubotica város tanácsa ellen, az 1928. évre esedékes failletmény kifizetése iránt. Az illetmény minden tanitónak, aki nem lakik állami iskolai épületben, hanem magánlakásokban, évenkint tizennyolcezer dinárt tesz ki. A szuboticai járásbiróság pénteken foglalkozott ezzel az üggyel és kihallgatta az érdekelt feleket, majd ugy döntött, hogy az itéletet április 27-ikén pénteken fogja kihirdetni Minovics Milán járásbiró. Az itélet kihirdetését a szubotical tanitók körében nagy érdeklődéssel várják.

Patai József dr. előadása Szuboticán. A szubotical zsidó Nőegylet és Népkonyha, amely csak pár nappal ezelőtt bizonyitotta be Móra Ferenc előadásának megrendezésével, hogy a jótékonyság gyakorlása mellett, komoly kulturmunkát is végez, ismét egy nagyérdekességü előadás rendezését készíti elő. A Nőegylet meghivta dr. Patai Józsefet, a kiváló zsidó költőt egy előadás megtartására és Patai ezt a meghivást elfogadta. Az érdekes előadást május első napjaiban tartják meg és az est tiszta jövedelmének egyrészét a Palesztinában létesitendő és Petar királyról elnevezendő erdő ültetésének céljára forditja.

Orvosi hir. Dr. *Rigó* József orvosi rendeléseit Bajmokon beszüntette és Mali Idjosra helyezte át.

A kisantant repülőversenye. Noviszadról jelentik: Augusztus hetedikén és nyolcadikán a kisantant államai Lengyelország részvételével repülőversenyt rendezenk. A repülőverseny iránya Prága—Krakkó—Varsó—Lemberg—Jassy—Bukarest—Beograd—Prága. A mult évben a jugoszláv Aeroklub kezdeményezésére szintén tartottak hasonló repülőversenyt, mig az idei versenyt a csehszlovák Aeroklub rendezi. A jugoszláv hadsereg hat hadigéppel fog résztvenni a versenyen és pedig három Breuget 19, két Potez 25. és egy 450 lóerős hazai gyártmányu Fizir hadigéppel. A versenyen jugoszláv részről a noviszadi első repülőezred parancsnoka, Radovics őrnagy, továbbá Navratil őrnagy, Rupcsics, Markicsevics, Gradisnik II. osztályu kapitányok és Jaklics Bogomil repülőezredbeli őrmester vesznek részt.

Csak egyszer igyék Gerber-féle Góját maláta sört, mindig azt fog kérni.

— **Tyuklopásból gyilkosság.** Noviszadról jelentik: Negovan Jovan dolovoi földmives mult év szeptember tizennegyedikén éjjel behatolt Gáva Jovan dolovoi gazda szőlőjébe és tyukokat akart lopni. Gáva kutyái azonban ugatni kezdtek, mire Gáva Jovan, Gáva Milán és Gáva Dusán figyelmesek lettek, a tolvaj üldözésére siettek, elvették a tyukokat, megkötözték a tolvajt és a községházára vitték. Utközben azonban Negovan kiszabaditotta magát és hosszu kését beleszurta Gáva Jovánba, aki meghalt. A pancsevói törvényszék három évi börtönre itélte, a noviszadi felebbviteli biróság azonban felemelte a büntetést öt évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell forditaniok arra, hogy bélmüködésük rendben legyen, ez pedig a természetes »Ferenc József« keserüviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi *Ferenc József* vizet, mert könnyen bevehető és rendkivül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kapható gyógyszertárakban drogériákban és füszerüzletekben.

Szőnyegek

Szőnyegek és összekötők könnyen összetaposódnak és ezért időnként alapos tisztitást igényelnek

Felesleges azokat nagy költséggel házon kivül tisztittatni, amikor ezen munkát Radionnal különösebb veszödség nélkül, otthon is elvégezhetjük

Készitsen hideg Radion-oldatot és dörzsölje át sávonként a szönyeget egy bemártott ruhával

Ezután mossa le tiszta, hideg vizzel, kefélje át és a szőnyeg szép, élénk szinekben olyan lesz, mint az uj

2830

SZINHÁZ

A Cigányprimás vasárnap délutáni előadása iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A darabban Weisz Irénkén, Schadl Józsefen, Wagner Ferencen és Nöszt Bélán kivül Héring Rózsi, Szedlák Lajos és mások játszák a főszerepet. Jegyek elővételben Krécsinél kaphatók.

Mükedvelő előadás Kopacsevón. A kopacsevói ifjuság jól sikerült mükedvelő előadást rendezett. Szinre került a »Felhő Klári« cimü népszinmü. A szereplők valamennyien jók voltak, külön dicséret illeti Darányi János rendezőt. Az előadás tiszta jövedelmét az önkéntes tüzoltótestület javára forditották.

KÖZGAZDASÁG

Április 29-ikén megalakul a Bánáti Mezőgazdasági Egyesület. Becskerekről jelentik: A bánáti mezőgazdasági körökben hosszabb idő óta élénk mozgalom észlelhető, amelynek célja egy bánáti mezőgazdasági szervezet megalkotása, amelynek törekvése az volna, hogy a bánáti mezőgazdasági viszonyokat fejlessze és a mezőgazdaság érdekeit képviselje. Az érdekeltek kérésére Sztanojlovics Sándor a becskereki kereskedelmi és iparkamara titkára kidolgozta az alapszabálytervezetet, amely szerint a szervezet neve Bánáti Mezőgazdasági Egyesület lett és három osztályra oszlik, ugymint földmivelési, állattenyésztési és gyümölcstermelési szakosztályra. Az egyesület megalakitása céljából a bánáti mezőgazdák április 29-ikén délelőtt féltiz órakor Becskereken a Vármegyeház dísztermében alakuló közgyülést tartanak, amelyen kimondják az egyesület megalakitását.

A vendéglősök sérelmei. Topoláról jelentik: A topolai járás vendéglőseinek szövetsége egy régebben megtartott ülésén a vendéglősök sérelmeinek orvoslása céljából memorandumot dolgozott ki, amelyet a közeli napokban akarnak az illetékes minisztérium elé eljuttatni. A határozatban a vendéglősök kérik, hogy törvényben szabályozzák a »lično pravoó« ügyét és mindazon italméréseknek revizió alá vételét, amelyeket 1925. évi szeptember hó elseje után adtak ki. Tiltakoznak az ellen, hogy a boltosoknak is éppen olyan korlátlan engedélyeket adjanak ki, mint a vendéglősöknek. Kérik továbbra az önálló vendéglősök és szállodások ipartestületének, valamint ugyan ilyen kamarák felállitását, ami által a vendéglős ipar képesitéshez lenne kötve, kérik még a záróra szabályozását, valamint, hogy szigoruan tiltsák meg, hogy tizenhat éven alóli gyermekeket vendéglőkben és más nyilvános helyen kiszolgáljanak.

Elkészült a törvénytervezet a csődeljárásról és a fogyasztási adóról. Becskerekről jelentik: Az igazságügyminisztérium megküldte a becskereki kereskedelmi és iparkamarának a csődeljárásról szóló uj törvénytervezetet véleményadás céljából. A pénzügyminisztérium adóügyi vezérigazgatósága pedig a fogyasztási adókról szóló uj törvénytervezetet küldte meg a becskereki kamarának hozzászólás végett. Mind a két törvénytervezetet a kamara dr. Zsupanszki Szlávkó ügyvédnek a kamara ügyészének adta ki tanulmányozás végett, aki az igazgatóság legközelebbi ülésén beszámol a törvénytervezetek ujitásairól.

TŐZSDE

Zürich, április 21. *(Zárlat.)* Beograd 9.1325, Páris 20.4225. London 25.3275, Newyork 518.80, Brüsszel 72.45, Milánó 27.35, Amszterdam 209.15, Berlin 124.05, Bécs 73, Szófia 3.74, Prága 15.3725, Varsó 58.15, Budapest 90.625, Bukarest 3.25.

Szentai gabonaárak, ápr. 21. A szombati piacon a következő árak szerepeltek. Buza 352.50—355 dinár, tengeri morzsolt, azonnali szállitásra 272.50—275 dinár, tavaszi szállitásra 260—265 dinár, takarmányárpa 277.50 dinár, zab 282.50 dinár, rozs 315—317.50 dinár, köles 247.50—252.50 dinár, muharmag 770 dinár, heremag 1820 dinár, bab 317.50 dinár, burgonya 235 dinár. Őrlemények: 0-ás liszt gg 530 dinár, 0ás g 510 dinár, kettes főzőliszt 510 dinár, hatos kenyérliszt 480 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 255 dinár, korpa 245 dinár, konkolydara 260 dinár. Irányzat: szilárd. Kinálat, kereslet: élénk.

Szombori terménytőzsde, április 21. Irányzat szilárd. Buza bácskai és szerémi 355—360, rozs 330—340, zab 252 és fél 257 és fél, árpa 61—62-ös 265—270, tavaszi árpa 295—300, tengeri 270—275, bab 410—420, válogatott 430—440, liszt nullás 475—495, kettős 450—470, ötös 430—450, hatos 380—400, korpa 225—235.

Noviszadi terménytőzsde, április 21 Buza bácskai 355—357.50, bánáti 78—79 kilós 2% 350—355. Árpa bácskai tavaszi 64—65 kilós 295—300, Zab 252.50—257.50. Tengeri bácskai 270—272.50, bánáti 267.50—270. Liszt 0gg és 0g bácskai 480—490, 2-es számu 460—470, 5-ös 440—450, 6-os 400—410, 7-es 340—345, 8-as számu 240—245. Korpa juta zsákokban 227.50—232.50. Bab 400—410. Irányzat: változatlan. Forgalom: 197 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, ápr. 21. A gabonatőzsde irányzata valamivel lanyhább és különösen a rozs olcsóbbodott jelentékenyen. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidő-piacon: Buza májusra 33.40—33.56, zárlat 33.52—33.54, októberre 31.10—31.20, zárlat 31.16—31.18, rozs májusra 32.70, zárlat 32.66—32.68, októberre 26.66—26.76, zárlat 26.72—26.74, tengeri májusra 27.66—27.76, zárlat 27.70—27.72, juliusra 28.44—2848, zárlat 28.50—28.52. A készárupiacon: Buza 33.35—34.85, rozs 32.50—32.70, zab 34—37.50, tengeri 27.50—28.50, korpa 23.50—23.75, árpa 30—31, sörárpa 32—34.50, köles 28.50—30.50.

Budapesti értéktőzsde, április 21. Magyar Hitel 83.8, Osztrák Hitel 50.5, Kereskedelmi Bank 112, Magyar cukor 188, Georgia 14.5, Rimamurányi 106.2, Salgó 65.1, Köszén 805, Bródi Vagon 27.5, Beocsini Cement 238.5, Nasici 178, Ganz Danubius 171, Ganz Villamos 148.5, Atheneum 29, Nova 49.5, Levante 24.7, Pesti Hazai 214.5. Irányzat tartott.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 282 (+4), Bogojevó 349 (+12), Noviszad 312 (+6), Zemun 336 (0), Pancsevó 322 (0), Szmederevó 400 (0), Orsova 346 (—8). Dráva: Oszijek 192 (+22). Száva: Mitrovica 330 (—5), Beograd 284 (0). Tisza: Szenta 510 (+10).

VELENCE Utazók keressék fel a magyar házat **Hotel Budapest ex Margherita, S. Marco 2154** a Bauer-Grünwald szálló lagunai bejáratával szemben. Elsőrendü családi konyha. Penzió 35 lirától. Folyó viz, fürdő. **Tóth Gyula,** tulajdonos.

SPORT

Budapest—Szubotica

Szubotica válogatott csapata vasárnap másodszor találkozik Budapest profiegyüttesével. Az első találkozás alkalmával 4:0-ra győzött a magyar főváros legénysége és ezuttal is egy hatalmas játékerőt képviselő csapat veszi föl a küzdelmet Szubotica válogatottjaival. Budapest csapatából nem hiányoznak a nagy nevek sem és különösen a védelme az, amely föltétlen nagy teljesitményre képes. A vendégcsapat igy áll föl:

Beneda — Kövágó, Senkey I. — Remmer, Volentik, Wilhelm II. — Jeckl, Auer, Konyor, Bihámi, Himmer.

Szubotica csapatát teljes bizalom kiséri. A közvetlen védelem talán csak egy árnyalattal marad a budapesti mögött. A halfsor szintén egységes és ugy a védő, mint a támadómunkában nagy hasznára lehet a csapatnak. A csatársor, ha kijátsza a Ferencváros ellen mutatott formát és ha góllövésben nem kiséri balszerencse, egy-két góllal megterhelheti a vendégek hálóját. Szubotica csapata ez:

Siflis — Held, Beleszlin — Kopilovics, Weisz, Ördög — Inotay, Kikics, Kovács, Horváth, Slezák.

A mérkőzés a SzAND-pályán délután fél ötkor kezdődik. A biró Csajághy lesz, akit az alszövetség ajánlatára a magyar profiszövetség jelölt ki. A nagy meccs előtt Konobár—Ferrum játszanak.

A szombori derby. A Budapest—Szubotica városközi mérkőzés miatt az elsőosztályu csapatok nagyrészét fölmentették a bajnoki mérkőzés lejátszása alól. Az egyetlen bajnoki mérkőzés Szomborban kerül lejátszásra, a két rivális: a Sport és a Szoko között. A szombori derby ezuttal különös érdeklődésre tarthat számot, mert az eredmény lényeges eltolódást hozhat a helyezésekben. A Sport azért ambicionálja a győzelmet, mert ha megszerzi a két bajnoki pontot, számithat arra, hogy a harmadik helyen végez. Mindkét csapat legerősebb összeállitásban veszi föl a küzdelmet, amelyből minimális gólaránnyal a Sport kerülhet ki győztesen.

Gradjanszki—Jugoszlávia. Zagrebből jelentik: A középeurópai kupa selejtező mérkőzéseinek során vasárnap találkozik a zagrebi Gradjanszki csapata az országos bajnok Jugoszláviával. Az érdekes mérkőzést Zagrebban a Gradjanszki-pályán játszák és azon a Gradjanszki az eddigiek szerint a következő együttessel veszi fel a küzdelmet: Mihelcics — Gmajnicski, Mantler — Hitrec, Mihaljevics, Babics — Gumhalter, Babics II., Perska, Cindrics, Giller. A Jugoszlávia komplett bajnoki teamjével szerepel, amely az utóbbi időben a nemzetközi sikerek egész sorozatát vivta ki. A BSK a zagrebi HASK-al Beogradban játsza le a selejtezőt.

Az SzMTC Vrbászon. A szuboticai vasas csapat vasárnap Vrbászon vendégszerepel, ahol a VSC lesz az ellenfele. A vrbásziak odahaza veszélyes ellenfelek, akik nagy munkát fognak adni az SzMTC-nek. A barátságos mérkőzés kimenetele teljesen nyilt és egyik csapat győzelme sem lenne meglepetés.

A SzAK megfelebbezte az alszövetség döntését. Szentáról jelentik: A szuboticai alszövetség — mint a Bácsmegyei Napló közölte — a SzAK játékjogát felfüggesztette. A SzAK rendkivüli választmányi ülést hivott össze, amelyen dr. Peczárszki Brankó elnök és dr. Keczeli M. Ferenc ügyvezető elnök ismertette a felfüggesztés előzményeit. Dr. Keczeli elmondotta, hogy a Szegedi Torna Klub mérkőzést még korábban az alszövetségnek tudomására adták, de akkor nem tudták részükre megszerezni a beutazási engedélyt. Dr. Keczeli fölvetette azt a kérdést, hogy az alszövetség igazgatói tanácstagságáról ne mondjon-e le, de többek hozzászólása után kijelentette, hogy tovább is tagja marad az alszövetség igazgatótanácsának. A gyülés kiküldte dr. Peczárszkit, dr. Keczelit, Maletin titkárt és Kiss Frigyes intézőt, hogy minden egyes vádpontra megfelelve, nyujtsanak be felebbezést az alszövetség döntése ellen. A felebbezés szombatra elkészült és azt már benyujtották az alszövetségnek, amelyet arra kérnek, hogy ejtse meg a vizsgálatot, de az egyesület játékjogát ne függessze fel és a bajnoki mérkőzéseket engedje lejátszani. Vasárnap a Radnicski—SzAK tréningmérkőzést tart, de a következő vasárnap, ha a felfüggesztést kimondó határozatot nem változtatják meg, a közönség önkéntes adományával próbálják megtartani a mérkőzést. A SzAK felebbezésével kedden foglalkozik az alszövetség.

A noviszadi olimpiai országos vivóverseny. Noviszadról jelentik: Szombaton délután és este már megérkeztek az ország minden részéből a versenyzők a noviszadi olimpiai előkészitő vivóversenyre. Vasárnap délelőtt 10 órakor a zsidó hitközség nagytermében kezdődik a vivóverseny, ahol az előmérkőzéseket tartják meg, ugy hogy este nyolc órakor a Szlobodában csak a döntő mérkőzésekre kerül a sor és a nemzetközi vivóakadémiára, amelyen az ugyancsak szombaton délután megérkezett Petschauer Attila, a legjobb magyar vivó, Stark Ákos, a magyar vivó fiatalság legkiválóbb reprezentánsa, dr. Thalhofer József és Strassmann Fritz osztrák bajnokok klasszikus vivóakadémiát fognak bemutatni. Petschauer az országos vivóverseny győztesével egy assaut fog vivni. Vasárnap délután a Makkabi a gráci Hakoahval a Karagyorgye pályán nemzetközi labdarugó mérkőzést rendez. A vasárnapi vivóversenyre a Vajdaság minden részéből már szombaton sokan érkeztek és az érdeklődésből következtetve, a vasárnapi versenyen óriási közönség fog résztvenni.

A szuboticai lövészegyesület közgyülése a Tiszti Otthonban. A szuboticai lövészegyesület vasárnap, április 22-én délelőtt fél tiz órakor a Tiszti Otthonban Dimitrijevics Milivoj tábornok elnöklete alatt rendes évi közgyülést tart. A tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

MINDEN
kereskedő, gyáros és iparos

csatlakozzék azonnal a

Jadranska Straža »Amicia« rendszeréhez

Az **Amicia** fokozza és állandósitja az üzleti forgalmat.
Az **Amicia** uj üzleteket hoz és megtartja az összes régieket.
Az **Amicia** a leghatásosabb, legjobb és legolcsóbb reklám.
Az **Amicia** magának nem kér semmit, csupán a vevőközönség lelkiismeretes, pontos és olcsó kiszolgálását legalább 2% kassszaskontóval.
Az **Amicia** hatalmas, szervezett erejével visszatériti az igy adott kasszaskontót is.
Az **Amicia** minden hónapban pénzt oszt ki a csatlakozott cégek nevében azok vevői közt.
Az **Amicia** rendszer tagja sohasem veszíti el egy vevőjét sem, mert hasznát megosztja vevőivel.

3654

KINTORNA

— Mért veri ezt a szegény gebét mostanában állandóan?

— Amióta megnősültem, megszoktam.

*

Beszélgetés a kávéházi törzsasztalnál.

— A lapok összes rébuszait megfejtettem, még csak ennek a keresztrejtvénynek hiányzik az utolsó szava. De ezt megfejtem, ha meghalok is . . .

— Vizszintesen, vagy függőlegesen?

*

— Hallotta? Lóversenyek lesznek Szuboticán? Lesz totl is. Fogunk fogadni?

— Én nem.

— Miért? Hiszen maga nagy kártyás, szereti a szerencsejátékot.

— A kártyát igen, azokat én keverem, de a lovakat nem keverhetem.

*

Dummkopf urat megszólitja egy ismerőse.

— Fogadja részvétemet. Szegény anyósa odaégett. Rettenetes. Hogyan történt ez?

— Istenem — oly édesen aludt, hogy nem volt szivem felkelteni.

Louis Hémon:

AZ ÖKÖLVIVŐ

Sportregény || A boxbajnok

Forditotta: S. Török Timea

(1

I.

A National Sporting Club nagyterme — modern sportéletünk minden követelményének megfelelően átalakitott hajdani szinházi nézőtér — lassankint kiürült. Már az utoljára távozók is párosan sorjában keresztülvonultak a Club éttermén, innen a hallba és végül a kapuhoz értek. Az étterem vastag, nesztiogó szőnyegén itt-ott egymástól bizonyos távolságban álló kis asztaloknál előkelő urak, nemesek, arisztokraták helyezkedtek el, várták, hogy az idegen elemek, a betolakodottak, akik csak mint a mérkőzés nézői kerülhettek be a clubba, eltávozzanak és ők, barátok, clubtagok zárt, megrostált társaságában ihassanak vagy elköltsék dus, finom vacsorájukat.

A pincérek hallgatagok, figyelmesek, öltözékük és modoruk kifogástalan; mint az árnyék, oly nesztelenül suhannak végig a termeken. Az előkelő stilusu angol cseléd, a szolgaszemélyzet arisztokratája; semmi fölösleges mozdulat, mint a nyomásnak engedelmeskedő automata bábu: kiugrik és ismét nesztelenül eltünik. Néha valamelyik asztal fölé hajolva, hódolatteljesen, kevés szóval, megkérdezték:

— Scotch and Soda, my Lord? Black and White; igen, parancsára!

— A rendes asztali bort és a féligsült kotlettet? Ahogy parancsolja!

A vacsorázók és bort vagy frissitőket fogyasztó asztaltársaik — valamennyien a legjobb társaság tagjai — tompa, fojtott hangon beszélgettek, ugy hogy a hatalmas, vendégekkel teli étterem feszes, tartózkodó, csendes, csaknem szomoru benyomást tett. És ez a benyomás nem is volt egészen hamis; nem igazi szomoruság, de mégis kedvetlenség és egy kis haragos izgalom lakozott ma az itt összegyült gentlemenek lelkében.

Ma este, az év legnevezetesebb sporteseményének ünnepén, a club tornaterme — az önvédelem nemes brit művészetének: az ökölvivásnak eme szentelt temploma — háromszoros francia győzelem szinhelye volt. Ezek a franciák igazán tullépik a határt, elvetik a sulykot!

A National Sporting Club legfiatalabb tagjai is — ha kutatnak emlékezetükben — igen jól visszaemlékezhetnek ugyanezeknek a franciáknak első szereplésére az ökölvivás tudományában. Jupiterre, igazán nevetségesek voltak! Egy napon megelégelték, hogy egymás arcába rugjanak és elhatározták, hogy az öklüket használják, embermódra, egyszóval megtanulnak boxolni. Egész Anglia nevetett! Egy francia, aki boxol! Ez a legnevetségesebb paradoxon, a testet öltött kómikum volt; arculcsapása a józan észnek és értelemnek! Mégis, amikor az első franciák, amatőrök és professzionisták átjöttek a csatornán a francia szineket reprezentálni a nemzetközi mérkőzéseken, a National Sporting Club tagjai, mint igazi udvarias vendéglátó gentlemenek, elrejtették a fölényes mosolyt.

Elég volt bármelyik francia ökölvivó legkisebb érdemleges igyekezete, tudásának legcsekélyebb bizonyitéka, maga az a tény, hogy e nemes művészet legelemibb szabályait megtartja és nem követ el szörnyüségeket, hogy jóakaratu tapsot arasson.

Ám amikor a jóakaratu, elnéző sportférfiak — akik udvariasságból tapsoltak a vendégeknek — magukra maradtak, nem igyekeztek nevetésüket leplezni. Ezeknek a franciáknak sejtelmük sincs semmiről! Hitemre mondom, nagyon kedvesen játszották a szerepüket! Gyorsan tanulták meg a ringbeli szokásokat és etikettet, még a megfelelő mozdulatokat és viselkedést is elsajátitották. De hogy szembeszálljanak akár a harmadosztályu angol ökölvivókkal is, a siker legcsekélyebb esélyével, attól soha át nem hidalható szakadék választja el őket. Nem uram! Ennek még a gondolata is nevetséges: világos, hogy a boxolás nincs a vérükben; ez már az angolszászok dicsőséges kiváltsága!

A club éttermének elszórt asztalai körül vacsorázó és iddogáló gentlemenek valamennyien a harag és boszuság egy árnyalatával gondoltak vissza arra, hogy ők azok, akik még nem régen igy nyilatkoztak. Az asztalt csapkodták és kijelentették: Isten ugyse', urak, ezek a franciák a ring kötelei között soha sem lesznek egyebek ugrándozó bohócoknál. E kijelentések óta alig néhány esztendő mult el!

És ma este a háromszoros vereség emléke — két angol bajnok a franciák lábánál a földön fekve — mint keserü, érthetetlen vereség nehezedett reájuk.

Négy kifogástalan szmokingos ur ült egy asztalnál, ingmellük több mint vakitó: fehér! Az az utólérhetetlen és egyedülálló fehérség ez, amit csak néhány londoni mosómüvész tud elérni.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek

Szentai olvasó. A kérdéses levél magyar fordítása a következő: »Ford Henry ur nevében igazolom az ön multkori levelének vételét és arra válaszolva sajnálattal kell értesitenem, hogy tekintve a beérkező és hasonló természetü kérések tömegét, Ford ur nincs abban a helyzetben, hogy az efféle ügyeket egyénileg figyelembe vegye. Remélve, hogy Ön be fogja látni, hogy F. urnak nem áll módjában az Ön kivánságának eleget tenni, vagyok kiváló tisztelettel. N. N. segédtitkár.«

K. J., St. Kanjiža. A gimnázium első osztályába 14-ik életévig vesznek fel rendes tanulókat, azonban mint magántanulót bármilyen életkorban felveszik.

S. O. S., Belišće. Forduljon az Inspekcija Rada-hoz Vel.-Bečkerekre.

Szlavoniai magyar. A Bácsmegyei Napló olcsóregény akcióinak előbbi kötetei már nem kaphatók. A Nyaké-ket sem tudjuk már szállitani. Az olcsó regény akció folyamán megjelenő könyveket csak azok részére szállithatjuk, akik idejekorán megrendelik. Romain Roland Colas Breugnon-ját megkaphatja, ha a lapban lévő szelvényt beküldi.

Kikinda »17«. Nem tudjuk, hogy kisorsolták-e az illető sorsjegyet, miután nem kaptunk sorsolási jegyzéket. Az a tanácsunk, hogy forduljon a »Vjesnik Sreće« cimü folyóirat szerkesztőségéhez: Zegreb, Preradovićev Ttrg 5., amely mindenféle bel- és külföldi sorsjegy huzásáról értesit. »Rendkivül fontos ügy« Vajda János grafalógusnak irjon Budapestre a Park-szállóba, Baross-tér. Lakáscimét mi sem tudjuk.

F. L., Szenta. Ma már a fogorvosoknak egyetemi végzettséggel kell birni. Egyetemet nem végzett fogászok nem is folytathatnak önálló prakszist.

K. J. Mokrin. Nem tudjuk utbaigazitani, hogy jelenleg hol vannak aranyásó telepek. Azelőtt Ausztráliában és Alaszkában, Északamerikában voltak ilyen szabad, bárki által müvelés alá vehető telepek.

»Egy hü olvasó«. John Rockefellernek lehet irni Newyork, Broadway, Standard Oil Company cimre. Az illető a »Daily Mail« tulajdonosa Londonban. Közelebbi cim nem is szükséges. A posta megtalálja őket.

»Fazlet«, Sanad. Kivánságára alábbi cimekkel szolgálunk: Našičko Ribnjačarstvo D. D., *Osijek*, Strossmajerova 6. és Ribarska Centrala »Belje« *Apatin*.

K. Z., Kula. A szerzői jog érvényesitése nem terjed ki országunkra, amennyiben Magyarország és Jugoszlávia közt erre vonatkozólag nem áll fenn semmiféle egyezmény. Tehát nem kell fizetniök. Különben nem is valószinü, hogy a pert megindítja az illető, mert teljesen kilátástalan volna reá nézve.

O. P., Srbobran. Az utlevélügyben az a tanácsunk, hogy a községi jegyzőnél tudja meg, milyen szám alatt küldték el a kérvényét a tartományhoz s ennek alapján menjen el a tartományi főispáni hivatalba és ott sürgesse meg az ügyet.

Tégyé. Tartalmatlan.

B. F. Kotor. Azt hisszük, mondanivalói sokkal jobban hatnának prózában.

Etelka asszony. Aki csak a főzőkanalat forgatja, néha még annál is megesik, hogy kozmás lesz a rántás. Igy van ez a tollforgatással is. No de egyik sem jóvátehetetlen baj.

»Óvónőképzés.« Jugoszláviában ezidőszerint óvóképzőintézet még nincs, de már elkészült az óvóképzési törvénytervezet, amely az elemi iskolai törvénytervezettel együtt kerül a nemzetgyülés elé. Jelenleg 320 müködő óvoda van az országban és évről-évre ujabb óvóiskolák nyilnak meg, ezért a közoktatásügyi miniszter egyelőre ugy gondoskodott utánpótlásról, hogy Dubrovnikban és Ljubljanában az ottani tanitónőképzőintézetekben óvóképzőtanfolyamot rendez évenkint, amelynek rendes hallgatói május hónapban képesitőznek. A magántanulók szintén akkor vizsgáznak, de ezeknek előbb egy modern óvodánál egy évig hoszpitálniok kell (gyakorolni). A hoszpitálásra való kiküldetést a közoktatásügyi minisztertől kell kérelmezni. Az óvónőjelöltek az emlitett tanitóképző intézet igazgatóságától kérik a képesitő vizsgára való bocsátást és onnan nyerik az összes szükséges utbaigazitásokat is. A középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése feltétlenül megkivántatik az óvónői pályára készülő leányoktól. Képesitő vizsgára csakis 18 évet betöltött jelölt bocsáttatik. Magántanulónak ajánlatos 1—2 hónappal a képesitő előtt a vizsgáztatás helyére utazni, hogy a tanfolyam menetét tanulmányozhassa.

A. M., Kovil. Az ön által emlitett esetben a házat a haszonélvező tartozik jókarban tartani. A tulajdonos erre nem kötelezhető.

A. J. Hajfeld. Az ön által beküldött szólam, amely nem egészen helyesen van leirva, »B« durban játszódik.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézifestésü hirlaptartót fogunk kisorsolni

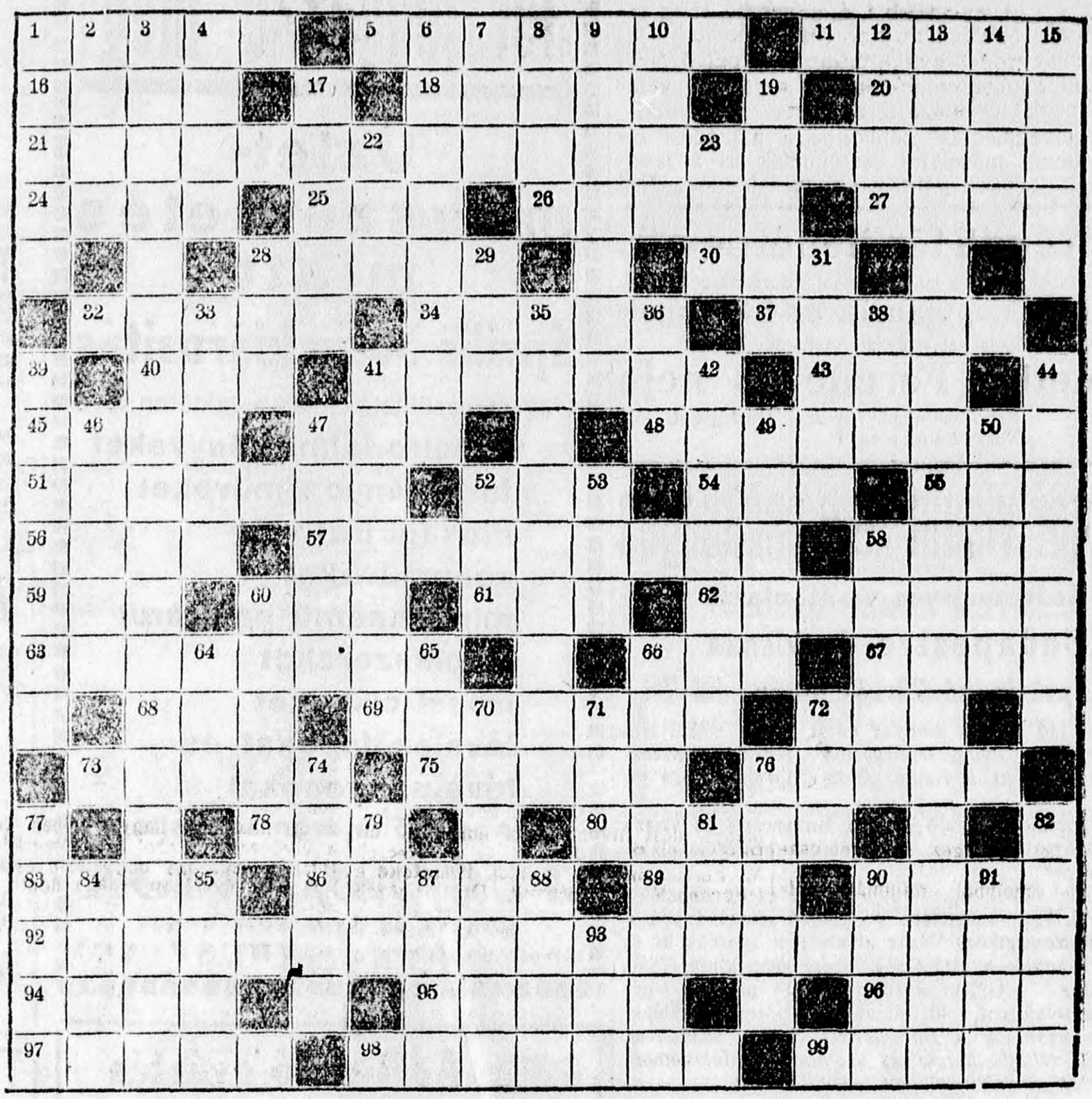

Vizszintes sorok:

1. Egy igen kedves cirkuszi bohóc neve
5. Amerikai filmkomitens
11. Magyar mondai nőalak
16. Oszkár becézőneve
18. Idegen férfinév
20. Szántóföld — latinul
21. Arany János lapja volt
24. A négyszög két szemközti sarkát összekötő egyenes vonal
25. Élvezet — rövidebben
26. Olasz férfinév; egyik középamerikai állam nevének — első fele
27. Parány
28. Latin prepozició
30. Betük, amelyekkel egy idegen állam pénzét szoktuk jelezni
32. Madár
34. Lakatban van
37. Drágakő
40. Magyarul: hivatal
41. Igen édes
43. Kikötő
45. Ugy bizony! — más szavakkal
47. A sziv tesz igy
48. Régesrégi időmérő eszköz
51. Neked is kivánok sok ilyet — ó nyájas megfejtőm!
52. Vonatkozó névmás
54. Him házi állat
55. Magyarul: dallam
56. Az Adriai-tengerbe torkolló karsztvidéki folyócska
57. Nem kerül semmibe
58. Elemel — más szóval
59. Európai köztársaság nevének kezdőbetüi
60. Kettő
61. Német ige
62. Falunál nagyobb
63. Parkok, közterek disze
66. Főnévképző a — forditottja
67. Orrod érzi meg
68. Kereskedő teszi, mielőtt megválik árujától
69. Tudomány (fonetikusan)
72. Japán egy nagy embere volt
73. A kalászosok egyik gyakori betegsége
75. Elhunyt német zeneszerző
76. Latin szóösszetételekben sürün előforduló szócska (tul-, át-, stb.)
78. Csik
80. Középázsiai ország
83. Város a Maris mentén
86. Lásd 80. vizszintest
89. Angol szeszes ital
90. Tan, tantárgy
92. Geometriai elnevezés
94. Hun hadvezér
95. Folyónak van
96. Szövetség
97. Riadó, idegen szóval
98. Gazdasági gép
99. Mennyiséghatározó

Függőleges sorok:

1. Házi munka
2. A kártyázók egyikének tisztje
3. Népdal
4. Pék süti szép kerekre
6. Hannibál is ez volt
7. Olasz város
8. Ezen állnak szép sorjában a befőttes üvegek
9. Hüsitő ital (fonetikusan)
10. Egyiptomi istennő
12. A »méh-hősnő« neve Bonsels »A méhek élete« c. hires regényében.
13. Jókai-regény
14. Falu — szerbül
15. Ilyen tan a mechanika
17. Szinkör
19. Gyertya is készül belőle
22. A Duna egyik alsószakaszi mellékfolyója
23. A SzAND ellenfele volt legutóbb
28. Rövidités aktákon
29. Ige, a forditottja főnév
31. Ilyen szék is van
33. A nagymama mamája
35. Bünperekben ennek megállapitása után a biró itél
36. Magyarul: ő
38. Kocsin van
39. Innen még nagy ut a sirig (névelővel)
41. Valaminek a velejét, lényegét jelentő idegen szó
42. A legjobb gyomru embernek is megárt
44. Az a dolga, hogy dirigáljon
46. Szép tavaszi virág
47. Valamely hely környéke
49. Lásd 1. függőlegest
50. Fiume horvát neve
52. Magyarul: barát
53. Jelez
58. Lásd 26. vizszintest
60. Folyó
64. Testrész
65. Kopasz
66. Játsszák a ferblit ezzel, de ennélkül is
70. Ezt teszi a mosónő, ha végzett az 1. függőlegessel
71. Német mássalhangzó neve
72. Pusztit
74. Gárdonyi egy tréfás alakja
76. Énekhang
77. Falusi házak előtt van
79. Földünk felszinének kétharmada
81. Tud szinonimája
82. Elhunyt hires német szobrász, a berlini Bismarck-szobor alkotója
84. Reális — francia szóval
85. Diplomás képzettséget jelentő rövidités betüi fonetikusan kiejtve
87. A pesti mentők egyesületének kezdőbetüi
88. Légzőszerv
90. Sziget — franciául
91. Névutó
93. Sebhely

Jack London

a nemrég elhunyt kiváló iró páratlanul érdekes és izgató életörténetét felesége irta meg. Jack London élettörténete változatosságban és nagyvonaluságban vetekszik bármely regénnyel. *Ára 85.— dinár és kapható a Minerva r. t. Szubotica könyvosztályában.*

Jack London müvei:

A tengeri farkas	56.— din.
A nagy ház kisasszonykája	50.— «
Az éneklő kutya	50.— «
A beszélő kutya	40.— «
Eden Martin I.—II.	92.— «
Amikor az Isten kacag ..	32.— «
Farkas fia	32.— «
A mélység lakói	38.— «
Kaland	44.— «
A korhely és a tündér	34.— «
Az oceán meséi	34.— «
Tüzes napsugár	60.— «

NYILT-TÉR

Értesítés

„Pripomoć" temetkezési egyesület t. tagjait kérjük folyó hó 25.-én délután 4 órakor tartandó

közgyülésre megjelenni

Tárgy: A likvidáló bizottság jelentése.

1070 **Likvidáló bizottság**

Hirdetés

Az SHS. Királyságbeli Munkások Rokkantsegélyző és Nyugdij Egyesület Központi Vezetősége felhivja az érdekelteket, hogy egy betöltendő tisztviselői állás iránti kérvényeiket a központi vezetőséghez, Szubotica, (Manojlovićeva ul. 5. sz.) legkésőbb f. é. május hó 15-ig sajátkezüleg 3 nyelven megirva nyujtsák be.

A kellő irodai gyakorlattal biró pályázónak feltétlenül tökéletesen birnia kell az állam, valamint a német és magyar nyelvet.

A bélyegmentes ajánlathoz a müködési bizonyitványok másolatai csatolandók és a javadalmazási igények pontosan feltüntetendők. 3965

Elsőrendü férfifehérnemüt

készit a legjobb angol oxford és poupl'nból

kész ingek, pyjamák és hálóingek

nagy választékban kapha ók

Némethy Ferenc és neje

férfi fehérnemükészitőnél **Budapest,** IV., Veres Pálné-ucca 4

3943

Magyar vizum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás

Budapestre és vissza

1928 április hó 23-tól május hó 7-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül lépheto át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza való utazásra lényeges vasuti dijmérséklések alkalmaztatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyébb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából adatnak ki és az igazolványok a kiállitás kétszeri megtekintésére is feljogositanak. (1928 április 28-tól május 7-ig.) Ezen igazolványok 40 dinár és portó beküldése ellenében kaphatók a *Bácsmegyei Napló szuboticai, noviszádi, velikibečkereki és szombori kiadóhivatalaiban, Hirlap kiadóhivatalában,* nemkülönben:

Szuboticán: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd) Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgazdasági Bankánál, Radio Reklam Jugoslavija,

Noviszádon: az Agrária Szövetkezetnél, Kereskedelmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál, Hoffler és Schrantz, Lusztig Bankház és Merkur Bank.

Velikibecskerekon: Takarékpénztár.

Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Pancsevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Népbank R.-T.

Topola: Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél és Bácstopolai Takarékpénztárnál.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasagi Bank.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Szetai Gazdakör, Novoszel János titkár.

Kula: Hitelbank R.-T.

Velika Kikinda: Központi Takarékpénztár.

Odzsaci: Hódsági Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank.

Sztari Becsej: Potiska Banka.

Vrsac: Szerb Iparbank R.-T. és Szalay ügynökségnél.

Beogrddban: »Putnik« Utazási Iroda, Hálókocsi Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20—23).

Megjegyzés: A vasuti kedvezmény a magyar vasutakon és a Dunagőzhajózási Társaság hajóin ugy az oda, mint a visszautazás alkalmával 50%, — az SHS vasutakon csak a visszautazásnál 50%. Visszautazni 1928. május 12-ig lehetséges. Ajánlatos lakásról előre gondoskodni.

A Star. kanjižai Csodakut

ÁRTÉZI-FÜRDŐ

a város alatti szép népligetben

április 16-án megnyilik

Fürdőnkben **csuzos, rheumás hántalmak,** ichias bénulások, **ideg- és női bajok** biztosan és gyorsan gyógyulnak. Vidéki vendégek lakás miatt forduljanak a fürdőigazgatósághoz. Étkezés jól és olcsón a fürdő vendégjában kapható 3392

Jól jegyezze meg!

Üzlet-megszüntetés miatt

április 30-ig kiárusitás

Üzletmegszüntetés miatt a raktáron levő

szépirodalmi könyveket
tudományos müveket
ifjusági iratokat
zenemüveket
mindennemü papirárut
iskolaszereket
irodai cikkeket
levelezőlapokat és
levélpapirosokat

a legolcsóbb áron kiárusitom

3714

JUGOSLAVIJA

könyv- és papirkereskedés

Strossmayerova ulica **(HUSPIAC)**

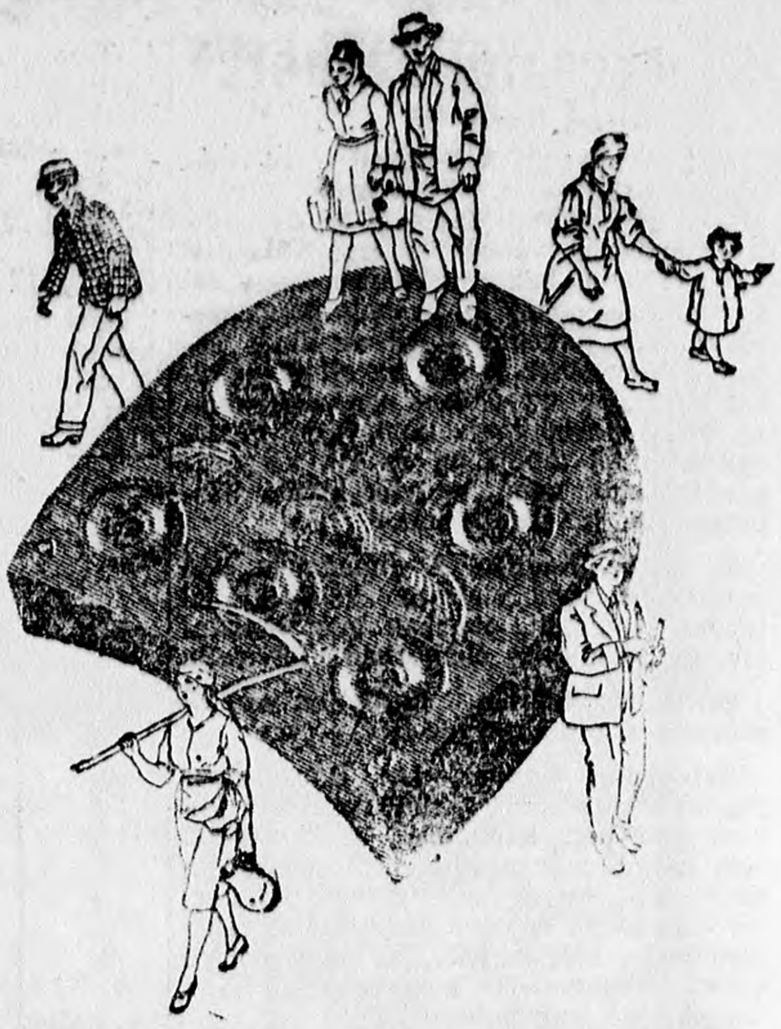

Távoli utak - fáradság nélkül

Vidékieknek nincsenek olyan kényelmes közlekedési eszközeik, mint a városiaknak. Orákhosszat tartó fárasztó gyalogiások egyik helyről a másikra még mindig szükségesek. Valóságos jótétemény a fáradt testnek a

Palma-kaucsuk sarok

PALMA tovább tart mint a bőr, olcsóbb annál, rugalmasabb járást biztosit és védi ugy a szervezetet mint a cipőt.

Nőknél és az ifjuságnál a Palma-kaucsuk sarok elegáns kiállitást ad a cipőnek minden többkiadás nélkül.

LIPOVLAD

étterem és sörcsarnok

Beograd legszebb részén a „Borovi Park" közvetlen szomszédságában, Kralja Aleksandra ul. 252. sz., nagy kerttel és gyönyörü verandával, árnyas szilfákkal beültetve, villamos megálló,

a tulajdonos betegsége miatt teljes berendezéssel együtt, szabadkézből eladó.

Az étteremben 80 asztal és 350 szék van.

Felvilágositással szolgál:

Jovanović cégvezető, Gostionička Banka Beograd. 4044

Acél rolló gyártás

a legjobb kivitelben legolcsóbban

Vászics Péter

u'onnan berendezet rolló-gyártó telepén

Subotica, Bene Sudarevićeva 41

561

Aki jól szeret enni

és mégis

karcsu akar maradni

annak ismernie kell a

helyes táplálkozás szabályait.

Az Athenaeum füzetek 1—2 száma adja meg erről a szükséges utbaigazitást.

Ingyen prospektust küld a

MINERVA R. T.
KÖNYVOSZTÁLYA SZUBOTICA

Eladó

4063

uj, komplett felszerelt

autogummi-vulkanizáló-mühely

Felvilágositással szolgál:

„FIT" Beograd, Frankopanska 33

»DAMA«

FEHERNEMÜ-SZALON

TOLSTOJEVA (ODOR-U.) 21

Ajáni
valódi lyoni selyemből készült hálóingeket, combinéket, ingbugyikat,
ajándéknak
alkalmas pijamakat, linon zsebkendőket, terítőket

P. & C. HABIG és PANIZZA kalapok, valamint L. B. O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata csak

VUKOVICS GERŐ

cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésesebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszolgálás

9371

Butort

ízléses és jó minőségben, mértanyos árban, *részletre is*

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél

VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézkenőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Béltebeli minőségben, éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcviz, szappan és puder 3 szinben. — Eltávolitja a szeplőket, májfoltokat, pattanásokat, bőratkát (mitesser) és az összes bőrtisztátlanságokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcviz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Kirá yság területére:

Jugović gyógyszertár, Novisad

Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Őrizkedjék az ártalmas utánzatoktól. Viszonteladóknak engedmény

1067

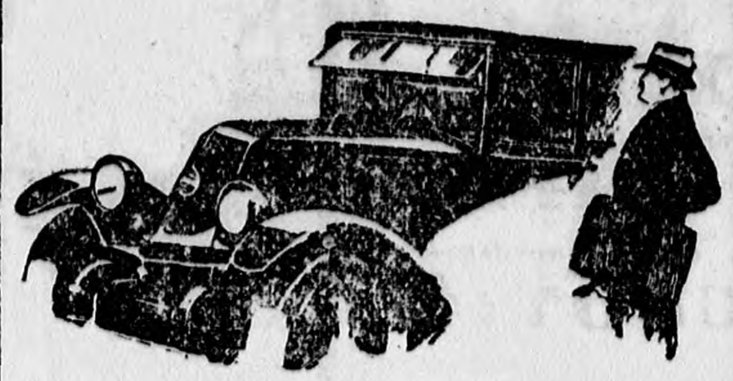

RENAULT

a legolcsóbb!

HERKULES (Hungaria) drótfonatot, négysarkos és hatsarkos keritésfonatokat, drótot, tüskésdrótot és szeget

gyárt és legelőnyösebben szállit

KRAMER TESTVÉREK, NOVISAD

Mali Liman

2884

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stylü rajzokkal és kellékekkel legolcsóbban szállit

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festés tanitása az összes hozzávaló festékek, perok és kellékei kaphatók

946

RENAULT

a leggazdaságosabb!

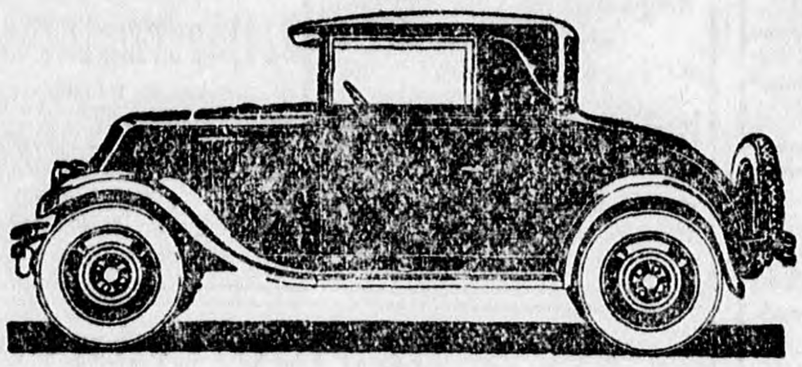

A jó autónak ez a védjegye!

RENAULT

Vezérképviselő és raktár:

KRAUSZ EDE, NOVISAD

RENAULT

a legüzembiztosabb!

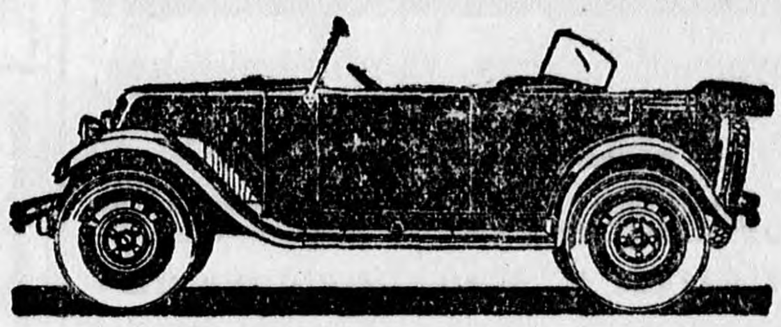

Költözködéseket

butorkocsiban és ruganyos speditörkocsikkal szakszerüen és jutányosan vállal

SLAVIA

medjunarodni otpremništvo

Subotica, Cara Dušana 1

Telefon: 3-75

3915

RENAULT

a legjobb!

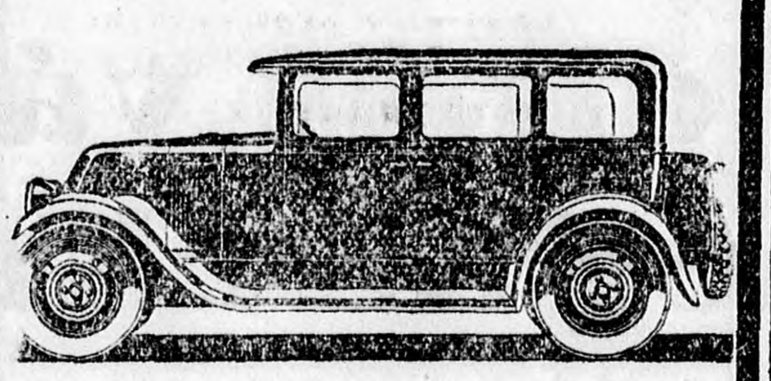

Olcsó tüzifa

Kiárusitás miatt **100 kg vágott fa házhoz szállitva**

25 dinár

1000 kilogramon felüli rendelésnél **50 kg gyujtófát ingyen adok.** — Egyben értesitem a m. t. közönséget, hogy **junius 15-től** fatelepemet **Senćanski put 83.** sz. alá helyeztem át. (Harisnyagyár mellett)

DRVARA „BOSNA“

a teherpályaudvarral szemben — Telefon 5-12

4207

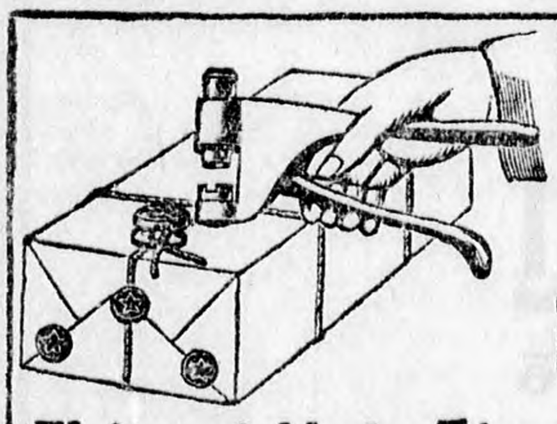

Ma'mok, gyárosok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélelemez plombák bármily kivánt dombornyomásu felirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

Olcsó árak — Olcsó árak

Divatos — Izléses

Tartós — Elegáns

2655

Pressburger

DIVATCIPŐ KÜLÖNLEGESSÉGEI

Állandó nagy raktár a legmodernebb saját készitésü cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

ARSOTIN

kitűnően bevált védekező-szerrel való permetezés

megnagyobbitja gyümölcs- és szőlőtermését,

mert tőle biztos eredménynyel kipusztul a

gyümölcsféreg

szőlőmoly

hernyó

ilonca

és a szőlő- és gyümölcsfa összes rovarkártevői. Szőlőnél tegyen már az első permetezésnél **Arsotin-t** a kékköves vizbe, gyümölcsfákat pedig permetezze rügyfakadás után **Arsotin-nal.** Rendelje meg már most sürgősen ezt a világhirü növényvédelmező szert, hogy idejében megkaphassa

3651

Ara kilogrammonként 50 din., mely 200 liter folyadékra elég

Kérjen dijmentes képes használati utasitást!

Schweiger M. Lajos

Subotica, Tolstojeva ulica 17

Nagy mennyiségben érkezett

390

kátránypapir — **tetőlemez** / **elszigetelő**

Ia ALABASTER GIPSZ legolcsóbban kapható

Sipos Sándor

SUBOTICA, I. Sokolska ulica 6 sz. Telefon: 868

A régi közmondás azt tartja:

AKI MER, AZ NYER

Az osztálysorsjátéknál nem reszkiroz semmit, mert

MINDEN SORSJEGY NYER!

Ne mulassza el tehát az alkalmat és rendeljen azonnal sorsjegyet

JAKOV C. ZUMBULOVIĆ

osztálysorsjegyárusitónál

BEOGRAD, Kralja Petra ul. 52

Az V. osztály huzásai május 7-től május 22-ig
A legnagyobb nyeremény 4,200.000 dinár!

Az V. osztály sorsjegyeinek árai:

1/1 sorsjegy 500 Din. | 1/2 sorsjegy 250 Din. | 1/4 sorsjegy 125 Din.

Az V. osztályban ki nem huzott sorsjegyeket ne semmisitse meg!

A ki nem huzott sorsjegyeket a következő árakon váltjuk be:
1/1 sorsjegy 200 dinár. 1/2 sorsjegy 100 dinár. 1/4 sorsjegy 50 dinár.

Szerencse fel! **Szerencse fel!**

Jakov C. Zumbulović, osztálysorsjegy elárusitó, **Beograd**

Táviratcim: Zumbulović Beograd 4064 Telefon 41—30

A világhirü
„Hutchinson“ gyártmányu
ORAO védjegyü
legjobb és legtartósabb minőségü

gummitalpu vászoncipók

gyári raktára az egész SHS. királyságra:

Kosta Nikolić i Drug

Beograd, Knez Mihajlova 12

Eladás csak viszontárusitóknak nagyban rendkivüli mérsékelt áron

4028

Étkezési és takarmány

BURGONYA

egyptomi hagyma vagontételekben,

legolcsóbban

LEDERER VELIMIR

SUBOTICA, Manojlovićeva ul. 7

Telefon: 6-28 — Sürgöny: Konserv Subotica

9 54

Asztalosmühely á helyezés

Értesitem a tisztelt közönséget és megrendelőimet, hogy asztalos műhelyemet saját házamba, Petrograd kai (Istvan) ul. 34. helyeztem át.

HADNAGY ISTVAN
asztalosmester

SIRKÖVEKET,
temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó minden emü munkákat legolcsóbban vállalja

Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put 6 Gabonapiac sarok 6:

Üzemképes, Röck István gyártmányu, 1907. évi 16 m² fütőfelületü kazánnal, 8 atmoszférájú

stabilgőzgép

eca 12 m. magas vaskémény el olcsón eladó A gép üzemben is megtekinthető. — Érdeklődni lehet „Drvokipari“ Kula, Bačka

Ugyanott 2 Kirchner-féle 700 mm. koronaátmérőjü szalagfürész, 1 drb 32 cm. egyenesütő gyalugép turóval felszerelve, 1 drb körfürész és transzmissziós felszerelések is eladók.

HA könyvszakértőre lesz szüksége, irjon: BOMBÉLY I., Novisad. Postafiók 75

Raffiahánics

Extra Mayon a állandóan raktáron legolcsóbban

MAT JA HEIMAN

7-85 TELEFON 7-85 4061

Magános uriló keres oly tisztességes, középkoru

4037 **házvezetőnőt**

ki a főzést, valamint a házi munkát önállóan végzi. Cim a kiadóhivatalban

Gyümölcsfa,

szőlőpermetezéshez

a legjobb németországi

ólom-arzén

Sugár Manónál

Subotica 3141

ÉPÜLET BUTOR PORTÁL

3136

művészi kivitelben, legelőnyösebben

Mért Lajos

asztalos műhelyében készülnek Subotica, Jugovića ulica 13.

Árajánlattal vidékre is díjmentesen szolgál.

Tanoncok felvétetnek

Szőlőojtványok

amerikai alanyra oltott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhetők

Sövár László 3614

mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről

Petrovar din (Maja) Postafiók 17

Lerakat Bakačeva ulica
Árjegyzék kivánatra ingyen!

Jégszekrények

1226

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánhasználatok részére legolcsóbb forrása, elsőrendü kivitel

Miloševič Veljko

Kérjen árjegyzéket! Sombor, Zlatna greda 2

Hirdetéseket

Sentán a Bácsmegyei Napló részére

Molnár Sz. Vince

könyvkereskedése vesz fel.

Butorozott szoba május 1-re kiadó Mucsy telep 89.

Mielőtt cipőt vásárolna, nézze meg kirakatainkat!

Női cipőt modern szinekben

(ivoir, szürke vagy rózsaszinü)

196 dinárért kaphat

férfi fekete, fél vagy magas cipő

196 dinár, barna 226 dinár

„CHIC DE PARIS“

Beograd: Knez Mihajlova 15

3934

Subotica: Aleksandrova 6

V. Becskerek: Bukovac palota, Pancsevo: Vojvode Putnika 1, Kovin: Nagypiac

Mondhatnak, írhatnak, amit csak akarnak „Alexa" nyakkendők mégis a legjobbak Subotica, Aleksandrova ul. 7 (Korzó). Fordításokat 10 dinárért készít

LEVELEZÉS

Fiatal hölgy ismeretségét keresem szórakozás céljából. Teljes című részletes levelet »Jóbarát« jeligére kérek. 3973

Richmond. Okos, öntudatos szellemével minden hangtalan kérdésemet megtudja válaszolni. Kétszeres az öröme, ha ritkábban jelentkezem. Gondolkodom, jó lesz-e sokat irni? Csókolom a 180 fokos nyiltságát, 17 éves leánykorát, töretlen, hüséges akarását. 3970

HÁZASSÁG

Fiatal urihölgy vagy urileány ismeretségét keresem üzlettársul nagyobb tőkével fennálló kereskedésemhez. Leveleket »Házasság lehet« jeligére a kiadóba kérek. 3972

Benősülne 28 éves fiatalember gazdaságba vagy vendéglőbe. Leveleket »Jövő« jeligére a kiadóba kér. 3899

Csinosnak nevezett fiatal özvegy vagyok. Első házasságomból szép ház és birtok maradt rám. Férjemért fájó szivem az idő meggyógyitotta s igy ujabb boldog családi élet után áhitozom. Kifejezetten nemeslelkü urak teljescimü levelét »Gyermektelen« jeligére a kiadóba kérem. 3333

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 3680

FOGLALKOZÁS

Május 1-re házmester kerestetik. Cim a kiadóban. 3966

Fiatal rőfössegéd állást keres. Cim. Jäger Antal hirdetője, Bačko Petrovoselo 4039

Önálló szabóiparos uriszabóságnál szabászi, esetleg munkavezetői állást keres. Megkereséseket »Megbizható« jeligével a kiadóhivatal továbbit. 4036

Jóházból való fiu tanoncnak, esetleg ellátással, felvétetik. Molnár István, Sudarević ul. 26. 4036

Gyakornokot felveszünk azonnali belépéssel. Drogerija »Nada« Kolar i Gabrić Subotica, Štrosmajerova ul. 2. 4032

Nőtlen gadászt kisebb fizetéssel felvesz Herczog László, Subotica. 4030

Fiatal fényképészsegéd, ki ugy a pozitivhez, de főképen a negativhez ért, junius 1-re állást keres. — Ajánlatokat 4050 szám alatt a kiadóba kér. 4050

Kézimunkasablónszuró szakmunkást állandó munkára keresek. Ajánlatokat »Jó kereset« jeligére kérem 4018

Utazó a likör- és pálinkaszakmából, Bánátban és Bácskában jól bevezetve, 8 évi prakszissal, állását változtatná. Közelebbi cim a kiadóhivatalban megtudható. 4031

Két bognársegédet azonnali belépésre keresek. Torma Ferenc bognármester. Zmajevac (Baranya). 3974

Droguistasegéd, jó megjelenésü, önállóan dolgozik, beszél szerbül, németül, magyarul, állást változtatni óhajt. Cim a kiadóhivatalban. 3874

Fényképészsegéd, negativ és positiv retusör, ki a felvételekben is perfekt, május 1-re állandó alkalmazást nyer. Lengyel Géza fényképésznél Szubotica. 4060

Idősebb borbélysegéd állást keres. Paje Kujundžićeva ul. 38. 4058

Jutalékos utazót kötöttszövött áruhoz, aki Bácska, Bánátban jól van bevezetve, keresek. Ajánlatokat »Agilis 25« jeligére a kiadóba kérek. 3984

Kovácssegéd, fiatal, jó munkás azonnal beléphet. Ofenbecher Ferenc, Krnjaja. 3983

Perfekt szakácsnő uri házhoz ajánlkozik. Cim VII. kör, Cvetna ul. 8. 3981

Pubihajvágót, fiatal, jó munkást fölveszek. Germán Pál, hölgyfodrász, Veliki Bečkerek, Aleksandrova 4. 3976

Főmolnári állást keresek azonnali belépésre vámvagy exportmalomba. — Krämer Miklós főmolnár, Bela Crkva (Banat). 3997

Csecsemő-gondozónő, komoly, erkölcsös, ajánlkozik vidékre, esetleg uradalomba. Leveleket »Csak vidékre« jeligére a kiadóba kér. 4018

Szorgalmas géplakatossegéd alkalmazást keres, szivógázmotorhoz is elmenne. Cim: Párducz Vince, Ada. 4042

Csinos kiszolgálóleány cukrászdába felvétetik. Cim a kiadóban. 4069

Ügynökök-nők minden házban szükséges cikk eladására kerestetnek Bánátban Kérdezősködések »Kis kaució« jeligére április 23-án Sentán a Hotel Royalban, április 24-én Vel.-Kikindán a Hotel Nationalban. 4066

Férfi és női ruha készitést, átalakitást és javitást olcsón vállal V. Kuntscher Cirila i Metoda trg 7. Egy viselt szmoking öltöny eladó. 4063

Könyvelésben jártas irodai munkaerő felvétetik. Ajánlatokat »Azonnalra« jeligére a kiadó továbbit. 4065

Mérlegképes könyvelő nagy gyakorlattal elvállalja könyvek rendbehozását, lezárását ugyszintén levelezést, forditásokat szerb, német és magyar nyelven és irógép munkákat. Cim a kiadóban 4015

Nyomorban élő intelligens nő vállalná könnyebb beteg ápolását, gyermekek szerb nyelvü oktatását, harisnyastoppolást háznál, vagy odahaza, gobelinkészitést, gazdasszonyi, házvezetőnői állást, főzni segitene stb. Könyörületes emeberek adle cimüket a kiadóban. 4001

Ügyes ügynököket(nőket), magánosok látogatására keresek Szubotica és környékére. Közelebbit Bárány szálló, szobaszám 9.

Házikisasszony, kézimunkához, varráshoz értő, kerestetik. Ajánlatok »Szolid« jeligére a kiadóba. 3818

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Ügynököket állandóan felveszek fix fizetéssel, csak kaucióképes egyének személyesen jelentkezzenek. Peics ügynöksége, Cara Dušana 5. Szubotica. 3959

Ügyes fehérenmü varróleány felvétetik. Aida kézimunkaüzlet, Albina ulica 1. 3921

Fogtechnikussegéd, perfekt arany- és kaucsukmunkás adja le ajánlatát fizetési feltétellel együtt Wolf trafik, Vel. Kikinda. 3935

Sofför és mehanikus 1000 dinárt fizet annak, aki részére sofföri állást szerez. Gostiona Osijek III. Zmaj Jovina 9. 3936

Társalkodónői, házvezetőnői állást keres 27 éves intelligens asszony, ki a háztartás összes teendőiben, kézimunkában jártas. Beszél magyarul, szerbül és németül. Szives megkereséseket »A munka nemesit« jeligére a kiadóba kér. 3979

Mindenes leány, ki jól tud főzni is, 30—40 év körüli, szerbül vagy németül tudjon, felvétetik boszniai gyárvállalat főhivatalnokánál. Kezdő fizetés 400 dinár, később több. Utiköltséget megtéritem. Cim megtudható Cara Lazara ulica 18. 3992

VÉTEL-ELADÁS

Eladók magasfekvésü szép házhelyek. Segedinski put Tálassy kert, menhely mellett. 4070

Eladó, kifogástalan állapotban levő alig használt ebédlő. Érdeklődni lehet Sudarevićeva ul. 12. az üzletben. 4062

Megvételre keresek használt de jó karban levő koptató berendezést, dupla reform darálógépet, lisztkeverőt, 8-as dupla töretö hengert. Gergely malom, Čantavir. 4059

Eladó egy 2 éves MÁV cséplő és egy 2 éves Fordtraktor. Zorád Károly, Staribečej. 3977

Egy üzemképes teherautó és egy motorbicikli eladó. Neogradi Józsefnél, Stari Bečej. 3913

Kocsi (homokfutó), jó állapotban, eladó. Cim megtudható Kohn Simon, Pašićeva ul. 3957

Nagy Michel Európakatalogus 1928-ra, tartalmazza az 1840 óta mostanig megjelent használatlan és használt bélyegek árát, bérmentes ajánlott szállitással küldöm. Steiner Izidor, az ország legrégibb bélyegkereskedése, Brod na Savi. 433

Ház, bajai iskola mögött, olcsón eladó. Pál borbély, Halasi ut 2. 4056

Megvételre keresek MÁV 54" golyós cséplőszekrényt kazalozóval és a többi szerelékkel, Knézy Antal, Svetozar Miletić. 4054

Selyem szalongarnitura, teljesen uj, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Štrosmajerova 6. 4022

Benzinmotor, 4 HP, Renauer gyártmány, gyárilag vaskocsira szerelve, kocsi nélkül is olcsón eladó. — Bálits Péter, Bezdán (Bačka). 3975

Mozigép, Pathe, erős vasállványon, lámpaház, lámpatükör, vászon, objektive uj A. E. G. 4 drb. rolni, jó állapotban, 5.000 dinárért eladó. F. Kniesel, Stara Moravica. 3956

Elköltözés miatt eladó ötszobás lakóház, elsőrendü kelebiai bor hordóval együtt Subotica, 13. Novembra ul. 58. 4024

Kovácsszerszám eladó és azonnal átvehető. Stábel Albert, Stara Kanjiža. 4040

I-s rózsaburgonya étkezésre és ültetésre 10 kg 14 dinárért kapható M. Tucinál, Zrinjski trg 11. 4046

Cukrászda, jóforgalmu nagyközségben üzleti és mühelyberendezéssel együtt más vállalkozás miatt olcsón eladó. Cim Korzo poslastičarnica, Žabalj, (Bačka). 4029

Fiat 503, legjobb állapotban, jutányosan eladó. — Schaadt Konrad, Novivrbas. 3764

Mülábak

mükarok, gyógyfüzők, támgépek betegtoló-kocsik, Schönbrumnál, Subotica, Paje Kujundžićeva 20. 3756

Sztaribecsén ház szép urilakással, nagy telek, negyven év óta gabonakereskedés, fa- és gépüzletnek alkalmas, eladó. Cim a kiadóban. 3971

Budaörsi festőtégla kapható vagontételekben és kicsinyben. Neuhaus i Kalmár cégnél Suboticán. 3827

Ford teherautó, 1 tonnáig, jutányos áron eladó. Nagy Géza garage, Štosova ulica 14. 3968

Billiárdasztalt, használt, jó karban, megvételre keresek. Szabó Fábián, Stari Sivac. 4003

Portál 2—2½ méteres, megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 3950

Ház eladó. Somborski put 46. 3951

Patkanin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszertárban és drogeriában, továbbá a **Torontáli Agrárbanknál Veliki Becskereken. Szuboticán Hercl drogeria és Kurtes Milos kereskedésében.**

Jégszekrényt garanciával a legolcsóbban készit, ingyen prospektust küld. Ujváry Ferenc Temerin. 3947

Palicson 8 kapa szőlő házzal eladó. Bővebbet Stein füszeresnél, Palić. 4006

6 HP Marschal cséplőgarnitura, kazán garathuzatos, eladó, esetleg elcserélném 8 HP cséplőgarnitura**ért**, továbbá Ford teherautó eladó. Vennék 6 HP magánjárót. Turucz Péter, Baiša. 3930

Ócskavémet, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket, fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Kovács Antal-féle téglagyár bérlője, Hermann Vilmos Subotica, ajánl mindenfajta **épitőtéglát,** chamottetéglát és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Suboticán az épitkezés helyszinére szállitva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon: 6-68. 2965

Rózsaburgonyát ajánlok 105 dinárért mázsánként. Danilo Ivkov, Stapar, Bačka. 2972

Gyümölcsfák, nemes faj, ujszegedi Horváth István faiskolájából, minden tekintetben garantált, rendkivül nagy választékban, továbbá futómagas bokorrózsák, vadrózsák, cirka ötezer darab szegfü, muskátli, Hortenzia Aszparagus, Ohmocus virághagymák, Buxusok legnagyobb választékban kaphatók: Kain virágkertészet, Szegedi ut, Villanytelep mellett. 3006

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaáruházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica

Férfi divatöltöny már	525 D.
Férfi tavaszi felöltők	675 D.
Fiuruhák már	375 D.
Gyermekruhák	175 D.
Gummi raglánok	225 D.
Nőifelöltők	455 D.
Leányfiu felöltők	325 D.
Férfi munkaruhák	145 D.
Munkaköpenyek	155 D.
Autóköpenyek	175 D.
Divatnadrágok	225 D.
Munkanadrágok	95 D.
Bőrkabátok	725 D.

Tessék meggyőződni, vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén pénzt visszaadom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 8424

Éjjeliüzlet, jóforgalmu, Novi Bečejen házzal együtt eladó. Kovács Lajos Novi Bečej 3465

Eladó 8 HP cséplőgarnitura a kazán Claiton-Schuttleworth Máv cséplővel. 8 HP cséplőgarnitura Nicholson kazán, Marschal cséplővel. Latyák József, Bajša. 3551

Ház a Halasi kapui kaszárnya mögött 96. sz. alatt, a sáncon kivül, áll egy szoba, konyha, kamra, istálló 4 lóra, egykapás telekkel, belőle félkapa szép, bőtermésü lugasos kert, eladó és május 1-re átvehető. 3563

Kitünő forgalmu vasuti kioszkom három üzlethelyiséggel szabadkézből eladó, kiadó tiz évre, vagy megfelelő társat keresek. Ivanov Slavko, Senta. 3910

Eladó garderobe szekrény nagy tükörrel varrónőknek alkalmas ujrenszerü mángorló, kis jégszekrény, konyha butorok. — Aleksandrova ul. 15. II., Decsynénél. 3915

Fiatal orvos hosszabb tanulmányutra indul és elad alig használt modern **hálószobát, ebédlőt, Schweighofer zongorát,** rendelőbutort, Singer varrógépet, Galloys-Lion **quarzlámpát,** Telefunken rádiót, stb. — Dr Petrás, Mol. 3949

Parcellázható 5600 öl szőlő eladó. Bővebbet Pár huzamos ut, Majsai szőlő 13. Hrast D. D. mellett. 3911

Eladó egy használt amerikai gép, 6 métermázsa (ciril és latin) betü, szekrényekkel. Cim: Pallas Reklam, Subotica. 3801

Billiárdasztalt veszek, csak jókarban. Ajánlatokat Fettmann Mátyás, Csantavir Tornyos. 3871

8-as Hayr vasrámás cséplő golyósdobbal eladó vagy elcserélném 6-os Máv. cséplővel. Závodszki Máté B.-Topola, Csantavéri ut 3878

Fordson-traktor, fiatal, 6-os MÁV cséplővel, két pár malomkő állvánnyal, külön is, eladók. Cim: Müncz, Sajan (Banat). 3876

Olcsó bevásárlás különféle cipőkből, munkás és gummicipőkből, szandálokból. Budanovics Teréziánál, Rudić ul. 1. 1483

Eladó Első Magyar Gazdasági gyári magánjáró, 10 légkörös, MÁV golyós cséplő, elevátor ui szijazattal Rakk Elek, Bačka Topola. 3864

Szivógázmotort, 45—60 HP. kifogástalan, üzemképest, megvételre keresek. Zádory mlin, Stara Moravica. 4013

6 HP Diesel rendszerü nyersolajmotor azonnal eladó és átvehető. A motor teljesen uj, keveset használt álló. Longa St.-Kanjiža. 3881

Prima dunahomok 140 dinár ab állomás Bogojevo 10.000 kg-ként, Ella homoki rózsakrumpli 120 dinár, homoki rózsakrumpli 140 dinár, homoki rózsa Voltmann krumpli 115 dinár, homoki Voltmann krumpli 105 dinár ab Osijek. Minta megtekinthető. Johann Merkl, Sonta. 3906

Eladó Hofherr-elevátor, szivógázmotor 16—20 HP-ig, kéttonnás teherautó-karosszéria csukott sofförülléssel. Aman Antal, Temerin. 3937

Teljesen jókarban levő csukott hintó és több egy- és kétfogatu fiaker eladó. Tudakozódni lapunk novisadi kiadóhivatalánál. 3980

Jóforgalmu mészárszék betegség miatt eladó esetleg kiadó. Érdeklődni lehet Faragó Márk mészárosnál Subotica. 3960

Rézágy teljes felszereléssel, éjjeli szekrény és mosdó eladó. Cim a kiadóban. 4017

Vennék jókarban levő kutfuró felszerelést, különösen nehéz darut és szivattyut Kovács János, Senta. 3978

Fodrászüzletberendezés más vállalkozás miatt olcsón eladó. Szabó Fábián, Stari Sivac. 4002

A Szaharán és Szudánban a forgalmat ma már automobilok bonyolitják le és a régi tevekaravánnak már csak emléke él. A XIX. század eme titokzatos világát G. Nachtigal: Szahara és Szudán cimü könyve izgató érdekességgel ismerteti. A diszes kiállitásu könyv ára egész vászonkötésben 64 dinár és megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában.

Prima gőzölt bükkfa minden vastagságban és hosszban, továbbá mindennemü fichta asztalosáru a legolcsóbban Adám Aladár fakereskedésében szerezhető be. Subotica, Sombori ut 45. Tel. 751, lakás 339

APRÓ HIRDETÉSEK

LIFKA

Vasárnap utoljára a nagy sikert aratott

CASANOVA

IVAN MOSJUKIN fellépésével

Hétfőtől — szerdáig

Vidacsics Stefica

az európai szépségverseny győztesének ujdonsága

Éva 3 lánya

filmregény és a pótműsor

STOP!

(Folyékony ezüst)

egyszerű érintéssel a legrégibb arany-, ezüst-, platina-, drágakőékszert vagy disztárgyat vadonatujá varázsol. Alpakka- vagy rézárut ezüstréteggel bevonva, kinaezüstté alakít át. Vendéglősök evőeszközeit ujjáezüstözi és felnujtja.

Garantált higany- és méregmentes! — Garantált tiszta ezüsttartalmu!

Az egész világon évtizedek óta használatban.

Képviselők kerestetnek az ország minden részében!

Felvilágositást szivességből ád: Urania Mozi, Senta. — Ugyanott: Mintaüveg 50 grammos 15 dinár, 100 grammos 30 dinár

APOLLO, NOVISAD

Aprilis 21- és 22-én

Rendkivüli szenzáció!

A kaméliás hölgy

Dumas Sándor halhatatlan müve. Filmre átdolgozta: Fred Niblo

Főszerepben:

Norma Talmadga

Eladó 3962

eredeti amerikai „Overij"-féle

mütrágyaszórós tengeri-ültető

Weigand & Co., Subotica

Paja Kujundžićeva ul. 4

Hölgyeim és uraim!

Ha olcsón akarnak értékes, modern, müvészi fénykép-felvételt, forduljanak:

PERTIC

fotóművészhez

Trumbićeva ul. 5. Ipartestülettel szemben. Ujrendszerü világitás elektromos ultraviola sugarakkal. 3476

Raktárhelyiségek, földszintes, betonos, villannyal, szobaszerüen elosztva, továbbá fatelepengedéllyel, a gyorsáru pályaudvarnál kiadó. Subotica, Željeznička ulica 4. Értekezni reggel 7—½8 között. 4023

Különbejáratu szépen butorozott szoba magányos uriembernek kiadó. III., Raićeva ul. 20. 4011

»Alexa« nyakkendőipar 10 dinárért forditja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

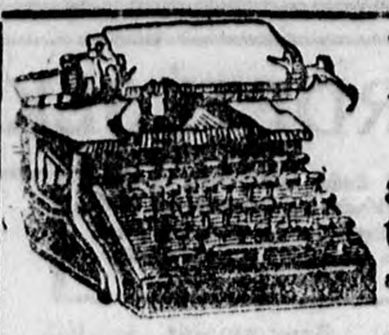

Irógépe

csakis akkor lesz jó és tartós-életü, ha azt nagyon csekély évi dij mellett

Deutsch Izidor optikus és müszerésznél karbantartja!

Uj és használt irógépek, eredeti GREIF-irógépszalag és karbonpapir

Irógépjavitások gyorsan és olcsón jótállás mellett Irógépek kedvező részletfizetésre. — Telefon 2-16

Megszabadulhat

kinzó csuzos, reumás és köszvényes

fájdalmaitól

nem kell fürdőhelyre utazni! Egy paraffin-kezelés 10 fürdőt pótol

PARAFFIN-THERAPIA SUBOTICA

Lifka mozi

Állandó orvosi felügyelet. Meggyógyult betegek köszönőlevelei igazolják a paraffin-kezelés kiválóságát 4035

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

NAGY KATÓ

filmje

Legényszerelem

Hétfőtől szerdáig — kettős müsor

Az élet komédiásai

Cirkuszkaland. — Főszereplő: Tom Mix

Bájos bokák

Vigjáték. — Főszereplő: Madge Bellamy

Butorozott szoba, esetleg koszttal, elsejére kiadó. Bövebbet Cirila i Metoda trg 7. szabóüzlet. 4068

Gummimühely, jól bevezetett, főtéren kiadó. Cim a kiadóban. 3907

Használt fiókos **füszerállványt azonnalra** bérbe keres **Kovács és Gelányi.**

„PLANINKA"

havasi gyógyfütea

felfrissiti és tisztitja a vért, megjavitja a rossz emésztést, a rendszertelen bélmüködést és kiváló hatásu altesti bántalmaknál, a hugyhólyag, máj, epe megbetegedéseinél és epekőnél. A „PLANINKA" tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásunak bizonyult éredényelmeszesedésnél.

A „PLANINKA" havasi gyógyfütea csak fenti védjeggyel és leplombált dobozokban valódi, egy doboz ára 20 dinár. Kapható gy gyszertárakban Készíti: Mr. BANOVEC gyógyszertára LJUBLJANA

Vojvodina legmodernebbül berendezett VACUM CLEANER rendszerü szőrme- és szőnyeg-megóvó intézete!

Értesitem kiterjedt vevőkörömet és mindenkit, aki szőrméjét, szőnyegeit és mindennemü téli holmijait **molykár ellen** otthon nem tudja megvédeni, hogy csekély dijazásért tüz- és betöréselleni biztositással nyári megőrzésre elvállalom. — Felszereltem magam **porszivó-gépekkel** és felelősséggel vállalom el minden darab karbantartását. — Egyuttal értesitem nb. vevőimet, hogy **üzletemet teljesen átszerveztem,** áruraktáramat a legelőkelőbb **lipcsei cégektől felfrissitettem** és igy a legkényesebb izlést is ki tudom elégiteni

GOLDSTEIN ANTAL SZŐRMEÁRUHÁZA

és megóvó-intézete

SUBOTICA, ŠTROSMAJEROVA ULICA (HUSPIAC)

3711

BUTORALBUM

a legmodernebb és stilustervekkel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezők kiadásában

SUBOTICA, Zentai-ut 3.

Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

Kisebb családi házat

Somborban, vagy nagyobb vojvodinai városban megvételre keresek. 4075

Ajánlatokat pontos leirással 329 Beogradi postafiókra kérek

Közvetitünk a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ul. 9. 3891

Két butorozott szoba és előszoba különbejárattal azonnal kiadó. Esetleg ebédkoszt is. Cim: Trumbićeva ul. 30. 3969

Mali Idjoson a községháza mellett üzlethelyiség lakással vagy anélkül kiadó. Érdeklődni Urbán Pál tulajdonosnál. 4014

Vadászok! Kittenberger Kálmán: Vadász és gyüjtőuton Kelet-Afrikában cimü könyvét megrendelhetik Minerva r.-t. könyvosztályában. Ára 320 dinár.

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Cukrászda, ujonnan berendezve, község főterén, szép üzlet- és kerthelyiséggel kiadó. Sauer József, Crvenka. 4038

Üres világos uccai szoba villanyvilágitással május elsejére kiadó. Češka 25. 4055

Két parkettás balkonos szoba előszobával kiadó. Park Kralja Petra 11. Telefon 707. 3952

Különbejáratu uccai butorozott szoba, parkettás, kiadó, városházával szemben. Cim a kiadóban. 3859

Kétszobás előszobás lakást mellékhelyiségekkel Noviszadon közel a beltérhez keresek. Cim Novisad, postafiók 30. 3918

Vojnovićeva ul. 6 és Cara Dušana ul. 3 szám alatt üzlethelyiség és orvosi rendelő kiadó. 3921

Blumit, tyukszemirtó pár nap alatt kiirt minden bőrkeményedést és tyukszemet. Kapható szaküzletekben. Ügyeljen a névre. — Készíti. Blum gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. 360

Gőzplisszé-berendezés

komplett

olcsón eladó

Hollánderné, Paralelni put 4057

Részletfizetésre

adunk mindenfajta

szövet és vászonárut

TEKSTIL manufakturno skladište kézmüáru kereskedés Subotica Pašićeva ul. Gőzfürdő

INGEK

Zefir 42, 66, 80 dinár, Fehér rayémellel 44, 58, 66 din., Munkás 33, 38, 43 din. Alsónadrág 21, 32, 42, 60 din. Gallér 8, 9, 12 din. Zsebkendő tucatja 35, 53, 94 din. Harisnya 8, 11, 18 din. Kamáslik 22, 34, 50 din. Nadrágtartó 20, 24, 29 dinár. Nyakkendő 12, 19, 30 din. Sapkák 28, 35, 44 din. Kalap 50, 66, 90 din. Esernyő 62, 95, 135 din. Csakis a legjobb minőségben, a világhirü gyárakból Fehérnemü kiváló szolidán kidolgozva saját mühelyemből

R. STERMECKI, Celje 27 szám

Irjon azonnal a több 1000 ábrás nagy illusztrált árjegyzékért

Rendelések 500 dináron felül bérmentve. — Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

Kétszobás irodahelyiség előszobával a főtéren május 1-től kiadó. Pallas reklámiroda, Kujundžićeva 4. 3908

Két szoba, előszoba, konyha, éléskamra, butorozva vagy üresen május 1-re kiadó V., Zagorska ul. 17. 3870

Két szobás lakás mellékhelyiséggel kerestetik május elsejére. Cim a kiadóban. 3956

Kölcsönök, házakra, földekre, heti befizetéses törlesztéssel, zálogkölcsönök minden értékkel biró tárgyra legelőnyösebben kaphatók Centralna Bankánál, Subotica. Ugyanott érettségizett gyakornok felvételetik. 3806

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda. Szubotica Aleksandrova 9. 3892

A toll cimen jelent meg Molnár Ferenc uj könyve, melyben az utóbbi két évben irt kisebb müveit gyüjtötte össze. A feltünést keltő kiállitásu könyv ára 70.— dinár és megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában

KÜLÖNFÉLE

Elegánsan butorozott szoba házaspárnak vagy magányosnak kiadó. Cim: Ivana Antunovića ul. 11. 4073

Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel május elsejére kiadó. VII., Miloš Obilića 9 4072

A főtér közvetlen közelében **elsőemeleten egy nagy** és egy kis szoba butorral vagy butor nélkül május 1-től kiadó. Ugyanott egy jégszekrény is eladó. — Cim: »Dunav« biztositó, Vilsonova 11. 3904

Főtéren 2 uccai szoba villanyvilágitással, vizvezetékkel, butorozva vagy butor nélkül kiadó. Irodának igen alkalmas. Cim a kiadóban. 4020

Kétszobás lakás fürdőszobával elsejére kiadó. Cim a kiadóban. 4074

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

Elkárhozott fiatalság

Irta: Tamás István

A »Les Nouvelles Litteraires« Frederic *Lefévre* kitünő irodalmi hetilapja, a középosztálybeli ifjuság válságáról ankétozik.

— A civilizáció csődbe jutott — irja többek között — és ebben a kátyuban, mint azt előre láttuk, benne ragadt az uj generáció is. A biblia jóslat beteljesült. Az apák vétke, az a bünös nemtörődömség, amellyel a gyereknevelést intézik szerte a »müvelt« világon, megbosszulta magát utódainkon. Az iskoláink ép oly elmaradottak, barbárak, akár a börtöneink. Fel kell rázni, vissza kell adni önmagának ezt a nemzedéket, *amig nem késő!*

És kongatja a lélekharangot, amely valami fatális akusztikai törés folytán ugy hangzik, akár a dzsessz fülsértő kakofóniája.

Amig nem késő.

De ha máris elkéstek vele?

Érdemes néhány megjegyzést tenni ennek az értekezésnek a margójára.

Egy jómódu fiatalember a XX-ik században

Az összehasonlitást a multtal, lehetetlen kikerülni. Azelőtt a polgári fiatalember *kollektiv volt a saját osztályán belül,* jó kereskedő, ügyvéd, ügynök, szállító vagy politikus igyekezett lenni, a nyáj szelleme vonzotta, annak törvényeit respektálta és arra törekedett, hogy az adott lehetőségek mellett érvényesüljön, illetve megüsse azt az átlagos nivót, amit egy jobbérzésü bankigazgató képviselt. A közéleti férfiu maradék nélkül tükrözte vissza ezt a szellemet önmagában. A közösségük tabu volt, amit szivósan védelmeztek, mert ugy hitték, ha feladják: létjogosultságukat vesztették el. A régi rossz nevelési rendszerben minden antiszociális jellege mellett mégis lappangott valami távoli cél, a közös boldogulásra való törekvés, ami összetartotta erőiket. A háboru és az utána következő hét szük esztendő azonban elseperték ezt a ködös idealizmust is. A kispolgári front felbomlott, az uj generáció még a saját tradiciói iránt sincs tisztelettel. Régebben ugy hitték, hogy a fedezet, amit az élet nyujt, megéri a rászánt fáradtságot, hogy tisztesnek mondott polgári keretek között bonyolitsák le a hátralevő esztendőiket. De ki képes ma, husz éves fiatalember, beülni a papája üzletébe és folytatni az aranycsinálásnak ezt a lassu, de biztos módját? Az ifju, amennyiben egyáltalán szóba áll még a papájával, csak tanácsokat ád neki, amelyek vagy *a gyors meggazdagodás, vagy a még gyorsabb romlás felé hajtják.* A közösség iránti érzésnek a szikrája is kiveszett ebből a generációból. Mit akarnak? Nem keserves, évtizedekre szóló megkötöttséggel és fogcsikorgató küzdelemmel járó előmenetelt, hanem *gyors és ragyogó karriért.* Kiméletlen szabadverseny érvényesül mindenben, amerikai izü hajrá! mert jaj a lemaradónak! Ennek a fiatalságnak sejtelme sincs a *törvényszerüségekről,* az ok és okozat közti összefüggéseket puszta jelenségeknek fogják fel, akár a villámlást és a mennydörgést. Szent meggyőződésük, hogy Mussolini elhivatott férfiu és hogy a sztrájkot »lelketlen agitátorok« idézik elő. *Az abszolut önzés századát* teremtették meg, illetve kopirozták le maguknak kicsibe amerikai mintára, nem csupán nálunk, de végig az egész glóbuszon, amerre csak nincstelenekre és tőkésekre oszlik az emberiség. Korunk hősei: *Ford, Lindbergh* és *Bánky* Vilma. Korlátlan lehetőségeket! Tüneményes vagyont és világhirt szerezni erőben, egészségben! És a balga szülők még szitják kölykeikben a féktelen mohóságot, nem érzik ennek a történésnek hallatlan erkölcstelenségét, nyiltan félre rugják a józan észt, sőt azt hiszik, hogy jobb példával nem is szolgálhatnak, mint azokéval, akik a »saját erejükből« tornászták fel magukat a semmiből. Azt pedig, hogy egy csomó más zavaros egzisztencia mellett startolni engedték a saját véreiket, egyenesen »szociális« engedménynek vélik. Ők az uj idők szelét érzik ki ebből a fékevesztett száguldásból. A ma szürke polgára fantasztább a középkor bölcsek kövét kereső főurainál, a lelke hibbantabb az alkimia őrültjeinél. Aki nem milliomos, az szerencsétlennek érzi magát. Ezt a zürzavart és csudaváró hiedelmet a gazdasági káosszal egyidejüleg a nyakraföre megvalósuló technikai eredmények táplálják a gyenge és egyensulyozatlan lelkiösmeretü polgári tömegekben. *Aki mer az nyer!* A fontos csak én vagyok, kizárólag *ÉN!* a többi megdögölhet! És a tilalomfákat utjelzőknek véli káprázó szemük. Tulajdonképen nem mások, mint rendőrileg védett, cégjegyzett kalandorok, de sokkal veszedelmesebbek a régimódi rablóknál, mert nem lehet ellenük karddal, vagy pisztollyal védekezni.

Internacionális tapasztalatok

Hogy egy agonizáló társadalom eszeveszetten kapaszkodik erőszakkal és csellel szerzett jogaihoz és javaihoz, az érthető, de a fiatalok kapkodása, ez a vitustánc az aranyborju körül, ijesztő és önkéntelenül is sajnálkozni kényszerül a figyelő kortárs. Ennyi elfecsérelt erő, kárbaveszett és pusztulásra itélt fiatalság, izom, in, hus, agyvelő! Fájlaljuk, aminthogy a takarékos ember sajnálja a hiába égetett villanyt, a földrengés sujtotta várost, a kigyulladt petróleummezőket! A multban a »kék vér« meséjével ámitották és terrorizálták a kevésbé szerencsés körülmények közé született népet. Hogy a nemesnek isteni eredetü kiváltságai vannak a henyéléshez és az ezerholdakhoz. De ma, amikor felbomlott minden kaszt gettó és juss, amikor hercegekből pincérek és földönfutók lettek, mig kulikból szalámi királyok, az uj burzsoázia, amelynek nincs fenséges multja, csak sötét jelene, cinikusan a gyermekei elé tárja evangéliumát. *»Neked pénzed van, te ur vagy. A másiknak nincs pénze, ő szegény.«* Mit gondolhat ez a fiatalember erről a társadalomról? Semmit. Nem ér rá véleményt formálni, mert csirájában elnyomják benne a feltörő igazságérzetét, kificamitják a lelkiösmeretét és erkölcsi eunuchot faragnak belőle. Kötelessége csak egy van: *megtartani eddigi anyagi előnyeit és azt ujakkal gyarapitani.* Ahelyett hogy az emberi közösség iránti hajlandóságot, vagy csak annak megértését plántálnák beléje, ahelyett hogy elibe tennék — a la Faraó a gyermek Mózessel — a kapitalizmus aranyát és a szocalizmus parazsát, hogy *válasszon,* rákényszeritik a görbe utra, akár a bakákat a fronton, akik ha vonakodtak előre menni, a hátukba csattogott a gépfegyver. Az életnek és emberségnek gyalázatos semmibevevése. Most, amikor görcsökben vonaglik a föld, most a legerősebb bennük a hit, hogy csak a pénz üdvözit és ád kizárólagos jogot a boldoguláshoz. Történtek és történnek, akik uj vadászterületeket keresnek maguknak. A két őrlő állkapocs: a nagytőke és a proletáriátus között ugrándoznak ide-oda vakon, korcs lélekkel. Hajótöröttjeikből regrutálódnak a selyemfiuk, moziszinészek, bartáncosok, szerencsevadászok, szárnyaszegett viharmadarak, akiket felkanalaz a nagyváros. *A világzivatar őszének hulldogdló legyecskéi ők.* Ez a tipus azzal dicsekszik, hogy *világpolgár.* A nemzetköziség azonban csak addig terjed, hogy körbecsatangolja Páris, Berlin, Bécs, London mulatóit, végig torkoskodja a görlicéit aztán hazajön és »internacionális tapasztalatokkal« gyarapodva benősül a Walter et Comp.-ba. A kereskedő családok gyermekei akik üzleti összeköttetéseiket ápolják Európa metropolisaiban, csak ritkán fogékonyak a század nagy, átalakulásokat célzó eszméi iránt. És amelyik része tudatában van a közösségben rejlő óriási erőnek, az csak ujabb veszedelmet jelent a kollektiv emberi törekvésekre, mert felhasználva annak eredményeit és tanulságait csatárláncba fogja a nagy halak zsiros falatjain lelkesülő középosztályt, hogy megvédelmezze privilégiumait az egyenlőségi kisérletek ellen. A feltételek, amik egy megváltozott világnézetü társadalomban rájuk várnak, elijesztik őket. Különben is képtelenség számukra a gondolat: *lemondani arról ami az övék!* És főleg: lemondani arról *ami még az övék lehetne idővel!* Nem lehet belátásra apellálni ott, ahol vaksi rövidlátás uralkodik, ahol dogmává emelték, rendszeresitették és nemzedékeken keresztül ápolták, élesztgették és hizlalták kövérre a vagyonszerzés ideálját. Milyen feladatokra képes ez az ifjuság? Vállalja e egyáltalán és ha vállalja elvégzi e majd becsülettel? Nehezen hihető. Az élet konfliktusai csak akkor lesznek tragédiák, ha komolyan vesszük őket. Ez a generáció azonban nem hallhatja a segélykiáltásokat, nem láthatja a veszedelmeket, hisz még a bölcsőben kiszurták a szemeit és ólmot öntöttek a fülébe! Itt nem segit a reparáció, se a foltozgatás. Az egész oszlásnak indult garniturát ki kell cserélni.

A modern lány szerepe a társadalomban és a házasságban

Papuka a bolttal megy csődbe, mamuka a leánynevelléssel.

Nevelés alatt nem a kés és a villa sikkes használatát értem, hogy az ifju lady szürcsölés nélkül legyen képes elfogyasztani a forró levest, hogy tenniszezni, lovagolni és flörtölni tudjon szakszerüen. A legtöbb gazdag fruskának gyönyörü a kelengyéje, de a lelki stafirungjáról rendszerint elfeledkeznek. Az ugynevezett házias nevelés ép olyan ügyefogyott, akár a nevelőintézetek sivár, pedagógiai rendszabályokkal spékelt szisztémjei. A nevelésnek az a módja, hogy a serdülő lánykát bedugják valami jóhirü, drága intézetbe, ahonnan aztán zongoratudással, illemmel és francia nyelvkészséggel sulyosbitva tér viszsza, sohasem volt eredményes. A tétlen és haszontalan »tanulmányokkal« eltöltött idő, a hivatás abszolut mellőzése csak társadalmi ambiciókat ébreszt benne, fokozza az igényeit és szeszélyeit, ragyogni és reprezentálni kiván, amennyiben anyagi helyzete erre alkalmassá teszi. Nemrég olvastam egy német leányinternátus prospektusát, amely vastag betükkel hirdette, hogy náluk külön sulyt helyeznek a növendékek lelki életére. *A punktrolleres gyakorlatok után jönnek a lelki gyakorlatok!* Nem tudják, vagy nem akarják megérteni, hogy ma nem kellemes csevegőkre, szalonképessé idomitott divathölgyekre van szükség, hanem egészséges gondolkozásu, munkabiró és dolgoskedvü nőkre. Ám a mama büszke a lánya udvarlóira, a kanárijára és a táncversenyeken nyert okleveleire. A modern lánynak ez a fajtája állit rekordot a dancingokban, hogy három éjjel és három nap megállás nélkül ropja a blecket, fantasztikus toaletteket eszel ki, amelyeknek az árából szanálni lehetne egy kisebb államot és átlag havonta köt és bont eljegyzéseket. Egyszerüen *élni akar,* feltételek és korlátok nélkül. Lehet ezt rossz néven venni tőle? Nem. A korszellem annyira felelőtlen, hogy senki sem felelhet érte a saját személyében. De a dinom-dánom kisasszonynak sem szabad neheztelni, ha kézlegyintéssel intézik el problémáival egyetemben. Vagy legyen a nő játékszer, háztartási csecsebecse, ám ne vindikáljon magának jogokat és a férfiével egyenivóju tiszteletet, vagy szakitson ezzel a hazug és anakronisztikus miliővel és legyen önálló, tudatos asszony, aki megállja a helyét a létért való küzdelemben. Kiesik majd a »védtelen nő« méltatlan szerepéből, hogy felcserélje azt egy mindenképen hasznosabb, emberibb és univerzálisabb szerepkörrel. Talán veszit a nőiességéből, ugynevezett hamvas bájából, de sokkal többet nyer azzal, hogy komoly társa és nem kerékkötője tud lenni a férfinek. Nem a papája wertheimszekrényének védelme alatt, hanem a saját erejéből és elhatározásából készül egy pályára és később ép ugy megtalálja helyét a családban, a gyermek mellett, mint az egyetemes emberi munkaközösségben. *Nem ágyastársa, hanem munkatársa a férfinek és saját magát adja hozományul.* A nyugati államokban már megkezdődött a kiválasztódási folyamat, amely idővel a »teljes asszonyhoz« fog vezetni. De hol vagyunk ettől mi?

Hol a hiba?

A jobbmódu polgári szülők lányaik tanulási ambicióját *még ma sem veszik komolyan.* Amolyan divatos szeszélynek tekintik, akár a bubifrizurát, vagy a kávéházi táncot és csak rájuk hagyják, mert titokban azt remélik, hogy külföldön, az egyetemen több alkalom fog kinálkozni a férjhezmenésre és a leányzó jobb partit csinál majd, mint itthon a kis vidéki városkában.

A francia folyóirat jellemző esetként emliti annak a kiránduló lányintézetnek a történetét, amelynek egyik növendéke csekket hamisitott á papája nevére és százezer frankot elrulettozva, elkeseredésében öngyilkos lett. Szerintem ebből a véletlen szerencsétlenségből nem szabad általánositani. Mindig voltak és lesznek boldogtalan csitrik, akik beleszeretnek a tanárjukba, megszöknek egy vidéki amorózóval, vagy veronált isznak, mert nem tudják tulélni, hogy a Jóska a Magdával korzózott egész este. Nem pillanatnyi elmezavar, hanem *sexuális üzemzavar* okozza ezeket a jelenségeget, amelyért a hipokrita társadalmat kell felelősségre vonni, azt a hazug prüdériát, amely a nemi felvilágositás terén még ma is középkori eszközökkel dolgozik és legfeljebb szemet huny, vagy néma kétségbeeséssel szemléli a kalodába zárt fiatal test kitöréseit. A párisi diákkisasszony receptje a régi romantikus iskolára emlékeztet sőt azt is mondhatnám: egyenesen megérzik rajta a rózsavizszagu nevelőintézeti morál. Csekket hamisitott, elrulettezte a pénzt és beugrott a tengerbe. Ez a cselekedet *nem vall igazi modern leányra.* A mai fruska csekket hamisit, elrulettezi a százezer frankot és bosszuból férjhez megy egy pilótához, vagy centercsatárhoz, igen helyesen, mert a sportszerü házasélet legalább kigyógyitja majd minden hisztériából...

Dráva Kálmán:

Gyilkosfényü csillagok alatt

Elhibáztam az utat
— kujtorgós éjszakák ködvitéze —
ugy szeretnék bekopogni
a jégvirágos sötét ablakon,
beülni egy idegen szobába
furcsa, halott butorok közé
és várni.

Elhibáztam az utat,
az éjszaka sötét
és nem érdemes meakulpázni...
Ha visszagondolok:
már-már szinte értettem a Szépet,
tettem a Jót
és magyaráztam a Szabályt,
...valahol elszakadt a lánc,
kiesett egy összetartó karika.

az Isten akiben hittem, vagy csak egy
[mese talán
s most nincs tovább, nincs merre,
[jaj
összeomlottak a fénypaloták.
Cserepes ajkkal, vacogva emlékszek:
[igen,
egy mécses még éghet valahol,
üveghangokon még csilingel egy szív
és vár,
hív,
piros-meleg mécsesfényben
[idálomban...

Ki az aki vár rám? Hol ég az a mé-
[lcses?
Nem emlékszem. Jaj, nem emlékszem...

Novoszel Andor posthumus irásai

Novoszel Andor irói karrierje derékban tört ketté. Első kötetének az »Igy a koma« cimü karcolat és novella-gyüjteménynek megjelenése után elszólitotta az élők sorából a kérlelhetetlen halál és és ezzel hirtelen ért véget egy olyan irói pályafutás, amely a legnagyobb reményekre jogositott. A *Bácsmegyei Napló* novellapályázatán tünt fel Novoszel Andor és bámulatosan rövid idő alatt a szivébe zárta a vajdasági olvasóközönség a nagyszerü humoru, pompás megfigyelésekben gazdag, kitünő szentai irót. Sajnos, csak keveset valósithatott meg Novoszel Andor irodalmi terveiből, mert a toll tulkorán esett ki a kezéből. Vannak azonban még irásai, amelyek eddig nem jelentek meg nyomtatásban és nemcsak a kegyelet érzését követjük, hanem a vajdasági irodalmat szolgáljuk akkor, amikor Novoszel Andor posthumus irásait összegyüjtjük azoktól, akiknél kéziratban vannak Novoszel ismeretlen irásaiból és ezeket a posthumus irásokat közöljük a *Bácsmegyei Napló* hasábjain.

Elsőnek egy verset közlünk, amelyet Novoszel Andor egy évvel ezelőtt irt és *Buzás* Béla pacsiri tanitónak ajánlott. Ő bocsátotta rendelkezésünkre a kéziratot, amelyből az olvasó, aki eddig csak a korán elhunyt iró prózai irásait olvashatta, megismerheti Novoszel Andort, a költőt is.

A kocsmában

A falusi nagykocsmában,
Ugy vasárnap este tájban,
Muzsika szól, döng az asztal,
Uri tajta vendég vagdal
Poharakat földhöz.

Ragyaverte Jóska primás
Bármit is huz, mindig csak más
Nóta kell a mulatónak:
Nem játszottál tán még urnak?
Ebadta cigányal

Ahogy rendel s a pénzt szórja,
És a cigányt ócsárolja,
Ahogy billeg és ahogy áll,
Ahogy italért kiabál,
Szinte rossz már nézni.

Ne huzz nekem régi nótát,
Játssz valami valcert, polkát!
Huzzad el a »Csárdáskirályt!«
Fene látott olyan cigányt,
Ki még ezt sem tudja.

Jóska cigány csak áll s bámul,
Ugy szökne már a kocsmából.
Mert a nótája nem tetszik,
S bandája előtt becsmérlik,
Oly nehezen türi.

Már hogy ő ne tudna olyat,
Amin az uri nép mulat?
Hát a szolgabiró urnak,
Hány — de hányszor muzsikáltak
Világos virradtig.

Kocsma-szoba tulsó végén
Kis asztalnál ül egy legény.
Rég könyököl csendben, szótlan
De a bora kóstolatlan
Áll mégis előtte.

Meglátszik a bánat rajta,
Mert a Jóska nótájára
Máskor meg nem tudta állni,
Ne kezdjen el kurjongatni,
Ha bor volt előtte.

De most felállt, előre ment
S megállt a mulató mellett.
Nagy jó uram, ha nem sértném,
A nótámat ugy szeretném
Én is elhuzatni.

Tudom én azt, mi a szokás,
Egy kocsmában sok két dudás,
De hát iszen én csak épen
Jóska cigányt kölcsön kérem
Néhány minutáig.

Feleletet be sem várva
Áthurcolkodott a banda,
S Jóska cigány halkan-szépen,
Játszta ahogy szokta régen
A legény nótáját.

Ne, csak ezt ne, hadd a nótát!
Hisz megváltozott a világ.
Huzz valami nagyon vigat,
Ne gondolja tán megrikat
Az a csalfa leány.

Nem, ne, mégse, ne ezt kazzad!
Nem birom most el a vigat.
Olyan nótát huzzál nekem,
Amitől a fájó szivem
Mindjárt meghasadjon!

Megérti a cigány a szót,
S kézbe véve a rossz vonót
Ütött-kopott hegedüje,
Mintha lélek volna benne
Ugy sirt a kezében.

Uri vendég amint nézi,
Sehogysem tudja érteni
Mért borul le az asztalra
Daloláskőzt olyan sirva
A mulató legény.

Pedig hogyha szive lenne
És ha szive fájna, égne,
Megtudná, hogy e nótára:
»Csak egy ablak maradt zárva«
Nem lehet nem sirni.

A nyomasztó csendben
Ha csak madár rebben.
Jól esik a szivnek.
Az én versem sem más
Csak egy szárnysuhanás
Zajtalan időben.

Senta, 1927. ápr. 14.

Novoszel Andor

Rizskoch

Vidéki, nagyobb város. Télutó. A korzó napsütötte oldalán sétál, rohan, ténfereg és élvez a nép.

Gyönyörü kirakatok . . . selymek és ujra selymek: életbál habkönnyü, meseszövésü fehérnemü . . . meleg misztikum: csók . . . a selymek fölött mozihiresség arcképe: báb . . . aki eléli azt, amit kivánunk . . .

Urinő fitymálva nézi lovagja karján: senki . . . a bonne imádja: minden . . . a lovag lesimitja egy tekintettel: nő . . . a csibész füttyent: egyek vagyunk . . . az uccáé . . .

Hamvas pilláju nő selymet bámul . . . érzi az érintését: meleg csend, fojtott kacagás — illatéj . . . hivatali kis leány belepirul a selymekbe: kisértés, halállepke — hullás . . .

Ember: cilinderrel — ur . . . nézi a hamvas pillájut és a fiatal leányt . . . unalom ólmán át . . . a kövezeten dübörgő szekerek — az ucca megremeg... kocsis szivarvéget szed és szivja a levét . . . sárbafojtott tüzét a jónak . . . iskolás gyerekek kacagnak . . . izmos kamaszok szemtelenül néznek . . . a nap egyre forróbban süt . . . kövér kereskedő ásit . . .

Uuuu... süvit a gyár... bimbam... zug a harang... a korzó kiürül... de egy pillanattal később előnti valami feketeszürke tömeg — éhes láva... a ragyogás elbujt, a nap számüzöttjei ebédelni mennek: krumplileves és kenyér és borjucsülök... és hivatalnok ur: burgonyapiré és rizskoch... és készruha a kirakatban és örökkétartó cipő... lohólás... az autó átszánt a sietésükön és mindenki lemarad...

Ez már itt a kifőzés, jobb hely: diákoknak és hivatalnok uraknak — kimért pénzüeknek... a terem csupa asztal — és mértani távolságokban székek... szék előtt tányér és papirszalvéta... egyszeri használatra.

Nagy Rendező (hirtelen felrántja a kortinát... nők kalapban — nem érnek rá letenni... urak: kaucsuk gallér, kifényesedett ruha... otthon: kopott butor, hideg semmi... itt: előkelő tartás, sima modor — urak és hölgyek.) A Nagy Rendező valahol fent, magasan a zsinór végénél mosolyog...

Tanár (helyet foglal a törzsasztalnál): kisztihand... kisztiha... kszt... ksz...

Ájtatos 60-as (kalap á la Napoleon): Ilyen korán tanár ur?

Tanár (Ájtatos 30-asra néz, ki bájosan mosolyog): Kezét csókolom, igen.

Tanitónő (szabadelvü): na, nem is ehet akkor borjusültet! (Ájtatos 30-asra néz jelentősen.) Ma késni kellett volna. Ma péntek van.

Ájtatos 30-as (elpirul): vajjal lehet.

Kis 18-as: (kuncogva nevet.)

Tanár (magában): már sejtik. (Nem mer Ájtatos 30-asra nézni.)

Nyugalombavonult ügyvéd: De nehezen hozzák a második fogást.

Ájtatos 60-as: Miért siet, ügyvéd ur?

Tanár (végzett a levessel,után ül: nehogy szomszédjába ütközzön, furcsa, nyomorék mozdulattal leteszi kanalát és az ügyvéd felé fordul, igy Ájtatos 30-ast is jobban látja) még tart az a pikáns pör?

Ájtatos 60-as: Nem is mondta ügyvéd ur, hogy még pöröket visz. Igaza van, ilyen fiatalon még munkálkodjon.

Ny. ügyvéd rosszul sikerült szerénykedéssel): No, ez épen nem valami nagy pör... csak kicsit kényes, társaságbeli méltóztatik tudni... hát hallgattam róla... kényes ügy...

Ájtatos 60-as mohón): Nekünk, mégis... elmondhatná, csak ugy... érintve a lényeget.

Tanitónő (megvetőleg nézi 60-ast): Sohase kerülgesse ügyvéd ur, felnőttek vagyunk mi!

Kis 18-as (kuncog): Nem rossz!

Ügyvéd: A hölgyek miatt, kérem.

Tanitónő: Persze... csak férfiaknak való!

Ügyvéd: De ha parancsolják!

Ájtatos 30-as (a tanárra néz): Az Istenért, ügyvéd ur!

Kis 18-as: Sohase féljen, nem haragszik meg a tanár!

Az egész asztal: Kacag... (a kacajban jóleső füszerként bizsereg az a kis csipés, amit most a Nagy Rendező ájtatos 30-asnak utalt ki, akit már-már elhagy jólneveltsége, kezd egyszerü aszszonnyá lenni, aki mindjárt karmaival védené magát, nehogy a tanár ur előtt alul maradjon...)

Nagy Rendező: (Két cselédet küld be, akik hozzák a második fogást... tanitónő, kis 18-as és tanár ur borjusültet, többiek kirántott halat kapnak lencsefőzelékkel.)

Mindenki: (megfeledkezik, sőt elfelejtkezik mindenről... most csak borjusült van és lencsefőzelék és evés... sápadt, bágyadt, kordában tartott evés... vértelen, (imért, 13 dináros menüs evés.. főevés: déli... Keserü csend — még a villák és kések is csendben mozognak... ki gondolna most csipkedésre?... hiszen ez az evés — életmentés: szent evés... ez itt korunk drámája... itt emberek sóhajtanak... ez itt testvériség!...)

Ismeretlen: (bejön, körülnéz, nagyon elegáns, a tanitónő melletti üres helyhez lép) szabad?

Mindnyájan: (megrezzennek a finom, izléses, uri elegáncia láttára... érzik: ez az, ami nem az övék... a szépség szabadsága... senki ajkán nem jő ki hang... lehajtott fejek... szeretnék elrejteni magukat: a sorsukat...)

Ismeretlen: (leül, könnyen, finoman... gyönyörü resztoránokba illő hajlékonysággal.)

Kis 18-as: (hirtelen jött lázadással): Olyan izetlen ez a lencse!

Mind (nem induló társalgás feszült csendjében fájásokat érez ek és szinte szemrehányóan nézik ismeretlent: miért jöttél emlékeztetni, hiszen mi már megnyugodtunk — lemondtunk...)

Ájtatos 30-as: Ez a sült égett, hallatlan!

Tanár (érzi, hogy a talaj megindult alatta, hiszen ez a kifőzés: ő is... védeni kell hát...): ettünk már égettebbet is!

Ttanitónő: Bizony, bizony...

Ájtatos 60-as (ő már mit se veszthet): és mondja csak ügyvéd ur... tehát: mi is volt az a bizonyos ügy?

Ügyvéd (elegánsra néz): majd máskor.

Mind: (elegánsat nézik, ki csodálatosan szépen eszik és nézésükben simogatásokat küldenek feléje, hiszen hiába előkelőség, finomság — ha itt kell enni... tizenhárom dinárért: ebédet... sőt: annál fájóbb lehet neki.)

Tanitónő: hagyja, hagyja ügyvéd ur, azt az ügyet, nem az a fontos, más a fontos.

Ájtatos 60-as: de kérem!

Kis 18-as: (felvillanó szemmel) hagyja! Mi mindig a más életén élünk. Más életének örülünk. De hogyan élünk mi? Mi a mi életünk? Lemondás. Mások életére takarjuk a miénket — hogy ne lássuk! Senkik vagyunk. Mi vagyunk a cukrászdák és kifőzések hadserege! Mi nekünk mindig más főz! Én örülni a moziba megyek! (Elfullad a hangja.)

Ismeretlen: (hosszan, melegen nézi.)

Kis 18-as: (visszanéz egyszerüen, tisztán, mintha mondaná: látja hová került!)

Ismeretlen: (fáradt mosollyal felel: tudom...)

Ájtatos 30-as: Igazad van kicsikém, pedig még a mi életünk sem a multé!

Tanár: (kigyult szemmel) de nem ám!

Ismeretlen: (a sült felét meghagyva, vágyó szemmel nézi a vizet, ami a tanitónő előtt áll korsóban.)

Tanitónő: (észreveszi. Ő, ő érti ezt az elthatatlan szomjuságot... a szegénység le nem mosható fájása ez... hirtelen, vele érzéssel) vizet tetszik.

Ismeretlen: ó, köszönöm, köszönöm...

Mind: (magukban) nem fogyasztotta el az adagot... még nincs itt egészen...

Tulajdonosnő: (urinő) rizskochot parancsolnak, vagy tésztát?

Mind: (mint gyerekek, akiknek cukrot kinálnak) rizskochot!

Tulajdonosnő: Egész asztal rizskoch.

Mind: (elpirulnak, mint a mohóságon kapott gyerek.)

Tulajdonosnő: (Ismeretlenhez, aki nem rendelt) szintén rizskochot?

Mind: (felfigyelnek, elhatározó pillanat ez... vajjon velük tart-e, megadja-e magát az asztalnak vagy harcolni fog ellene?)

Kis 18-as: (mentegetődzön) sikerült rizskoch!

Mind: (szivják az illatát) finom!

Ismeretlen: (a drámai, feszült várakozás csendjében) igen!

Mind: (egyszerre szivükbe fogadják) pompás!

Ügyvéd: Azt hiszem, holnap teljes terjedelmében elmondhatom az ügyet.

Tanitónő (jelentősen) az egész asztalnak, spórolunk rá.

Ismeretlen: (eszi, eszi a rizskochot és egyre keserübbnek érzi... Ó, hiszen ő nem tudta eddig, hogy a rizskoch: élet álom... most, most érzi, hogy élete ujvágányr futott... ezentul majd idejár és szépen megeszi az adagot az utolsó falatig, mert minden falat szükséges lesz... jaj, és érezni fogja, hogy valahol lüktet, fut, győz és sikolt az élet... csak itt, itt áll minden... és őrülni fog ő is a rizskochnak... és elvásik a foga és nincs tovább...

Felnéz, nincs senki már... elmentek: hivatalba, nyugdijazott életbe — kopott kis lakásokba... ó, taposó malom ez, egy helyben tiprás szabadulás nélkül... álmok temetője: a napok... szeméből könnyet töröl ki...)

Kis 18-as (futva jön be) pardon, a reggülöm... (Meglepetve megáll) ön... azért nem kell hogy... (Elhallgat, együttérző szomorusággal) miért olyan szomoru?

Ismeretlen: Magam sem tudom... olyan különös ez...

Kis 18-as: (hévvel) majd szerez itt barátokat. Mondja, hol van kondicióban? Én Tóth és társa segédkönyvelője vagyok.

Ismeretlen: (meleg mosollyal) milyen jó maga... A Reisner vaskereskedésben könyvelek, kollegák vagyunk!

Kis 18-as: És azelőtt?... de nem! — ne mondja! Mindegy. (Kacag.) Talán nem is tudja, hogy szomszédok vagyunk, két üzletajtó egymás mellett, csak ennyi választ el bennünket... jöjjön, még van egy kis időnk... (Kissé komolyan, kissé huncutul.) Jöjjön: még süt a nap! (Majdnem szomorun.) Még süt... egy kicsit...

Ismeretlen: Ha megengedi, kollegám: Kiss vagyok.

Kis 18-as: Manci... Veisz Manci...

Ismeretlen: (hirtelenül jött hévvel) jöjjön, menjünk, a nap süt még és olyan hamar két óra lesz...

(Elmennek gyors, siető léptekkel, hiszen olyan hamar két óra lesz... a terem rideg ürességében csak a rizskoch émelyitő édes illata terjeng hazugul az idegen asztalok fölött, amelyek mellett a székek kimért távolságaiban könnyez az élet!...)

Padej, 1928 február 16.

Kristály István

A királynő bucsuzik

Irta: Baedeker
(Befejező cikk)

Az előbbi közlemény végén Disraëli elismerőleg nyilatkozik Viktória királynő jóindulatáról, a mellyel III. Napoleont és családját a trónvesztés után fogadta.

A királynő. — Istenem! Mit tehettem más? Az a szerencsétlen flótás olyan sokat vesztett!... A vendégszeretetem valójában nem volt olyan ragyogó erény, aminőnek Ön udvariasságból mondja. Az uralkodócsaládokat, akár szeretik egymást akár nem, bizonyos *erkölcsi szolidaritás* kapcsolja össze, s mivelhogy azok jobbára jónevelésü és müvelt emberekből állnak (akik tudják, mi az illendőség), meghitt testvéri vagy — *faute de mieux* — legalább unokatestvéri viszonyban élnek egymással. Hiszen szegről-végre mind atyafi és keresztül-kasul csupa sógorság... III. Napoleon uralkodása idejében a számüzött Orleans hercegekkel szemben is gyakoroltam ezt a muszáj-szolidaritást s az ezen alapuló szives vendégszeretetet. Akár Isten kegyelméből uralkodunk mint én vagy Ferenc József ur, akár valamely más szerencse vagy államcsiny folytán mint a decemberi császár, ez a hazardör Napoleon, nekünk össze kell tartanunk. És én azt hiszem, kedves lord Beaconsfield, hogy jobban bizhatunk e testvéreknek nevezett rokonok hüségében, amelyet érdek diktál, mint a népeinkében, amely csak mint szükséges rosszat tekint minket vagy az elkerülhetetlen végzetét látja bennünk. Nem gondolja?

Disraeli. — Nem gondolom, Felség. A jó királyokat szivesen látják trónjukon a népek s a mi királynőnket meggyőződésből tisztelik az alattvalói.

A királynő. — De csak kevéssé szeretik.

Disr. — Ez ne fájjon Felségednek. A szeretet, majdnem ugy mint a szerelem, muló, a tisztelet ellenben állandó érzemény.

A kir. — Azért csett meg a szivem a volt francia császárnén, akit bukása után még kevésbbé tiszteltek mint a dicsősége idejében, pedig ő se volt rossz nő, mindenesetre sokkal jobb a hirénél, s különb sorsot érdemelt mint azt, hogy pünkösdi császárné legyen.

Disr. — Nem is olyan nagyon »pünkösdi«! Tizenhét esztendeig volt Franciaország császárnéja és a Divat királynője. A számkivetettségbe ennek a két fényes állásnak e jóleső szép emlékét vihette magával.

A kir. —Szép emlék? Isten tudja, az-e? Minden elmult szép vagy jó dolognak szép lehet az emléke, csak a hatalomnak nem, amely elmult. Minden sorsok között a legszomorubb, ha valaki trónról bukik alá. Aki a háza ablakából szédül ki, talán csak megüti magát, a ki toronyból hullik le, bizonnyal szörnyet hal. Szegény Eugénia! Igazán nem szolgáltam rá semmi dicséretre, amiért a hontalanságát és boldogtalanságát enyhiteni igyekodtam.

Disr. — Kell-e nagyobb szivjóság mint támogatni a szerencsétleneket és vigasztalni a szenvedőket? Gladstone bizony óvatos volt, tapogatódzó és puhatoló, határozatlan és ingadozó, s éppen nem sietett »tisztelegni« az ex császárnál, amikor az Anglia vendége lett, ellenben Felséged szinte azonnal fölkereste a hontalan családot chislehurst-i magányában, Camden-Place-en. Már pedig: *bis dat qui cito dat.*

A kir. — Amint mondtam, tudjuk, hogy mi illik.

Disr. — Az én királynőm többet tett mint amit az illendőség parancsol rá. A látogatását megismételte, s amikor a trónjavesztett császári hölgy özveggyé lett, őt Farnborough-ban is többször fölkereste, a császári herceg halála után pedig senki se fejezte ki a részvétét a szerencsétlen anyával szemben oly testvéries melegséggel mint Felséged.

A kir. — Óh, hiszen e szegény teremtés boldogtalansága a követ is megrikathatta!... Amig élünk mi ketten, Eugénia meg én, mindig testvérek maradunk. Köztünk már nem támadhat ellenségeskedés, hiszen az én sorsüldözött barátnémnak nincs többé országa... De — *joking apart!* — a barátságom valóban őszinte, s bizony nem volt igaza a *Punch*-nak, amikor azt fogta rám, hogy szivesebben teszek viziteket Eugéniánál az emigrációban mint a Tulleriákban. Sose voltam ennyire önző. Igazán, a Punch néha nagyon igazságtalan.

Disr. — Aki viccel, rendesen igazságtalan.

A kir. — Szegény asszony! Ha váratlanul és sokak botránykozására került is magas polcra, a leszédülés onnan nem épp ugy fájhatott neki mint *nekem* fájt volna, ha hasonló sors ér?

Disr. — Még jobban, Felség. Mert bukását nem kisérhette oly részvét mint egy régi uralkodóét. Ám a sajátmagával való összehasonlitás semmiképpen sincs a helyén. Angol uralkodót, ha el is veszti a háborut, ily bukás nem érhet. A trón — majdnem azt mondtam: a trónunk — szilárdabb mint valaha.

A kir. — Szivesen hallom, de kötelességem hangsulyozni, hogy Önnek nagy érdeme van ebben. A császári cimet is Magának köszönhetem, lordom.

Disr. — Sokkal kisebb előlépte volt ez a Felséged pályáján, mint az enyémen az, hogy lord lettem. Ha valkinek a karrierjét itélni, meg első sorban azt kell néznünk, hogy az illető *honnan* indult. Én bizony nagyobb karriert csináltam Felségednél...

A kir. — Mégis, a Maga kitüntetése az érdemeihez mérve ugyancsak kicsiny volt, s nagyon irigyterésztünek kellett lenni annak, aki sokallotta... Ami engem illet, talán azért mert nő és ennélfogva hiu vagyok, igen-nagyon örültem a cimnek, amely India császárnéjává tett.

Disr. — Csekély szolgálat volt s szivesen tettem, Felség.

A kir. — Nos, tőlem se volt nagy áldozat Disrëlit, a kitünő irót és lángeszü politikust Beaconsfield lorddá avatni.

Disr. — Megvallhatom, Felség, én is hiu vagyok.

A kir. — Tudom, amióta ismerem.

Disr. — Igy hát én is boldog voltam, amikor rangemelésben és cimadományozásban részesültem. Pedig akkor nem is gondoltam arra, mily jól fog az festeni a gyászjelentésemen. Ennek az alkalmából is köszönöm.

A kir. — Ismétlem: csekélység volt.

Disr. — Apró ajándékok szilárditják meg a barátságot, Felség.

A kir. — Ugy van, s a miénk, ugy-e, nem szünt meg azzal, hogy Ön elvesztette a többséget s azt ami vele jár: a hatalmat? Sose felejtem el, hogy amióta egymás mellé kerültünk, mindig Maga volt a leghüségesebb munkatársam és barátom.

Disr. — Én pedig szerencsének tartom, hogy ebben a közel félszázadban, amely elmult, Felséged állott a birodalom élén, s utolsó napjaimban is büszke vagyok arra — amiben minden szerénységet félretéve nekem is van parányi részem — hogy a Viktória királynő korszaka a *victoria* (győzelem) korszaka egyszersmind.

A kir. — Nem parányi része volt ebben, de igen nagy szerepe, melyet a történelem, reméllem, méltányolni fog, s én magam, ha megirom a memoárjaimat, azt a helyet fogom Önneg Anglia történetében kijelölni, amely megilleti.

Disr. — Köszönöm, Felség.

A kir. — Ha tőlem függ, többet dolgoztunk volna együtt... De hát az alkotmány... A parlament... A majoritás...

Disr. — Apró, de legyőzhetetlen akadályok voltak... Bizony én is szerettem volna, mert az igazat beismerve (a halálos ágyán mindenki őszinte, még a politikus is) örömest voltam *premier*, jobban éreztem magam a miniszteri székben mint az ellenzék padján, s mikor helyet kellett cserélnem Gladstone urral, egy csöppet se örültem. Azt hiszem, szivesebben voltam kormányelnök mint Felséged: királynő.

A kir. — Elhiszem... Nekem muszáj volt. Engem nem kérdeztek... De nem panaszkodom, nem olyan elviselhetetlen állapot ez. *Sors bona, nihil aliud,* — hogy a Gladstone barátunk kendvenc nyelvén beszéljünk... Nem mondom, néha untam a mesterségemet, amelyet a Történelem s a jó Mac Carthy »hatalom«nak nevez, s amely mindég alá volt vetve a parlamentének és a sajtóénak, de azért egészben véve nem bizonyult rossz társadalmi állásnak. A hatalom és befolyás ugyan itt kisebb mint más országokban. —

Disr. — Ugy van. De *tovább is fog tartani.* És mivelhogy kisebb, a vele járó felelősség is az.

A kir. — Én igy is sokallom. Mily jó volt, amig azt Maga viselte értem és helyettem! Akkor oly nyugodtan aludtam.

Disr. — S én könnyen halok meg, mert udom, hogy olykor megnyugvást tudtam szerezni a királynőnek.

Morris Rosenfeld:

A mühely

Forognak, buzognak vad zajjal a gépek
A lárma zuhogva medréből kilép.
A forgatag elnyel, elsikkad az énem,
Csak gép vagyok én — nem más csak gép.
Munka, csak munka, ki méri a munkát?
Csak dolgozom, dolgozom sokat-sokat...
Hogy miért? Kinek? Nem tudom, nem kérdem —
Hát lehet a gépben gondolat?...

Nincs érzés, nincs gondolat, minden halott már,
Megölte a véres-szörnyü robot:
A szépet, a jót, a nagyot, magasztos
És mulnak a percek és mulnak az órák,
A nappalok, éjjelek egymás után...
Én hajtom a gépet, mintha csak üzném,
Csak hajtom, csak hajtom vakon-után.

A mühely óra nem áll meg egy percre,
Ketyegve és ütve mutat odafent.
Valaki egyszer megmagyarázta,
Hogy ketyegése mit is jelent.
Ugy emlékszem, mintha csak álmodnám róla:
Az óra — az élet, uj akaratok,
S tanitja, hogy... — mit is? — Biz' elfelejtettem.
Nem tudom, hisz én csak gép vagyok!

Ketyeg és ver, mutatói sietnek...
De ime — mi szól le a falról amott?
»Mozogj! Siess! Rajta! — kiáltja az óra —
Gyorsan! Gyorsabban! Ne lopd a napot!«
A mutatók — mint gonosz-rut két szem —
Leskelődve tekintenek reám csunyán,
Mintha gazdánknak a szidása volna:
»Te gép — szól a hang — varrnod kell ugyám!«

Csak mikor lassacskán elzug a lárma
És elmegy a gazda — ebéd alatt —
Csak akkor tisztul a zavar fejemben,
Feltámad a kinom, a seb felfakad.
És keserü könnyek, forró sós könnyek
Öntözik ösztövér falatomat, —
Ó borzalmas munka! Szörnyü nyomoruság!
Már enni sincs kedvem, a kin fojtogat!

Olyan ez a mühely ebédidőben,
Mint csata ér, ha a harc véget ér:
Körültem hevernek sorjában a holtak,
Az égre kiált a sok kiontott vér.
Pár perc — majd ujra kongatnak rohamra,
Felkelnek a hullák és áll a csata
És harcol a test, de másért, hej másért.
Küzd, kidől, mig benyeli az éjszaka.

Elnézem e harcteret dühös haraggal,
Szivemben gyülölet, kin, borzadás.
Az óra — most értem meg — költöget engem:
»Elég volt a rabság! Most jöjjön a más!«
Élesztget, izgat, a lelkem kavarja
És int, hogy mulnak a percek, napok:
Elpusztulok, ha maradok, aki voltam,
Bitang a nevem, ha tovább hallgatok!

Felébred az ember, ki aludott bennem,
S a szolga, ki voltam, elalél.
Most itt az idő! Most ütött az óra!
Elég a nyomorból! Más most a cél!
De hirtelen — füttyszó — a gazda — zajongás —
A csata kidrad, medréből kilép —
A forgatag elnyel — nem látok, nem hallok —
Csak gép vagyok én — nem más — csak egy gép...

Forditotta: Vidor Imre

A kir. — Sokat emlegeti a halált. Fél tőle?

Disr. — Ah persze! Nemcsak politikával foglalkoztam, de iró is vagyok, s az iró sose fél attól, amivel állandóan foglalkozik s foglalkozásközben megbarátkozik.

A királynő. — Nem értem.

Disr. — Ezt sohase hallottam ezelőtt Felségedtől. Már Felséged is öregszik... Senkise foglalkozik, talán a sirásókat kivéve, annyit a halállal mint az iró, aki az életet rajzolja, s nemcsak a maga életét éli végig, de mindazokét, akiknek a mirveiben szobrot állit. Minden ily élettel halál is áll szemben, s az élet ragyogó érmének a sötétebb lapjára a halál vet árnyékot. Amikor az iró életet fest, a halált is ábrázolja, s néki az távolból se olyan kellemetlen meglepetés mint azoknak, akik nem akarják vagy nem tudják belátni, hogy az élet természetszerü következménye és folytatása a halál, s hogy ezt ugyanazzal a flegmával kell fogadnunk mint a születésünket, amelyet mi magunk még csak észre se veszünk... Ha tudnám, Asszonyom, hogy még egyszer győzhetek a választásokon s hogy kormányrajutva ujból hasznára lehetek Felségednek és hazámnak, akkor talán busulnék, hogy meg kell halnom. Igy —

A kir. — Örül?

Disr. — Nem. Nem örülök, de belenyugszom.

A kir. — Félek mégis, hogy izgatja ez a kelletlen téma, és bucsuzom.

Disr. — Szerénytelenség volna, ha arra kérném mint más közönséges vendéget, hogy: maradjon még egy kicsit. A királyok akkor jönnek s mennek, amikor nekik tetszik.

A kir. — Mennyire nem igy van! Kevésbbé uraik az idejüknek mint legkisebb alattvalójuk. De most nem mint királynő vagyok itt, hanem mint barátnő, s mint olyan is megyek, nehogy a sok beszéddel terhére legyek. Isten áldja! Majd lesz rá gondom, hogy a szobájába hozzanak naponta friss virágot a kertemből, — a kedvenc virágait küldöm. Azt akarom, hogy gondoljon néha rám.

Disr. — Óh, királynőm! Köszönöm. Nők tették mindig széppé, virágossá élniérdemessé életemnek azt a kis részét, amelyet nem tanulmányaimnak s nem a hazámnak szenteltem. Ez a kis rész az övék volt... Mindig szép életbefejezés, amelyet asszony iparkodik enyhévé, szinessé és illatossá tenni, s hozzá: egy királynő!

A kir. — Mi még látjuk egymást, kedves lord Beaconsfield.

Disr. — Gondolja Felséged?

A kir. — Tudom, barátom.

Disr. — Ellenjegyeztesse ezt az igéretét legfelsőbb kézirat formájában Gladstone-nel. De ne! Ő, aminő pedáns férfiu, nem irná e jóslat alá a nevét, mert — s ebben igaza van — a holnapi nap az egészségeseknek se biztos. A betegeknek még kevésbbé...

A kir. — Ugy hát gyógyulást ki vánok!

Disr. — Leghivebb szolgájának és legőszintébb barátjának kivánja ezt, Felség.

A kir. — És én bizom Istenben, hogy meghallgatja a könyörgésemet s visszaadja a drága egészségét.

Disr. — Kérdés, egészen Tőle függ-e ez?

A kir. — Kétkedik Benne?

Disr. — Nem, bizom benne. Hiszek a mindentudásában. Ő tudja, hogy befejeztem küldetésemet, s hogy *re bene gesta* mehetek utamra. Az Isten nem fog hallgatni Felségedre, nemcsak azért mert nem angol alattvaló, de azért se, mert bölcsebb mindnyájunknál, s tudja, hogy mit csinál. De azért csak imádkozzon, Felség. Az imádság sose árt, s azt, aki szivből imádkozik, mindig megnyugtatja.

A királynő kezét nyujtotta a beteg államférfiunak, amelyet az megcsókolt, s nemsokára sirkövet állitott neki annak jeléül, hogy minden tanácsosa közül, akikkel dolga volt több mint negyven éven által, benne bizott a legjobban. A temetésen a velszi herceg képviselte a bánatos uralkodónőt. Aki nem szerette az Elköltözöttet, képviselte a végtisztességen azt, aki szerette.

Anyagi jogi rendelkezések az uj adókódexben

Irta: Dr. Fischer Jákó

A házadó

Az uj törvénynek a házadóra vonatkozó része annyiban tartalmaz fontos ujitást, hogy *megszünteti a házosztályadót. Ezentul minden háztulajdonos házbéradót fog fizetni, még a saját lakása után is.*

Házadó alá esik minden épület, amelynek rendeltetése, hogy lakás céljaira szolgáljon. Épület alatt azonban ugy a földön, mint a vizen emelt épületeket kell érteni, tekintet nélkül arra, hogy a helyváltoztatásra alkalmasak-e, vagy sem? Arról, hogy a léghajók kabinjai adókötelesek-e, nem beszél a törvény, de ha azokat leszerelnék és lakásnak bérbeadnák, ezek is házadó alá, esetleg járadékadó alá esnének, amint járadékadó alá tartoznak a vizimalmok, hajók és lakás céljaira berendezett kocsik is, ha azokat bérbe adják.

Az adófizetési kötelezettség azzal a hónappal kezdődik, amikor az épületet használatba vették, illetve amikor az adómentesség ideje lejár és megszünik annak a hónapnak a végével, amikor az épület használhatatlanná vált.

Ugy, mint a földadónál, itt is megkülönböztetünk *állandó és ideiglenes adómentességet.*

Állandó adómentesség

Állandó adómentesek az állami és önkormányzati testületeknek a hivatal céljait szolgáló épületei, viszonosság esetén a külföldi követségek és konzulátusok épületei, az elismert vallásfelekezetek templomai, kápolnái és helyiségei, amelyek nyilvános istentisztelet céljait szolgálják, valamint az irodahelyiségek; mindazok a kórházak, fürdők és szanatóriumok, amelyek nem nyerészkedésre törekszenek; ugyanezen feltétel alatt a nemzeti müvelődést és jótékonyság céljait szolgáló épületek; a gyári és ipari épületek mindaddig, amig nem használják azokat lakás céljaira; gazdasági épületek, vincellérházak, istállók, szénás és kocsiszinek, melyeknek konstrukciójából megállapitható, hogy nem lakásra vannak szánva; halottaskamrák és mauzoleumok; valamint azok az épületek, melyek *falukban és a városok kültelkein kizárólag földmüveseknek és ezek munkásainak lakásul szolgálnak, végül a gyári és ipari vállalatok azon épületei, amelyek a munkásaiknak ingyenes lakásul szolgálnak.*

Az állandó adómentesség mindennemü pótlékra is kiterjed, ellentétben az ideiglenes adómentességgel, ahol három százalék, az adómentesség ellenére is fizetendő.

Az ilyen adómentesség esetén is a használatbavételtől harminc nap alatt jelentést kell tenni a pénzügyigazgatóságnál, valamint a jog megszünéséről is.

A házadó magát a házat terheli és a birtokos, illetve haszonélvező által fizetendő.

Az adóalap a ténylegesen bérbeadott házaknál az évi bérösszeg és az adóvallomásba nemcsak a pénzbeli ellenérték veendő fel, hanem minden egyéb szolgáltatás és kedvezmény, melyet a bérlő a bérbeadónak nyujt. A nyaralók és szezónlakások bére az egész évi bérnek tekintendő. A bérbe nem adott lakások bérértéke összehasonlitás, illetve becslés alapján állapittatik meg, tehát többé nem a lakosztályok és szobák száma szerint.

Lényeges ujitás az, hogy *a házak kezelési és fenntartási költsége és magának az épületnek az amortizálása az adóalapból levonható, ami ezelőtt* kifejezetten meg volt tiltva.

Amennyiben a lakás kerttel, butorral, szerszámokkal stb. adatott bérbe, a házadó az épület után külön vettetik ki és ha a szerződésben ilyen megkülönböztetés nem foglaltatik, akkor a lakásnak külön bére becslés utján állapittatik meg.

A kezelési, fenntartási és amortizálási költségek fejében a brutto házbérből levonható 20% Beograd, Zagreb, Ljubljana és Noviszad városokban, a többi városokban, fürdőkön és nyaralóhelyeken 25%, mig a falvakban 30%. A ratióját annak, hogy minél kisebb a helység, annál több levonás eszközölhető, abban találhatjuk, hogy az ilyen kis helyeken és kis épületeknél *a kincstár nagylelkűsége, számokban kifejezve, tulajdonképpen keveset jelent.*

Az adókulcs

kétféle. Az egyik az alap, a másik a kiegészitő vagy progressziv kulcs. Az előbbi állandó és a tiszta jövedelem után minden épületre egyaránt tizenkét százalék. A második változó és a tiszta bérjövedelem emelkedéséhez képest emelkedik kettőtől tizennégy százalékig akként, hogy az első tizezer dinár bérjövedelem után a tizenkét százalékon felül kettő, a következő tizezer dinár után négy és igy tovább hat, nyolc, tiz, tizenkettő és tizennégy százalék ütendő hozzá.

Ezen kiegészitő progressziv adó után semmiféle önkormányzati pótadó ki nem vethető.

Ideiglenes adómentesség

Ideiglenes adómentességben részesülnek a teljesen uj épületek, továbbá a ráépitések és toldalék-épületek, illetve a már fennálló épületek átépitései. Az első teljes, az utóbbiak csak féladómentességet élvezhetnek, amely olyan helyiségekben, amelyeknek lakossága meghaladja az 5000-et, husz évre, ezen alul tiz évre terjed. Az adómentességet ugy kell érteni, hogy az alap és kiegészitő adó fejében összesen három százalék téritendő.

Az adómentességet kérelmezni kell, még pedig az adókötelezettség megnyiltától számitott harminc nap alatt. Az olyan épületek, amelyek ezen törvény életbeléptekor adómentességet élveznek, a kedvezményt arra az időre tartják meg, melyre az előző törvény alapján azt megkapták, de a fent emlitett három százalékos átlagadót ezek is fizetni tartoznak.

Mindazokról az épületekről, amelyek állandó adómentességben nem részesülnek, házadókataszter fektetendő meg és vezetendő. A hatóságoknak kötelességük lesz a birtokváltozásokat, valamint az épitkezéseket bejelenteni.

A házadó alapkulcsa nem lesz alkalmazható, illetve leirandó lesz, ha a lakás nincs használatban, akár azért, mert nem akadt rá bérlő, akár azért, mert valamilyen elemi csapás miatt vált használhatatlanná, végül ha a házbér még birói eljárás utján sem hajtható be. Az adóleirás iránti kérvények tizennégy nap alatt adandók be és ugyancsak 14 nap ismét használatba vétetett. Olyan esetben, amikor rokonok szerepelnek bérlőkként, nem lehet az adóleirást kérni azon az alapon, hogy a bérösszeg behajthatatlanná vált.

Ugy a bérbeadó, mint a bérlő birságolásnak teszik ki magukat, ha az adóvallomásban, vagy egyéb nyilatkozataikban valótlant állitanak, amivel a kincstárt megkárositják.

Feltünő, hogy a törvény 40. §-a csak az »alapadó« leirásáról beszél azoknál az eseteknél, amikor a helyiség nincsen bérbeadva, vagy a bérösszeg nem volt behajtható. Mi történik a kiegészitő, azaz progressziv adóval? Vajjon fizetni kell-e azt annak ellenére, mert a törvény kifejezetten csak az »alapadó« elengedéséről beszél és a kedvezményeket nem lehet kiterjesztően magyarázni. Azt hiszem, hogy a végrehajtási utasitás, a mely eddig még nem jelent meg, szintén nem segithet azon az indokolatlan szükkeblüségen és igazságtalanságon, mert törvénymagyarázattal nem lehet ellentétes rendelkezéseket statuálni.

Felmerül az a kérdés is, hogy mire való volt a törvénynek az a rendelkezése, hogy előbb perelni és végrehajtani kell a házbért és csak a nemleges zálogolási jegyzőkönyv bemutatása után irható be a házbéradó? Véleményem szerint arra, hogy ezt a kedvezményt senki se vegye igénybe. Minden házigazda — ugyanis — előbb tizszer meggondolja, hogy perelje és végrehajtsa-e a lakóját és evvel olyan költségeket kockáztasson meg, vagyis a holtra tegye az elevent, csak azért, hogy a házbéradó leirassék. Bizonyára többet fog kitenni a költség, mint az elengedendő adó. De azt is elárulja ez a törvényhely, hogy nem tudja, hogy nálunk a házigazdának törvényes zálogjoga van a törvény erejéig a lakásban lévő minden, még idegen ingóságokra is, tehát nem köteles a fedezetet addig kiengedni a kezéből, amig a házbér kifizetve nincs, sőt arra is jogositott, hogy a megszökött lakótól követelhesse a törvényes zálogjogának visszaállitását. A kincstár nagylelkűsége csak első látszatra szerez örömet a házigazdáknak, valójában pedig »quanta species, ted celebrum nonhabet«.

Nem helyesen gondoskodik a törvény arról az esetről sem, amikor a lakást a házigazda bérfizetés nélkül vagy ingyen adja bérbe valakinek, pl. rokonoknak. Eddig az volt a szabály, hogy ilyen esetben az adóhatóság felbecsülte a szokásos bérösszeget, most azonban megkivánja ilyen esetben is, hogy a tényeknek meg nem felelően olyan bérösszeget valljon be, amilyent nem kap, vagyis olyat, amilyent kapnia kellene. Ha nem igy cselekszik, birságnak teszi ki magát.

Az az előnye azonban megállapitható a törvénynek, hogy megszüntette az eddig fennállott szörnyü igazságtalanságot, hogy az ucca egyik oldalán épült ugyanolyan ház tizszer kevesebb házadót fizessen, mint a szembenlévő ház. Ezentul egyformán fognak fizetni, mindketten, de ugy, hogy a szerencsés is ezentul tizszer többet fog fizetni

3713
D. BJELIC fatelepe
Novisad, Sremska ul. 4. Telefon 24-68
ajánl tüzelőfát minden minőségben és mennyiségben a legolcsóbb napi áron

CANADIAN PACIFIC
a világ legnagyobb közlekedési vállalata
Németek, magyarok, románok egyedülállók és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállitási feltételek ügyében forduljanak utbaigazitásért az alábbi cimre:
KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific Railway Co. képviselője Sombor, Pariška ul. 2
1600

MINDENNAP

Fantom az uccasarkon

Emlékszem hányszor álltam meg szótlan csodálkozással a cipőpucoló előtt.

— Hát így is lehet? — rovogattam a bámulat vagyonadóját és elnézegettem, milyen szakavatott nyugalommal turkál, piros, barna és fehér tégelyek között, kefél, dörzsöl, ken és a végén bizonyos büszkeséggel tartja ki a napra a kész remekművet. A cipőn, amely a kezéből kikerül hanyattesik a napsugár.

Amikor néha elmentem kis üzeme előtt az uccán, mindig valami szemrehányással nézte a cipőmet. Soha nem volt elég ragyogó neki. Olykor még vitatkoztam is vele gondolatban, hogy:

— Hát most mi a csudát bámul rajta? Elég tiszta.

De a cipőpucoló szemei nem engedtek:

— Kontármunka — sugároztak felém a vádat. Volna még rajta tisztitani való. Na gyerünk, gyerünk...!

Határozottan volt valami szuggesztiv ebben a pillantásban. Cipőimet legalább titokzatos erővel vonzották és sokszor csak az utolsó pillanatban tudtam kényszeriteni őket a továbbmenetelre. Félni kezdtem. Valami névtelen, alaktalan félelem gyötört, mintha egy ádáz ellenségem volna valahol, akinek előbbutóbb be kell majd hódolnom. Mitől féltem? Kitől? Magam sem tudtam. De kezdtem nagyobb gondot forditani topánjaim fényére.

Otthon kikérdeztem a cselédet:

— Milyen cipőkrémünk van?

Behozta. Megmutatta. Ekkor elmentem a füszereshez és a legdrágább pasztát kértem. A cselédnek a lelkére kötöttem, hogy különös gondot forditson a cipők fényére. Használati utasitásokkal láttam el, megmagyaráztam neki, hogy először egy puhább kefével, aztán egy érdesebbel, végül száraz vászonronggyal, legvégül külön e célra szolgáló szarvasbőrrel gyöngéden és bizonyos simogató puhasággal menjen végig a bőrön.

Az eredmény minden tekintetben kielégitett. Cipőim néhány nap mulva valószinütlen fényben ragyogtak. Meglátam bennük a napot, az eget és a városháza tornyát az órával. Visszaverték az autólámpákat és a kirakatok fényét.

És igy nemsokára elérkezettnek láttam az időt, hogy eldicsekedjem velük a cipőpucoló előtt. Ő ott ült, mint minden órájában a napnak, üvegek, tégelyek, kefék és rongyok tarka összevisszaságában.

Kihivóan elsétáltam előtte. Cipőim a szokottnál is fényesebben ragyogtak és könnyen érthető büszkeséggel fenn hordták az orrukat. Hogyisne. Nagyon kiváncsi voltam mit fog szólni hozzá.

A sarokra érve szándékosan meglassitottam lépteimet. Hogy legyen ideje tüzetesen megcsodálni őket.

Megdöbbenésem leirhatatlan volt, amikor ismét csak azt a sürgető, szemrehányó pillantást láttam szemeiben, mint ezelőtt. A nagy ragyogás egyáltalán nem látszott elvakitani a cipőpucolót és szigorubban mint valaha rámeredt a sarukra:

— Kontármunka — fitymáltak a szemei. Ide azokkal a cipőkkel!

Éreztem, hogy ismét hatalmába kerit a félelem. A cipőpucoló szemeiből deleies erő sugárzott és két cipőm határozottan küzdött magával. Megint vonzani kezdték a sarki ember büvös tégelyei és megint küzdelembe került továbbmenetelre késztetni őket.

A kudarc rendkivüli mértékben lesujtott. De csüggedés helyett ekkor már valami dacos ellenszegülés lett urrá felettem. Harcot akartam, harcot mindenáron a cipőpucolóval. És elhatároztam, hogy szembenézek a valósággal. Mód nélkül dühös voltam önmagamra és fölényes, néma ellenségemre, aki ingatatlan nyugalommal trónolt a barna láda mögött és pucolt. Közönyös nyugalommal váltogatta a kefeket, mintha semmi sem történt volna közöttünk. Gunyos barna szemében kiszámitott kegyetlenséget láttam villanni. Biztos voltam benne, hogy tisztán látja tehetetlen haragvásom és egy-egy szemrándulásában a győzelem diadalmas vonaglására véltem ismerni.

*

Megpróbáltam más uton hazamenni. Nem használt. A cipőpucoló szemeit ott éreztem a lábamon, a fitymáló, hetyke mondattal:

— Kontármunka.

És akkor eszembe jutott, hogy megnyugvás kell. Megnyugvást kell szereznem mindenáron. Arra gondoltam, hogy megnézem kinzóm cipőit. Ha nem lesznek fényesebbek az enyéimnél, akkor kellő értékére szállitom le a szemeiből áradó gunyt, fölényt és szemrehányást. Akkor mesélhet nekem a szemével, csak nem hagyom magam terrorizálni olyasvalakitől, aki nem tud különb fényt produkálni. És igy kényszeregyezséget kötöttem magammal, hogy agyrémnek és bolondságnak klasszifikálom az egész dolgot ha...

*

Időközben lefogytam két és félkilót. Már kezdtek azzal gyanusitani, hogy nőimitátor akarok lenni, azért pusztitom tervszerüleg a kilogramjaimat. Cipőpaszta költségeim fantasztikus régiókban szárnyaltak.

Végre elhatároztam, hogy megnézem.

Megnéztem. A cipőpucoló nem hordott cipőt. Mind a két lába hiányzott és nadrágjából barna facsonkok figyegtek.

Debreczeni József

Schwarzgelb lobogó alatt

Egy este a von und zu Lichtenstein herceg táborában

—Ausztria lakosságának alig öt százaléka vágyik vissza a királyság után — mondta Hainisch köztársasági elnök egy belföldi laptudósitónak tett nyilatkozatában. Az osztrák legitimista mozgalom szót sem érdemel, a császárhü Tirol és Voralberg is köztársasági. — Kilenc év alatt bizony elfelejtődtek a Habsburgiánusok és alaposan megszilárdult az osztrák köztársaság. Egy Habsburg főhercegnő belépett a szociáldemokrata pártba, viszont a köztársaság kancellárja Seipel prelátus vállalta a Károly császár emlékbizottság fővédnökségét. Az egykori főhercegnő nyiltan köztársasági, a köztársasági kancellár titokban legitimista. És legitimisták az udvari lakájok, a mágnások, akiknek cimeit a köztársaság megszüntette, a klérus és a k. und k. hadsereg volt tábornokai, frontkämpferek és végül ama begyöpösödött régi polgárai a hajdani császárvárosnak, akik nem tudják elfelejteni azt az időt, amikor a Burgban katonazenekar hangjai mellett történt az őrségváltás. Az ötszázaléknak zömét azonban az öregasszonyok alkoják, akik szentimentálizmusból ragaszkodnak a királysághoz. Zita császárnő nyolc kisgyerekkel a számüzöttek keserü kenyerét eszi és Ottócska micsoda bájos fiucska, akit okvetlenül a kedves papája trónjára kell ültetni — ez a gerince a közjogi mentalitásuknak, amelyet ezenfelül enyhe antiszemitizmus is jellemez. A császár rikkancsai hangosak és handabandázók, de nem veszélyesek. A restauráció nem komoly problémája Ausztriának és a kérdést csak abból a szempontból érdemes figyelemmel kisérni, hogy miképpen oldódik meg a magyar királykérdés. A magyar legitimisták ugyanis azt hangsulyozzák, hogy Ottó teljesen magyar nevelésben részesül és egyedül csak a magyar trónra aspirál, tehát nem kell félni, hogy ismét az átkos Ausztria karjaiba kerül Magyarország. Ezzel szemben az osztrák legitimista sógorék ugy informálják hiveiket, hogy Ottóból kiváló osztrák császárt nevelnek, aki visszaállitja ősei hatalmas birodalmát. Hogyan fognak egymással megegyezni a magyar és osztrák legitimisták, ez még egyelőre a jövő titka. Két évig még pihenni hagyják a királykérdést, erre enged következtetni az a hir, hogy Károly császár a halálos ágyán ugy intézkedett, hogy Ottót ne tizenhatéves korában, ahogy ezt a császárház törvényei előirják, hanem csak tizennyolcadik életévében nyilvánitsák nagykorunak, ami azt jelenti, hogy két évi időt akarnak nyerni, amig a viszonyok kedvezőbbek lesznek egy esetleges trónfoglalási kisérletre.

Az utolsó hetekben megélénkült az osztrák legitimisták frontja. A Burg közelében levő szent Mihály-templomban egy emléktáblát lepleztek le, mely Ausztriai Károly, az utolsó osztrák császár emlékét örökiti meg. A szürke márványtáblán egy fehér kereszt babérággal és töviskoszoruval hirdeti Károly emlékét a következő emléksorokkal:

Er suchte den Frieden und fand ihn in Gott

Magyarul: A békét kereste és megtalálta Istenben. Az emléktábla leleplezése nagy ünnepség keretében folyt le, amelyen a magyar mágnások küldöttsége is résztvett. A ceremónia végén elénekelték a Gotterhaltét. A különböző legitimista egyesületek este emlékünnepeket rendeztek. Az egyik ilyen gyülésen egy svájci szent Benedek-rendi barát, P. Carnot szónokolt, aki Károly mellett volt a svájci számüzetésben. P. Carnot az előharcosa annak az ideának, hogy a római szent birodalom Ottó császársága és a pápa protektorátusa alatt visszaállittassék. P. Carnot atya előadta, hogy a császár mindig a békét akarta és elmondotta a következő epizódot:

Madeirában történt. Károly császár annyira szegény volt, hogy zálogba kellett csapnia a manzsettagombjait. Az ellenségei számára nem jelentett egyebet, mint egy határ nyomoruságot. És ekkor hozzá küldötte a Népszövetség az angol konzult, aki azt ajánlotta neki, mondjon le a trónjáról és akkor szabadságot és mérhetetlen gazdagságot biztositanak a részére. Károly ezt felelte: Soha nem fogom megszegni eskümet! Erre megfenyegette az angol konzul, hogy Ascension szigetére számüzik, oda, ahova a közönséges gonosztevőket deportálják és el fogják szakitani a családjától, mire Károly igy válaszolt: Amit mondtam, megmondtam. Ön el van bocsátva.

Carnot atya elmeséli, hogy Károly közölte vele, hogy a magyar szabadkőmivesek felajánlották a támogatásukat abban az esetben, ha visszaadja a páholyokat és beleegyezik a polgári házasságba, valamint a vallásoktatás eltörlésébe. (Ej, ej, Carnot atya, itt valami nem stimmel, Magyarországon már a polgári házasság törvénybe van iktatva, nem hiszem, hogy ha a szabadkőmivesek már valamit kértek volna Károly királytól a trónért, ugy a polgári házasság lett volna a trón ára.) Károly császár ezt mondotta Carnot főtisztelendő urnak:

»Tudja meg, de meg ne irja még: Én ezt az ajánlatot magától értetődően felháborodással utasitottam vissza, nem akartam tudni a szabadkőmivesekről, akiktől semmit, de legkevésbbé Szent István koronáját nem vagyok hajlandó elfogadni.«

Ilyen szenzációs történelmi leleplezésekkel szolgált jó Carnot atya... És igazság: igazság: Károly császár nem fogadta el Szent István koronáját a szabadkőmivesek kezéből...

A napokban elmentem egy monarchista gyülésre, amelyet az Osztrákok Birodalmi Szövetsége (Reichsbund der Österreicher) hivott egybe a Mariahilfen a törökverő Kapisztrán barátról elnevezett ucca egyik korcsmájába. Az Osztrákok Birodalmi Szövetségének diszelnöke teljes cimmel Prinz Johannes von und zu Lichtenstein. Elnöke gróf Dauhl vezérezredes. A gyülés előadója szintén gróf volt. Fotogróf. Schuchmann Henrik, Őfelsége Károly császár kiséretébe beosztott udvari fényképész. A korcsma pincehelyiségében gyültek össze a császárpártiak. A többség idősebb hölgyekből állott. Nem tudom, hogy honnan verbuválta János herceg ezt a sok öregasszonyt? Azt sem tudom megmagyarázni, hogy ezek a derék anyókák miért ragaszkodnak a császársághoz? Szeretném megkérdezni a két öreg nénit, akiknek asztalánál ülök és ketten fogyasztanak egy pár bécsi virslit és ketten osztozkodnak egy pohár sörön, vajjon mit várnak a restaurálástól. Lehet arra számitani, hogyha Ottó trónra kerül, első dolga lesz intézkedni, hogy szomszédnőim mindegyike külön-külön pár virslit és külön krigli habzó sört kapjanak? Mi lesz, ha Ottó nem fogja beváltani a hozzáfüzött abbeli reményeket és megfeledkezik sörről, virsliről, ahelyett Ferenc József példáján ő is tollat ragad és mindent meggondolva és megfontolva, ahogy az ilyen tizenhat esztendős ifju mindent jól meggondol és megfontol — és hadat üzen. És ebben az esetben a jelenlevő öregasszonyok unokáinak kardot és puskát kell ragadni és el kell menniök meghalni. Szomszédasszony, vajjon nem nagyon keserü a sör, amit most Ottócskára üritünk? Ma itt sör folyik, holnap vér...

A gyülést egy Löw nevezetü ur nyitotta meg. Mondjuk, hogy gróf Löw, bár egyelőre még nem gróf, de azzá lesz, mihelyt Ottó abban a helyzetben lesz, hogy gróffá emelje. Gróf Löw üdvözölte a megjelenteket és bejelentette a tábornak, hogy szomoru hir érkezett Spanyolhonból: Zita autóját megdobálták. Szerencsére a császárnőnek nem esett baja. Keserü hangon tett szemrehányást, hogy kevesen vettek részt a monarchisták farsangi teaestélyén. Deficit. Pedig pénz kellene, mert a monarchista csoport gyönyörü fekete-sárga lobogóját *hitelbe* csináltatta és az adósságot ki kell fizetni. Végül inditványozza, hogy hivják Bécsbe vendégül az afganisztán királyt, ha ez a vörös Bécs zsidó és bolseviki urainak nem is tetszik, de a monarchisták hódolattal fogják fogadni Amun Allah Őfelségét. Felhivja a hiveket, hogy mindenki teljesitse kötelességét és adakozzanak, minden garast köszönettel fogadnak, rövidesen lejár a diadalmasan kibontott schwarzgelb zászlóra kapott hitel és fizetni kell a zászló becsületéért!

— Goterhalte! — fejezte be beszédét Löw elnök.

A villanylámpák elaludtak, csak a vetitőgép lámpája világitott. Schuchmann ur beszédjéből ki lehetett venni, hogy Károly császár nélküle egy lépést sem tett. Mindenütt vele volt a fotografáló masinájával, ha esetleg Károly egy hőstettet vinne véghez, nyomban lekapja a felséges hőst. Fotografált is rogyásig. A fotografálógép ugy kattogott, mint egy gépfegyver. Sok száz felvétel örökiti meg Károly császár haretéri hőstetteit. A császár fogadja a rohamcsapatok tisztjeit, a császár a visszahóditott városokban, a császár megvizsgálja a vonalakat. A császár meglátogatja a sebesülteket. A kisérő beszédében nem szünt eléggé magasztalni, hogy a császár milyen hős volt. Egyben egy fotográfiával igyekezett bizonyitani, hogy egyszerüen rágalom, mintha a felséges ur tulzottan szerette volna a szeszes italt.

Az udvari fényképen ezután bemutatta a számüzött királyi családról szóló felvételeit. Mert Schuchmann ur Lequeitioba is elzarándokolt, hogy Zitát és Ottót hüségéről biztositsa. Elmondotta, hogy egyszerü barna kenyeret és száraz kobászt vitt ajándékba a felséges familiának, amely a száraz kobászt és a bécsi kenyeret ugy ette, mint a csokoládét.

— Mein Gott! — sóhajtott és könnyezett a sok öregasszony.

Schuchmann ur végül azt közölte, hogy Ottóból nagyszerü osztrák császárt faragnak és készül az uralkodásra. Párhuzamosan nekünk is készülnünk kell, hogy Ottót atyai örökségéhez juttassuk.

— Viribus unitis! — adta ki az ismert jelszót. Mire viribus unitis mindenki hivta a főpincért, kifizette a sörét és a tábor Goterhalte köszöntéssel szétoszlott.

Végeredményben meg kell állapitanom, hogy a monarchistáknak Ausztriában nagy hitelük van. Hitelbe csináltattak egy schwarzgelb lobogót. Rettegve gondolok az inkasszó napjára. Mi lesz, ha nem tudják kifizetni viribus unitis?

Csőd? Mein Gott!

Eos.

Történelem apró történetekben

Katalin orosz cárnő
(1729—1796)

az időjárásról társalgott a környezetével s valakivel arról vitatkozott, hogy hány fok meleg lehet. Utasitást adott egyik szolgájának, nézze meg az előszobában függő hőmérőt, s jelentse, hogy lejebb esett-e a higanyoszlop?

A szolga, aki szorgalmasabb és lelkiismeretesebb volt bármelyik kollégájánál, de bárgyubb is valamennyinél, azzal a felelettel tért vissza, hogy az meg se mozdult, ott lóg most is a helyén.

Mosolyogva jegyezte meg a cárné:

— Buta, mint az államférfiak, de sokkal hüségesebb, mint azok.

I. Ferenc József

Az öreg Ferenc József az adjutánsa kiséretében meglátogatta a mult század kilencvenes éveiben valamelyik kaszárnyát. Amikor a szemlét befejezte s már elmenőben volt, a folyosón szivarra akart gyujtani. Ámde ott nagy betükkel tiltakozott egy fölirás, amely igy szólt: *Tilos a dohányzás!* Az őrtálló katona nagy zavarban volt, nem tudta, mily álláspontot foglaljon el ily kritikus helyzetben, fő'eg mikor látta, hogy a szárnysegéd udvariasan tüzzel szolgál a hadurnak. Rövid habozás után a király elé lépett ezekkel a szavakkal:

— Felséges Ur, a szabályok értelmében itt ugyan nem szabad dohányozni, de Felségednek, azt hiszem, a kapitány ur meg fogja engedni.

A király mosolygott, eldobta a szivart s igy szólt:

— *Félek, hogy nem fogja megengedni...*

Göttling professzor

a kiváló mütörténész és jeles régész néhány fiatalabb magántanárnak és tudósnak a társaságában végignézte a jénai archäológiai muzeumot, s annak nevezetesebb darabjai előtt érdekesen fejtegette azoknak korát, jellegét és jelentőségét. Épp egy kétségtelenül eredeti és becses antik szobornak a torzójánál álltak, s a fiatal dr. H. egészen átszellemülve ezekkel a lelkes szavakkal adott kifejezést a rajongásának:

— Óh, mily nagyszerü látvány egy ilyen klasszikus szobor! Ha valódi antikot látok, nem tehetek róla, mingyárt könnyek gyülnek a szemembe!

— Hiszen ez pompás! — kiáltotta vidáman az öreg Göttling. — Ez a kijelentése, kedves fiatal barátom, nagyon jelentős, előbbre fogja vinni a tudományt, s valóságos mütörténeti esemény! Mennyire meg fogja ez könnyiteni az eredeti müveknek a fölismerését! Ha ezentul ily kérdésekben kétség merül föl, nem fogunk sokáig a sötétben tapogatódzni, — egyszerüen odaállitjuk a kérdéses objektum elé dr. H. urat, s ha ő sirva fakad, akkor a szobor: antik, s ha szeme száraz marad, akkor későbbi epigonmunkával, utánzattal vagy épp hamisitvánnyal van dolgunk!

Arnold Böcklin
(1827—1900)

A kirurgia egy jelese, ismert egyetemi professzor, meglátogatta egyszer a mütermében Böcklint, s érdeklődéssel, de a kákán is csomót keresve szemlélte a kitünő festőnek mitológiai tárgyu festményeit. Ezek közül egy különösen kihivta az okvetetlenkedő vendég kritikáját.

— Mi jutott eszébe, Mester, — igy szólt —, ilyen alakokat pingálni a vászna? Hiszen ezeknek a figuráknak anatómiai szempontból *nincsen létjogosultságuk!*

Böcklin fölényesen mosolygott.

— Kedves tanár ur, — felelte, — hogy van-e vagy nincs anatómiai jogosultságuk, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy hosszabb életüek lesznek, mint Ön!

Rachel
(1820—1858)

A nagy Rachel, a talán mindmáig legnagyobb francia tragika konzervatóriumi növendék korában szeretett volna külön órákat venni a kitünő Provost urtól, a Théâtre Français sociétaire-jétől. De ennek a derék müvésznek nem volt valami igen előnyös véleménye a fiatal leánykáról s látva annak törékeny alakját, semmi bizodalmat se érzett a jövője iránt. Kérésére hát azt felelte neki:

— Menjen, gyermekem, virágot árulni!

Gondolta, ehhez több tehetsége van, mint a drámai szinészethez.

De a gyönge és törékeny kis teremtés Provost tanitása nélkül is egyre haladott a pályáján, s nemsokára finom bosszut állott a kartársán, aki oly rossz prófétának bizonyult. Hermione-t játszta, a szinházterem zsufolásig telt meg, a közönség tombolva tapsolt s a nézőtér összes virágait feléje dobálta. A müvésznő fölszedte s a görög tunikájába gyüjtve őket a szinfalak mögött térdre ereszkedett Provost előtt s igy szólt:

— Követem a tanácsát, Mester, s virágot árulok. Akar venni tőlem?

A tudós tanár fölemelte az ifju müvésznőt, örömének adott kifejezést, hogy a jóslásával alaposan tévedett s megcsókolta Rachel-t.

Végül a tanár ur járt jól. Amilyen jó lány volt Rachel kisasszony, valószinü, hogy viszonozta is a csókot.

Bismarck

A vaskancellárnak néhány egészen közönséges polgári kedvtelése is volt: nagyon szerette a pipáját és talán még ennél is jobban az erős és illatos feketekávét. Otthon persze hamisitatlan jó italt kapott mindig, erről gondoskodott a hüséges felesége, de ha uton volt, mindig izgult és aggódott, hogy »kevernek« bele valamit.

Az 1870—1871-iki hadjárat alatt történt, hogy egy francia faluban elfogta a vágy egy csésze illatos kávé után. A vezérkarával együtt letelepedett az egyetlen jobb vendéglőben, hivatta a korcsmárost s azt a kérdést intézte hozzá, van-e cigóriája készletben?

— Van, van, — felelte az ijedt ember szolgálatkészen, — és pedig a legjobb minőségü.

— Pompás! — mondta jókedvüen mosolyogva Bismarck. — Jó áron megveszem az egész készletét, mert égető szükségem van rá. Hozza ide!

A vendéglős elrohant s hamarosan jó nagy dobozzal tért vissza.

— Ez az egész? — kérdezte szigoruan a porosz miniszterelnök. — Nincs több?

— Az egész faluban sincs több, tábornok ur, — erősködött a francia.

— Ugy hát rendben van, — nyugodott meg Bismarck. — És most készitsen nekem egy adag kávét.

Ezt az adomát azóta már sok nevezetességre ráfogták. A valóságban a vaskancellár volt a hőse, aki később is szokta mondani:

— Ha jó kávét akarsz inni, akkor tüntesd el a közeléből a pótkávét.

I. Miklós cár
(1796—1855)

még nem látta a hercegnőt, akit trónörökös korában feleségül szántak neki. Hogy nagyobb kedvet csináljanak a házasságához, átadták neki a csinos menyasszony müvésziesen festett arcképét, s megkérdezték tőle, hogy mit szól hozzá:

— *Az arckép nagyon hizelgő*, — felelte a Fenség. — A hercegnő haja nem ilyen dus, az arcbőre nem ennyire fehér s a szemei nem oly ragyogók, mint a képen.

— Hogy mondhat ilyet Fenséges Ur? — kérdezték tőle. — Hiszen Fenséged nem is ismeri a hercegnőt!

— A hercegnőt nem, — hagyta helyben mosolyogva a trónörökös, — de az udvari festőket nagyon jól ismerem.

Levél Susákról

Irta: Igali Igalics Szvetozár

Klimatikus viszonyok — Nemzetközi határ: Terzató A fejlődő „Selence*)" — Susak

Szuboticán meg Vinkovce vidékén még keményen fagyott. Ogulinon tul, a befagyott kupéablakból már csak homályosan lehetett a hófedte Karszt-hegység sziklaormait, hegyszakadékait s törpe fenyőfáit megkülönböztetni. *Plase* vasuti állomás képezi a hegygerinc legmagasabb vizválasztóját, hol az emberek bokáig jártak a frissen hullott hóban s kifeslett esernyőkkel védekeztek a sürün hulló havazás ellen.

Téli tájképes, valóságos istenitéletes idő volt! A gyorsvonat a nevezett állomásról most már a lejtőn lefelé indulva, őrült vágtatással, zihálás nélkül folytatta utját.

Alig fél óra mulva a szőlővel beültetett *Bakar* vidékén állomásozott, hol már a hónak nyomát sem láttuk, az ablakok jégvirágai elolvadtak s a sürün permetező esőn át a bakari öböl tünt elénk, amint a vonat utját folytatta. Néhány perc után a susáki állomáson szálltunk le vonatunkról, hol californiai langyos hőmérséklet mellett, a város zöldelő hegyoldalát, virágzó mandulafáit bámulhattuk.

S e csodálatos clima változásban egy órán belüli időközben; vagy 25 kilométernyi távolság bejárása után volt részünk!!

Susákot vagy 25 évvel ezelőtt láttam. Akkoriban persze Fiuménak lenézett külvároskája volt, melynek se vasuta, se hajóállomása nem volt. A Fiuméba érkezett idegen átment a *Rijeka* fahidján s a pár lépésnyire levő tirzsatoi lépcső feljárathoz indult. Megkezdte a vagy 600 lépcsőfok megmászását s 10—15 percnyi mászás után — kinek minek voltak pedáljai, — a tezsatói »Májka Bozsijá« nevezetü templomban találta magát. Illő respektussal szemlélte végig a sok-sok tengerészt, szenvedő hajók festett képeit, mert hisz az utas, maga is utban volt Amerika felé s nem tudhatta az ő hajója is, nem-e jut a képeken ábrázolt hajók végzetteljes helyzetébe? A templomból kijövet végig nézte a *Nugent*-család tulajdonát képező vár még ma is érdekes részleteit. Eszébe jutottak a régi gazdák: Zrinyi s Frangepán hiszékenysége, mely őket a bécsujhelyi vérpadra jutatta. Azután szétnézett az előtte elterülő Adriára, pár krajcárért a templom előtt sátorozó *mascatte*-árusoktól tezsatói, sárgarézbe vert Mária képet vett, mely majd nagy utján a hajótöréstől védje meg s azután, anélkül, hogy a »*selence*«-Susák-ot további figyelmébe részesitette volna, a kőlépcsőn lefelé, zakatolva csakhamar ismét Fiume Corsóján, Adamovics móloján, vagy az »Europa« kávéház terraszán találta magát.

Ma alaposan megvaltozott erre felé a világ.

Susák s Fiume között folydogáló Rijeka folyócska közepe képezi az olasz s SHS királyságok között a határvonalat. A régi fahidat D'Annunzio legényei szétrombolták, de a helyett a taliánok egész takaros vashidat épitettek. Az innenső oldalon a szerb, a tulsó oldalon az olasz strázsa vigyáz, hogy senki kellő igazolás nélkül a határt át ne lépje.

Igy ma, a háboru előtti kisded *Susak*ból egy nyugateurópai tempóban fejlődő nagy város képződött, mely Fiumétól a maga részére csikarta ki a széles-tágas s kitünően megépitett »*Baross*« kikötőt, igy a világ tengeri forgalmában szabadon müködő artériához jutott. Vasutállomásához ugy jutott, hogy vasutépitő mérnökei a Tezsato hegye alatt tunnelt vájtak a magasból leereszkedő vonat kacskaringóját járja abba, s pár száz méternyi magasságból, a provizoris, fatelepes miniatür város centrumos állomására.

Ami az idegent első intrádára lepi meg itt, az az általános olcsó életmód.

Privát családnál az idegen *1500 dinárért teljes ellátást kaphat* s miután a bőven tápláló tenger halain kivül két kézzel árasztja el a piacot igen izletes *arcachoni*-ra emlékeztető osztrigával, valamint oly, sőt izletesebb s határozottan testesebb »*cherry stone clam*«-mal találkozol minők tucatjáért a newyorki *Broadway vidéki Archambean* vendéglőben 2 dollárt is számitanak. Ezeket asztalodon ott találod menüdet képezve, a fenti havi taksáért, igazán fukarnak kellene lenned, ha az ittartózkodást költségesnek vélnék.

A munkanélküliség ismeretlen fogalom.

Aki dolgozni akar, a dockokban, meg a vasuállomás körül elégséges, bár csak 60 dinár napibérrel fizetett foglalkozást talál. Gyárakban s ipari műhelyekben nem és foglalkozás szerint 40—80 dinár a napibér. Igy a napszámos embernek, ki napi szükségletét 20—25 dinárral kielégitheti, alig akad oka panaszra. A napsütésben, zsakettben s lenge bluzban korzózó bublikum között feltünően sok a németországi idegen, kik fázós hazájukat most a meleg climás vidékkel cserélik fel s teszik ezt annál nagyobb számmal, mert utlevelük vizumkényszere március elsejével megszünik.

Igy uton-utfélen találkozol a német modern fazon-okkal Susakon, kik a Rijeka hidját ugy lépték át, hogy észre sem vették, hogy Fiuméból jugoszláv területre léptek.

S az olcsóság, az üditő meleg napsugár, a virágdiszben pompázó balkonok, ablakok élvezete dacára a susaki patrióta arról panaszkodik, hogy nincs idegen forgalom, mely biztos alapját képezné az idegen pénz beözönlésének.

Ablakomon kitekintve látom a »Cunard Line«, valamint a »White Star Line« hajóstársaságok óriási cégtábláit. A Trumbics-trg sarokházát a »*Putnik*« menetjegyiroda táblája diszíti. A centrum minden 2-ik 3-ik házának földszintje impozáns bankár üzlethelyiség s mind-mind arról panaszkodik — nincs idegen s a managerek fejöket törik, az idegenforgalomnak micsoda attrakciós formáját tudnák kieszelni? Legtöbbje abban állapodott meg, hogy nincs elég modern vendégfogadója a városnak. Idegen kölcsöntőkével kellene ilyeneket épiteni. Ha kész a kas, a rajzó méh azt maga magától is megtalálja. Pedig ebben rettenetes tévedés van! Van itt Hotel fényes és elegáns tulbőven. Hisz a centrumban levő »*Continentál*«, meg a tengerparton levő »*Jadran*«, »*Pecsina*«, »*Park*« luxus helyiségeiben, a másodrendüek kényelmes szobáiban, meg a privátok igen olcsó ellátását ezren meg ezren vehetnék igénybe, anélkül, hogy többrendbeli fényüzéses drága hotelre szükség lenne. Dehát hiányzik az amerikai élelmesség, az amerikai reklámszellem, amelynek hiányában az adriai tengerpart nyugati része bár a francia Rivierának mindazon természei szépségeiben s áldásában osztozik, ma is csak annyira ismert Európa fürdöző közönsége előtt, mint aminő volt a háboru előtti világban s ha az eddigi hévizállás tovább folytatódik, maradnak a Diocletián császár idejebeli állapotok. A yankée üzleti szelleme csodát müvelne itt.

Lám 1849. idején az angol-szász faj elcsikarta felső Californiát Mexikó államától. S azóta az az állam a fejlődés s civilizáció első állama lett a világon Dél-California a mexikóiak — a »greaser«-ek birtokában maradt s bár az éjszakinak minden természeti szépségével bir, még ma is az inség, a nincstelenség, a »picture of dekoration« országa maradt, melynek egy arasznyi vasutvonala sincsen. S hát azt mondó vagyok, ha az Adria nyugati részét amerikai vállalkozóknak vagy száz esztendőre bérbe adnák, pusztán a *közlekedés* és a jól nyélbeütött reklámozás módjával az egész világ sporttelepét honositanák meg itt, Florida keleti partjait, mely California »beach«-eit mulná felül. Hogy ezt hogy érné el, azt jövő közleményemben részletezném s ha megértenek azok, kiknek az elmondandókat már réges régen nyélbe kellett volna ütniök, akkor Ostende, Deauville, Biarritz, Palavaz Nizza, Miami, Santa-Cruz, meg San Diego fénykora leáldozik s azok költekező publikuma az Adria nyugati partján állapitja meg találkozóját.

*) Palucska.

VELENCE Utazók keressék fel a magyar házat Ho el Budapest ex Ma ghe ito, S. Marco 2151 a Bauer-Grünwald szálló lagunai bejáratával szemben. Elsőrendü csendes konyha. Penzió 35 liratól. Folyóvíz, fürdő. Tóth Gyula, tulajdonos.

A KAVIÁROS VACSORA

KIS DETEKTIVREGENY

Irta: SVEN ELVESTAD

Asbjörn Krag elmegy . . . a Grand Hotelbe

A rendőrfőnök elolvasta mégegyszer a táviratot, azután a többi okmánnyal együtt betette egy mappába.

— Természetesen szabad kezet adok Önnek — mondotta — de mégegyszer figyelmeztetem a legnagyobb óvatosságra. Éppen elég kínos volt az az izé, az indiai ezredessel és nagyon buta dolog lenne, ha megint hasonlóképen blamálnánk magunkat. A háboru óta elárasztották hazánkat a külföldiek, akinek nagyrésze, igaz, egészen rejtélyes existencia, hiba lenne azonban valamennyiüket egy kalap alá venni. Mi azonban nagyon hajlamosak vagyunk ebben a tekintetben a végletekre, egyszer a tulzott bizalomra, egyszer meg a tulzott gyanakvásra. Vagy tárt karokkal fogadjuk az idegent, vagy pedig teljesen elzárkózunk előle. Hiába, nem vagyunk képesek rá, hogy a külföldiek különös eredeti jellemvonásait helyesen itéljük meg. Abból, hogy az indiai ezredest automobil-lopás miatt letartóztattuk, könnyen nemzetközi skandalum kerkedhetett volna... És amikor azt az orvost, talán emlékszik még rá, több mint egy hónapig megfigyelés alatt tartottuk és már éppen el akartuk rendelni a »bizonyitékok« alapján őrizetbevételét! Hála isten, az utolsó pillanatban kiderült, hogy kicsoda... a cárizmus alatt nagykövet volt Londonban és kitünő viszonyban van az angol királyi családdal, sőt a mi udvarunknál is megvannak a maga összeköttetései. Igaz, igaz, Önnek semmi köze sem volt ehhez az ügyhöz, én csak azt akarom ezzel bizonyitani, hogy ezek közül az idegenek közül sokan csak azért látszanak gyanusaknak, mert inkognitóban akarnak élni, feltünés nélkül, olyan okokból, amelyek nem tartoznak ránk. Ami például ezt az irt, Mc. Intosh professzort illeti, a londoni Mambros Bank elég jelentékeny összeggel áll jót érte ebben a táviratban, amit az imént felolvastam. És amennyire én látom, az alibije kifogástalannak bizonyult, nemde?

— Kifogástalannak, — válaszolt szárazon a másik férfi, akihez a rendőrfőnök előbbi szavait intézte.

Ez a férfi a rendőrfőnök, nagy, sárga iróasztala mellett ült. Haja már szürkült a halántékán, egyébként azonban még egészen fiatalos benyomást keltett. Éles metszésü vonásai és korán őszülő haja elárulták, hogy nehéz küzdelmeken ment keresztül az életben. mozdulataiban volt valami hanyagság, valami lusta és fáradt nemtörődömség, kissé szándékos és keresett, a mely gyakran zavarólag hatott. A férfi Krag volt, Asbjörn Krag.

A rendőrfőnök mosolygott.

— Ön is kifogástalannak találja Mc. Intosh alibijét és mégis...

— Meg kellene biznom az öreg Gundersen megfigyelőképességében, — válaszolta Krag — egy ilyen öreg katonát, régi vadászembert nem csalják meg a szemei.

— Nem ismerem ezt az embert, csak annyit tudok róla, hogy őrmester volt és most pénztáros a Kék Klubban. Elég ez ahhoz, hogy az ő szavaira ilyen különös vádat lehessen épiteni Mc. Intosh professzor ellen?

A rendőrfőnök leült iróasztalához és látszólag szórakozottan rajzolgatott egy papirosdarabkán. Krag állandóan figyelemmel kisérte a kusza vonalakat, a melyeket a zöld lámpaernyőről visszaverődő fény teljesen megvilágitott.

— A klub helyiségeinek alaprajza? kérdezte.

A rendőrfőnök igent bólintott és hozzátette:

— A memóriámat akarom kissé alátámasztani. Nem vagyok, sajnos, olyan ismerős a klubban, mint például Ön, én ugyanis nem kártyázom.

— A Kék Klub nem játékbarlang, — tiltakozott Krag.

— Tudom, tudom — szólt a rendőrfőnök — különben sincs semmi közöm hozzá, hogy vagyonos uraink azzal töltik idejöket, hogy pénzüket eljátsszák ebben a zártkörü társaságban. Elmesélték nekem, hogy ez a szórakozás Ön előtt sem teljesen ismeretlen, kedves Asbjörn Kragom.

— Nem játszom gyakran igaz, hogy viszont, ha játszom, akkor nagyban, — felelte Krag, minden zavar nélkül.

— Ez ugy hangzik, mint valami életbölcsesség.

— Nem, ez egyszerüen bün, mint minden stimuláns.

A rendőrfőnök meghökkent egy pillanatra, aztán megint a tárgyra tért.

— Hogy van az, hogy az öreg Gundersennél minden csütörtökön ekkora összeg van a kasszában?

— Ez a klub alapszabályaival függ össze, — felelte Krag — a klub tudniilik nagyon előkelő...

— Hogyne.

— Roppant körülményes és nehéz ide tagnak bejutni. Külföldit nem is vesznek másként föl, csak ha igazolja, hogy tagja valamelyik egészen előkelő londoni klubnak. Én alaposan kitanulmányoztam a viszonyokat Mc. Intosh professzor esetével kapcsolatban, a londoni Buckingham klubnak a tagja és ez volt a döntő a mi klubunk vezetőségének szemében, amikor felvette. A Buckigham klub tagjai bárhol a világon, ha bemennek egy angol pénzintézet fiókjába, szó nélkül kapnak kölcsönt egyedül a tagsági igazolványuk alapján. Már most ami azt a körülményt illeti, hogy minden csütörtökön viszonylag nagy összeg van a klub pénztárában, hatvanezer korona, ez megint a klub rendkivüli előkelőségével függ össze. A játékasztalokon ugyanis nem forog pénz. A játékosok bont adnak veszteségükről egymásnak és a klub irodája kezeli a veszteség- és nyereség számlákat. A klub egész vagyonával felel minden tétért. A nyertesek hetenkint egyszer csütörtökön válthatják be az öreg Gundersennél bonjaikat, amiket aztán pénteken kiszámláznak a veszteseknek. A rendes játokosoknak folyószámlájuk van a klubban. Most csütörtökön aztán a bonok kifizetésére bekészitett *hatvanezer koronát elloptak.* Az öreg Gunderson pár pillanatra eltávozott a pénzszekrénytől. A nagy coup ezalatt a néhány pillanat alatt történt A pénzszekrény a klub vesztibüljében áll, ami egyuttal az ujságterem is, az összes belföldi és külföldi lapok megtalálhatók itt az asztalokon és kényelmes Chesterfield karosszékek állnak az olvasni vágyó klubtagok rendelkezésére. Egyik ilyen fotelben ült a kédéses időpontban az egyik klubtag, *Egyes egyedül.* Az öreg Gundersen azt állitja, hogy ez a klubtag Mc. Intosh professzor volt. Amikor Gundersen a pénzszekrényhez visszatért és azt üresen találta, *a szóbanforgó klubtag is eltünt.*

— A klub tagjai tudnak a lopásról? — kérdezte a rendőrfőnök.

— Egyelőre csak az elnök és én ismerjük az öreg Gundersen tragédiáját. A klubra való tekintettel vettem a kezembe az ügy nyomozását. A botránynak semmi esetre sem szabad nyilvánosságra kerülni.

A rendőrfőnök elgondolkozott.

— Mi van a professzor alibijével? — kérdezte azután.

— Ez az. A lopás este kilenckor történt. Ebben az időben Mc. Intosh a Nemzeti Szinházban volt a braziliai követtel és annak a feleségével együtt.

— Biztos ez?

— Egészen biztos. Beszéltem mindakettőjükkel. Azonkivül Mc. Intosh az egyik szünetben az intendánssal is beszélgetett.

— Melyik szünetben?

— A második felvonás után, szóval féltiz körül, egy darabig, azután órájára pillantott:

— Ezek a szünetek, — mormolta maga elé, — ezek a szünetek...

A rendőrfőnök megszólalt:

— Fennforog az a lehetőség, hogy az illető eltávozott a szinházból, e'követte a lopást és azután visszatért megint a szinházba a helyére.

— Nem — válaszolta Krag — teljesen lehetetlen. Minden körülményt számitásba vettem és ezek ellene szólnak egy ilyen megfejtésnek.

— Akkor be kell látnunk, hogy Mc. Intosh professzor nem hozható kapcsolatba ezzel az üggyel.

— Dehogynem — felelte Krag — abban egyetértek Önnel, hogy nagyon elővigyázatosaknak kell lennünk, eddig elmegyek. De a professzort azért nem kapcsolhatjuk ki a játékból.

A rendőrfőnök zavarodottan nézett Kragra.

— Ebben az esetben — mondta valami olyan bizonyitékának, vagy legalább is kiindulópontjának kell lenni önnek, ami előttem teljesen ismeretlen.

— Emlékezzen csak vissza, október tizennyolcadikán a Hitelbank egyik szekrényéből hasonló körülmények között tünt el egy tárca, amely harminchatezer koronát tartalmazott.

— Na és?

— Mc. Intosh professzor akkor is a bank helyiségében tartózkodott.

— Száz más személlyel együtt.

— Igaz.

— Azonkivül, ha jól tudom, a Hitelbankban van a folyószámlája.

— Ugy van.

A rendőrfőnök félbeszakitotta a beszélgetést egy kézmozdulattal, amely körülbelül annyit jelentett, lemond arról, hogy megtalálja Krag szavai között az összefüggést.

— Ön ma este együtt vacsorázik a professzorral? — kérdezte azután.

— Tiz perc mulva találkozunk a Grand Hotelben.

Krag azzal felemelkedett és kezet nyujtott a rendőrfőnöknek.

— Bevallom — tette hozzá mosolyogva — hogy nemcsak a nyomozás érdekei vezetnek a Grand Hotelbe. Már ismerem Mc. Intosh professzor asztalát és tisztelettel adózom az ő kulináris raffinement-jának.

Krag, amint lefelé haladt a lépcsőn, beleütközött egy polgári ruhás detektivbe, aki rá várakozott.

— Minden rendben van — szólt Krag — maga most siessen a Grand Hotel rózsauccai bejáratához. Pár perc mulva jönni fog autón a professzor, valószinüleg egyedül a soffőrjével. És valószinüleg várakoztatni fogja a soffört az autóval. Maga egy pillanatra se tévessze szem elől a soffört és az autót.

A titkosrendőr az uccán autóba ült, Krag pedig gyalog sétált a Grand Hotelig. Nyirkos, de enyhe őszi este volt, nyüzsögtek a járókelők. Krag kényelmesen ballagott kigombolt felöltővel, élvezte a langyos szellőt és az élénk uccai életet; szerette ezt a szines negyedét Oslo-nak, az egyetem és a vásártér között, ahol a főváros élete a nap minden órájában más és más képekben bontakozott ki. Átérezte annak a mondásnak az igazságát, hogy »a bámészkodás a szem gasztronómiája«, — ha mindjárt nem is egészen az eredeti értelmében. Bár maga ismeretlen volt itt, jobban ismerte a várost, lakóit és életét bárkinél.

A kék szemüveg és a kék kő

A rózsauccában Krag elment a titkosrendőr mellett és észrevétlenül rápillantott. Mc. Intosh professzor még nem érkezett meg. Krag befordult a hotel épületébe.

— Mialatt a ruhatáros lesegitette róla felöltőjét, odalépett hozzá a főpincér, aki a fontos vendégekkel szemben megkülönböztetett viselkedést — hódolattal vegyes bizalmasságot — tanusitott, amihez még valami hangsulyozottan biztos fellépés is járult. A főpincér tisztában volt vele, hogy a vendégek akkor érzik legjobban magukat, ha megnyugtatja őket az a tudat, hogy külön gondoskodnak róluk és törődnek velük.

— A sárga szeparé — szólt halkan és jelentőségteljesen.

— Remélem, csak két személyre.

— Kettőre. A kaviár épp most érkezett, egész friss. Természetesen az eredeti csomagolásban szolgáljuk fel, egyébként nem adott a professzor ur semmi különösebb utasitást. A borokat illetőleg volna talán valami...

— Teljesen rábizzuk magunkat önre, Telle.

— Virág ne legyen, a professzor ur nem szereti. Nem méltóztatik megtekinteni kivánni az asztalt?

— Felesleges. De már látom a téren a professzor autóját. Tehát kezdhetjük, mégpedig...

— Principe Amadeo coctail-lel, — hajolt meg a főpincér és eltünt.

A professzor, aki most a vesztibülbe lépett és néhány lekötelező szóval sajnálkozását fejezte ki néhány perces késése fölött, tipusa volt a tökéletes dzsentlmennek, ahogy azt általában elképzelik: jó külső és tartózkodó viselkedés, anélkül, hogy feltünően visszahuzódó lenne. Akik azonban Mc. Intosh professzort közelebbről is ismerték, mind megegyeztek abban, hogy több volt ennél. Szivélyességével tudott magának barátokat szerezni és barátsága nyiltabb volt, mint általában az angol uraké, ami talán ir származásából folyt. Körülbelül negyven esztendős lehetett, a háta kissé meggörnyedt és nehézkes járása nagy testi erőről tanuskodott. Arca borotvált volt, sürü haja, mint valami sisak tapadt a fejbőréhez és nem hiányzott róla a csontkeretes pápaszem sem, amely a jazz-zel együtt jelent meg Európában.

Ahogy a kabátját lesegitették róla, egy pillanatra állva maradt Asbjörn Krag előtt, miközben mosolyogva dörzsölgette a kezét, mint ahogy az ember teszi, ha jól érzi magát és egy jól összeválogatott vacsorához indul. Talán... talán azért volt rajta mégis valami, ami bizonyos tekintetben mégsem vallott a tökéletes drzentlmenre: feltünő ékszereket viselt, gyémánt-inggombjai tulságosan ragyogtak a platinafoglalatban és az ujjain kissé sok gyürü csillogott. Ezek közül az egyik nyomban szemébe kellett, hogy tünjön mindenkinek, egy lapos, kék kő, körülbelül akkora, mint egy két örés pénzdarab. Ezt a drágakövet nem lehetett nem észrevenni.

A két férfi bevonult a szeparéba. Alig foglalták helyet, már hozta is a főpincér, saját személyében a coctail-t egy tálcán. Ez a különös kitüntetés csak kevés vendéget illetett meg. Az ital a hires »Principe Amadeo« volt, amivel az olasz király nagybátyját megkinálták Coloradoban, mikor ott látogatást tett és aminek a mély és csaknem megfizethetetlen titkát a szálló amerikai mixer-e hozta magával.

Igy kezdődött a vacsora, amely a sors kifürkészhetetlen rendeltetéséből olyan különös módon ért véget . . .

Kezdetben sejteni sem lehetett a két férfi viselkedéséből, hogy más céljuk is van ezzel a vacsorával, mint néhány órát kellemes társaságban eltölteni és egyuttal az asztal örömeit élvezni. A teriték mellé készitett különféle poharak nagy száma azt sejttette, hogy a program elég hosszura fog nyulni. A sarokban álló asztalkára a havanna-szivarokkal teli skatulyák mellé oda volt készitve a kávéfőző-masina. A jólét és gondatlanság tükröződött mindenen, az étteremből halkan szürődött be a zenekar dallamos taktusai, a vendégek beszélgetésének zaja és az evőeszközök diszkrét csörömpölése. Krag és a professzor koccintottak egymással és élvezték a coctailt — mindent egybevéve olyan volt az egész, akár egy keresetten finom szertartás, mint amikor régi barátok hosszas távollét után találkoznak egymással.

A pincér behozta a tálcát hideg felvágottal, nem tulzsufoltan, de gondosan megválogatva és előkelően elrendezve és amikor kiment, megszólalt Krag:

— A magam részéről sokkal kellemesebbnek találom, hogy ezt a nem-hivatalos formáját választottuk a kihallgatásnak.

(Folyt. köv.)

Petár király Szófiában

Balugzsics Zsivojin berlini jugoszláv követ visszaemlékezései

Hogy mentette meg Petár király Ferdinánd bolgár cár trónját

Balugdzsics Zsivojin, Jugoszlávia berlini követe a *Politika* husvéti számában nagyon érdekes visszaemlékezéseket közöl néhai Petár király szófiai látogatásáról.

Petár királynak Beeogradba való bevonulása Szófiában nagy izgalmat keltett. Az utolsó Obrenovics meggyilkolása Európában nagyon vegyes érzéseket idézett elő, Bulgáriában egyes szélső politikusok ugy látták, hogy elérkezett a cselekvés órája. Az elégedetlenek bizonyos beogradi forradalmi körökkel is összeköttetéseket tartottak fenn. Nincs kizárva, hogy Ferdinánd király volt az, aki a macedónok felkelését siettette, mert igy akart időt nyerni arra, hogy leszámolhasson a felkelőkkel. Azonban Ferdinánd számitásai nem váltak be, mert éppen ez a felkelés huzta majdnem keresztül Ferdinánd számitásait. A macedón felkelőket a törökök leverték és ezért a felkelők félelmükben csapatostul mentek át bolgár területre. A macedón felkelők azután Bulgáriában éles politikai akciót fejtettek ki és Ferdinándtól azt követelték, hogy azonnal inditson háborut a törökök ellen. A macedón akciónak az volt a következménye, hogy a törökök a bolgár határon mozgósitottak. Azután a nagyhatalmak is beavatkoztak a dologba és energikusan követelték a macedón szervezetek feloszlatását. Bulgáriában mindezek miatt általános izgalom uralkodott. Egy német diplomáciai okmány szerint Ferdinánd ebben az időben komoly veszedelemben érezte magát és arra gondolt, hogy eljött a leszámolás órája. Ilyen volt abban az időben az impresszió Beogradban és igy fogta fel a bolgár helyzetet 1903-ban és 1904 elején a szerb diplomácia is.

Pasics Nikola ekkor azt kivánta, hogy Petár király minél gyorsabban látogasson el Szófiába. Az volt Pasics álláspontja, hogy a májusi forradalom után Szerbiának szüksége van arra, hogy Európa lássa a Balkán-népek szolidaritását. Mivel a nagyhatalmak a macedón felkeelés ügyében nem Törökország, hanem éppen Bulgária ellen foglaltak állást, éppen ezért Pasics szükségesnek tartotta, hogy Szerbia a bolgár-barátsággal tüntessen. Pasicsnak az volt a nézete, hogy Petár királynak szófiai látogatása Szerbiát kivonná az eddigi diplomáciai elhagyottságából, mert a májusi forradalom után Szerbia külpolitikailag nagyon kevés külföldi összeköttetéssel rendelkezett. Petár király ezzel azt is el fogja érni, hogy Európa ujra más szempontból fog foglalkozni a májusi forradalom ügyével. Az ilyen fontos tanácskozás után a többi hatalmak is arra fognak törekedni, hogy Szerbiával ismét diplomáciai kontaktusba kerüljenek.

Petár király nehezen határozta el magát erre az utra, mert voltak bizonyos kérdések, amelyeket nagyon megfontolandóknak tartott. Petár király nem tartotta alkalmasnak a pillanatot a Balkánszolidaritás kidomboritására éppen akkor, amikor Ferdinánd helyzete talán a legnehezebb volt.

A komitácsi-akció Bulgáriában évről-évre erősbödött és az akkori Törökországban lefolytatott akciók nem szolgálták Szerbia érdekeit. Beogradban azt is tudták, hogy Petár király látogatása Ferdinánd tekintélyét Bulgáriában rendkivüli módon emelni fogja. Azt sem tartották kizártnak, hogy Ferdinánd Petár király szófiai látogatását a bolgár parlamenti ellenzékkel szemben is kifogja használni.

Petár király azonban Pasics és a kormány érvelését elfogadta. A király ezt azért is megtette, mert a parlamentárizmus elveit az első perctől kezdve mindig a legnagyobb tiszteletben tartotta. Szófiában rendkivüli módon örültek annak, hogy Petár király meglátogatta Ferdinánd királyt. A bolgár ellenzéknek azonban nem tetszett Petár királynak ez a lépése, sőt a mostanában sokat szerepelt Cankov volt miniszterelnök nagyapja azt mondotta Petár királynak, hogy szófiai látogatásával a szláv gondolatnak nagy kárt okozott. Cankovnak ezek a kijelentései természetesen nagyon tulzottak voltak, azonban az biztos, hogy Petár királynak ez a látogatása akkoriban megmentette Ferdinándot és hogy azok a demonstrációk, amelyeket Szófiában Ferdinánd mellett rendeztek, a bolgár uralkodónak rendkivül jól estek.

g. l.

Földi Ilona:

Az óra jár

Az óra jár, a szivem ver,
Künn vattás felhőt szél seper,
Isten szava ma mit üzen?

Csónak hintázik vad vizen,
Benne rothad dzott tetem
És nem tud róla senki sem.

Csillagász kotor holdhegyet,
Bányalyuk szenet rejteget,
Jó föld mindenkit eltemet.

Rabkápolnában kong harang,
Rácsablakon lóg kékes arc,
Meghalt egy nyomorult paraszt

Uj élet is jő esztelen,
Ruhdja nincs és meztelen,
Anyja kinyulva véresen.

Az óra jár, a szivem ver,
Künn vattás felhőt szél seper,
Isten szava ma nem üzen.

A hivatalviselés szenvedéseiről

A hivatalviselés csak annak volt minden időben kifizető mesterség, aki magánvagyonnal is rendelkezett. Sem az állam, sem a törvényhatóságok nem fizették alkalmazottaiakat ugy, hogy azok gond nélkül megélhettek volna a fizetésükből. Az ország szigoruan szeretett és szeret őrködni, hogy a fák ne nőjjenek az égig s a gondok ne maradjanak el, amivel nyilvánvalóan az elhagyatottságra hajlamos embereket akarja magukhoz téríteni.

Aki vagyontalan tisztviselőt eddig ismertem, az mind el volt adósodva. Az egyik jobban, a másik gyengébben, aszerint amint volt benne könyelmüség is, vagy csupán a kényszernek engedett. Külön kell aztán venni a könnyelmüség részleteit is. Egészen egyszerü kis mulatság — nem is bál — ahol felnőtt leány volt, akit végtére nem lehet véka alá rejteni, a legolcsóbb számitással is belekerült tizenöt-husz forintba. A családapa havi fizetése volt — mondjunk sokat — a levonások után hatvan, vagy hetven. De ez a mindennapi életre szükséges. Jött tehát a rendkivüli költségek fedezésére a váltó, annak pedig furcsa a lélektana. Nevezett családapa ugyanis nem husz forintot vett fel, mint amennyire szüksége volt, hanem minimálisan ötvenet. Zsiránsként hivatalnoktársa szerepelt, aki viszont ugy volt a bankban jó, ha a saját házában lakott. Nem tudom, várják-e a nemzetközi konferenciák az ántántok határozatát akkora izgalommal, mint amilyennel a váltóbirák döntését lesték. Az igazgatóságokban mindig jómódu emberek ültek, a gazdag pedig sosem értette meg a szegényt.

Valami ilyenféle volt az uralkodó felfogás.

— Ha jómódu ember kér kölcsönt, nem adunk neki. Költse a maga pénzét. Aki pedig szegény, az nem tudja majd megfizetni a tartozását.

Mégis tele volt váltóval az ország, az emberek keresztül-kasul zsiráltak egymásnak, nagyon sokszor a legteljesebb könnyelmüséggel. Hiszen nem kerül pénzbe. Már mint az aláiráskor.

Nekem nem lehet ujat mondani ebből a világból, annyira ismerem, hiszen benne telt a gyermekkorom.

— Kicsi a fix-jövedelem, de biztos! — mondták a családanyák, mikor választani kellett a kérők között.

Az egyik jól kereső iparos volt, de a másik városi irnok. A vetélkedés ritkán dőlt el az iparos javára.

Sokat kerestem és keresem most is még, hogy miből élnek az emberek s mennyi az, amiből meg lehet élni? Valahogy azt tapasztaltam, hogy a legritkább ember hal meg éhen, viszont a kishivatalnokok jobban elviselték az élet terhét, mint a nagyok. Ezek a jó fiuk ugyanis szintén keresték a hozományt, azonban vagy családi házban, vagy a leány foglalkozásában. Aki például varrt, az már kitünő parti-számba ment. Teljesen méltó rá, hogy felvegye a tekintetes asszony cimet. Ellenben a szegény szolgabiró bekérezkedett a központba, mihelyt akkorák lettek a gyerekek, hogy a középiskolába kellett járniok. Hogy telt volna ott kosztoltatásra!

No igen, az is mellékkereset volt, kosztos diákok tartása. A legjobban azok fizettek, akik tanárhoz kerültek. Leginkább gyenge tanulók, elkapatott urifiuk. Az oktondi szülők aztán halálra voltak sértve, amikor a drága csemetéjük mégis megbukott. Azt szerették volna, hogy a kosztbaadás egyuttal biztositék is legyen minden baleset ellen. Harminc és harmincöt forint között váltakozott valamikor az ilyen havidij, de szerényebb civileknél nagyszerü ellátást lehetett kapni huszért is. Aki pedig megelégedett iparos-hellyel, vagy kizárólag ebből élő özvegyasszonnyal, annak tizenkét forintért is adtak egy hónapra ellátást, meg szállást. Legfeljebb elvárták tőle, hogy olykor hozzon magával egy tábla háziszappant, továbbá disznóöléskor se feledjék el, hogy hol tanul a fiu. Egyszóval, nagy volt a konkurrencia, — diáktartók azért mégis nagyobbára a tisztviselőcsaládok voltak. Akárhányszor nem szakadt meg a jó viszony a tanulmányok végeztével sem, sőt akkor kezdődött az igazi. A diák ugyanis eljött a házikisasszonyért, a kivel együtt nőtt fel.

Emlékszem rá, hogy az Amerika-negyedben olyan magányos házban laktunk, amelyhez hatalmas kert is tartozott. Az emlékemben ugy él ma is a kert, hogy szokatlan a terjedelme, pedig mikor néha hazajárok és arrafelé sétálok, meg kellene győződnöm a szerényebb méretekről. Azért én mégis csak az emlékeimhez ragaszkodom, mert ebben a kertben megtermett minden, amire a háztartásunknak szüksége volt, sőt azonfelül is valami. Huszonnyolc birsalmafája annyi gyümölcsöt adott, hogy az árából az iskolai év kezdetekor mindnyájunkat uj ruhával tudott ellátni az anyánk, fedezte a beiratási költségeket, a tandijat, a könyvek árát.

Amig nem kezdődött meg az iskola, én jártam a piacra, árulni a birsalmát. Ötven krajcár volt egy garabolyra való, kapkodtak utána. Mikor aztán vége volt a szüretnek és sárgulni kezdtek a levelek, két összeboruló fa lombjai közül, ahol eddig megbujva rejtőzött, lepottyant egy olyan példány, amilyen azóta se láttam. Valóságos Góliáth a birsalmák rendjében, néhány kiló sulyu.

— Vidd el az alispánéknak — mondta az anyám. — Az ilyet nem lehet eladni, csak elajándékozni.

Tallián Béláné csodálkozó arcát ma is látom magam előtt. Kiáltozására összeszaladt a ház bámulni a ritkaságot.

A hatalmas diófánk, amelynek ágai között szerettem meg a sárgarigó-fütytyöt, adott egész évre diót. Szilva és alma annyi, hogy már untuk, azonkivül — disznek inkább — két spalér szőlő, halo-

vány kis maradék régi sokból. Azt hiszem a mai eszemmel, hogy azt szimbólumként kezelte az apám. Ott pepecselt rajtuk minden szabad idejében.

Nagyon egyszerü és nagyon szegény volt a tisztviselő élete. Hány tehetség kallódott el csak azért, mert nem tudták tanittatni s legföljebb a középiskolákat végezte el, hogy minél előbb kenyérkeresethez jusson. A hivatalnokembernek legfeljebb a kiküldetés hozott valami mellékest. Erre is tisztán emlékszem, három forint ötven krajcár volt a napidij és husz krajcár a kilométerpénz. A napidijat nem volt szabad elkölteni, a vármegye területén nem is igen tudta, mert meghivták hol itt, hol ott. Budapesten meg szinte erkölcstelenségszámba ment, hogy a kisember szállodába vonuljon. Azt csak a földbirtokosok, meg a disznóhizlalók tehették meg, ámbár a két fogalom sokszor egyet jelentett. Az egyszerü ember fölkereste a rokonságát, talán nem is éppen az egy, meg a két forint hotelpénz megspórolása végett, hanem mert igy illett s mert napokig tartó anyagot hozott haza magával, mit csinál a Linka néni, a Miska bácsi, ki halt meg, ki ment férjhez és miért?

Egy magasabb állásu vármegyei ember olyan peches volt, hogy éppen január 30-án halt meg. Istentelen könnyelmüség, amikor két nappal később nem csupán elseje van, hanem házbérnegyed is. Dupla a veszteség, de a luxus is akkora, hogy megállitja az emberben a vért.

Már most nem tudom, hogy igaz-e, vagy csak kitalálás volt, azonban apró gyerekkoromban hallottam tárgyalni s mivel egész rendkivüli volt az eset, hát foglalkoztatott és megragadt bennem, — szóval, az történt, hogy a familia bezárta az ajtókat, senkit sem engedett be, »nagyon beteg az öreg«, a halottat aztán alul-felül elboritották jéggel. Igy őrizték két napig, elsején felvették a járandóságot, délben aztán hivatalosan is meghalhatott az öreg. Mondom, nem állok jót érte, hogy igaz a történet, de állitólag sokan tudtak róla, sokat is tárgyaltak, — mindenesetre nincs benne hihetetlen.

Ugy tudom, hogy régen kihalt az egész család, nem követek el kegyeletlenséget ha ki se irom a nevüket.

A másik történetem is abból a világból való, ahol sose tudtak egyszerre kifizetni egy pár cipőt, hanem csak részletekben, aminthogy részletet kapott a szabó, a fakereskedő, meg a többi boltos is.

— Imádkozni fogok a Szent Antalhoz, hogy te kerülj ki győztesen a választásból, mondta az együttérző feleség bizonyos aktualitás alkalmával.

— Azzal ugyan nem jutok messzire, válaszolta a cinikus férj, de mert olyan nagy a hited, asszony, ha megválasztanak, adok öt forintot Szent Antal perselyébe.

Az égiek léptek-e közbe, vagy a vármegye könyörült meg, (akire ugyan Szent János őrködött a zárda felüli oldalon) csoda történt, a kis család örömmámorban uszott. A hivatalnok pedig elment a templomba, meghatottan imádkozott Szent Antalhoz, mondván a végén.

— Minden igéretemet megtartottam mindig, állom az öt forintot is. Azonban bocsásd meg, hogy ekkora összeget egyszerre nem tudok nélkülözni. Megadom a tartozásom, megadom én, de öt részletben. Épp ugy, ahogy profán kötelezettségeimnél szoktam.

Bob

Ki ne szeretné

a fantázia merész birodalmát, ki ne kalandoznék szivesen a meglepő és izgalmas események birodalmában?

Ifj. Hegedüs Sándor:

Sir Douglas könyve

cimü regénye elvezet bennünket a Szahara végtelen pusztaságába, őserdők mélyére, furcsa emberek és különös állatok közé és végigéljük a legcsodálatosabb történeteket exotikus és titokzatos világokban.

Ára 50.— dinár.

Megrendelhető

a Minerva r. t. könyvosztályában

Gorillakisasszony

Csilla, a gorillakisasszony, szokatlan neszre riadt fel hajnaltájt. Dél felől, ahol a nagy folyam hömpölygött, az őserdő irdatlan testét kettészelve, furcsa, nyugtalanitó vizcsobogás hallatszott. Nem a vizilovak jólismert, otromba paskolása volt ez, hanem valami más, soha nem hallott ütemü, szabályosan ismétlődő zaj, amely félelmetesen vált ki a hajnali álmában nyugtalankodó farengeteg zsibongó hangkháoszából. Csilla felegyenesedett ültében és figyelt. Szive lázasan vert. Ismeretlen veszedelmek sejtése borzongatta. Apja és anyja nyugodtan aludtak mellette a száras füvekkel és falevelekkel kipárnázott fészek puha fenekén, a testvastag indák és bozótos bokrok védő sürüjében. Körülöttük, a többi fészekben sem volt ébren senki a törzsből. És az ismeretlen eredetü vizcsobogás folyton erősbödött, mind közelebbről és közelebbről szálltak fel a megzavart viztükör gyöngyöző sikolyai... Félt igy itt: az ébrenlét ijesztő magányában. Védelmetkeresőn bujt anyjához, aki szőrös karjaival, még alvásközben sem szunnyadó szeretettel ölelte magához gyermeke remegő testét és igy: fejecskéjét anyja mellére hajtva, most már nyugodtabban figyelte, mint halkul el ismét a különös zaj a folyam felől és mint olvad be az erdő monotón zsibongásába...

Mire reggel a napsugarak aranypikkelyei, az égnek feszülő rengeteg fakoronák sürüjén keresztül ráfröccsentek az örökös homályban gubbasztó bokrok nedves-zöld leveleire, Csilla emlékezetében csak mint halovány rosszérzés borongott a hajnali vizcsobogás, kialakult képek és érzések nélkül.

A törzs férfitagjai, néhány beteg és az öregek kivételével, hegyes dorongokkal felfegyverkezve, a szokásos napi vadászatra készültek. Előbb felindult mormogással, a mellső végtagok heves gesztusaival füszerezett, vita folyt a választandó utirány felől, aztán a törzsfő dühös kapacitálására végre megindult a csapat az erdő belseje felé. Az asszonyok, amikor végre elvonult a férfihad, egy tisztás szélére telepedve, megszoptatták gyermekeiket, majd hozzáláttak a rendes napi tetveszkedéshez, közben mormolgatásokkal, füttyengetésekkel, vagy széles kézmozdulatokkal cserélték ki gondolataikat. A felnőtt fiatalság addig a fákon nyargalászott, pajkoskodott, zajongó, viháncoló jókedvben.

Csilla nem vegyült a játszók közé, előbb anyja ölébe hajtva fejét, valami bágyadt jóérzésben elmerülten, élvezte a gyengéd anyai cirógatásokat, aztán ráunt erre, felugrott ültéből és — attól a csodálatos fátumtól hajszoltan, amely ott lebeg nemcsak az ember, hanem az állat életutja felett is — megindult a nagy folyam irányában. Talán szomjuhozott és vizre vágyott, vagy tetszelegni akart a viz tükrében, mert ébredező hiusággal gyakran órákig elálldogált máskor is a habosesipkés hullámok felett, az elefántcsont és a kelő nap szineiben tündöklő vizirózsák mellől visszaverődő képmásában gyönyörködve. Vagy csak ment cél nélkül előre, az alattomosan leskelődő veszély hivó szavának engedelmeskedve.

Már két-háromszáz lépésnyire távolodott el a tanyától, hol fáról-fára szökellve, hol meg a bozótok, cserjék, bokrok aljában, a vastag, virágos, harmattól csepegő indák lugasa alatt, kuszva, mászva, amikor egy köralaku tisztáshoz ért, ahonnan már látszott az ezüsthátu folyam, felette szines vizimadarak röpködő csapataival. A tisztás közepén egy hatalmas termesz-kastély pompázott, körülötte feketéllett a füves térség a szorgalmas lótó-futó hangyák ezreitől: mint holmi különös arabeszkek egy roppant, haragoszöld szőnyegen.

Csilla átlejtett a husos füszálakon, csillogó, dióbarna szemei már tágranyiltak a folyam partján kinálkozó ezer érthetetlen csoda befogadására, amikor a part közelében különös dologra lett figyelmessé. Négy hatalmas karó ágaskodott előtte a földbe verve, négyszöget alkotva és a karókat sürüszemü, kifeszitett háló kötötte össze. A karókalkotta négyszög közepén furcsa, vonzó tárgyak csillogtak a napfényben. Voltak ott apró golyócskák, áttetsző fehér szinben, mint a harmat a füszálakon; aztán nagyobb golyók: ragyogók, villogók, ezeknek a fénye olyan ijesztő volt, mint a leopárd szeme éjszaka; meg kerek, napsugárt-visszaverő tárgyak, szikrázók a fényességtől, mint amott a nagy folyam vize. Gyönyörü volt mindez, szivfájditóan gyönyörü. Csilla egyideig dermedten csodálkozott bele a látványba, aztán gyanakvó-tétován megindult a karók felé. Négykézlábra ereszkedett. Igy biztosabban érezte maga alatt a földet. Veszélyt szimatolt a sok csillogó holmi mögött. Félt... De a kiváncsiság, mint kérlelhetetlen ostor, üzte, hajszolta előre... Átbujt a két első karó között szabadon hagyott nyiláson és már nyult is a csalárd golyók felé, amikor hirtelen hurokba akadtak a lábai... Riadtan fordult vissza... Menekülni akart... De már a testére csavarodott a füben alattomosan kifeszitett háló... Kétségbeesetten igyekezett kiszabadulni a fonalak öleléséből és minél inkább forgolódott, hánykolódott, annál sürübbre, szorosabbra feszült a háló körüle. Fogaival, karmaival tépte, marcangolta a szivós fonalakat, de ezek ellenálltak az elkorcsosult karmoknak és az eltompult fogaknak. Végül is kimerülten abbahagyta a meddő harcot és hátonfekve, nyöszörögve várta a sorsát...

És máris kaján arcu emberek bujtak elő a partmenti bokrokból: bután vigyorgó feketék és gögös, öntelt fehérek. Ez volt Csilla első találkozása az emberrel: a legkegyetlenebb állattal, aki akkor is öl, ha nem szomjazik áldozata vérére és nem éhes annak husára.

A gorillakisasszonyt ponyvába göngyölgették és levitték a folyam partján várakozó hajóba. Ott feküdt most már a hajó fenekén, félig aléltan, vad, vérlüktető félelemmel a szivében. A háló szivós fonalai mélyen belevágtak a testébe és égő fájás sajgott husába minden megmozdulásra. Az erdő fáinak drága, friss lehelletét is irigyen elszürte tüdeje elől a nehézszagu ponyva, amelybe belegöngyölték. És amikor megindult vele a hajó, ujból hallotta azt a szabályos ütemü vizcsobogást, amelyre hajnaltájt felébredt.

Később kiszabaditották ponyvabörtönéből és most már egy ketrecbe zártan bámult a világba. Vad féleime szelid, megadó szomoruságba enyhült, de azért jóizüen falatozott a leveses gyümölcsökből, amelyet rabtartói olykor elébevetettek. A hajó gyorsan siklott a nagy folyamon. A partokon lassanként megritkultak az erdők. Néha nyomoruságos kis falvak tüntek fel, egymásmellébujt rozzant viskókkal. Egy napon végre felfehéredett előttük a kék horizonton az óceán: a torkolathoz értek.

A kikötőben két néger óriás ragadta meg a ketrecét és lecipelték egy himbálózó hajószörnyeteg gyomrába, ahol a kerek ablakokon beszürődő enyhe derengésben már különféle állatokkal benépesitett, kisebb-nagyobb ketrecek terpeszkedtek.

Az első éjszaka itt, az uj környezetben ujabb rémületet hozott. Amikor leszállt a sötétség és a zaj elült odafenn a fedélzeteken, Csilla egy villogó, foszforeszkáló szempár tüzes sugarait érezte magán, aztán döbbenetes orditás rázta meg a sötétséget és a következő pillanatban egy nehéz test csapódott a szemközti ketrec vasrácsához. A foglyul-ejtett himoroszlán követelte vissza a szabadságát. De máris nyilt a fedélzetre vezető ajtó: egy ember rontott be rajta. Az ápoló! Felgyujtotta a villanyt és a padmalyról lecsüngő ivlámpa vakitó fehér fényében fegyelmezett, alattomos léptekkel osont az oroszlán ketrecéhez. Egy szörnyü kétágu vasvilla csillant meg hátratartott jobbkezében. Mesterségesen felfokozott dühvel orditott az oroszlán villanyfénytől hunyoritó szemei közé:

— Már megint nyugtalankodsz! Te dög...! — és a vasketrec keskeny résén át villámgyorsan bedöfte a villát az állat pompás, dagadozó szügyébe. Az oroszlán fájdalmasan elbődült és vinnyogva, nyöszörgő meghunyászkodón bujt a ketrec sarkába, kiserkent vérét nyalogatva.

Igy: etetés és a szabadság utáni vágy legenyhébb megnyilvánulását büntető, durva ütlegek közt telt el a hosszu tengeri ut a hamburgi kikötőig. Itt a hajóból vagonokba rakták át a ketreceket és miután a vasuton való utazás gyönyörüségeit is megizleltették a hosszu hajózás alatt lesoványodott és legyegült állatokkal, Hagenbeck: az állati pokol földi helytartója vette gondjaiba a szállitmányt.

Másnap már vételkedvet keltő körlevelek röpültek a kulturvilág minden tája felé, amelyek közölték az érdekeltekkel, hogy elragadó, pompás, friss állatok érkeztek Afrikából. Áruk: ennyi és ennyi, azonnali fizetés esetén megfelelő skontóval.

Csilla iránt nem mutatkozott valami különösebb érdeklődés. De végül is, négyheti kinosemlékü, korbácsos dresszura után, elkelt ő is. Egy német városka polgármestere vette meg a községi állatkert részére. A pedáns, de tubákos szakállu öreg ur a feleségével jött megtekinteni az árut. A tenyeres-talpas, alaktalanra-hizott, tehénarcu asszonyság fitymálóan vizsgálgatta Csilla bájait, amelyeket pedig az eladással megbizott alkalmazott ékes szavakkal, meggyőzően igyekezett kiemelni.

— Szelid és szende, mint egy fiatal leány! — erősködött az eladó, buzgalmában kivörösödve és intett az ápolónak, aki erre kinyitotta a ketrec ajtaját.

A gorillakisasszony unszolás nélkül kibujt ketrecéből és illemtudóan megállt a társaság előtt. A polgármesternét elöntötte az utálat.

— Piha, de csunya...! — selypitette és széles kézmozdulattal eltakarta az arcát. Csilla talán félreértette ezt a mozdulatot, vagy talán megértette és karmaival az asszony után kapott.

De máris csattant az ápoló szegesvégü korbácsa a hátán. A megalázott és megsebzett gorillakisasszony riadtan menekült vissza a ketrecbe és a sarokba huzódva, megrettenve várt a további ütlegekre...

Az alku mégis létrejött és Csillát a vasut ujabb lakhelyére röpitette. Itt is egy magános ketrecet kapott lakásul és vasárnap délutánoként pirosképü, puíók német urfiacskák és kenderszöke, selypes kisasszonykák látogatásait fogadta. Száraz kiflivégek és rozsdaszinü almacsutkák röpültek a hangos elragadtatás látható jeleiként a lábaihoz és ő mohón emelte fel a majszolástól még sokszor nedves ételmaradékokat. Ilyenkor hálás fény gyult ki dióbarna szemeiben. Jó volt igy melegedni e langyos szeretet halovány sugaraiban...

Közben a nyár lassan beleolvadt az őszbe. Hideg, nedves idők következtek. És Csilla fázni kezdett... Hiába vitték gondosan fütött terembe a ketrecét. Remegett, didergett reggeltől estig, ébren és alvásközben. Láz gyötörte... Ragyogó, okos szemeire könnyes hályog borult, mint ahogy odakünn a napot is ellepték a csunya, szürke fellegek...

Látogatói is megritkultak. Ha néhanapján be is tévedt valaki hozzá, már nem örült a mosolygó arcoknak. A kiflivégekért már le sem hajolt.

És amikor beállott a tél, végleg megroppant... Fényes szőre megfakult... Mellei beestek... Hátgerincének csontszalagja félkörbe feszült... Egész nap mozdulatlanul feküdt a szénán, amit irgalmas kezek szortak alá... És csak bámult a ketrecrácson keresztül a semmibe... Vagy lehunyta a szemét és álmodozott... Szemhéjai mögül a roppant őserdők zöldültek fel előtte, az otthonmaradt vig pajtásokkal és a nagyfolyam drága, tükrös hátával...

Egy decembervégi napon megszökött a tél városából... Elolvadt a hó és pazar sugarakban tobzódva ragyogott a nap a kékrevált égen. Csilla ketrece szemközt állt a hatalmas terem egyik ablakával és amint bekukkantott a nap, a gorillakisasszony csontigszáradt, hamuszürke arcocskájára fáradt mosoly bátorkodott... Szemei kitágultak és imádattal nézték a ragyogó, tüzes golyót... Megismerte a hü pajtást: a napot, amely ide, a fogságba is, elkisérte...

— — — — — — — — — — — —

Ugyanezen a ragyogó decembervégi napon egy amerikai milliárdos nászutaspár időzött a városban. Az angol lordoktól elmajmolt spleenbe burkolózó férj és a boldogan mosolygó asszonyka, miután megtekintették a város összes nevezetességét, amelyet Baedecker lelkiismeretesen felsorolt: belefujtak Wallenstein sipjébe, megsimogatták Göthe kitömött macskáját, felpróbálták Wagner Richard megfakult sapkáját, végül az állatkertbe is elvetődtek. Nem mintha talán tulságosan érdekelte volna őket a meglehetősen szegényes állatállomány, de a kéthónapos nászutazás programmjában ez a város három nappal szerepelt, a látnivalók sora meg már az első napon kimerült és minthogy továbbutazni: az eredeti terven változtatni bün lett volna, ráfanyalodtak erre a mulatságra is.

A férj később csak elfojtott rosszérzéssel tudott erre az állatkerti látogatásra visszaemlékezni. Sok pénzébe került. A fiatalasszony ugyanis, amidőn megpillantotta a haldokló gorillát, az állatoknál is szörnyü elmulás szent glóriájával az arcán, hirtelen felfedezve ób, hogy az ő drága csincsilla-bundája alatt érző és nemes sziv dobog és eszébejutott, hogy a földi nyomoruságok kellemetlen, de szomoru látványát sohasem állhatta meghatottság és segélynyujtás nélkül. És mivel a házasság első heteiben még a kisportólt izmu amerikai lady is neureszténiás egy kissé, most valódi keserü könnyek szoritották el a torkát, amikor arról értesült a dollárszagra köréjükgyült személyzettől, hogy az állat tüdőbajban szenved és legfeljebb még egy-két hete van hátra az életből.

— És nem lehetne megmenteni? — sirt fel a kétségbeesés az asszonyból.

Az ápolók arcáról elröppent az odaerőszakolt ünnepélyes tisztelet kifejezése és gunyosan összevigyorogtak.

— Talán igen! szólt egyikük, a felkivánkozó röhögést visszafojtva. — Ha valaki visszavinné Afrikába, az anyja mellé, ott talán kigyógyulna...!

Az asszony könnyes arcát az urára emelte:

— Örökké kisérteni fog ennek az állatnak az emléke, ha nem segitünk rajta...

— Hogyan segithetnénk mi itt?! — mormogta a férj unatkozva.

— Oh istenem, amikor feleségül vett,

Bécskai Lili

Három vers

A TÜZ REGÉL

Tüz lobog a vadásztanyánkon.
Az udvart befutja a sok vörös sáv...
— — — — — — — — — — — —
Milyen csendes, jó este van ma.
Kis őzet igért apám tavaszra...
Most hallgat és a lángba bámul,
Széles, jó germán válláról
mintha nyil ijja függne le.
Kutyát simogat kemény keze.
Láttam talán már igy régen
germán erdő ős-ölében?
Most érzem, hogy már egyszer voltam. —
—Hogy hivhattak Odenwaldban
Utenak vagy Gerlindének?

Most kél a hold. Hogy igézget.

HOLDIMÁDOK

A hold! Most felkelt a hold!
Apám, anyám, nagyanyám
már mind kint az udvaron volt.
Ó hogy szeretem őket,
hogy házuk sohse lesz se volt.
S hogy nézték tüzek árnyán
mily szépen kél fel a hold.

TROJAI HAJNAL

Okéanos ködös partján
Bugó-zengő ezüstlantján
játszik a hős, Achil.

Kél a rózsaujju hajnal
Mégsem jönnek a szép rabbal.
Lantjára hullva sir.

Zephiros suhan a parton
Megrezzen bokron, pajzson
s a hős türtös haján.

azt ígérte, hogy minden kívánságomat teljesíti. Eddig nem volt kérésem magához. De most azt kívánom: vegye meg ezt a szerencsétlen állatot és szállíttassa vissza Afrikába, a családjához, az őserdőbe, oda, ahonnan elrabolták.

A férfi egy pillanatra kizökkent az unalomból:

— De angyalom! — csodálkozott — kár lenne a pénzért. Gondolja el, menynyi emberi nyomorúságot enyhíthetnénk azon a pénzen, amibe ez a szeszélye kerülne...!

— Ez nem szeszély! — makacskodott az asszony. — És az ember nyomora sohasem olyan megrázó, mint az állaté... Az ember rabol, gyilkol, ha szüksége van valamire... Ha magával tehetetlen, védi a törvény, a társadalom... De mit csináljon ez az állat itt! Mondja mit csináljon...? Ki védi őt...!? És ki érzi át az ő fájdalmát...? Ki segít ő rajta...?

Az asszony nem engedett. Sírt, amikor eltávoztak az állatkertből. Sírt az uton, amig a szállodába értek. Nem evett, nem aludt. És az átzokogott éjszaka után a férj másnap reggel, spleenjét levetve, izgatottan rohant az állatkert igazgatójához, aki fejcsóválva, de kétkézzel kapva az alkalmon, egyezett bele az alkuba.

Az állatkert egyik családos ápolója, utasításokkal és dollárokkal dusan felszerelve, még aznap elfoglalta a hamburgi gyorsvonat egyik első osztályu fülkéjét a meleg kendőkbe gondosan bebugyolált majommal. A millárdos hölgy, a perronon állva, megindultan integetett nekik búcsut.

*

A vadászatra készülő hajó kikötött a Kongó partján. Talán az őserdő ugyanazon a helyén, ahol a gorillát foglyul ejtették. Ezt azonban az ápoló minden német alaposság ellenére sem tudta pontosan ellenőrizni, mert a Hagenbeck iroda Hamburgban nem tudott erre nézve megbizható felvilágositással szolgálni. A derék ember buzgalmát mindenesetre növelte az a kilátásba helyezett jutalom, amelyet a gyanakvó amerikai egy banknál deponált a részére, arra az esetre, ha a vadászhajó kapitányától irásos bizonyitékot hoz arról, hogy misszióját hiven teljesitette. Most tehát óvatosan kiemelte az utolsó óráit élő állatot a különféle melegitő ruhadarabokból és kiszállni készült...

— Várjon, öregem! — kiáltotta utána hirtelen az egyik vadász. — Előbb majd csapdát állitunk fel és helyezze arra a majmot! Neki szegénykének már mindegy és mi legalább egy pár hiénához jutunk teste árán...!

— — — — — — — — — — — — — —

A hajó tovább siklott a vizen felfelé... Csilla a csapdához kötözötten utolsó perceit élte... Körülötte még nem volt élőlény, csak a fák susogtak a harcról és szenvedésről, amely öröktől fogva van és örökké tart...

Alkonyodott... A partmenti bokrokban finomszimatu, éhes állatok settenkedtek... Foltos bundájuk ki-kivillant a zöld levelek közül...

És mire a hold elfoglalta őrhelyét az égboltozaton, egy kétségbesett hiénapár üvöltött a csapdában a gorillakisasszony megrágott csontjai felett...

Gál Ottó

Jókai Mór

a legnagyobb magyar mesélő irásai ifjukorunk legszebb olvasmánya volt. A felnőtt ember legszebb érzése az ifjukorára való visszaemlékezés és Jókai regényeit olvasva belemerülhetünk ifjuságunk legszebb emlékeibe.

Ujból kaphatók:

Mire megvénülünk	66.—	din.
Politikai divatok	60.—	«
Szegény gazdagok	84.—	«
Janicsárok végnapjai	100.—	«
Kőszivü ember fiai I.—II.	160.—	«
Az uj földesur	80.—	«
Egy az Isten I—II.	140.—	«
Egy magyar nábob I—II.	128.—	«
Névtelen vár	120.—	«

Megrendelhetők

a Minerva r. t. Subotica könyvosztályában

A császár és az őrült

Fantazmagoria — Irta: Fred C. Smale

Karl Schimmel gárdafőhadnagy összecsapta sarkantyuit, kiegyenesedett, amikor meglátta a jólismert fehérpellerines férfiszilhuettet, amely az éjszakai sötétségből *cléje toppant. Gépies mozdulattal* álláig emelte kardja markolatját. A fehér szilhuett kezével könnyedén legyintve viszonozta a köszöntést és sétáló tempóban a császári sátor felé haladt.

— Herr Gott! — mormogta magában a *főhadnagy — és én azt hittem...*

A főhadnagy figyelmét azonban csakhamar nyugati irányba terelte az onnan jövő bömbölés. Abba az irányba, ahol Kluck tábornok csapatai vivták az élethalál harcot brit ellenfelükkel. A császári pavillon felett repülőberregés hallatszott, *ott egy pilóta őrizte éjjel-nappal a legfelsőbb hadurt légitámadás ellen.* A vezérkaron és néhány gárdatiszten kivül nem is tudta senki, hogy a császár a nyugati fronton tartózkodik, olyan szigoruan őrizték a titkot.

Pár perc mulva Schümmel főhadnagy egy őr kiáltását hallotta.

— Halt! Wer da? — A kiáltást néhány halk szó követte, aztán kis fénysugár látszott a pavillon ajtajában, a melyben a fehér szilhuett eltünt.

A gárdatiszt agodalmaskodott: hogy mer a császár éjel ilyen gondtalanul sétálgatni? Mi volna, ha a sötétben meglesné valami merénylő?

A pavillon előtt álló két őr is csodálkozott:

— Furcsa dolog ez — kezdte az egyik — én megesküdtem volna rá, hogy már régóta bent van.

— *Én is* — *tette hozzá a másik.* — Bizonyára tévedtünk.

— Tudja Isten — Kamerad — mindenesetre: mi közünk hozzá!

A pavillon belsejében két katonaruhás férfi tartózkodott: Vilmos császár és Hindenburg tábornok. Ráhajoltak egy térképpel borított asztalra és halkan beszélgetve tanácskoztak valamiről. Hirtelen kinyilik az ajtó és bejelentés nélkül hirtelen belép egy harmadik személy. A tábornok rögtön felfigyelt. Megnézte a jövevényt s aztán hirtelen elfehéredett arccal, reszkető hangon csak ennyit tudott szólni:

— Gott!

Réveteg tekintete majd a jövevényt, majd az eddig vele tanácskozó császárt figyelte. Mindkettőnek ugyanaz az uniformisa volt, ugyanazokkal a rendjelekkel és olyan hasonlók voltak egymáshoz, hogy alig lehetett megismerni, melyik az igazi? A tábornok felkiáltására a császár is felnézett. Egy pár percnyi csend támadt, aztán felkiáltott:

— *Mit jelentsen ez Hindenburg?* Ki merészel ilyen tréfát üzni? Hol van az őrség?!

A jövevény azonban megőrizte hidegvérét. Nyugalomra intett a kezével, aztán elkezdett beszélni:

— Bocsássanak meg — hangja is teljesen *hasonlitott a császáréhoz* — és hallgassanak meg.

— Hogy talált ide — kiáltott Hindenburg izgatottan — hogy jutott át az őrségen? Beszéljen, beszéljen gyorsan, de ne moccanjon, mert a halál fia, ha megmozdul.

A jövevény nyugodtan Hindenburghoz fordulva, elkezdte elbeszélését:

— Ne izgassa magát marsall! Csak öt perc türelmet kérek, hogy elmondhassak mindent. Én nem jöttem ide gonosz szándékkal, a császárom iránti hüség vezetett ide. Elmondom, miről van szó: Heinrich Frömmer a nevem ,stuttgarti szinész vagyok, de felléptem már Berlinben is. Szinészi képességeimnél azonban sokkal többre becsülték a felségedhez való hasonlóságomat. Mikor kitört a háboru, én is, mint sok kollégám, állás nélkül maradtam. Katonának tulöreg voltam már, más foglalkozást pedig nem tudtam találni. Sulyos gondjaim közepette támadt az az eszmém, hogy felhasználva hasonlóságomat, Felségedet helyettesithetném veszély idején. Igy Felséged mindig biztonságban lenne, ha pedig én elpusztulnék — nem nagy kár érettem. Miért ne áldoznám életemet ily nagy ügynek?

— Siessen! — nógatta Hindenburg.

— Sok emberhez fordultam már a tervemmel, de mindenütt elutasitottak. Heteken keresztül tanulmányoztam Felséged fényképeit, megjegyeztem magamnak az összes egyenruhákat, elsajátitottam minden mozdulatát. Lassanként beszereztem magamnak az egyenruhákat, az éjjel átöltözködtem és ime, most itt vagyok. Azt hiszem, el lehetne fogadni az ajánlatomat.

II. Vilmos szótlanul nézte az idegent. *Hindenburg pedig öklét rázva kiáltotta:*

— Hát bolond az őrség a bejáratnál? Nem tudja, hogy a császár már régóta benn van a sátorban.

Végre szóhoz jutott Vilmos is:

— Ennek az embernek szemtelensége tullép minden határt. Bizonyára azonban nagy a hasonlatosság, ha mindenkit igy be tudott csapni. Vegye jobban szemügyre Hindenburg és mondja meg, mi a véleménye.

— Forduljon meg kissé — szólt Hindenburg.

Frömmer lassan fordulni kezdett, Hindenburg *pedig végignézte tetőtől-talpig.* Ez az ember semmiben sem különbözött a császártól.

— Tényleg frappáns a hasonlatosság, Felség, — jegyezte meg Hindenburg — még engem is zavarba ejthetne.

A császárt látszólag nyugtalanitotta a marsall megállapitása, majd igy szólt:

— Mi most egész egyszerüen behivhatnánk az őrséget és letartóztathatnánk ezt az embert, én azonban azt hiszem, hogy ez nem praktikus eljárás. Menjen ez az ember egy kicsit félre, hogy megbeszélhessük a dolgot.

Frömmer a sátor egyik szögletébe húzódott, Hindenburg és a császár pedig suttogva tanácskoztak. Kis idő mulva Hindenburg odalépett a szinészhez:

— Őfelsége kész arra, hogy meggondolja javaslatát, előbb azonban ki kell nyomoznunk, hogy kicsoda ön tulajdonképpen. Mig ez ki nem derül, eljön az én lakásomra és ott marad további intézkedésig.

— Igen — felelte Frömmer kissé remegő hangon.

Ebben a pillanatban Hindenburg ösztönszerüleg be akarta csukni a szemeit, de már késő volt: az a maréknyi paprika, amelyet feléje dobtak, már benn égett a szemében. Iszonyatosan felhördülve földrebukott, a pavillonban pedig sötétség támadt. A sötétségben egy pillanatig dulakodás hallatszott, majd eldördült egy revolverlövés.

— Segitség, segitség! — üvöltötte Hindenburg és egy pillanat mulva már benn termett néhány őr Schimmel hadnaggyal az élén. Amikor világosságot csináltak, az asztalok fel voltak forditva, a térképek széttépve, a szoba egyik szögletében, füstölgő revolvert a kezében tartva ott állott a császár. Szemei parázsmódra villogtak:

— Rámtámadt és én lelőttem — mondotta határozottan, aztán a padlóra mutatva folytatta: — azt hiszem, árulót löttem le.

— Lábai előtt feküdt a holttest, amelynek fejéből vastag vérfolyam tódult ki. Egy gárdatiszt lehajolt és hátára forditotta a holttestet. Látszott, hogy közvetlen közelből arca közepébe kapta a lövést. A tiszt meghökkenve felállt ismét.

Hindenburg, aki üvöltött a fájdalomtól, még mindig nem látott és izgatottan kérdezte.

— Kit öltek meg, kit öltek meg. Mondjátok meg az igazat. Én nem látok semmit.

A revolveres ember közeledett erre Hindenburghoz, nyugodtan a vállára tette kezét és igy szólt:

— Nyugodjon meg, marsall, minden rendben van... a szemtelen árulót öltem meg... én életben vagyok, én, a császár...

Amikor a holttestet ki akarták vinni, a pavillonba lépett Schimmel hadnagy egy férfival, aki erővel be akart hatolni.

— Bocsánat Felség, nem tudtam visszatartani ezt az embert.

— Ha ez ujabb csalás, épp ugy fog lakolni, mint ez itt — szólt erre fenyegető hangon az életbenmaradt a hullára mutatva.

Addigra azonban már összeszedte magát az uj jövevény. Meglátva a holttestet, mesélni kezdte:

— Hála Istenek, hogy minden jól végződött és Felséged egészséges maradt. Én Varn professzor vagyok Düsseldorfból. Ez az ember, akit Felséged lelőtt, bolond volt. Rögeszméje volt, hogy ő Vilmos császár, mert rendkivül hasonlitott hozzá. Fogalmuk sincs, milyen ravasz ember volt. Tegnap megszökött a szanatóriumból és én rögtön keresésére indultam, mert tudtam, hogy mily veszedelmes. Nagy nehézségeim voltak a katonai őrökkel, ezért késtem meg. Szerencsére azonban minden szerencsésen végződött.

— Ha ez igy van, tanár ur — mondotta halkan az életbenmaradt — akkor ön is hibás ebben a tragédiában, amely sokkal komolyabb is lehetett volna.

A hadnagy ismét lefogta a professzor kezét, de ez kihuzta magát, egy pillanatig jól megnézte a császári uniformisban ottálló embert, tágranyitotta szemeit, aztán odaugrott a holttesthez, amelynek megnézte a balkarját. Látszott, amint elfehérült és izzadság öntötte el arcát. A nagy izgalomtól nem tudott szóhoz jutni, de közben már megszólalt az életbenmaradt:

— Ez az ember ép oly bolond, mint a másik. Vezessék el és tartsák őrizetben, mig én nem intézkedem.

Pár perc mulva egyedül maradtak a pavillonban a császár és Hindenburg.

— Folytassuk tehát Felség?

A császár leült a karosszékbe:

— Mit folytassunk?

— A parancsokról van szó, amiket Felséged ki akart adni, amikor megzavart ez az ember.

— Nem, nem, ma este nem — mondta a karosszékben ülő — nagyon izgatott vagyok. Rendkivül felizgatott ez az eset. Holnap majd folytatjuk.

— De Felség... az offenziva! Kluck tábornok! Intézkedni kell még ma, mert különben késő lesz.

A vele szemben ülő szemei beléje fúródnak:

— De megmondtam már, ma nem vagyok képes ilyesmivel foglalkozni. Ismétlem, holnap elintézünk mindent. Most pedig hagyjon magamra.

Hindenburg a kijárat felé ment, de az ajtónál megállt és elgondolkozott:

— Ez a professzor keresett valamit a hulla karján és akkor megijedt. Hátha nem a bolondot ölték meg?

A másik ugylátszik eltalálta a marsall gondolatmenetét és igy szólt:

— Azt hiszem tudja, marsall, mi történt volna, ha a császárt megölték volna. Az ellenség ezt kihasználta volna. Gondolja meg, micsoda csapás lett volna ez: árulás a császári sátorban. A hadsereg fellázadna, a front meglazulna. A haza nevében tehát megparancsolom önnek: hallgasson. Éljen a haza!

Hindenburg összerezzent, aztán elhagyta a pavillont.

— Mein Gott! — mormogta utközben — bolond a trónon, bolond császár! És mégis neki van igaza. Uram Istenem, rettenetesen igaza van!

Schimmel hadnagy még ott állott a helyén. A marsall hozzáfordult:

— Hadnagy ur,, mi van a professzorral?

— Ő is halott. Lenyelt valami pilulát és rögtön meghalt.

— Mondott valamit a halála előtt?

— Nem, egy szót sem!

Egy pillanatig szótlanul állott Hindenburg a hadnagy előtt, aztán kihuzta magát és rengő, katonás léptekkel tovább haladt...

Forditotta: Pupics Ottó

Most jelent meg!

Pajzs Ödön:

Magyarok Kanadában

cimü könyve.

Ez a könyv az uj magyar népvándorlás krónikája: az észak-amerikai magyarok harca az életért

Ára 68·— dinár

Kapható

a Minerva r. t. könyvosztályában

Nehéz Idők

Irta: Govorkovich János

A levélsuttogás versenyre kelt a madárcsicsergéssel. A májusi délután rányehezedett a környékre, a levegőben akácvirágillatt uszott. A nagy diófa árnyéka sötét foltot rajzolt a fehérre meszelt falra, a fehér abroszra, ahova az asszony letette a fekete kávét. Az ura gondteljes nézéssel szürcsölte. Az asszony végigsimitotta a homlokát.

— Elmegy hozzájuk?

— Nem merek.

Nehéz sóhaj szakadt fel az asszony kebléből, szürkülő fejét alátámasztva nézte az embert.

— Talán jobb, hogy nekünk nincs gyerekünk.

Érzékeny hurt penditett meg. A férfi lelkében fellobbant a haldokló remény, a vágyakozás, a lemondás kaoszában, hogy talán utolsó lángot vessen.

— Talán jobb.

Megcsikordult a kertajtó, a farkas kutya bosszankodva kezdett mozogni, aztán halk csaholással, farkcsóválással üdvözölte a vendéget.

— Csókolom a kezét Malcsi néni! Jó napot Feri bátyám!

— Isten hozott, ülj le.

— Ezt a levelet hozta a postás. Nem volt rajta más cim »Csendes Ferenc urnak« se *idősebb* se *ifjabb*. Azt hittem nekem szól, felbontottam, bocsásson meg.

A nagybácsi rávetette szemét a borítékra, nem nyult utánna. Komor arca még komorabbá vált, bánatos gond felhője terült rá. Az unokaöccs sejtő megértéssel hajtotta le a fejét.

— Hát már tudja?

— Tudom.

Elhallgattak. A diófa árnyéka hosszabbra nyult a ház előtt, az akác tovább illatozott, a madarak tovább csicseregtek. Megszólalt az asszony.

— Már mindenki tudja.

— Mindenki csak ők nem.

Az asszony megfogta az ura kezét.

— Oda kell mennie, meg kell nekik mondania.

— Oda kell mennem.

Felkészült, megindult.

— Kisérj el odáig Feri öcsém.

Végigmentek az akác soron, szótlanul ballagtak. A nagyvendéglőben cigány játszott, idősb Csendes Ferenc nem hallotta. Ismerősök köszöntötték, nem vette észre, nem viszonozta. Csendes Antalék kapujánál elbucsuztak. Az *idősebb* belépett a kertbe. .. ..

Meleg földpára uszott a légben maga körül terjesztve az élet illatát. Csendes Ferenc megfeszitette a figyelmét . . . Nem szabad rá gondolni . . . csak most nem . . . Nini miyen sürü már a gesztenyefa lombja . . és milyen zöld . . . Csak a szivem ne dobogna olyan nagyon . . . A vasrácsot ujra festették. Minden szép tiszta . . . Mariska hugom jó gazdasszony . . . csak a szivem ne dobogna olyan nagyon . . .

Nyugodtságot, mosolyt erőltetett az arcára, azután belépett a házba.

Az érzelmek nem tudnak hazudni, a fájdalom áttör a szinlelés falán. A mosoly nem égeti le az arcról a kin betüit. A tetetett vidámság nem tévesztette meg Antalt, fürkésző döbbenéssel nézett a testvérbátyjára.

— Mi jót hozta!? És mindig mosolygó szemében elült a derü, a szeme szegletében kisimult a jellegzetes ránc, a huncut jókedv hirdetője.

— Levelet kaptam Angyal Lacitól, a Pista barátjától.

Antal felelni akart — kérdezni, de nem jött szó az ajkára A rémület fehér lehellete terült az arcára, fojtott lélekzette ijedten nézte a bátyját. Az idősebb testvér most már nyugodtabb volt, csak a szive dobogott még mindig erősen. Vessünk véget . . . most már nem hátrálhatok . . . mindent sejt . . . csak a szivem ne dobogna olyan nagyon . . . felesleges a sok szó . . csak egy szóval, röviden . . . jobb igy.

— Pista *megsebesült*.

Az apa felorditott. A három havi félelem, reménykedés megfagyott szivében, helyette szuró fájdalmat érzett, kegyetlen éles fájdalmat, a hideg acél érintését. A szép egészséges férfi pillanat alatt összetört. Háta meggörnyedt, feje lehajlott és két karját előre nyujtva az asztalon érzéketlenül bámult maga elé. Szeme belemélyedt a semmiségbe. Mit látott? mit érzett? Hideg zsibbadás futott át rajta, halálos fáradság — ez az egy pillanat felemésztette az egész életen át szerzett energiáját. Szaggatott lélekzete hosszu sóhajba fulladt és megeredt szemének fájdalomcsillapitó forrása.

Azután két kézre támaszkodva lassan szeppegni kezdett. Szeppegése zokogássá vált, alig hallható lassu lombrázó zokogássá, mig végre teljes viharral tört belőle ki a fájdalom.

— Pista! Az én Pistám!

Ekkor lépett be az asszony — az anya.

— Antal, az istenért mi történt?

Ferenc felugrott és elébe ment.

— Pista megsebesült

Az öccse feljajdult.

— Megsebesült! Méirt nem mondod mindjárt, hogy elesett, meghalt?

És tompán dübörgött az idősebb Csendes hangja.

— Elesett — meghalt.

Mikor a szenvedés átviharzott a házaspár lelkén, mikor a szivárvány átcsillogott a szomoruan lecsüggő felhőkön és az eltompult érzések csendes fájdalommá váltak, az asszony gyengéd vigasztalással fogta meg az ura kezét elévült szerelemmel simitotta meg a homlokát. A keze forró volt, az érintése égető — nem a Pista keze, nem a Pista simogatása. És ujra kezdődött az árva sirás, a reményvesztett zokogás.

Csendes Ferenc némán ült a helyén, gyámoltalanul nézte a két vergődő embert. Mit mondjon nekik? hogyan vigasztalja meg őket? Ő benne is tehetetlen elkeseredés csirázott ki. Elkeseredés az emberek a társadalom ellen, akik gyilkos közömbösséggel raboljáik el a gyermeket a szüleitől, a férjet a feleségétől.

Félszeg mozdulattal forgatta keze között a levelet. A betük össze folytak szeme előtt. Itt-ott felkapott egy szót, egy mondatot. Rögtön széttépte a bomba... szenvedés nélkül halt meg... a kis kápolna mellé temettük . . . katonai pompával . . . az arany vitézségi érmet a karjára kötöttük . . .

Sokáig bámult a levélre, tizszer is elolvasott egy-egy szót, mig az értelmét fel tudta fogni, szemei elé köd borult, beburkolva a körülötte levő tárgyakat az elárvult szülőket .....

Künn beállt az est. Nyomasztóbb lett a lég, bódítóbb az akácillat. A munkások hazafelé tértek, kolompolt a nyáj. Az emberek nyugalomra készültek, ismét bezárva az örömek és szenvedések egy fejezetét, hogy holnap másikba kezdjenek.

TERE-FERE

Repülhet-e az ember magától? Victor Dibosky, az orosz hadsereg volt repülőtisztje azt állitja, hogy megoldotta az emberi repülés kérdését, vagyis azt a repülést, melyhez nem kell benzin, pusztán az ember ereje, az ember izmai.

Az orosz tiszt egy repülőgépről beszél, melyet még nem szerkesztett meg, de *már tudja*, hogy hossza három méter, nyilása hét méter, sulya hatvannyolc kilogramm.

— Az én ornitopterom — igy nyilatkozik — megengedi az embernek, hogy mindentől függetlenül repüljön, amihez a mai repülési technika folyamodik. Eszerint valóban az ember lesz a levegő ura, csak a gépre lesz ráutalva és tulajdon erejére. Addig maradhat a levegőben, ameddig kedve tartja, illetve ameddig testileg birja.

A gép megszerkesztésénél az orosz tiszt lehető legegyszerübb elveket tartott szem előtt, tanulmányozta az albatrosz repülését, mely fölfedte előtte a titkot. A repülő ember helyzete vizszintes lesz, ami leginkább kiméli erejét. Kezével kormányoz, lábaival repül. A gép alakja olyan, hogy minél kisebb ellenállást fejtsen ki a levegő áramlatával szemben, aluminiumból készül, acél csőszerkezettel. Tizenkét-tizenöt mértföldes szélnél ötven méter magasságba emelkedhet.

A *Manchester Guardian* szakszerüen foglalkozik ezzel a találmánnyal, megemlitvén, hogy a föltaláló a világ egyik legkiválóbb repülője, aki az angol kormánynak 5500 font sterlinges jutalmát már nyerte egyik fölfedezésével és annak idején Szebasztopolból Szent Pétervárra repült.

— Az — irja ugyanez a lap — hogy minden segédeszköz nélkül a levegő áramával repüljünk, nem ujdonság. Néhány repülőgép már órákig a levegőben maradt benzin nélkül. Ellenben egy szélroham folytán a repülőgépek földre potyognak. Valószinü, hogy az albátrosz és a saskeselyü az embernek eddig ismeretlen módon marad a levegőben, anélkül, hogy szárnyait használja. *Dibosky* azt állitja, hogy az ő ornitopteroja olyan elmésen szerkesztett sikfelülettel rendelkezik, mely ellenáll a levegő áramának, akár az albatrosz szárnya. Most meg kell mutatnia, hogy miben leledzik találmányának lényege. Ha olyan, amelyennek állitja, akkor csodát valósitott meg.

*

Védőszentek. A védőszentek száma ezekben a modern időkben, amikor annyi baj és megpróbáltatás éri az embereket, egyre szaporodik. Egymáshoz nem menekülhetünk. Jó lelkeket, irgalmas testvéreket keresünk az égben, akik megoltalmaznak a földi sanyaruságok ellen. Ime néhány adat:

A szinészek ujabban hivatalosan is védőszentként tisztelik szent *Genesiust*, azt a pogány szinészt, aki játék közben tért át a keresztény hitre egy megrázó lelki élmény hatása alatt. Nemrégiben az olasz cserkészlányok kerestek maguknak égi patrónust. Egy darabig *Jeanne d' Arcra* gondoltak, de aztán nemzetti szentjükhöz *siennai szent Katalinhoz* folyamodtak.

Egyébként ma ugyszólván minden mesterségnek, hivatásnak, iparnak, foglalkozási ágnak meg van a maga védőszentje, sokkal inkább, mint a középkorban.

A repülőket a *lorettoi Szüz Mária* védelmezi, az autón utazókat *szent Kristóf*. A rádió munkások és hivatalnokok sokáig keresték védőszentjüket, mig most *szent Borbálához* folyamodtak, akinek eddig is sok védence volt, *miután* ő vigyázott, a tüzérekre, tüzoltókra, bányászokra és hajósokra is.

*

Amerikai futár. Ugy látszik, hogy Amerikában leáldozóban van a kamaszfürt divatja. A *World* kereskedelmi statisztikát közöl, melyből kiderül, hogy a *hajbehozatal Kinából egyre növekszik.* Tavaly januárban 22.334 font hajat hoztak be, de a behozatal áprilisban megduplázódott, tavaly novemberben 59.438 fontra szökött, melyért több mint huszezer dollárt fizettek.

Ebből a rengetek hajanyagból parókát készitenek, melyet a divatos amerikai hölgyek fognak viselni abban az átmeneti időben, mikor a divat megint jelt ad, hogy hajukat növesszék meg.

*

A hires francia szabó, *Poiret* mielőtte eltávozott volna New-Yorkból, ahol több előadást tartott, a *Chicago Tribune* egyik munkatársának következőképen nyilatkozott:

— Az amerikai divatot egyáltalán nem helyeslem: *nagyon egyenruhaszerü.* Az amerikai nők ugyszólván egyformán öltözködnek. Kétségtelen azonban, hogy *Amerikában vannak a legszebbb nők az egész földön.* Nemcsak testük szép, hanem magatartásuk és modoruk is. Csak még öltözködni nem tudnak.

*

Alfréd, az üdvöske. Kicsoda ez az Alfréd? Párisban mindenki róla beszél. Alfréd nem egy előkelő bajnok, nem is egy uj cirkuszi bohóc, nem hölgyfodrász, hanem egy pingvin, mely szerencsét hoz.

Tavaly nyáron jött divatba, a repülőverseny idején. Alfréd szerencsét hozott egy repülőnek, aki üdvöskéjének választotta, az ötletet kisajátitotta egy kereskedő, s gyártani kezdte derüre-borura.

Az alfrédeket — már kis betüvel is irják — fehér és fekete bársonyból készitették, rövid lába volt, petyhüdt hasa, lapos csőre, buta szeme, öt centiméter magas volt.

*

Anatole France annak idején fölfedezte, hogy az emberi nem és a pingvinek között van valami rejtett kapcsolat. Talán ennek tulajdonitható, hogy oly hamar divatba jött.

Később már fából is csinálták, üvegből is, porcelánból, cukorból, sárgarézből. Alfréd elvesztette régi jellegét, csak balog testtartását, csillogó külsejét őrizte meg.

Pár hónap mulva annyira elsokasodott mindenütt, hogy szerencsehozó képességét is elvesztette. Amiből sok van, ami nem ritka, az nem hozhat üdvöt senkinek.

Ennélfogva Alfréd ma illatszeres üveg lett, papirnehezék, órasuly, cigarettaskatulya, hamutartó, még a seprőkön is látni alfrédeket. Ráuntak az emberek, mint a Valencia dallamára és alfréd megfutvá pályáját elpusztult, mint azok, akik boldogságot akarnak hozni az emberiségnek.

*

Byron végrendelete. Londonban nyilvános árverésen egy gyüjtő értékes régiséget vásárolt meg, Byronnak, a nagy angol költőnek sajátkezüleg irt végrendeletét. Ennek a végrendeletnek a kelete je 1818. Kilenc oldalra terjed és ezekkel a szavakkal kezdődik:

— Végső akaratom az, hogy egész vagyonom, minden birtokom édesanyámra szálljon, azzal a kikötéssel, hogy ő tartozik a következő kötelességeknek eleget tenni:

Kedves barátomnak Zsiros Miklósnak hétezer font sterlinget fizet...

Zsirost Byron gyakran emlegeti leveleiben.

Görög árva gyermek volt, aki Athénben lakott, rendkivül értelmes. Annak idején megbarátkozott a költővel, elkisérte görögországi első utjain, tolmácsul, inasul, utitársul szolgált neki.

A romanticizmus uttörő poétája nem mutatkozott háládatlannak, királyian jutalmazta ezt a szegény, árva görög fiut.

Hogy mi lett belőle és utódaiból, arról nem tudnak semmit.

*

Sürgönypózna-nők. Paul *Valéry*, a jeles francia akadémikus mozgalmat kezdett a régi női szokások visszaidézésére, harcot hirdetve a mai hajviselet és ruha ellen.

Ugy látszik, az ő föllépésének hatása van más országokban is. Eddig az orvosok váltig hangsulyozták, milyen veszedelmekkel jár a mai soványodási hóbort, az asszonyok koplalása. Most egy bécsi irónő *Granitsch* Ilona esztétikai szempontból száll hadba a vézna nők ellen.

Azt állitja, hogy a sürgönypózna-termet kitünően áll az amerikai nőknek, de a bécsi nők általa teljesen elvesztik bájukat, egyéniségüket, formásságukat, ennélfogva térjenek vissza a tejszin habhoz a cukrász süteményekhez.

A cikk nagy feltünést s még nagyobb visszhangot keltett: azok a bécsi leányok, akik megunták a piritott kenyeret, a forró vizet, valamint a családanyák és az orvosok elárasztották őt üdvözlő leveleikkel.

A bécsi cukrászok pedig nyilván szobrot fognak neki állitani, cukorból, vajas tésztából és tejszinhabból.

Minden könyv

melyről a vasárnapi „Könyv-film-rádió" mellékleten ismertetést olvasott, **megrendelhető a**

Minerva r.-t könyvosztályában

Kérjen árajánlatot!

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST

LÉGSÜRITOS és LÉGSÜRITŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK

Felvilágosítással szolgál: 1965
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly **Schweinfurti-zöldpor** használata, mely eredeti ½ kg. csomagokban **„Aeroplán"** védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva.

Vigyázzunk a védjegyre!

Kapható mindenütt. Ismertetőt díjtalanul küld:

KEMIKALIJA, NOVISAD
FUTOŠKI PUT 27 1971

Betegek olvassátok!

Tanulságos könyvem most jelent meg! A könyv sokévi tapasztalatok alapján tartalmazza az idegbetegségek okait, keletkezését és azok gyógyítását is. Mindenkinek ingyen küldöm ezt az egészségi e angéliumot, ha az alant megadott címre ír a könyvért. Sok ezer köszönőlevél igazolja ennek a szakadatlan és lelkiismeretes munkának eredményét a szenvedő emberiség javára. Aki

az idegbetegek nagy seregéhez

tartozik, aki szórakozottságában, ingerlékenységben, ideges fejfájásban, gyomorbántalmakban szenved vagy aki érzi, hogy emléke zőképessége romlásnak indult, fájdalmat érez végtagjaiban vagy általános testi gyengeséget vagy idegesség más megnyilatkozásait érzi, annak

meg kell hozatnia a vigasztalást nyújtó könyvemet!

Ha ezt a könyvet figyelemmel elolvassa, azt a megnyugtató érzést leli, hogy van egy egyenes út az egészség és az életörömök elnyerésére! Ne késlekedjék, hanem írjon még ma!

Ernst Pasternack, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz 13 — Abt. 28 3901

Három uj gőzcséplőgarnitura eladó.

A lokomobilok a világhírű Henschel u. Söhne Kassel német gyár gyártmányai 7/12 HP. a megfelelő Standard gyártmányu cséplővel.

Bővebb felvilágosítással szolgál:
Gligić és Társai cég Novisad,
Kr. Aleksandra ulica 10. Telefon 21—46. 2117

REJTVÉNY

A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Feleség

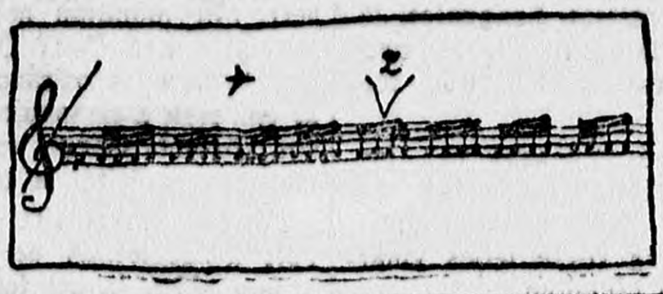

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Április 8-iki (husvéti) lapunkban megjelent keresztsoros rejtvény megfejtése a következő:

Vizszintes sorok: 2. Ist, 4. Szaid, 6. Hasszán, 8. Metán, 9. Nap, 11. Mar, 12. Kel, 14. Gad, 16. Vádol, 18. Mélység, 2z. Jegenyefa, 22. Kaleh, 24. Kel, 25. Abo, 26. Hős, 27. Rab, 29. Ril, 30. Ars, 32. Egger, 34. Kórea, 36. Ne fesd az ördögöt a falra, 40. Dunay, 41. Actor, 42. San, 43. Góc, 44. Tél, 45. Ars, 46. Sör, 48. Fog, 49. Stukk, 51. Algeciras, 54. Alraune, 55. Hitel, 56. Mol 57. D. G. T., 59. Más, 60. Nád, 62. Yates, 64. Bőregér, 66. Lakás, 67. Jel.

Függőleges sorok: 1. A sas nem fogdos legyeket, 2. Izsák, 3. Tiz, 4. Sat, 5. Dán, 6. Heron, 7. Nagykörös, 8. Madeira, 10. Pasas, 11. Mág, 13. Lea, 15. Dél, 16. Vel, 17. Lya, 19. Gerőf, 20. Jelenés 21. Eber, 23. Haragos, 24. Kifu, 26. Heg, 28 Balog, 29. Red, 30. Ady, 31. Szarkaláb, 33. Görög, 34. Kan, 35. Arc, 37. Salta, 38. Öcs, 39. Tanitás, 45. Akron, 47. Reh, 48. Fal, 50. Ulm, 51. Aud, 52. Cimer, 53. Res, 58. Tagál, 61. Döl, 63. Tés, 65. Raj.

A 8-iki husvéti számban közölt keresztsorosrejtvényt megfejtették 94-en. A kézifestésü hirlaptartót sorsolás utján *Vuič István Senta* (Zlatne grede ul.) nyerte meg, akit arra kérünk, sziveskedjen 5 dinárt portóköltségre bélyegben beküldeni.

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

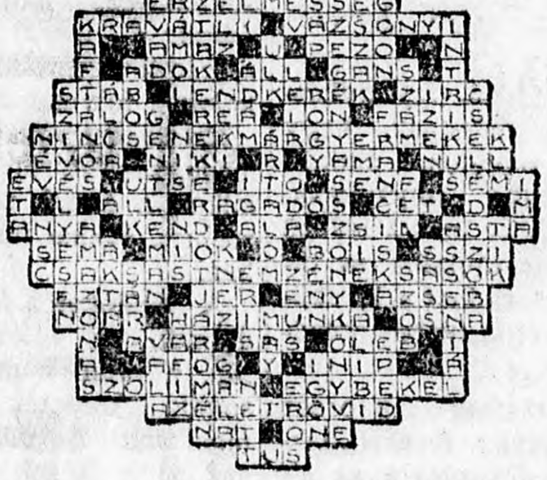

A 15-iki számban megfejtett keresztsoros rejtvényt megfejtették 78-an. A kézi festésü hirlaptartót sorsolás utján *Laskay Zsuzsanna Debeljača* nyerte meg, akit arra kérünk, sziveskedjen portóköltségre 5 dinárt bélyegben beküldeni.

Perfekt, mérlegképes könyvelő

aki a szerb, német és magyar nyelvet tökéletesen, ugy szóban mint irásban birja

4051

azonnali belépésre kerestetik

Cim **SCHMOLKA** hirdetőirodában, **NOVISAD**

Kereskedelmi akadémiát végzett, 28 éves jó előéletü, bánáti származásu, 4 nyelvet bes élő férfi vagyok és szeretnék keresztedő leányával ezen a már megszokott uton, mivel más alkalmam nincsen

házasságkötés

céljából benősülni és végett megismerkedni. Szüleim itt szintén üzlettel birnak, mégis szeretnék hazámbeli urnővel komoly ismeretséget kötni. Ajánlatot kérek „Közvetitő kizárva" jelige alatt

EXPEDITION „HEROLD" GRAZ,
Stempfergasse 4 cimre 39

Mielőtt **BUTOR** szükségletét bes erezné, saját érdekében tekintse meg dus raktáramat, hol egyszerü, jóminőségü **stily- és mübutorokat** olcsó árban beszerezhet, vagy rajz szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók **5200·— din.**-tól feljebb. Modern ebédlők **10.000 dinártól** feljebb.

Éder Kálmán
müasztalos butoráruháza, Vilsonova ulica 40

Műhely átvétel!

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására adni, hogy a „Torontái Gépgyár"-ból kiléptünk és Hie Mátyás gépjavító és rezöntő műhelyét Vel.-Bečkereken Brigadira Ristića u. (Aradić.) 21 átvettük, azt uj gépekkel felszerelve május 1-én üzembe helyezzük. Vállaljuk mindenféle gép szakszerü javitását és szerelését. Kérjük a n. é. közönség szives pártfogását. Tisztelettel

PLICHTA ÉS DIENERS
Két tagnyelvet beszélünk 3980

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1928 április 28-tól május 7-ig

A MAGYAR IPAR BEMUTATÓJA!

Számos külföldi kiállító! Vámszabadraktár

a) utépités
b) községfejlesztés
c) hő- és energiagazdálkodás 2436
d) a rárexport és
e) rádio számára

UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK:

50 százalék utazási kedvezmény a magyar vasutakon és a D. D. S. G., valamint a M. F. T. R. vonalain, ugy az oda- mint a visszautazásnál. — 50 százalék a jugoszláv vasu vonalakon a visszautazás alkalmával.

Vizummentes határátlépés!

A vásárigazolvány ára 40 dinár

Felvilágositások és vásárigazolványok kaphatók:
BUDAPESTEN: a Vásárirodánál, V., Alkotmány utca 8, szám
BEOGRADBAN: Beogradi M. Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya, Palata Akademija
SZUBOTICÁN: A Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél (Lloyd), Általános Hitelbank és a Közgazdasági Bank R.-T.-nál, valamint
Beograd, Zagreb, Topola, Novi-Vrbas, Novi Sad, V.-Bečkerek, Somobor, Senta, Kula, Odžaci, Vel.-Kikinda, Pančevo, Osijek, Sarajevo és Čakovec városokban létesitett igazolványárusitóhelyeken

Konfektionsfabrik sucht zum sofortigen Eintritte einen

Zuschneider-Manipulanten

Nur solche selbstständige, erfahrene Fachleute, die in der Konfektionsbranche mehrjährige Praxis haben, wollen ihr Offert an die Administration des Blattes unter Chiffre „Konfektion" richten. Zeugnisskopien sind einzusenden und bisherige Tätigkeit im Offert genau anzuführen. Ausländern ist Einreise- und Aufenthaltsbewilligung gesichert 3955

Védekezzünk a növényi kártevők ellen

„Aeroplan" védjegyü 56·75% kötött **arzentrioxidot** tartalmazó **100** százalékos **schweinfurti zöld, 99** százalékos **olasz kékkő, légyforgács és alve, rézkénpor, fehérítő** és az összes védőszerek **legolcsóbban beszerezhetők**

Kőrösi Géza gyarmatáru és vegyi termékek kereskedésében
Rudićeva ul. — Telefon: 5-13

A legutolsó ujdonságok megérkeztek
KALAPSZALÓN
POGÁNY
(Trg Fra Jese 15. I. em.) 3

Szabadalmazott jégszekrényeket
40% jégmegtakaritással gyárt
Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20
Kérjen árjegyzéket!
388

Az 1928. év slágere

H. LANZ A. G.

Univerzál nyersolajtraktor 22/28 PS

szántásra, cséplésre, vontatásra, meghajtásra — NINCS kipuffogó — NINCS mágnes NINCS gyertya — Legegyszerübb épités — Nyersolajelhasználás teljes megterhelésnél óránkint 10—15 dinár — Mintagép megtekinthető: PANČEVO, Novoseljačka ul. 37

Képviselő: Kopaonik B. M. DAVIDOVIĆ, Beograd, Uzun Mirkova 8

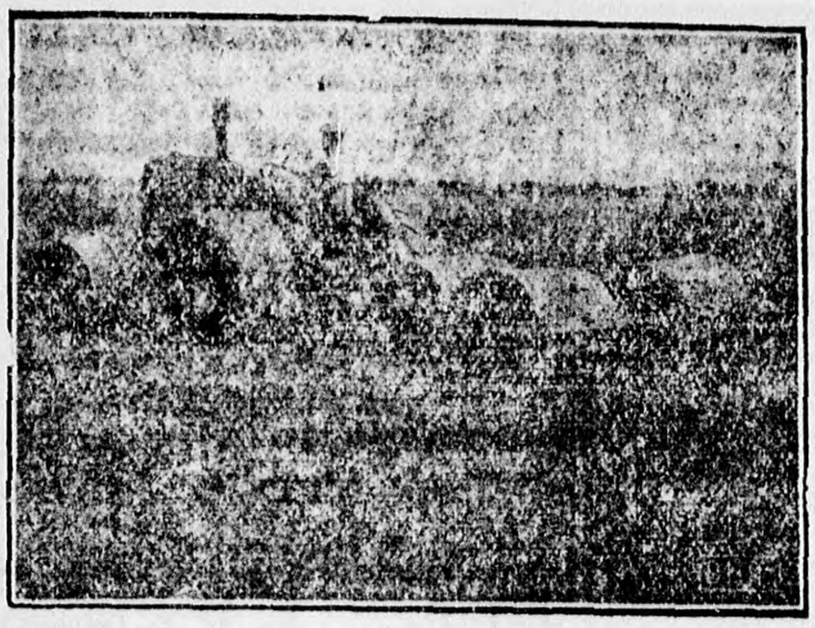

4027

Foulard-selymek

a legdivatosabbak

Vidékre mintákat küldök

PERO VUJKOVIĆ

Figyelem! Figyelem!

Férfi-szöveteket

raktár-tulhalmozá miatt gyári áron alul **kiárusi juk.**

Nagy választék a legdivatosabb angol és cseh szövetekben!
Győződjék meg vételkény zer nélkül!

Réti i Drug Subotica, Jelačićeva ul. 3. (Kiskápolnánál)

39.3

150 dináros

havi részlettől kezdve vásárolhat egy komlett hálót, ebédlőt és mindennemü butort. Megnagyobbitott üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendüen készitjük. — Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!

Szenti és Virág mübutorgyár

Subotica, Sudarevićeva ul. 54—56. Tel. 383

3407

AMERIKAI RENDSZERÜ ARUTERJESZTÉS.

Mindenki kap ingyen egy órát

A valódi **„DELMOND“** pipereszappannak a jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetése céljából **minden tucat szappanhoz egy szép és jó asztali órát ajándékozunk.** Egy tucat „Delmond“ toilette szappan ára órával együtt csak **120 dinár. Semmi mellékköltség!** Ha 12 darabot egyenként vesz, akkor is megkapja az órát. **Kérje az ottani kereskedőktől!** Ezen rendszer rövid ideig tart! — Tegyen próbát és meg fog győződni, hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél

ALEXANDER POLLAK BEOGRAD

HILENDARSKA 22.

Noviszadi lerakat BRACA MARER

3181

Üzletnagyobbitás miatt május hó 3-ig

az összes raktáron lévő **liquöröket, rumokat, cognacokat, borokat,** továbbá mindenféle **füszer-, cseme eárukat és ásványvizeket leszá litott árakon adok el**

Kőrösi Géza, Rudićeva ul. Telefon 513

401b

A I SZEP AJÁNDÉKHOZ AKAR JUTNI

OLVASSA EL A KÖVETKEZŐKET:

A „DUBRAVKA“ CSOKOLADE és CUKORKAGYAR NOVISZAD, TEMERINI UT 14.

a közeli napokban nagy mennyiségü sorsjegyekkel ellátott csokoládétáblát hoz forg lomba. Az ajándékok, amelyeket az összes táblákban levő sorsjegyek után kiosztunk, a következők: Egy teljes, 100 drb tábla csokoládét tartalmazó sorsjegyekkel ellátott csomag, elegáns zsebórák, fényképező készülék gramofon lemezekkel, 4 lámpás rádiókészülék, motorkerékpár felszereléssel

Egy tábla csokoládé Dubravka sorsjeggyel 1 dinár

„Chokolat Dubravka“ és „Album Dubravka“ amelyek a nyeremények összeállitására szükségesek, az összes füszer- és csemegekereskedésekben kaphatók. A nyeremények kiosztásáért garantálunk. — Minden jogos panaszt figyelembe veszünk.

3436

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló“ könyvosztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégitik

Nem kell Önnek bessz, Nem kell Önnek hossz, GYETVAI sorsjegye Sok szerencsét hoz!

Huzás: 1928. május 7-én, 9-én, 11-én, 14-én, 16-án, 18-án, 21-én, 23-án, 25-én és bezárólag 28-án. Ezen a napon lesznek kihuzva az **500.000 dináros,** valamint az **1,200.000 dináros jutalmak!**

200 dinártól kezdve 4,200.000 dinárig minden sorsjegy nyer!

Orizze meg a megvett sorsjegyet, mert az nemcsak pénzt, hanem szerencsét is jelent!

Sorsjegyek ára: 125, 250, 500 dinár

Megrendelési cim:

Gyetvai Lajos Bačka-Topola

Postafiók 55

Telefon 26

3800

1

STEJR

A TAPASZTALT AUTOMOBILISTA GÉPKOCSIJA MERT:

2057

Biztos existencia!
4—5000 dinár havi fix-fizetést
biztositunk azon uraknak, kik állami értékpapirok havi részletre való eladással az S. H. S. állam bármely területén foglalkozni szándékoznak.
Folyósitunk amortizációs kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett, valamint rendes kölcsönöket is beláblázásra váltófedezettel, a
PRVA GRADJEVINSKA BANKA, BEOGRAD
GENERALNO ZASTUPSTVO SUBOTICA, PAŠIĆEVA 12 (GŐZFÜRDŐÉPÜLET)

Butorok Szőnyegek Függönyök Otomán-takarók.

Olasz, német és angol gyártmányu
LINOLEUM,
vas- és rézbutor,
bőr klubgarnitúrák,
szalongarnitúrák,
modern fülesfotelok,
gyermekkocsik
versenyenkivüli árak mellett, vételkényszer nélkül megtekinthetők az ujonnan épült
nagy áruházamban
Krausz Ede, Novisad
3798

Elektro
és autogen hegesztő
L. DARABOS
BEOGRAD, Kralja Aleksandra ulica 8.
Specialista. Csőfal, tüzszekrény, gép és autó alkatrészek garanciával heggesztetnek helyben és videken. 3552

INGYEN kap egy próbadobozt eredeti
Daruváry-krémet
ha portóra beküld 2— dinárt bélyegben.
A Daruváry-krém ezideig a legjobban bevált szer arcelváltozások, orrvörösségek, májfoltok ellen. Kezeli Blum-gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. Visszonyadóknak áron felüli előny! 526

Májusi költözködését

3.08

szakszerüen és legjutányosabban
Halbrohr és Társa
Subotica (Prokesch-palota) végzi

Szeplő, májfolt, pattanás végleges eltüntetése csakis a törv. védett **„Pompadour“** krémmel eredményes! — **Szépségápolás** modern gépekkel, szemölcs, hajszálak végleges kiirtása garantált a **POMPADOUR** kozmetikai szalonban.
Papné és társa Subotica, Paje Kujundžićeva 3

Uj bőröndös-üzlet a Csirkepiacon!

3825

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy lószerszám- és nyergesüzletünket a mai kornak megfelelően **bőröndös** műhellyel bővitettük ki. — Készitünk és raktáron tartunk különféle bőröndöket, bőrtáskákat, pénzeszsákokat és a legujabb divatu utazási tárgyakat jó minőségben és jutányos áron.
A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérik
ANDRÁSSY és FAZEKAS V., Trumbićeva u. 11., Csirkepiac

2

STEJR

Jutányos árban szerezhető be
A benzin- és olajfogyasztás
a legcsekélyebb!
A kocsi élethossza határtalan
Az alkatrészek kopása jelentéktelen
Technikailag tökéletes
Hatalmas lóerőtartalékkal rendelkezik
A rossz utak ideálja
Elegáns és izléses kivitel
Kellemes fizetési feltételek
A jugoszláv versenyek győztese!

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális
asztalos- és bognárgépek
beépitett motorral, vagy anélkül
keretfürészek
Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12
Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürésszel kombinálva.
11 46

Gépészt keres

ANDRIJA UROŠEVIĆ I SINOVI
„DRINA“ gőzfürésze, hengermalma és jéggyára részére.
Előnyben részesülnek családos szakemberek, akik hasonló üzemben hosszabb ideig működtek. Fizetésen kivül lakás, világitás és fütés ingyen. Belépés május 1. vagy 15. Ajánlatok bizonyitványokkal együtt a fenti címre intézendők 4026

Földhitelbank Részvénytársaság

Baranya-megyében levő birtokán
Harkányfürdő mellett
elsőosztályu szántóföldeket
vetéssel, épülettel,
holdanként 800·— pengős vételár mellett
előnyös részletfizetési feltételek mellett elad

Bővebb felvilágositással szolgál:
Budapest, V., Hold ucca 1.
szám alatt, vagy a helyszinen levő
parcellázási iroda:
Harkányfürdő, Gróf-szálloda

A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.
Odžaci
ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett
Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévekötőfonalat aratógépek részére
Kérjen árajánlatot!
432

Legmodernebb **női retikülök, férfi pénz- és cigaretta-szivartárcák, aktatáskák, utazóbőröndök** gyári raktára
lesz illetve árak mellett!
Schlager Henrik
speciális bőrönd- és bőráruüzlete
Subotica, Aleksandrova u. 1. szám
1422

Dr. ŠEFER-féle EPILEPSAN
a legjobb gyógyszer
EPILEPSZIA, GÖRCSÖK, ESKORELLEN
15 év óta a legszebb eredményekkel alkalmazva
Naponta ujabb köszönőlevelek érkeznek.
Közelebbi felvilágositással szolgál és a gyógyszert szállitja:
Mr. M. Fister Szent István gyógyszer ára Osijek
3127

3

STEJR

VEZÉRKÉPVISELŐK:

FERRUM D. D.

ZAGREB DRŽIĆEVA 14/B TELEFON: 42-25
BEOGRAD KR. MILANA 54 TELEFON: 31-87
Képviselőket keresünk
Az oszijeki kiállitáson megtekinthető
A zagrebi vásár alatt ajánlatával tekintse meg kiállitásunkat!

Ennél jobb nincs!

Crémé Ágnes

Postán megrendelhető:
Srbobran: Nenad Gavanski
St.-Bečej: Kozmetikai Intézet
Feketič: Papp Zoltán
St.-Moravica: Kopornyai Illés 2593

Prima, csiraképes
beszarábiai kendermag
és **muhar**mag kisebb tételekben is kapható
PRODUKTIVA D. D.
NOVISAD 4025

Köhögést
és mellbetegséget legbiztosabban
SIROFEN
gyógyitja. Kapható minden gyógyszertárban

Orvosi vélemények:

Apoteka kod „CARA DUŠANA"
Svet. Trajkovića
Beograd

Prakszisomban sikerrel használtam az ön SIROFEN-különlegességét tüdőbetegeknél és melegen ajánlom különösen fiatal egyéneknél, a tüdőbaj harmadik stádiumában, valamint a tüdőcsucs megbetegedésénél
1928. március 14.
Sijarinska Banja.
Dr. Božidar Dj. Popović
Sijarinska Banja
3230 fürdőigazgatója

Hæmorrhoiden
A már 20 éven keresztül kipróbált és megbizható szer az
ARANYÉR
ellen a
RECTO-SEROL 3251
Kapható a gyógyszertárakban

2015
Ócskavasat
fémeket: rezet, cinket, vörösrezet stb., rongyot, öntvényt, a legmagasabb áron vesz
WEISZ BÉLA
Novisad, Kalvin ul. 11.
Mosott törlőrongy kapható

Sombori juhturó 1846
Csak akkor jó,
Ha az Cirilovtól való.
Szállítja
M. Cirilov, Sombor

Nea. Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA
580

RÁDIO

KONRATH D. D.
RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI
OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHTÓK

AUTÓ- és RÁDIÓ-
AKKUMULÁTORT
készit és javit — Akkumulátor alkatrészek és villanyszerelés anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
villamosvilágitási és erősátviteli vállalat, Pašićeva ulica 2

KERÉKPÁR

Dürkop-kerékpár
Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél, Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

Szentszobrok, oltárok, szószékek és teljes templomberendezések
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó cégnél
Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevićeva 34

AUTO

Ujrendszerü autófényezés celoi-lakkal!
Minden eddigi fényezésnél sokkal tartósabb!
Tapacirozás! Szakszerü munka! Jutányos árak!
Szkala Mihály
Oslobodjenja ul. (Senćanski put) 23

LAKÁS BERENDEZÉS

Minden igényt kielégitő **BUTORT**
legjutányosabban
ERDÉLYI ANTAL
butoráruházában vásárolhat
IV., B. Sudarevićeva ulica 4.

DIVAT

Kézmü- és divatárut
Pero Vujković
cégnél
mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
Bartók temploma során

Tavaszi **RUHÁJÁT** még az idény beállta előtt rendelje meg
OSZTROGONAC és KENEDIC
angol divatszabóknál
Cara Dušana ulica 1 (Urikaszinóval szemben)
Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE

Füszer-, csemege- és déliggümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU

Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében
Miloš Obilić ulica 9
Réz-, fém- és szoboröntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
Galvanizálás Fémszinezés

AUTÓ

Uj-Fordját legelőnyösebben
WEIGAND & Co.-nál SZUBOTICA szerezheti be
Alkatrészek, Felszerelések, Gummik, Olaj és benzin.
Gummi és autó javitó mühely

Vigyázat! **Csak rövid ideig!** Figyelem!

Üzlet megszüntetése miatt a raktáron lévő kötött-szövött árut, u. m.: pulloverek, mellények, kabátok, stb. minden elfogadható áron kiárusitom

„TRICOT"
kötött-szövött áru
Sombor
3085

Tavaszi
divatcipők
legnagyobb választékban legolcsóbban
Koch Ármin
Danica cipőüzletében Kiskápolna mellett 793

Keresünk 3998
három elsőrendü manikürös nőt
német nyelvtudással
Braća Grozdanić
Beograd, Terazije 25

Billiárd
dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők
Erlich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Plissirozást,
ajourozást, gombbevonást, párnamontirozást a legujabb divat szerint, legolcsóbban készit
Baschné Révész Anna
Engl varrógépüzletben Subotica, Rudić ul. 3413

Valódi francia billiárd-dákó, I-a billiárd-golyó, irókréta, billiárd mandiner-gummi, ujságráma és domisó, ugyszintén ligmum sanctum-golyók, I-a bábukkal teke-golyók, borcsapok, borostyán- és tajték-szipka, pipaszárak, ébenfa-szárak, sétapálcák, esernyők nagyban és kicsinyben
özv. Gerber Jakabnénál
Subotica, B. Sudarevićeva 32

Prima étkező
hagymát
egyiptomit és I-a étkező **burgonyát** nagyban legolcsóbban szállit
Kuntner Jakab
Sombor Tel. 155
3931

ORVOSOK FIGYELMÉBE!
Friss töltésü
Rohitschi-viz
érkezett!
Sugár Manó
Tel. 47. Subotica Tel. 47.

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

Saját készitésü
fonott szandálok
nagy választékban raktáron, valamint
rendelésre mérték után
legszebb kivitelben és legolcsóbban
Falkenstein Sándor
bőröndös és szijgyártónál
Subotica, Zmaj Jovin trg 5

Zongorák
Hegedük,
Csellók,
Fuvolák
Harmonikák,
legnagyobb választékban és legolcsóbban

S. MACHNITZ
hangszeripartelepén.
Antunovićeva ul. 1.
(Reichl-palota mellett.)

Legnagyobb női konfekciós, szőrme, galanteri, divat- és kézműáru üzlet

DJURA JANOŠEVIĆ

Beograd, Palata Akademije Nauka

Nagy választékban érkeztek raktárra legujabb párisi és bécsi

tavaszi kabátok és kosztümök, komplék, szövet- és selyemruhák

Tavaszi kabátok, valamint a többi konfekciós áruk vételénél, kidolgozásánál és kalkulálásainál a cég különös tekintettel volt a mai nagy gazdasági krizisre, a vevőközönség kisebb vásárló képességeire igy lehetővé vált, hogy

a vevőközönségnek szép, divatos és minőségileg jó árut olcsón adjon

Kérjük a t. vevőközönséget, tekintse meg ujonnan érkezett női-konfekcióit vételkényszer nélkül és személyesen győződjék meg arról, hogy az árak **mily sokat estek és mennyivel olcsóbbak a mult évi áraknál és ez mellett az áru kitünő és a szabás pedig elsőrendü.**

A választék nagyobb, mint bármikor

Többezer tavaszi kabát áll vevőinknek rendelkezésére a legkülönbözőbb szabásokban, különféle modern szövetekből és szinekben minden méretben. Az árak oly alacsonyak, hogy mindenkinek megfelelő. Modern casha-kabát már 390 dinártól felfelé kapható, ha azonban valakinek ez is sok egyszerre, **65 dináros havi részletre is adunk.**

Kabátok impregnált gabardinből **450 dinártól kezdődőleg, vagy** 75 dináros havi részletfizetésre, cover-coat kabátok 540 dinártól, vagy havi 90 dináros részletre.

Kabátok divatos casha-szövetből Din. 390, 510, 660, 765, 830, 890, 895, 1020, 1070, 1125, 1210, 1220, 1235, 1250, 1290, 1380, 1450, 2080, 2100, 2130, 2300, 2400, 2550, 2655, 2800, 2850, 3000, 3150 és 3370.

Kabátok egyéb különféle divatos anyagból Din. 600, 630, 660, 690, 710, 720, 765, 810, 820, 860, 870 880, 890, 990, 1035, 1050, 1100, 1140, 1150, 1180, 1200, 1220, 1240, 1300, 1320, 1340, 1400, 1450, 1460, 1475, 1500, 1520, 1550, 1610, 1770, 1830, 2025, 2310, 2340, 2430 és 2550.

»Cover-Coat« kabátok Din. 550, 565, 580, 590, 710, 750, 810, 880, 900, 915, 940, 945, 960, 990, 1015, 1020, 1045, 1080, 1100, 1120, 1125, 1200, 1220, 1235, 1260, 1280, 1320, 1360, 1380, 1400, 1425, 1440, 1450, 1475, 1500, 1525, 1550, 1620, 1630, 1695, 1720, 1740, 1750, 1760, 1800, 1810 és 190.

Kabátok impregnált gabardinből Din. 450, 495, 580, 650, 720, 820, 840, 975, 1010, 1050, 1080, 1180, 1210, 1250, 1330 és 1940.

Selyemkabátokban nagy választék

Selyemkabátok bélés nélkül: Din. 380, 520, 560, 570, 600, 620, 670, (fekete és egyéb szinekben).

Selyemkabátok béléssel: Din. 940, 970, 1200, 1470, 1500, 1580, 1640, 1850, 1970, 2000.

Modell selyemkabátok: Din. 2245, 2375, 3120, 3300, 4000.

Legujabb tavaszi kosztümök, komplék, jumperek, puloverek, pletenek, gyapju- és félselyem kosztümök és külön szoknyák.

Óriási választék mindenféle

szövet- és selyemruhákban

Most érkeztek és a közeli napokban érkeznek a legutolsó párisi

selyemruha-ujdonságok

Képviselve vannak részben eredetiben, főleg azonban hüen lemintázva a következő párisi házak legsikerültebb modellujdonságai (kabátok, komplék, ruhák) Worth, Jemmy, Lelong, Patou, Chanel, Lanovin, Duverne, Bernard, Agnes, Beer, Philipp & Gaston, Martial & Armand, Lecomte, Feline, Ascoli, Bruges, Rosendahl, Germaine Patat és Petit Jaques.

Saját készitésü szövet és selyemruhák olcsó árban.

A kész női konfekciók mellett a mult évinél jóval nagyobb mennyiségbe érkeztek raktárunkra

legutolsó párisi és angol ujdonságok

gyapju- és selyemszövetekben

női kabátok, kosztümök, jumperek és ruhák részére

Az összes legsikerültebb szövetujdonságok, melyeket az idei szezonban Páris hozott, a különféle modern szinek összes uj árnyalatai képviselve vannak nagyobb mennyiségben, mint bárhol máshol.

Egyszinü casha-szövetek modern árnyalatokban: Din. 125, 140, 150, 165, 180, 190, 200, 220, 235, 240, 260, 270, 295, 390 és 420.

Legujabb tiszta gyapju csikos és kockás casha szövetek, igen alkalmas szoknyákra, jumpernek, ruhának stb. (gyönyörü mintákban és szinekben.) Din. 52, 55 és 65.

Melirozott casha-szövetek Din. 90, 100, 105, 110, 135, 165 és 270 (valódi angol.)

Kockás casha-szövetek Din: 80, 105, 150, 360, 400 és 420.

Casha, fémfényü Din: 200 és 215.

Jersey fémfényü (Páris nagy divatja) Din: 350 és 575 (eredeti E. Mayer & Co. Paris.) Fresko fémfényü (keskeny) jumperre Din. 80 és 88.

Eredeti Meyer szövetek, fémfényü szálakkal átszőve kabátnak Din. 550.

Az idei szezonban Páris erősen forszirozza jerseyt

Jersey gyapju Din: 175 és 210.

Casha-gyapju jersey, melirozott Din. 190.

Ujfajta jersey (eredeti Meyer) Din: 255.

1928. év nagy divatja Panama jersey, eredeti Meyer Din: 200 és 210.

Nagy választék egyszinü ripsz-anyagokban, a legujabb változatokban (különösen nagy választék beige szinekben, különböző változatokban). Din: 150, 160, 175, 180, 190, 240 és 260.

Charmelaine Din: 190, 240, 295 és 350.

Praktikus Kovercoat szövet Din: 150, 230, 240, 250, 260, 280 és 295.

Double kovercoat Din: 150 és 260.

Impregnált gabardin Din: 185, 300, 360 és 380 (eredeti angol).

Congre-szövetek, E. Meyer & Co. különlegessége, gyönyörü változatokban kabát- és kompléknak Din: 275.

Modern panama-szövetek (az 1928. évi szövetek győztese) Din: 180, 250, 270, 275, 320, 370, 380 és 490. (Legnagyobbrészt eredeti angol, továbbá francia E. Meyer & Co. Dormeuil Freres, Picardie, házaiból). Angol mintás szövetek Din: 130, 140, 335, 360, 370 és 480.

Gyapju duftin egyszinü Din: 320 és 340. Gyönyörü mintás Din: 365 (selymes) Din: 410. (Angol áru). Csikos duftin 290 és 370.

Velours antique (selymes) Din: 350, flanell-anyag gyermekkabátkáknak Din: 220 és 250, eredeti Rodier anyagok (tissus tapis) Din: 220, 270, 275, 360 és 450.

Eredeti Rodier-casha, szegéllyel Din: 300, 560 és 600.

Óriási választék mindenféle

selyemkabát-anyagban

Maroquin Dinár 170 és 250. Maroquin satin Dinár 240 és 270 Maroquin satin givrale Dinár 260. Maroquin satin givrale raje Dinár 260, 270 és 280. Maroquin givraie 120, 230 és 260 dinár. Sultane Din: 240, 260, 270 és 310. Faille Din: 190 és 230. Otoman Din: 120. Komplé Din: 200 és 270. Royal Din: 120, 140, 175, 240 és 280. Fulgurante Din. 135 és 260. Maroquin satin bajader Din: 260. Otoman satin bajader fémfényü Din: 380. Djagonal Din: 22. Selyem kabátoknak különféle stilusos mintákkal Din: 90, 120, 190, 220, 240, 260 és 315. Alpaca facone Din: 150. Melirozott selyemanyag kabátoknak Din: 270 és 280. Double-face tiszta selyem Din: 395.

Nagy raktár különböző

ruha-selymekben

Crepe de chine Din: 80, 100, 105, 120, 128, 135, 140, 150, 165, 180, 190, 200, 220, 240, 250, 280, 310 és 350. Crepe Banje A. G. B. Din: 200. Crepe georgette Din: 125, 150, 170, 200 és 220. Crepe romin. Din: 240. Selyem muslin Din: 115 és 125. Crepe satin Din: 150, 185, 210, 240, 260, 280 és 310. Teile de soie Din: 98, 105 és 120. Teile de soie »fil a fil« A. G. B. Din: 135 és 180. »Fil a fil« bordures különböző szélességekben különféle árakban

Nyomott tarkaszinü Crepe de chine, crepe georgette, muslin fular, chantung. Különösen felhivjuk a vevőközönség figyelmét a rövidesen megérkező fularokra, melyek óriási mennyiségben érkeznek és lehetetlenül olcsó áron kerülnek eladásra.

Nagy választék speciális bélésselymekben. Taftalin Din: 85. Nehéz crepe de chine Din: 100. Crepe de chine frape Din: 150. Nehéz crepe Din: 150: Nehéz crepe de chine satin diagonal 150. Müselyem apró mintákkal Din: 68, 75, brokat Din: 80, 85, 90 és 98. Mosó crepe de chine Din: 150. Ameureuse Din: 160. (Crep Floris). Divatáru osztályunk részére óriási választék érkezett különféle bőrkeztyükből és cérnakeztyükből, női, férfi és gyermek cérna és selyem harisnyákból. Női fehérnemü, ágyhuzatok, storok készen és rendelés szerint.

Nagy választék különféle férfi fehérnemü anyagokban, legujabb mintákkal. Férfi fehérnemükészités mérték után. Minthogy a jövőben férfinemüt saját üzemünkben, mérték szerint, fogjuk előállitani, egész férfifehérnemü raktárunkat beszerzési áron alul árusitjuk ki. Uj kézitáskák, bőrövek, füzők, melltartók, nadrágtartók, harisnyakötők, francia illatszerek és különféle divatáru cikkek.

Nagy választék gallérnak és szegélynek való szőrmékben.

A méret szerinti megrendelésekre saját mühelyünk van, kitünő szabókkal és szabónőkkel, akik a legelső párisi cégeknél képezték ki magukat.

Kész »Trench-Coat« férfikabátok impregnált gabardinból. Angol férfiruha- és tavaszikabát-szövetek.

Cégünk a hivatalnokoknak **nagymérvü fizetési kedvezményeket** nyujt, amennyiben mindent hathónapi részletfizetésre adunk: a katonatiszteknek, tanitóknak, tanároknak, biráknak az egész országból, egyéb kinevezett állami tisztviselőknek, nyugdijasoknak, akiknek fizetése nincsen letiltva, végül a Narodna Banka tisztviselőinek, orvosoknak, ingatlanok tulajdonosainak és pedig mindenkinek ugyanazt az árat számitjuk, mintha készpénzen vásárolna.

A vételnél nem kell előre részletfizetést adni.

Egyéb nem kell, mint egy az 1928. évre szóló igazolvány és fizetési könyvecske, vagy pedig a legutóbbi csekkelszámolás a fizetésről. Azoknak a tisztviselőknek, akik nem fizetési könyvecskékre kapják a fizetést, magukkal kell hozniok az illetékes pénztárnak a bizonylatát arról, hogy fizetésüket nem tiltották le.

Gyakornokoknak, napidijasoknak, hivatali altiszteknek és egyéb állami alkalmazottaknak, valamint magántisztviselőknek szintén adunk árut részletfizetésre, azonban csak egy kinevezett (ukazni) tisztviselőnek, vagy jómódu egyénnek jótállása mellett, illetve értékpapir letétbehelyezése ellenében.

Igénybe vehetik a hitelt a fentebb felsorolt személyek egyhavi illetményeik, illetve egyhavi jövedelmeik összegéig, tekintet nélkül arra, hogy Beográdban laknak-e vagy az ország más részében.

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Tömörkény

Tizedik évfordulója van Szentgyörgy napján, hogy Tömörkény István közvetlen közelből nézi a bárányfellegeket, amelyek az ő tanyai falkáit hozzák hozzá közelebb s nyilván a kaszás csillagon barátkozik Förgeteg Jánossal, Tandarival és Vadlövővel, nemkülönben Födi Lukáccsal, meg a juhászos Virgoncz-cal, akik szülőapjai a Valéroknak, Apollóknak, Eteloknak, feledhetetlen és szerelemmel becézett alakjainak.

Nem koptatja már a város köveit sudár szép jegenye-alakja, amely olyan büszkemagyaros volt, mintha minden pillanatban andalgó táncba kezdene; nem világit messziről fehér mellénye, a mindig ragyogó tiszta, — akár csak az egész élete, meg az uri egyénisége.

Most készül a siremléke, készen se lesz az évfordulóra, mert ugy van az emberek — hej, a jóreggelét neki! — hogy a halottak tudnak várni, az ajkukra fagyott mosoly folytatódik a koponyájukon, amikor már elporladt róla minden hus. Ők tudják, hogy mi anynyira mulatságos abból a nagy távlatból, mondom, várnak, nem is tehetnek egyebet, mert ugyan miként juthatnának sorba a türelmetlenül tülekedő élőktől!

Egy egész világ merült el vele, meglátásait, meséit, szineit magával vitte, de nem is hagyhatta volna senkire, mert azok csak rajta keresztül váltak ragyogókká. Az operatőr is itt hagyja a kését, amellyel életeket mentett meg, a művészete köddé válik s abba a végtelenbe száll — szemünknek megsemmisülten, — amely évezredek értékeit, titkait rejti magában.

Népek az ország használatában, — ez volt Tömörkény utolsó könyve, a háborut járt emberek dolgait rajzolgatta benne. Rengeteg embert használtak el, valóban, az országok, mégsem lett olcsóbb a kenyér, ami legfőbb problémája volt Istvánnak minden világbonyodalomban, apró csetepatéban, határig sem érő komolykodó vicinális eseményben. Nem hogy olcsóbb nem lett, ellenkezőleg sokkal drágább, — az emléke onnan sir vissza abból a könnyelmüen elprédált multból, amely aranyéletet, boldogságot jelentett, békés fejlődést és jelentette magát az életének, az alkotási kedvének erejében, ragyogásában levő Tömörkény Istvánt.

— Egyszerü pompa az övé, — mondja róla első életrajzirója, *Juhász* Gyula, aki maga is ott ragyog szegényen, szánikivetetten, poétás igénytelenségben a magyar költészet formamentumán, — semmi cifraság nincs benne, a görög Homérosz és a provencei Mistral látták csak ilyen tökéletes tisztaságban a földi dolgokat és népeket, de éppen ezért minden korok és körök divatján és szeszélyén tul megmarad ez a klasszikus egyszerüség és igazság, ez a puritán látása az örök emberinek.

Most készült el az életrajzzal Juhász Gyula, megbizatását a Dugonics-Társaságtól kapta, őszre jelenik meg a könyv. Megértő, finom munka, hiszen vagyunk jó néhányan, akinek érintetlen szentség Tömörkény neve, halk álmodás minden lépése, cselekedete, a legnagyobb mégis a rajongásban Juhász Gyula.

Természetes azért, hogy ez a könyv csak vázlatos lehet, gyönyörü bevezetője annak a sornak, vagy legalább is nagyobb arányu munkának, amelyet csak az idő hozhat meg. Nem arról van a szó, hogy kritizálni kellene Tömörkényt, hiszen napról-napra nő értékben minden irása, csupa mag az, amit gyümölcsössé fejleszt a tapasztalás, a ráeszmélés odavetett szavakban, árnyalatokban.

— Nini, ezt is meglátta már ő. Hozzá még mikor látta meg! Hol bolyongtunk még akkor mi!

Azonban vannak dolgok, amik egyszer tisztázásra szorulnak s teljesebbé teszik a teljes embert, rajzot adnak arról az egész világról, amelyben élt, a környezetéről, a századvég s az uj század levegőjéről. Ki volt az, aki szivbelileg ragaszkodott hozzá, büszkélkedett vele, segitette és ki csimpeszkedett a tollazatába, amikor olyan magasra repült, hogy a veréb azt hihette: engem is meglátnak majd a sasok birodalmában.

Juhász Gyula maga érzi a legjobban, hogy a mának még nem lehet kezébe adni az ilyen tulszinte könyvet. Az emberek abban a mértékben váltak mind-érzékenyebbekké, amint sikeres álarcokat öltenek fel és kegyetlen vérszopással játszák a nemeslelkût, a más zsebére jótékonyat... Mindnyájan ismerünk közéleti szereplőket, szeplőtelenek, akik szivesen gyilkolnának, ha nem lennének gyávák s biztos volna, hogy a titkuk sosem derül ki. E sorok irója is látta tisztán tisztelők és elragadtatottak kezében a tört, amikor magukhoz ölelték Tömörkényt.

Beleszurták? Isten tudja. Tömörkény a maga gyermeki jóhiszeműségében akkor sem érezte volna meg, azonban *csak ötven évet élt.* Már mint hogy idelennt és földi életet. A másik örökkévaló.

— Erigy mán, mer megváglak! — mondaná odaát Godó Virgoncz számadó juhásznak, ha figyelmeztetné ilyesmire.

Pedig Godó Virgoncz csalafinta egy ember volt s nagykarimáju kalapja alól észrevette a mások tarkamacskáit. A Tömörkény-kultusz ministránsai, áhitatos szegény bojtárok is csak elteszik az igazi följegyzéseket eljövendő idők számára.

Miért nincs beogradi regény?

Aki a szerb irodalommal behatóan foglalkozik: ámulva veszi észre, hogy a szerb literaturában nagyon kevés olyan regényt találunk, amely Beograddal, avagy a beogradi emberekkel foglalkozik. A szerb irók nagyobb része Beogradban él, azonban ők maguk sem tudják az okát adni annak, hogy a regények miért hanyagolják el annyira Beogradot. Beograd annyi regénytémát nyujt s még annyi regénytipust termel, hogy igen sok szerb irót tudna témával ellátni s még sincs beogradi regény. Ennek okát egyik neves szerb iró a következőképen magyarázta:

»Szerbiának már majdnem minden részét megirták. Vranje, Uzsice a Sumadia megtalálták a maguk prózai epikusait, csak Beograd nem iratott magáról hosszu és élvezetes regényt. Beograd volt a szerbségnek a nagy nemzeti harcok alatt az igazi, a lelki központja. Beogradnak néhány évvel ezelőtt nem hosszu regényt, hanem inkább harci dalokat, lelkesitő ódákat, szózatokat kellett adni, hogy a különféle uralom alatt élő délszlávok felébredjenek. Beogradnak nem volt ideje arra, hogy kis szerelmi ügyekkel bibelődjék, vagy a kiforratlan beogradi uccák és kávéházak alakjait rajzoltassa meg, mert Beogradnak lázba-tüzbe kellett hozni mindazokat, akik az idegen uralom alatt a nemzetiségüket is kezdték elfelejteni. Beograd volt a szerbség uj életre sarkalója és az irók és költők ezt a munkát nem tudták egy regény vagy hosszu lélekzetü prózai irás keretében elvégezni.

A háboru utáni irodalmi dekadencia még nem tudta a szerb irókat olyan munkára ösztökélni, amelyből az igazi beogradi regény megformálódott volna. A háboru és az utána következő politikai felfordulás nem volt termékeny hatással a beogradi regényirókra és a beogradi regény még mindig várat magára.

Azonban, amint azt én egyes iróktól és kritikusoktól hallom, már többen dolgoznak azon, hogy speciális beogradi regényt irjanak. A regényirók majdnem ikvétel nélkül mind ugyanazon témával a régi és az uj Beograd harcával foglalkoznak . . .

Beogradnak ezelőtt kilencvenezer lakosa volt. A háboru után a lakosság megháromszorozódott és a bevándorlók, az uj házak, a behurcolt uj szokások bizony a beogradi családi életben, a társaságban, az emberek lelkében forradalmas változásokat idéztek elő. A háboru után Beogradban egy régi patriarchalis világ omlott össze. A régi Beograd még tele volt a törökkel való harcok emlékével. Az uj Beograd pedig már a repülőgépekkel és az autóval egykoru. A nagyapák szemei előtt még Szerbia hősi korát látják, a fiatalok pedig már a benzines világ szülöttei. Az élet a két tábor között már amugy is számos összeütközést produkált, mennyi szerencsétlenség, mennyi öngyilkosság és mennyi megnemértés volt a következménye ezeknek a belső lelki harcoknak. A patriarchális élet és a modern aszfaltos Beograd harcából terem majd meg az az uj irodalom is, amely kitölti a szerb irodalomnak azt a hiányát, amelyet beogradi regény cimén kiván a jugoszláv irodalmi közvélemény.

KÖNYVEK

A Századunk

Fájdalom, nincs igy, — akármelyik hitványka ujságvállalat jobban prosperál s szélesebb körökben van elterjedve, mint az egyetlen magyar nyelven megjelenő *társadalomtudományi* szemle, s attól tartunk, nincs annyira elterjedve, mint ahogy gondos szerkesztése és magasnivóju közleményei megérdemelnék. Vámbéry Rusztem (akinek a neve is programm) és Varró István (a lelkiismeretes szerkesztőmunkás e mintája) szerkesztik s a legkitünőbb szociológusok irják. Az ember azt hinné, hogy aki a magyar nyelvterületeken érdeklődik a haladó irányzat és a modern társadalmi kritika iránt, az mind veszi és olvassa a revü elökelő külsejü sárga füzeteit.

Előttünk a havi folyóirat idei három első száma igen gazdag tartalommal, amelyből mint különösen érdekeset emeljük ki a Földessy Gyula essay-szerü komoly cikkét Ady Endréről, amelyet Hatvany Lajos Ady-könyvének a megjelenése ötletéből irt. A jeles Ady-specialista itt nemcsak ujabb adalékokat szolgáltat a nagy költő lelkivilágának a megismeréséhez, de érdekes reflekszeket vet Hatvany Lajos eredeti irói egyéniségére is. Nagyon pompás tanulmány Vámbéry Rusztemnek »Van-e haladás?« cimü tanulmánya, mely a kitünő szociológusnak egyik legkiválóbb alkotása és alighanem beharangozása és előreküldött mutatványa egy a fontos kérdésről készülő nagyobb münek. Sokakat fog érdekelni Seltmann Rezsőnek tartalmas tanulmánya: »Az inkvizició a történelmi kutatások megvilágitásában«, amely sok balvéleményt fog eloszlatni e fontos történelmi »intézmény« multjának megitélése körül. Az irodalomnak és a politikának kedvelői pedig egyaránt haszonnal fogják olvashatni a Barrés-ről, a francia nacionalizmus megalapitójáról, szóló magvas cikket, amelyben M. Pogány Béla meggyőző kritikával boncolja a nacionalizmus fogyatkozásait.

A vajdasági olvasók különös érdeklődésére számithat dr. Farkas Geyzának, a jugoszláviai tudományos világ e kitünőségének, a speciális vajdasági szociológusnak cikke Le Bon-ról és Rabindranath Tagore-ról, amelyben az európai pesszimistának s az ázsiai optimistának csodálatos harmóniában való találkozását revelálja a háboru által támasztott nagy kérdésekben. Elmésen állitja egymás mellé Le Bon-nak és Tagore-nak aforisztikus megállapitásait az emberiség jövő fejlődése körül s elmésen bizonyitja, hogy amikor nagy problémák vitatásáról van szó, az egymással homlokegyenest ellentétben álló világnézetek közel kerülnek egymáshoz s »a végletek találkoznak«. A három füzetben még sok jeles iró jut szóhoz, névszerint: Halasi Béla, Piró Pál, Turóczy-Trostler József, Nagy Lajos, Veres Péter, Dóczi Sámuel, Czakó Ambró, Varró István, Bánfi Ferenc, Szende Pál, Pikler J. Kemény Gábor.

Akinek e nésor s a benne rejlő szellemi erő és irányzat tetszik, érdeklődjön tovább e szemle iránt, amelyet Jugoszláviában a »Literaria« lap- és könyvterjesztő vállalat árusit.

Pajzs Ödön: Magyarok Kanadában. Kanadában nem sok hijján százezer magyar él s sok százezer azoknak a száma, akik az élet nyomorusága elől oda akarnak menekülni. Mindenkit érdekelhet tehát Pajzs Ödönnek az a könyve, amely objektiv, ujságirói beszámoló Kanadáról. Az iró könyve előszavában azt mondja, hogy nem akar agitálni a kivándorlás mellett s nem is a kivándorlás ellen. Ezt az igéretet be is váltja. Beszámolót ad arról, amit látott s amit tapasztalt. Megállapitja, hogy hányan hullottak és hullanak el, amig egy-egy kivándorló boldogul. Kenyérre csak a földmunkás számithat és azok közül is az, aki győzi az erős fizikai munkának azt a tempóját, amit Amerika diktál. Érdekes munka ez a könyv azok számára, akiket a kivándorlás problémája érdekel és élvezetes olvasmány mindenkinek, aki szivesen olvas jól megirt utirajzokat. A könyvet az Atheneum adta ki izléses formában, megkapó cimlappal.

*

Szini Gyula: Jókai, Egy élet regénye. A Genius könyvkiadó Emberek, életek, szerelmek cimü értékes sorozatában most jelent meg az első magyar könyv-Szini Gyula Jókai-ról szóló könyve.

Jókai-ról Mikszáth irt életrajzot, Szini Gyula bátorságára vall, hogy Mikszáth után vállalkozott arra, hogy novellisztikus formában irja meg Jókai életét és zsenialitásának dicsősége, hogy ezt a feladatot olyan kiválóan tudta megoldani, hogy könyve érdekesebb, korfestőbb, mint bármelyik regény s igazabb, mint

azok a régimódi biográfiák, amelyek száraz adatokat halmoznak össze. Nagy előnye Szini Gyula uj könyvének, hogy objektiv. Mikszáth Jókai életrajza mikszáth-i, Szini Gyula terméke eltünik a Jókai könyvben s csak Jókai-t látjuk, vele vagyunk a Svábhegyen, amikor Laborfalvi Rózával éldeleg s amikor Petőfi odahozza közéjük a nagyasszonyt, Jókai édesanyját, vele vagyunk, amikor Laborfalvi Róza féltékenykedik, együtt megyünk vele a redakciós szobákba, parlamentbe, klubba s ott vagyunk, amikor második házassága miatt társadalmi és családi üldöztetésben van része...

Ennek a könyvnek minden lapja érdekes s az egész könyv elolvasása feledhetetlen élmény. Több mint szórakozás, több mint tanulság — mindakettő együtt.

Szini Gyula könyve méltón állitható Maurog Disraeli életrajza mellé, amely az utóbbi idők egyik legnagyszerübb irodalmi alkotása.

Szini könyve nemes kincsel gazdagitotta a magyar literatura

*

A Hid. Egy második éve fennálló nivós s nagy igyekezettel szerkesztett folyóiratnak, a *Hid*-nak március-áprilisi száma jutott el most hozzánk. A folyóirat minden során meglátszik a szeretetteljes buzgóság, amellyel ifju emberek csinálják. Néhány uj név, sok uj szándék, nemes akarat csillan meg a vaskos füzet minden lapján. A Hid az utódállamok iróinak is élénk figyelmet szentel. Ebben a számban a jugoszláviai irók közül Csuka Zoltán, Kovács Antal, Somogyi Pál jugoszláviai magyar irók verseit közli s Herceg János kis cikkét a jugoszláviai magyar irodalomról. Bár ebben a cikkben sok felelőtlen állitás s naivság is van, mindenesetre alkalmas arra, hogy a jugoszláviai magyar irodalom iránt érdeklődést keltsen s talán e réven a Bácsmegyei Napló társat kap ahhoz a munkához, amelyet most képtelen egyedül végezni: a vajdasági magyar irodalmi élet megteremtéséhez.

*

Kit tart Gorkij a legkiválóbb uj orosz irónak? A kérdésre a *Nyugat*-hoz intézett levelében felel Gorkij, a magyar olvasóközönség figyelmébe ajánlva Szergej Szergejev-Censzkijt, akinek hatalmas müvét, a »Szinváltozás«-t, Gogolj, Tolsztoj és Dosztojevszkij müvei mellé állitja. Szergejev-Censzkij Oroszországban él, de ellenforradalmárnak tekintik. Regényének közlését április 16-iki számában kezdi meg a *Nyugat*. »A Szinváltozás«-t, amelyet Gellért Hugó fordit oroszból, most adják ki egyébként angol nyelven is Amerikában. — Gorkij levele és Censzkij regényének első fejezetei mellett a *Nyugat* uj számának másik nagy érdekességü közleménye Füst Milán szinmüve, a »Catullus«; ritkán esett még darabról előadását megelőzően annyi szó, mint a Catullusról. Feszty Árpádné novellisztikus formában irt emlékezései, Elek Artur utirajza, Ignotus Kristóffy cikke, versek, irodalmi, szinházi és képzőmüvészeti közlemények találhatók még a gazdag számban, amely mümellékleten adja a *Nyugat* Ady-plakettjének reprodukcióját; Beck Ö. Fülöp müve most kerül sokszorositásra s a *Nyugat* minden előfizetője ajándékba kapja a pompás bronzérmet, amelynek bolti ára 300 dinár. A *Nyugat* előfizetési ára negyedévre 100 dinár, egyes szám 20 dinár. Főbizományos Literaria: Szubotica, Karadjordjev trg. 12.

*

Földi Mihály: A csábitó. Földi Mihálynak mostanában gyorsan egymásután jelennek meg a regényei. Legujabb regénye: A csábitó is azt bizonyitja, hogy az imponáló termékenység nemcsak nem árt, hanem fejlesztőleg hat az iró tehetségére.

A csábitó tulajdonkép néhány napnak s néhány órának története. Egy csendes pedáns tanár, aki már belenyugodott, hogy életét az agglegények csendes nyugalmával éli le, miként sodródik egy pletyka révén odáig, hogy szerelmi tragédiák hőse, majd gyilkos és öngyilkos legyen.

A regény mindvégig lüktető, erősen drámai, nagyobb része párbeszéd s egy pillanatra sem szünik meg érdekes lenni.

Földi Mihály regényét a Franklin-társulat adta ki igen izlésesen.

A magyar Ibsen. Az Ibsen centenáriumot az Athenaeum azzal ünnepli, hogy gyors egymásutánban jelenteti meg Ibsen müveinek uj magyar forditásait. A magyar Ibsennek most ötödik kötete jelent meg, amely az Ostraati Inger, a Vadkacsa és Borkmann John Gabriel cimü drámákat tartalmazza. A kötethez Benedek Marcel irt életrajzi bevezetőt s a három darabot Hajdu Henrik forditotta le magyarra s látta el magyarázó jegyzetekkel.

A forditás érdemes munka s az egész kiadás méltó Ibsenhez s a magyar literaturához.

*

Földi Mihály: Csábitó cimü regényének ára ..... 80 dinár
Pajzs Elemér: Magyarok Kanadában ára ..... 68 dinár
Szini Gyula: Jókai ..... 60 dinár
Ibsen kötet ..... 72 dinár

Valamennyi e rovatban ismertetett könyv kapható és megrendelhető a Minerva könyvosztályában.

AZ IRÓ IS EMBER

Simán Erzsébet

Otthona: Csupa melegség, mosoly, virág és könyv. A meleget Simán sugározza a mosolyt a kályha, a könyvek tarkán és buján illatoznak és a virágok olyan tikkadtak, mint a keleti aszkéta bölcsek. Ebből látni tetszik, hogy a világ legédesebb tótágasa az irónő otthona Siman Erzsébet pedig, ugy is mint ujságiró, ugyis mint iró — az akire azt mondják: édes kis nő. Őszinte szivből az és elsősorban. Ez abból is látnivaló és nyilván ennek köszönheti, hogy ádáz férfi kollégák a tehetségét is megbocsátják neki, habár *iyen termettel, szájjal* és szemmel, amivel őt áldotta meg a természet direkt bün, még tehetségesnek is lenni.

Egy husvéti csokoládétojás roncsait áldozza a vendégszeretet oltárán abban a hiu reményben, hogy ebből a tojásból ugyan nem fog kikelni egy interju. Mint elsőrendü szaktekintély azonnal megállapitja, hogy nem jól csinálom — már tudniillik az interjut, nem a husvéti tojást. Vissza az egészet. Először is: Csak *notesz*? Az *nem* imponál. Célirányos ilyenkor a kutyanyelv. Sok-sok kutyanyelv legalább félkiló sulyban. Aztán cicanyelv. Hizelgő vakargatás és mi alatt a delikvens gyanutlanul lapul meg a gyengéd vakargatás alatt, ügyesen kiszedni belőle a lényeget. Mikor ez megvan *háromszor egymásután megperdülni* a saját tengely körül és az ebből támadt viharfelhőt balkezével ügyesen elkapni, kifacsarni és ezzel a nedüvel az egész hercig lényeget megpermetezni. Aztán tetszés szerinti hosszura és szélésre nyujtva, végül bő szószban az egészet ujságpapiron feltálalni.

Miután bele illeszkedtem a millióbe s a fotöjbe megkérdtem.

— Mióta ir?

— Mióta élek. Mikor a világra jöttem azonnal egy csinos erotikus verset hoztam a rejtelmes örök szerelmü mélységekből, de egy vajdasági Titán megrontotta a debüm, mert mindjárt elkiabálta magát: lány... lány...

— Nem örül annak, hogy nő?

— Istenem, nem is vagyok olyan ..... olyan borzasztóan olyan száz százalékosan nő.

— Huszonöt százalékban még gyermek — mondom.

Felcsillan a szeme. Persze, hogy kiderülnek a mesék és persze az is kiderül, hogy ez nem is titok.

— Ez a legherosibb teljesitményem ezideig is erre vagyok a legbüszkébb. Két hét alatt hatvan illusztrációhoz hatvan mesét irtam.

— Gyönyörnek sok — mondom.

— Haszonnak kevés. Belebetegedtem. Miután kölcsönösen megegyeztünk abban, hogy ilyen ráfizetéssel nem érdemes mesét irni, eljutottunk a második stációhoz: a versekhez.

— Örül a verseskötete nagy sikerének?

— Istenem, hogyne, de már izomlázam van a csuklómban a dedikációktól.

— Mondjon valamit a huszonöt százalékról, élete második stációjáról. Hogy él mint nő, mit csinál mint asszony és foleség.

— Ezt most élem. Még korai.

— És a jövő?

Természetesen a harmadik állomás. Regény. Már készül is. Cime: *Amit a nagyok nem értenek.*

Nézem a töredékeket, de piszkáló szemem elől gyorsan elteszi, fél, hogy megverem szemmel.

— Élete főmüve?

A negyedik stáció, az utolsó huszonöt száza'ék? Ez még a jövő titka nem tudni mi lesz.

— Fiu vagy leány — mondom merészen. Hálás olvasók a Simán Erzsébet meséihez, verseihez és regényeihez.

— Igen ez rentabilis — mondja. Szemmel láthatólag megtetszett neki ez az ötlet.

Ebben maradtunk.

Gergely Boriska

Még mindig Johann Strauss a legdivatosabb zeneszerző Németországban

Körkérdés a berlini karmesterekhez: mi volt az idén a sláger?

Berlin, április hó.

A legnépszerübb berlini karmester egy olasz, dr. Giuseppe *Becce*, aki az egyik legnagyobb moziban, a *Gloria-Palastban* dirigál esténkint és minden héten egyszer népszerü hangversenyt ad a rádióban. Őt kérdem meg először, hogy *mi volt az idén a sláger?*

— Nagyon érdekes, — feleli — hogy a komplikált ritmusu amerikai táncok erősen vesztettek népszerüségükből. A közönség leginkább a következő populáris előadási darabok iránt érdeklődött: »Wir wollen tun, als ob wir Freunde wären«, »Sündig und süss«, »Heut war ich bei der Frieda«, »Hallelujah«, »Fliessendes Gold.« *Meglepően népszerüek voltak egész szezonban a Strauss-valcerek.* Valamennyi. Általában a háromnegyed taktus megint divatba jött és a tangót is jobban favorizálták, mint a mult évben.

Egy házzal odébb, a *Palais am Zoo*-ban Eric *Borchard* vezényli a leghiresebb tánczenekart és karmestertől meglepő szerénységgel nyilatkozik a konkurrens amerikai jazz-karmesterek berlini sikeréről:

— A szezon slágere, — mondja Borchard — kétségenkivül a »Hallelujah« volt. Az istenért el ne kezdje fütyülni, beteg vagyok már, ha hallom. Ezt a számot én hoztam el most egy éve Amerikából, de *körülbelül hat hónapig nem lett népszerü.* Csak akkor jött divatba, amikor forgalomba kerültek az amerikai grammofonlemezek, amelyeken Jack *Hylton* és Paul *Whiteman* jazzbandjei játszották. Ugyanigy jártam az »I'm in love again« cimü dallal, amit három éve játszottam Berlinben de csak az idén lett sláger, amikor Hylton divatbahozta grammofonlemezeken. A télen volt bál, amelyiken tizszer is el kellett játszanunk. Ez a két nóta lépett a »Valencia« örökébe.

A magyar *Geiger* Ernő a *Königin Bar* karmestere szintén a »Hallelujah«-ra szavaz.

— Nagyon népszerüek, — teszi hozzá — a magyar Krausz Mihály operettjének, a »Frau von Format«-nak a slágerszámai, mint a »Wir wollen tun, als ob wir Freunde wären« és a »My Baby, my Baby«. Minden este követeli a publikum a »Frieda«-t, a »Nishni Novgorod«-ot, a »Blue skies«-t is és a »Was macht der Meyer auf dem Himalaye«-t. Általában a német tánczene kezdi kiszoritani az amerikait. A berlini közönségnek több melódia kell.

A hetventagu Ufa-jazzbandnek, amely a mozielőadások befejezése után a legelőkelőbb harminc bálon mint tánczenekar müködött, Arthur *Guttman* a dirigense, aki szintén beszámol arról a tapasztalatáról, hogy a bécsi keringő, elsősorban Johann Strauss kompozicióit erősen tartják magukat. A szezon slágere szerinte is a »Halleluiah« volt.

— A német zeneszerzők közül — folytatja — Walter *Kollo* a legnépszerübb, akinek »Wann und wo« cimü revüjéből négy-öt szám vált slágerré. Mellette Bruno *Granichstaedten*, Rudolf *Nelson* Michael *Krausz* és Hugo *Hirsch* a legtöbbet játszott komponisták.

A berlini rádió-leadó karmestere, Gerhard *Hoffmann* a következőket mondja:

— Én tudom talán a karmesterek közül a legpontosabban megmondani, melyek a legnépszerübb slágerek, mert a közönség tőlünk levélben kéri, hogy mit játsszunk és mit ne. A levelek alapján statisztikát állitottunk össze, amely szerint a német táncszámok közül a legnépszerübbek: »Ilona«, *Meisel* blues-a, »Heut war ich bei der Frieda«, Jim *Cowler* foxtrottja és a »Wir wollen tun«, *Krausz* Mihály tangója. Az amerikai számok közül: »Hallelujah«, Youman foxtrottja és »Blue Skies«, Irving *Berlin* foxtrottja.

Efim *Schachmeister*, az *Excelsior*-hotel dirigense szerint a »Hallelujah« versenyen kivül áll népszerüség tekintetében.

Carlo *Minari*, az *Europahaus* karmestere egy régi blues-zal érte el a legnagyobb sikereit:

— »Madonna, du bist schöner als der Sonnenschein«-t — mondja — eljátszattam *nem az előirt*, lassu bluestempóban, hanem modernizált rithmussal charlestonnak. A közönségünk belebolondult és gyakrabban követelte a »Hallelujah«-nál is. A recept különben nem uj, minden karmester csinálja, ha nem is ilyen feltünően.

Otto *Kermbach*, a *Florida* karmestere szintén azzal kezdi, hogy a Strauss-valcerek divatosabbak, mint az utóbbi évtizedekben bármikor.

— Az ujabb operettkomponisták közül *Lehárnak*, *Kálmánnak* és *Gilbertnek* egy uj darabja sem jött ki az idén Berlinben és igy ők nem is szerepelnek a szezon slágerszerzői között. Walter *Kollo* ezzel szemben két slágerszámot is hozott a »Wann und wo cimü onestepet a hasonló cimü operettből és a »Du, nur du« cimü bluest. *Krausz* Mihály operettjének szintén két száma lett sláger, a »My baby« kezdetü foxtrott és a »Wir wollen tun« cimü tangó. Kétslágeres komponista az elpusztithatatlan Irving *Berlin* is, aki még a háboru előtt tünt fel a »Medvetánc«-cal és azóta minden évben csinál néhány világslágert. Az ideiek: a »Heimweh« cimü boszton és a »Blue Skies« cimü foxtrott. José *Padilla*, a »Valencia« szerzője megint kihozott egy slágert, a »Paris-t. Richard *Fall*, aki az »August«-tal aratott a mult évben nagy sikert, most a »Nishni Novgorod« cimü bluesával duplázott erre rá. Bátyjának, az elhunyt Leo *Fallnak* »Josef, ah Josef«-e is divatba jött ismét az idén, mert a »Mademe Pompadour«-t, amiből való, egyik operettszinház felujitotta. A hires »Salome« és a »Hallo!« komponistája, Robert *Stolz* az idén, hosszu szünet után, megint slágerré tudta avatni egy dalát, a »Sag du, sag du zu mir«-t.

Az *Adlon*-hotel karmestere, Marek *Weber* röviden négy divatos komponistát nevez meg, mint az idei táncszezon hőseit:

— Youmen, Krausz Mihály, Irving Berlin és Johann Strauss.

*

A karmesterek után a német zeneszerzők szindikátusához fordultam azzal a kérdéssel, hogy ki kapja a zeneszerzők közül a legnagyobb szerzői jogdijakat a kávéházakban és tánctermekben játszott kompoziciók után? Német-

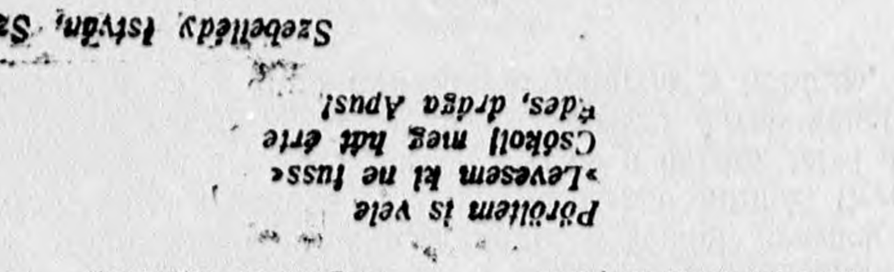

A BESZÉLŐ MADÁR

— Testvéri egyetértéstek tetszik nekem — szólt a szultán — kérdezzétek hát meg őt, holnap ilyentájban vadásszatok erre, akkor találkozunk s választ adtok felszólításomra!

A két herceg hazalovagolt, de bizony megfeledkeztek a szultán kívánságáról, nem is említették Parisade előtt a dolgot.

Másnap a szultán rögtön kérdezte:

— Nos hát, beszéltetek testvérhugotokkal?

A két herceg elpirult, zavartan nézett egymásra, Bahman végre igy szólt:

— Uram, bocsánatodért esedezünk, mert bizony se nekem, se öcsémnek nem jutott eszünkbe.

— Holnap ne felejtsétek el! — szólt a szultán harag nélkül, de a hercegek másnap is elfelejtették. A szultán akkor se haragudott, hanem három pici aranygolyót vett tarsolyából, Bahman herceg nyakába dugta őket, miközben mosolyogva szólt:

Ezuttal nem fogsz megfeledkezni rólam, mert este, ha öved leoldod, a golyók nagy zajjal fognak szétgurulni és eszedbe juttatják a dolgot!

Igy is lett, mert Bahman herceg harmadszor is megfeledkezett volna a szultán utasitásáról, ha este a golyók nem hullottak volna lábaihoz. Öccséhez sietett és ketten mentek testvérük szobájába, még nem feküdt le. Bocsánatot kértek tőle, hogy oly késő órában zavarják, aztán elmondták neki találkozásukat a szultánnal.

Parisade pedig igy szólt:

— Nagy szerencse ért titeket, de nekem bizony nehéz a válás tőletek. Azt is látom, hogy az én kedvemért még a szultán kegyét is visszautasitottátok. Gondoljátok meg, hogy a szultán kivánságát nem teljesiteni, veszedelmes dolog. Nem is beszéllek le titeket semmiről, hogy ő haragra ne gyulladjon miattam, hanem azt tanácsolom, kérdezzük meg előbb a madarat, hátha ő segithet, adhat jó tanácsot!

REJTETTKÉP

Hol van a korcsma gazdája?

A hercegnő behozatta a kalitkát és elmondott mindent a beszélő madárnak. A madár pedig igy szólt:

A hercegek teljesitsék a szultán kivánságát, de még azon felül hivják meg a szultánt kastélyukba!

— Madár — felelt a hercegnő — nem szakad-e meg testvéri életünk, egyetértésünk, ha bátyáim a szultán udvarába költöznek?

— Ne félj attól — szólt a madár — még jobban fogjátok szeretni egymást és a szultán megismer téged is, mire sok minden másként fordul.

Másnap a két herceg ujra vadászni ment. A szultán már messziről feléjük kiáltott:

— Nem feledkeztetek meg a kérdésről?

Bahman herceg mélyen meghajolt a szultán előtt és igy szólt:

— Uram, parancsolj velünk. Testvérünk nemcsak hogy beleegyezett, de megrótt minket, hogy kivánságodat nem teljesitettük azonnal, igy arra kérünk, bocsásd meg mulasztásunkat!

Legutóbbi rejtvényeink helyes megfejtései:

1. Antik. 2. Operette. 3. Mesék regék.

Helyesen megfejtették: Rózsa Sanyi, Fritze Sárika, Eskenázy Babi, Kolos Gyurka, Vadvez Ilike, Haupt Józsika, Schmidtutz Teruska, Mutsch Margitka, Mendler Etuska, Sugár Irénke, Goll Mancika, Szigeti Éva és Aca, Szabó Laczi, Grünberg Sándor, Vitsek Mariska, Szabó Ferenc, Gere László, Fischer Nelly és Évi, Szebellédy István, Treuer Irénke, Fekete János, Ádám Jancsi, Takács Katica, Rónai Bözske és Laci Volcsena Katica és Lalika, Miklós Iluska, Berky Ilike,

A jutalmat *Schmidtutz Teruska* nyerte meg

ÜZENETEK:

Takács Katica: Kislányom a versed ügyes, de még nem közölhető. Próbálj jobbat irni. *Volcsena Katica:* A rejtvényed olyan könnyü, hogy még a kisicza is megfejti. *Goll Mancika:* Verseid azért nem közölhetik, mert még nem ütik meg a közölhetőség mértékét. Jobbakat kiild. *Sugár Irénke:* Rejtvényeid nem jók. *Haupt Józsika:* Kiildj nehezebbet.

Gy		rel	rel
	rel	rel	
rel	rel		M

	N	
len		len
len	len	len

Bekküldte: *Frazon Edit,* (Bajmok.)

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen mellékletе
Szabadka, 1928. április 22. 17

Teruska józ

Ial de jó vacsorát
Főztem Apuskának,
Főztem én mindén jót,
Ámt jó szem-szájnak.

Pici tüzhelyemen,
En magam kavartam,
Hogy Apusnak tessék,
Magam is akartam.

Pörültem is vele
»Levesem ki ne fusse«
Csókolj meg hát érte
Édes, drága Apus!

Szebellédy István, Szenta.

— Inkább örülök — felelt a szultán — mert hiszem, hogy hozzám is ugyanugy fogtok ragaszkodni mint testvéretekhez!

Ezután vadászni indultak, de a szultán nem üzte soká a vadat, csakhamar hazafelé indult, menetközben Bahman herceg jobb, Perwist bal oldalára szólitotta. Ez a kegy mindenkit meglepett, a kiséret előkelőségei a nagyevezérrel együtt irigykedve sugtak össze.

Lakoma után énekesek és táncosnők léptek elé, dal és hurok zengése töltötte az illatos termeket s a szultán ragyogó kedvben töltötte az estét. Midőn pedig elbocsátotta őket Bahman herceg igy szólt hozzá:

— Uram, engedd meg, hogy különös kegyedet kérjük. Ha ismét vadászatra indulsz, ne kerüld el szerény hajlékunkat, szerezd meg testvérünknek a boldogságot, látogass be hozzánk, hisz a legnagyobbak nem vetik meg a szegények kunyhóit!

A szultán örömmel felelt:

— Házatok hasonló lehet hozzátok, méltó nemes lelketekhez, szivesen eljövök, hogy megismerjem hugotokat is. Holnapután jókor várjatok az erdőben, hol először találkoztunk, onnan vezessetek kastélyotokba!

A hercegek siettek haza s elmondták huguknak a szultán igéretét.

— Ha igy áll a dolog — szólt Parisade — ugy azon leszünk, hogy méltókép fogadjuk a szultánt. Kérdezzük meg a beszélő madártól, miféle fogásokat készitessünk a lakomára!

Behozatta a kalitkát és igy szólt a madárhoz:

Kedves madaram, holnapután a szultán maga lesz vendégünk. Adj hát jó tanácsot, mivel vendégeljük meg, hogy kedve teljen benne?

— Szép urnőm — felelt a madár — hires szakácsokkal van tele konyhád, kitesznek magukért, bizd rájuk a dolgot, én csak egyet mondok: készitess ugorkát igazgyönggyel töltve, ezt tegyétek elsőnek a szultán elé!

— Elment az eszed? — kiáltott a hercegnő. — A szultán talán csodálkozna pazarlásunkon, de nem nyulna hozzá, hisz a gyöngy nem étel. Nem is tudom honnan vennék annyi gyöngyöt?

A madár igy felelt:

— Ne csodálkozz szavamon, tedd, amit mondok, bizd a többit énrám. A gyöngyöket pedig megtalálod reggel hajnalhasadtával kertedben jobbkézről a legelső fának tövében!

Reggel a hercegnő kiment a kertbe s a legelső fa tövében

Valamennyien hangos kacagásban törtek ki. A következő pillanatban pedig szétnyilt az egyik sátor és azon Astor lépett ki.

Kilics Palinak és Jack matróznak a bámulattól tátva maradt a szája.

Pali és Jack álmélkodásukból csak akkor ocsudtak fel, amikor Astor odalépett hozzájuk és erőteljesen megszoritotta a kezüket. Kilics Pali még azt is megtette, hogy az öklével alaposan megdörzsölte a szemeit, hogy meggyőződjék róla, hogy nem álmodik.

— De hát mi azt hittük, — mondta Astornak, — hogy önt felfalta az óriáskigyó, hiszen ott láttuk mellette a puskáját és a kalapját.

— Szó sincs róla, — mosolygott Astor, — nem hagytam magamat a kigyó által felfalatni. Azonban gyertek, egyetek előbb valami meleg ételt, aztán majd elmesélem nektek az egészet, hogyan is történt a dolog.

A tábor közepén nagy tüz lobogott, melyet száraz gályából raktak. A tüznél jókora darab husokat sütöttek, melyek szaga igen étvágygerjesztő volt. Pali és Jack a kiállott rémülettől és a sok gyalogolástól különben is igen éhesek voltak és kétszer sem kérették magukat, amikor a markukba nyomtak egy-egy adag jókora pecsenyét. Jóizüen elfogyasztották azt. Vacsora után az egész társaság körbe ült a gyepen. A legtöbben elővették kis kurta tengerészpipájukat és vidáman eregették a füstöt. Astor a két uj jövevény mellé telepedett és elbeszélte nekik kalandját az óriáskigyóval.

— Akkor találkoztunk mi hárman utoljára, amikor én lelőttem egy oroszlánt, amikor az egy fiatal bölény testéből lakmározott. Erre ugyebár még emlékeztek.

— Emlékezünk, — mondta Pali és Jack szinte egyszerre.

— Nos, akkor egy kevésig együtt maradtunk, este pedig én elmentem az őserdőbe egy kicsit körülnézni. Hajnalfelé történt, hogy mikor éppen vissza akartam hozzátok térni, hogy egy jaguár nyomára akadtam. Ti nem tudjátok, hogy mi az, ha a szenvedélyes vadász egy ilyen ritka vad nyomára bukkan. És igy azt se tudjátok megérteni, hogy én megfeledkeztem rólatok és csak mentem, mentem a vadállat után. Egész napon át üldöztem és már beköszöntött a második éjszaka is. Már-már azon gondolkoztam, hogy visszatérekhozzátok, mert tulmesszire mentem, amikor a sötét éjszakában egyszerre két villogó fényes pontot láttam izzani.

(Folyt. köv.)

Muncurkó diákévei

Egy medveboocs naplója **Irta Kóró Pál**

KILENCEDIK FEJEZET.

amelyben megtudjuk, hogy mi van a hólyagban, megismerkedünk Gömbölyü Mukival, megtudjuk a zöld sapka történetét és azt, hogy miképpen lett Mukiból egyszer tehér medve, midőn egy miképpen lett Mukiból egyszer tehér medve, midőn kor meg tekete medve, végül mulathatunk a Muki kitünőzőkalandjain.

Volt az osztályunkban egy bocs, akinek az volt a neve, hogy Gömbölyü Muki. A név pompásan illett rá, mert olyan gömbölyü volt, akár egy óriási labda, vagy pedig akár egy nagy hólyag. A tanitó ur kitünően is elnevezte hólyagnak, mert egyszer az iskolában, amikor felliivta felelni és a Gömbölyü Muki a lekéből nem tudott egy kukkot sem, azt mondta neki:

— Te hólyag!

Gömbölyü Muki, aki rémmódon kivánesi bocs volt, mindig mindent szóretett tudni, megkérdezte Zenebona Zebulon tanitó urat:

— Tanitó ur, kérem szépen, miért tetszik azt nekem mondani, hogy hólyag-vagyok.

— Hát ha nem tudod, majd megmagyarázom. Mondjad meg nekem, hogy mi van a hólyagban?

— Kérem szépen, a hólyagban dohány van. A papám a pipadohányt egy hólyagban tartja.

— Lehet, hogy a te apád hólyagban tartja a dohányt, de azért te mégsem jól vállaszolták. Nos, ki tudja megmondani, hogy mi van a hólyagban?

Nyafogó Nándi, akinek az apja, az öreg Nyafogó Nebukadnezor, az erdőben korcsmáros volt, elsőnek tartotta fel az ujját.

— Hát mi van a hólyagban, Nándi? — kérdezte tőle a tanitó ur.

— A hólyagban kén van. A pap mindig azt mondja nekem, Nándi hozzad csak a hólyagot a kénnel, gyerünk le a pincébe, hogy a bornak valami rendes szint adjunk. Erre aztán lemegyünk a pincébe, apám kiveszi a hordók felső dugóját, akkor kiseza hólyagból egy hosszu darab kenet, azt megnyujtja és a dugó nyilásán át betartja a hordóba, ettől

— Igazad van — mondotta a szegény ember s mindjárt visszaisszalatt a mezőre s elmondotta Istennek angyalának, hogy mit határozatak.

— No, ha igy határozatok, eredj csak haza, mire hazaérsz, ott lesz az áldás.

Hát csakugyan, mig a szegény ember a mezőn járt, a gyermekei az udvaron egy akkora gyémántot találtak, mint egy tyuktojás. Mikor hazaért a szegény ember, a tejesége nagy örvendezve szaladt elébe:

— Gyere édes uram! Ezután nem kell kinlódnod a kenyérért, ihol a gazdagságl

Ettől az órától ismét gazdag lett a szegény ember, de amellett a szegényektől sem feledkezett meg, ha szegény ember kopogtatott be náluk nem eresztették el bizony üres kézzel.

Igy telt-mult az idő, egyszer csak arra ébredt, hogy vége a hét esztendőnek. Jött is pontosan az Isten angyala őreg ember képében, hogy a gyémántot elvigye.

— Na tejesség, — mondta a szegény ember s nagy busan, — itt az Isten angyala, eljött a gyémántért, vége a gazdagságnak.

Gondolkozott az asszony és azt mondta kevés idő mulva:

— Hát jó, mond meg neki, hogy elvihetti a gyémántot, de csak akkor, ha olyan emberekre talál, akik többb jót tesznek a szegény emberekkel, mint amennyit mi tettünk hét évalatt.

A szegény ember elmondotta az angyalnak, mire felesége tanitotta, az angyal meg visszaszállt az égbe s jelentette Istennek, hogy mint járt.

Az Uristen gondolkozott egy pillanatig s azt mondta az angyalnak:

— Eredj vissza és hadd nálunk a gyémántot, mert ilyen jólelkü házaspárt nagyem igen találnál a földön.

Ugy lett, ahogy Isten parancsolta s a szegény ember most már igazán gazdag lett az is maradt halálig, mert azután sem feledkezett meg a szegényekről

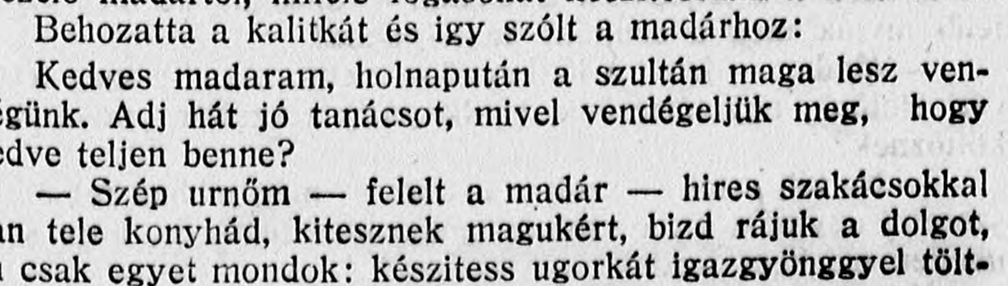

A gyémánt

Volt egyszer egy gazdag ember. Bizony csak »volt«, mert mindenféle szerencsétlenség találta, oszlott-foszlott a nagy vagyon s egyszerre csak azon vette észre magát, hogy volt gazdagság, nincs gazdagság, szegény ő, mint a templom egere. De a szegénynyé lett gazdag ember nem adta bunak a fejét, hanem egy gazdag embernél napszámba állott.

Egyszer, ugy estefelé, amint éppen hazafelé készülődött a mezőről, honnét, honnét nem, elébe toppant egy ősz öreg ember s mondja neki:

— Hallod-e te szegény ember, hát esztendeig meglnt gazdagságban élhetnél, csak azt mondd meg nekem, most szeretnéd-e a hét esztendőt, vagy késő öregségedben?

— Te bizonyosan az ördög vagy — mondta a szegény ember. — Eredj csak, nem kell nekem az ilyen gazdagság, inkább tovább kinlódok.

Az ősz ember, aki nem volt más, mint Isten angyala, semmit sem szólt erre, csak eltünt, mintha a föld nyelte volna el. De másnap, mikor éppen végezte a szántást a szegény ember, ismét megjelent az Isten angyala ősz, öreg ember képében s megint megkérdezte, hogy mikor szeretné a hét boldog esztendőt?

— Eredj, eredj, ne kisérts — utasította el most is a szegény ember — tudom, hogy a lelkem üdvösségе lenne azára annak a hét esztendőnek.

Harmadnap ismét csak megjelent Isten angyala s most már azt mondta:

— Hallod-e, te szegény ember, nem vagyok ördög. Az Isten küldött engem hozzád, mondd meg hát, mikor akarod a hét boldog esztendőt?

— Ez már más — mondta a szegény ember.

— Hanem azért mégis előbb hazamegyek s megbeszélem a dolgot a feleségemmel.

— Menj csak — mondta Isten angyala, — azután gyere vissza, itt megvárlak.

Hej szaladt haza a szegény ember, elmondotta a feleségének a csodálatos történetet, azután jól megtanácskoztak a dolgot. Az asszony azt mondta:

— Én azt mondom, jobb lesz, ha mindjárt kérjük a hét boldog esztendőt. Majd ha öreg leszünk, csak elengedünk valahogy.

azután a bor olyan szint kap, mintha aranyból volna. Ha azután a vendégek közül valaki finom bort kér a korcsmában, a papám ebből a kénezett borból ad neki és kétszer annyit számit érte, mint a nem kénezett borért.

— Igazat beszélsz, Nándi. De tudom Istenem, hogy nem rendelek én többet a ti kocsmátokban tokaji bort. De hát rendes körülmények között nem kén van a zacskóban.

Talpasi Tihamér nyujtogatta az ujjait. Mikor a tanító úr észrevette, felszólitotta, hogy mondja meg, mi van a bólyagban. Talpasi Tihamér elálit és igy felelt:

— A bólyagban sörét van.

— Hát te honnan veszed ezt?

— Onnan, kérem szépen, tanító úr, hogy az apám vadász és van neki egy nagy száritott bójagja, amelyben a sörétet tartja.

Zenebona Zebulon tanító úr azonban ezzel a felelettel sem volt megelégedve. Azért ujra kérdezte az osztályt, hogy ki tudja, mi van a bólyagban. Diótörő Dolfi jelentkezett feleletre.

— Tanító úr, kérem szépen, nekem van egy bólyagom, melyet egy pajtásomtól kaptam. Ebben a bólyagban a gilkereim vannak.

— Mutasd csak — mondta a tanító úr.

Diótörő kihuzta a zsebéből a bólyagot, amely csakugyan tele volt a legszebb gilkerekkel. Csak üvegből való gilkerevolt a bólyagban tizenhét, hát még mennyi volt a kőzönségesből.

— Nagyon szép gilkerek — szólt a tanító úr, amikor a gilkereket kimarkolta a bólyagból.

Diótörő Dolfi szeme ragyogott a büszkeségtől. De bizony aztán elkomorult hamar, amikor a tanító úr folytatta szavait:

— Te ugyan gilkert tartasz a bólyagban, de azért mégis csak kevés olyan bólyag van, amelyben gilkker lenne. És különben is, mert a gilkert iskolába hoztad, pedig jól tudhatnád, hogy ezt nem szabad, hát elkobozom tőled a gilkert a bólyaggal együtt.

Ezzel már a gilkeres bólyagot elsüllyesztette mély zsebének fenekére. Diótörő Dolfi éktelen bőgésre fakadt, mi pedig mind nevettünk. Diótörőt egyszerre elfogta a düh, kilépett a padból, odaugrott Gömbölyü Mukihoz és azt teljes erejéből hátbavágta ugy, hogy a Muki majdnem a földre bukott. Diótörő még egyszer ütött reá és közben kiáltotta:

— Te miatad veszi el most a tanító úr a gilkereimet, mert te nem tudtad, hogy mi van a bólyagban! Nesze!

a holdvilágos tájékon egy alakot láttak maguk felé közeledni.

— Astor! — kiáltott fel Pali.

— Az nem az élő Astor, — mondta Jack, — hanem csak a lelke, mely most kisérteni jön minket.

Mindketten babonásak voltak. Egyiknek sem volt annyi esze, hogy tisztában lettek volna vele, hogy a meghalt emberek lelke nem jár vissza a földre, hogy más embereket rémitgessen. Azért mindketten meg voltak róla győződve, hogy Astor lelke azért közeledik feléjük, hogy őket megijessze.

— Én nem várom be a kisértetet — mondta Jack.

— Én se — szólt Pali.

Ezzel mindketten kiugrottak a bokorból és amennyire lábuk birta, futni kezdtek. Látták, hogy az alak integet feléjük, de ettől még jobban megijedtek. A szaladásban csak reggel felé tartottak pihenőt, amikor azt hitték, hogy Astor lelke, amely bizonyára csak éjjel jöhet le a menyországból, már nem üldözi őket.

Sok bánatukban és rémületükben csak az az egy vigasztalta meg őket, hogy a láthatár szélén ott látták végre maguk előtt a cukorsüveg alaku hegyet, ahol többi társaikkal találkozniok kellett. Annak ellenére, hogy gyorsan jártak, mégis eltelt az egész nap, mire a cukorsüveg formáju hegyhez értek. Nem kellett sokáig keresgélniök. Egy erdei tisztás közepén sátrakat láttak. Tudták, hogy társaik tanyáznak ott. Mikor azok Kilics Palit és Jack matrózt meglátták, hangos örömujjongásban törtek ki. A viszontlátás hangos üdvözlései után Kilics Pali igy szólt meghatott hangon és könnyei szinte elfojtották a szavát:

— Ne örvendezzetek, mert urunk, Astor, nincs többé az élők között.

Azok hihetetlenül néztek rá és fejüket csóválták.

— Igen, — folytatta szavait Pali, — Astor már halott.

— Ne beszélj bolondokat, — szólt valaki.

— Bár bolondokat beszélnék, — sóhajtott Pali, — de sajnos valóságot mondok. Szegény Astor urat felfalta egy óriáskigyó.

— Te ezt álmodtad, — jegyezte meg az egyik hajóstiszt.

— Nem álmodtam, mert láttam az óriáskigyót, amikor lakoma után telt gyomorral mozdulatlanul hevert és a kigyó mellett ott volt Astor kalapja és puskája.

— Bizony ugy volt, — erősitette Jack matróz is, — de különben is a rávaló éjszaka a jó Astor lelke mint kisértet jelent meg előttünk.

ásatni kezdett kertészével. Alig vágta bele ásóját az ember, csendült a penge s ahogy belenyult a nyilásba, négyszögletes aranyládácskát emelt ki a földből. A hercegnő kinyitotta fedelét, hát telistele volt apró igazgyönggyel.

A hercegnő bátyaihoz sietett, megmutatta nekik a gyöngyöket és elmesélte a beszélő madár szavait. Egyikük se tudta mit akrhat a madár, de szót fogadtak neki s elkészitették a csodálatos ételt.

Sürgött a konyhanép, lakomára főztek, kastélyt, kertet ünnepi pompával diszitettek, hogy a szultánt méltóképp fogadják. A két herceg pedig fényes köntösbe öltözött, ugy indultak az erdőbe a szultán elé.

Végre megérkezett a szultán s Parisade hercegnő leborult előtte, ugy várta a lépcső előtt. A szultán pedig lehajolt és felemelte a hercegnőt. Sokáig gyönyörködött vakitó szépségében, aztán elbájolva kiáltott:

— Méltó vagy két bátyádhoz, ámde két bátyád is méltó tehozzád, szép leány!

A hercegnő pedig végigvezette a szultánt termein, szobáin. A szultán mindenben gyönyörködött, végül igy szólt:

— Nem falusi ház ez, gyönyörü egy kastély, akárcsak a város legszebb palotája. Mutasd meg hát most a kertet!

Lementek a kertbe, hol magasra szökött az aranysárga viz márványmedencéből. A szultán nem hitt szemének, elbüvölve állt a fecsegő, ragyogó vizsugár mellett. Egyszerre halk muzsikát hallott, körülnézett, mire a hercegnő az éneklő fa alá vezette. A szultán mindenfelé kereste szemével a zenészeket, de nem látott senkit:

— De hol rejtőznek a zenészek édesem? — kérdezte a hercegnőtől.

— Uram — szólt Parisade — ne keresd őket, mert ez a fa muzsikál, minden galya, minden levele énekes száj, melv nem hallgat soha!

— De hát honnan kerültek ide a csodák — faggatta a szultán a hercegnőt — vagy itt nőttek, itt eredtek?

— Lakoma után, ha kipihented magad, elmesélem történetüket — felelt a hercegnő, — mert egy történet szól az éneklő fáról, az aranysárga vizről és a beszélő madárról, mind egyszerre került hozzám!

A szultán soká állt a csodákban gyönyörködve, aztán igy szólt:

— Most pedig vezess a beszélő madárhoz, mert égek a kiváncsiságtól, hogy halljam beszédét!

Mikor pedig a madár kalitkája felé közeledtek, észrevette a szultán az ezernyi madársokaságot, az énekük messziről csattogott, zengett, amint teli torokkal kisérték a beszélő madár énekét.

A hercegnő a kalitka elé vezette a szultánt, aztán igy szólt a madárra:

— Szolgám! A szultán áll előtted, köszöntsd őt illendőképpen!

A madár abbahagyta énekét, vele együtt a madarak csapatja is elhallgatott.

— Légy üdvöz szultán — szólt a madár — az ég sokasitsa meg napjaid számát.

A szultánnak igen nagyon tetszett a madár szava és igy szól hozzá:

— Te vagy a madarak királya, örülök, hogy láttalak téged!

A lakomára teritett asztal a madár kalitja előtt állt. Leültek mind, mire a szultán hozzálátott az ugorkához, de mekkora lőn csodálkozása, mikor gyöngyökkel töltve találta.

— Mily különös — szólt — hiszen a gyöngyöket nem lehet megenni?

A hercegnő nem tudott válaszolni, a hercegek is zavartan néztek egymásra, de a madár megszólalt:

— Uram, miért csodálkozol ennyire a gyöngyökkel töltött ugorkán, mig könnyen el tudtad hinni, hogy feleséged a szultána egy kutyát, egy macskát és fadarabot hozott a világra?

— Hiszen az asszonyok megesküdtek rá — felelt a szultán.

— Megesküdtek ám — felelt a madár — mert irigykedtek testvérük boldogságára a gonosz testvérek. Megcsaltak téged és ezt be is fogják ismerni a vallatáson. A két ifju és testvérhuguk, az én urnőm a te édes gyermekeid, kiket a gonosz testvérek kosárba kitettek, akiket kerted felügyelője házába fogadott, gondozott és felnevelt!

A szultán agyában világosság gyult.

— Madár — kiáltott — érezem, hogy igazat beszélsz, mert csodálatos módon megszerettem első pillanatra e két ifjut és e drága leányt!

Aztán a hercegek felé fordult és igy kiáltott:

— Öleljetek meg, drága fiaim és te is leányom, gyermekeim vagytok. életem legszebb perce ez, melyben feltaláltalak titeket!

Átöleltek egymást és könnyek összefolytak csókjaik közben, de a szultán egyszerre felkelt:

— Mindez nem elég gyermekeim, öleljétek meg ti is egymást, most már nem, mint kertem felügyelőjének gyermekei, hanem mint királyi gyermekek, öleljétek meg egymást először, királyi méltóságotok tényében!

A hercegek megölelték egymást, aztán Parisade nyakába borultak ujjongó örömmel.

A szultán pedig bucsut vett tőlük, aztán lovára ülve igy szólt:

— Holnap pedig anyátokat, a szultánnét hozom nektek, készüljetek fogadására!

Ezzel elvágtatott kiséretével, a testvérek örömben usztva nézték atyjuk útán.

A szultán pedig maga elé hivatta a nagyvezirt és parancsot adott neki. A nagyvezir vallatóra fogta a két gonosz testvért, kik a kinpadon bevallották vétkűket, mire mindketőt felnégyelteté.

Akkor a szultán maga körű gyüjtette minden vezéret, orszádespa minden elökelő tanácsosát, e ragyogó kiséretel a nagy mecset aitaihoz vonult. Kivezette feleségét a kalyibából, hol évekig sinylődött és könnyes szemmel kiáltott:

— Drága asszony, igazságtalan voltam, bocsáss meg szenvedéseért nekem. Gyermekeidlez viszlek, kik élnek, deli lát fiadhoz és szépséges leányodhoz. Jer, légy ujra királynő, felejtsd el minden szenvedésedet!

Másnapra kelve pedig a szultán fényes hintóban vitte a szultánnét Parisade hercegnő kastélyába. Boldogan ölelték át a gyermekek anyjukat, ki alig tudott betelni velük.

A kertben fényes lakomára gőrnyedtek az asztalok. A fa énekelt, az aranyszárga szőkőkut ragyogott, de a beszélő madarat maga a szultán dicsérte hangos szóval. Lakoma után lóra ültek, hogy visszatérjenek a tóvárosba a szultán palotájába. A szultán jobbján Balkman hercegel, balján Perwisse nyitotta meg a menetet, ujjongó népömeg fogadta és kisérte őket végig utjukon, örömkiáltással vették körül a szultánné kocsiát, aki mellett Parisade ült, ölében a beszélő madár kalitkájával. Az uton pedig ezernyi madár kisérte őket, akik a bülbülhesar után szállnak ágról-ágra, fáról-fára a palotáig kisértek. Ugy vonultak be a kivilágitott palotába, hol száz meg száz lámpa ragyogott csillogó termekben, örömzaj, mulatság zengett a napról-napra megujuló ünnepen...

(Vége.)

Ldvlyámtivész Ldbszilj mester Hét él, hét nap egyre készül,
S kis tinása, Dratva Pal, Nyolcadik nap végre kész,
Ejjel-nappal, reggel-estel, Ldbszilj mester szól vitézül:
Szurkol szögel kalapál. — Semmiség volt az egész!

Bősz dikiccsel szurnak-furnak, — Dratva Palkó, fogi hat kecskét
Kajttal-bojttal disztik; A nagy kocsiba belé,
Elefántby Mdrton urnak, Vidd el ezt a remekecskét
Diszcsizmádat készitik. Elefántby ur elé.

Ez a csizma oszt a csizma! Nagy kocsival mentek tódul
Soha ily nagyot csoddst! A kis tinás, Dratva Pál,
Ldbszilj mester minden izma Szive a nagy izgalomtul
Sinyli ezt az alkotást. Veszett módon kalapál.

Kis hajónak is bevdlna Ulődzben is egyre szurkol;
Ez a szörnyü labbelit: Mig halad a fogaton
Dratva Pál ha beledlina, S Elefántby Mdrton urtól
Mindenestől elnyelt. Nagy barack a jutalom.

Nagy csizmádrt nagy barack ját!
Palkó könnye szivdrog,
— Hej, ezután, tudom azt mdr,
Csak kis cipőt csindlok!

Nagy csizma

Es ezzel még harmadszor is rácsapott Diótörő Dolfi a Gömbölyü Muki hátra. Gömbölyü Muki se hagyta azonban magát és ott az egész osztály és a tanitó ur előtt visszaadta neki az ütést mind. Olyan verekedés fejlődött ott ki kettőjük között, hogy gyönyörüség volt nézni.

En erre kiléptem a padból, odamentem a táblához, kezembe fogtam a krétát és irni kezdtem.

— Mit csinálsz, Muncurkó? — kérdezte meglepetten Zebona Zebulon tanitó ur.

— Kérem szépen, tanitó ur — feleltem — én vagyok a vigyázó és a vigyázónak a kötelessége, hogy a rendetlenkedőket feljrja, már pedig a Gömbölyü Muki és a Diótörő Dolfi most rendetlenkednek a verekedéssel.

(Folyt. köv.)

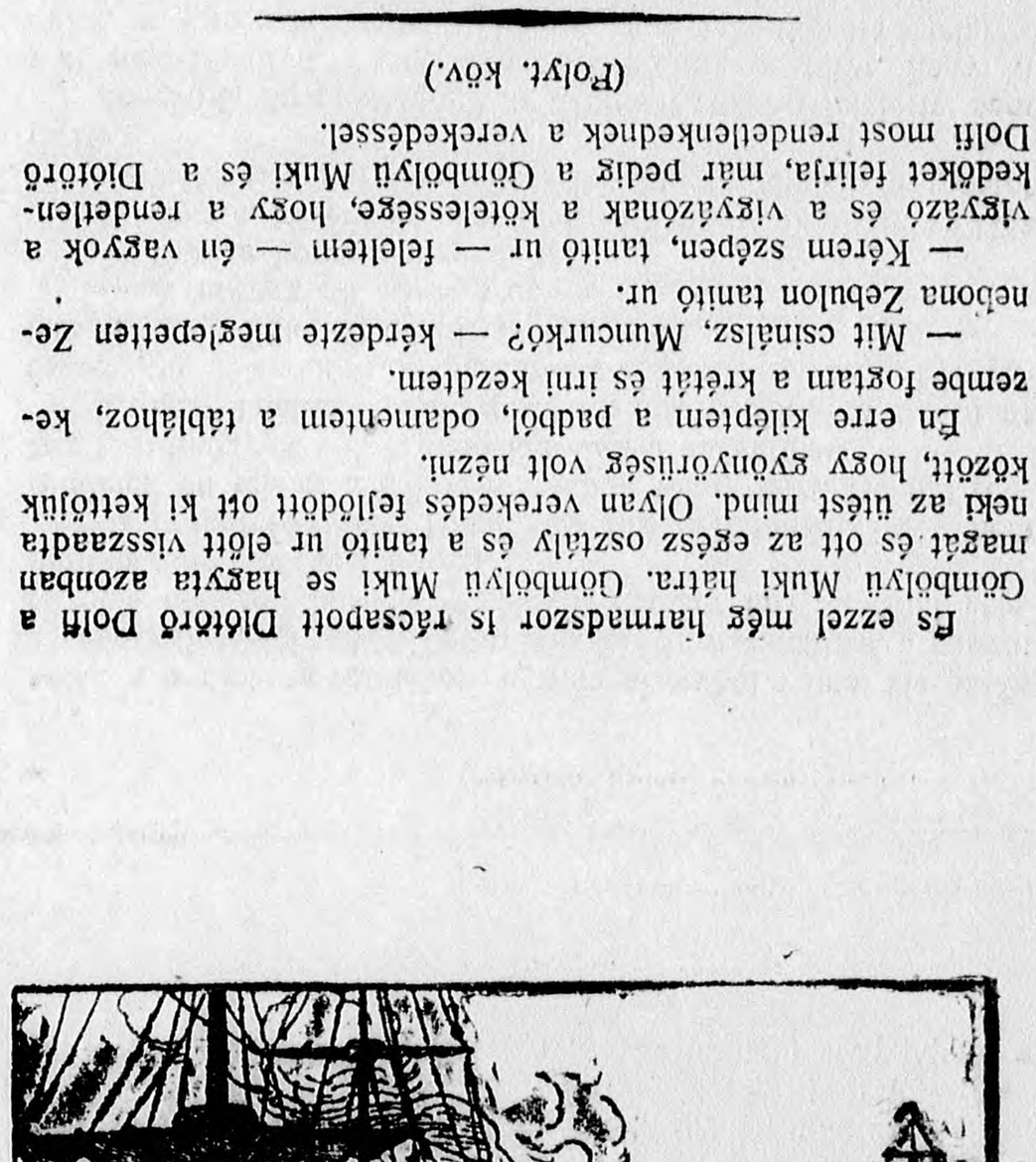

Egy bácskai fiu

viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

HUSZADIK FEJEZET.

Kisértet az éjszakában. — A cukorsüveg alaku hegy. — Szomoru hir, mely örvendezéssé válik. — Tovább indul a karaván. — Csapraütött lák. — Jönnek a vad elefántok! — Veszedelmes önkéntelen lovaglás. — Csapdában. — Rabszolgakereskedők.

Szomoru a két vándor, Kilics Pali és Jack. Napok teltek el egyforma gyaloglásban. Az éjjeleket közben mindig valamely buvóhelyen töltötték.

Egy éjszaka, amikor éppen egy sürü bokor alján aludtak, arra ébredtek, hogy az ágak recsegnek. Ugy tetszett, mintha valaki jött volna. Kinéztek a bokor lombja közül és

országban ugyanis a legkisebb lebujban is csak a szerző engedélyével lehet egy zeneművet előadni; ezt a gyakorlatban úgy oldották meg, hogy a zeneszerzők szindikátusba tömörültek, amely minden zenés helyiség tulajdonosától átalányt hajt be az előadott zenedarabok fejében. Az így összegyült összeget, — amely igen tekintélyes, hiszen *több, mint ötvenezer zenés lokál fizeti ezeket a pausdlékat* — abban az arányban osztják szét a zeneszerzők közt, hogy melyek műveit játszák leggyakrabban. Ennek a megállapitása úgy történik, hogy havonta bekérik egy bizonyos napon mind az ötvenezer zenés helyiségtől az aznap játszott zenedarabok programmját, ezt azután feldolgozzák és az ilyen stichpróbák alapján nyert adatokból állitják össze s módositják állandóan az ugynevezett tantiémlistát. A szindikátus titkára arra a kérdésre, hogy ki kapja a legnagyobb jogdijakat az előadott szerzemények után, meglepő választ adott:

— *Még mindig Johann Strauss özvegye.* Németország vidéki városaiban rendületlenül kitart a közönség a Strauss-valcerek mellett, sőt az idén Berlinben is teret hódítottak.

— Ki következik Strauss után? A »Hallelujah« szerzője?

— Szó sincs róla. Egy dallal nem lehet vagyonokat keresni, különben is a »Hallelujah« csak jövőre lesz igazi sláger a vidéken. Egyelőre még a »Valencia« is többet hoz Padillának, mint Youmain-nek a »Hallelujah«. A második és harmadik helyet *Lehár és Kálmán foglalják el a rangsorban.*

— De hiszen egy slágerük sem jött ki az idén!

— A nagy tantiémeket nem Berlin jelenti, hanem a vidék. Ott pedig állandóan mennek Lehár és Kálmán régi operettjei. Nem szabad elfelejteni, hogy legalább tiz-tiz operettjük vándorol még mindig a vidéki szinházak között és minden Lehár, vagy Kálmán-operett három-négy slágerszámot jelent legalább. Lehár és Kálmán a slágereik tömegével konkurrálják le az uj gárdát.

— Ki ment hátra a listán?

— Jean Gilbert, Stolz, Walter Kollo. Ő azonban jövőre nagyon előre fog törni, az idei slágerei most kezdenek csak a vidéken elterjedni.

— Krausz Mihály.

— Állandóan emelkednek a tantiémjei. Négy operettjét adják és az utolsó jövőre nagy összegeket jelent majd. Azonban jövőre is Johann Strauss tantiémjei fogják a legnagyobb ugrást mutatni. Hiába, szorgalmas ember volt...

s. k.

A frakkos Hamlet védelmében

Uj könyv a jövendő Shakespeareről

Körülbelül ké esztendővel ezelőtt H. K. Ayliff egy birminghami szintársulat igazgatója arra a különös ötletre jött, hogy *Shakespeare* szindarabjait *modern ruhákban kell játszatni*, mert a szellemük annyira mai, annyira a mi lelkiségünket kifejező, hogy a mai köntösünk semmiképen sem állhat vele ellentétben. Ezt a tervét meg is valósitotta s a londoni *Kingsway* szinházban igy mutatta be Shakespeare számos darabját, többek közt a Hamletet is.

A frakkos Hamlet Budapesten, valamint Bécsben is csufosan megbukott. A dán királyfi, Horácius, Claudius király, Poloniu,s Getrud királyné és Ofélia ugy öltözködött, mint a bárók társasága, cigarettázott, szivarozott, teát ivott, sőt whiskyt szódával. A katonák mai egyenruhákat viseltek . . .

Ennek a tarthatatlan álláspontnak a védelmére *Hubert Griffith* egy körülbelül száz oldalas könyvet irt ezen a cimen: *Képrombolók, vagy Shakespeare jövendője.* Itt azt igyekszik kimutatni, hogy Shakespeare müve csak annyiban halhatatlan, amennyiben modern is. A frakkos Hamlet számára páratlan és zavartalan élvezet volt. Véleménye szerint az *a Shakespeare-darab, melyet nem lehet igy bemutatni, elévült.*

Véleményét érvekkel is alátgyekszik támasztani s egyik legerősebb érve az, hogy Shakespeare idejében a darabjait nem *korhü jelmezekben, hanem Erzsébet korabeli ruhákban adták elő.* Nagy összegeket költöttek a kiállitásra, de a történelmi hüséget teljesen elhanyagolták, annyira, hogy egy leltári jegyzékben megtaláltak egy följegyzést, mely arról szól, hogy *»Évának uj füzőt kell vásárolni.«*

Ez tagadhatatlan.

Másrészt azonban figyelembe kell vennünk, hogy a nézők és a szinészek öltözködése között csak a mult században mutatkoznak feltünő ellentétek. *Shakespeare korában Hamlet, Romeo körülbelül ugy öltözködött, mint a nézőtéren ülő nemesurak. Ayliff* és *Griffith* tévedése főkép abban van, hogy *tulozzák a Shakespearei alakok időszerüségét*, ma, mikor a szalón férfiai és hölgyei ruházatukban, viselkedésükben ezer mértföldre esnek az Erzsébet-korabeli uraktól és asszonyoktól.

Shakespeare minden alakjára rányomta korának bélyegét. Ebben a tekintetben igazán századának a fia. *Az athéni Timon*-ban Alkibiades harci mezben jön a szinre, *»dobok és fuvolák«* hangjánál, akár egy *Leicester*, vagy *Sidney* és Cimbelinében, melynek cselekménye a kereszténykor elején játszódik, a franciák, hollandusok és olaszok ugy uramozzák *egymást, akár az akkori diplomatdk.*

Hamletet lehetetlen a mai korba helyezni. Meg kell maradnia tizenhetedik századi alaknak. Ha az ötödik felvonás cselekményét egy modern temetőbe teszszük, ahol Hamlet egy koponyát fog a kezébe, vagy beugrik a frissen ásott sirba és birkózik Laertessel, akkor felötlik bennünk a kétség, hogy mégsem vagyunk a jelenben, mert ma már a sirásók nem hajigálják igy a koponyákat s az ilyen temetői botrányoknak hamarosan véget vetne a rendőrség.

Griffith könyve korunkra jellemző *regényes tulzás* Shakespeare alakjai csakugyan közel vannak hozzánk lelkileg, de modorban és szokásokban nem.

FILM

Vidacsics Stefica első filmje Szuboticán

Az „Éva három lánya" bemutatója a Lifka Moziban

A középeurópai filmszépség-verseny zagrebi győztesének *Vidacsics* Steficának az első filmje az *Éva három lánya«* most került el Szuboticára. Nagyon nehéz még végleges itéletet mondani Vidasics Stefica tehetségéről és filmre való hivatottságáról, mert ebben az első filmjében nagyon hálátlan, rossz szerepet kapott és ujonnan felfedezett filmszinésznővel nem sokat törődött a rendező sem. Igy nem kizárólag Vidacsics Stefica hibája, ha első szerepében még nem tud teljes sikert elérni. Azt azonban meg lehet állapitani, hogy Vidacsics Stefica szépségét és jó megjelenését játékbeli készség is támogatja és ha meglesz a szükséges rutin, bizonyosan sok szép siker vár még rá.

A film maga szórakoztató vigjáték, amely pompás alkalmat ad egy feltünően szép fiatal filmszinésznőnek Anni *Andranak* a bemutatkozásra. Olyan fess és tökéletesen szép nő, amilyent még filmen is ritkán látni és amellett igen ügyes szinésznő is. A többi szerepekben Albert *Paulig* és Karl *Lamec* ad jó alakitást. A filmben igen sok szép természeti felvételt látunk és a fotografiák mindig tisztán.

Az *»Éva három lánya«* hétfőtől kezdve kerül szinre a Lifka-moziban, ahova Vidacsics Stefica, a legujabb jugoszláv filmsztár bizonyára nagy közönséget fog vonzani.

A beteg film

(Jegyzetek)

Fényképezés A film betegsége, mint már leszögeztük, csaknem teljesen dramaturgiai okokra vezethető vissza; kétségtelen, hogy három müvészi tényezője, a cselekmény-tartalom, szinészi játék és fényképezés közül az utóbbi a legegészségesebb. Ma már az átlag filmek fényképezése sem hagy különösebb kifogásolni valót és minden operatőr tudja a legfontosabbat, hogy annál jobb a kép, minél *kevesebb* van rajta, minél inkább csak a lényegeset ábrázolja, minél közelebbről van felvéve. Az ugynevezett *totál*-kép, amely egész alakokat mutat be, kezd mindjobban kiszorulni és egyre inkább helyet ad a *second*-képeknek, amelyek a szereplőket kis távolságból, többnyire mellképben ábrázolják, sőt a *premier plan*-nak, amely közvetlen közelből csak egy fejet, vagy kezet, vagy akár vizespoharat nagyit fel. Sőt, főleg orosz hatás alatt, divatba jött, hogy nem is az egész arcot fotografálják, hanem annak is csak a hangsulyozott részét, például a szemeket, vagy az orrtól a bajuszig terjedő darabot: — ma már tisztában vannak vele az operatőrök, hogy nem a nagy méretek, a tizezres tömegek, a detailok hangsulyozása. Husz pár menetelő láb bakkancsban sokkal hatalmasabb illuzióját adja, közelről fotografálva, egy hadseregnek, mint egy negyvenezer főből álló tényleges hadsereg, a melynek minden tagja csak egy kis pont lehet a képen. A rendezők nagyrésze azonban még nem jött rá erre és például még maga Eisenstein is százhuszezer statisztát mozgósitott a »Tiz nap, amelyek megrázták a világot« cimü filmjéhez.

Elvi kifogás a filmfényképezés ellen csak egy van, az, hogy a felvevőkamara egy tekintetben *tul tökéletes.* Ha jól emlékszem, *Helmholtz* irja valahol, hogy az emberi szem olyan tökéletlen alkotás, hogy minden jobb optikus szégyelne ilyen fusermunkával előállni. A mozgófénykép köztudomásulag az emberi szem fogyatékosságain alapszik. Bármennyire is szégyelje magát az optikus: a filmkamarát addig kell tökéletesitenie, amig olyan tökéletlen lesz, mint az emberi szem. Ez nem paradoxon. A filmkamara-készitők eddig sem használták fel az optika vivmányait, nem tettek például, igen helyesen, mikroszkóp-lencsét a felvevőgépbe, mert az sokkal tökéletesebb, mint az emberi szem, ennélfogva a néző nem ugy látná a valóság projekcióját a vásznon, mint ahogyan a valóságot saját szemével látja. Vagy például: aránylag hosszu ideig tart, amig az emberi szem recehártyáján egy kép helyet ad uj képnek s ezért a mozgás folyamatot az emberi szem viszonylag nagyon kevésszámu képre tudja felbontani. A »Zeitlupe« nevü találmány ebben a tekintetben hallatlanul tökéletesebb az emberi szemnél, sokszorosan több képre bontja a lefotografált mozgásjelenségeket. Mégis, akár a mikroszkópot, a «Zeitlupe«-t is csak speciális feladatokra használják és nem alkalmazzák a közönséges filmfelvételeknél, ugyanesak *azért nem, mert a néző másként látná a valóság projekcióját a vásznon, mint a valóságot saját szemével látja.* A film fényképezésbeli célja pedig az, — ezért kisérleteznek állandóan a plasztikus filmmel és a szines filmmel is — hogy minél inkább a valóság illuzióját keltse. Az a tény, hogy a filmkamara *stativ*-on, megrögzitett állványon áll felvétel közben, szemben az emberi szemmel, amely nézés közben állandóan mozog, bizonyos merevséget kölcsönöz a képeknek. Ez a merevség nem feltünő, (ha az lenne, már régen kiküszöbölték volna) de azért letagadhatatlan. Az ugynevezett filmhiradók nagy része, különösen a sportjelenetek nem állványos géppel készülnek, hanem kis Eyemo-kamarákkal, amelyet a filmriporter a szeméhez szoritva állandóan a kezében tart s amelyek igy a géppel együtt átveszik az emberi test mozgását, éppugy mint a szem. Az ilyen stativnélküli felvételek sokkal közelebb állanak az emberi szem tökéletlenségéhez, mint a müteremben, vagy akár a szabadban készült állványos felvételek s ez az egyik, igen jelentős oka annak, hogy inkább adják a valóság illuzióját.

d. t.

Kire vár karrier Amerikában?

A nagy filmgyárak szerződést ajánlottak fel Mária román királynénak, Lloyd Georgenak, Hindenburgnak, Foch tábornagynak és Caronak

Az amerikai szinháztulajdonos vagy filmgyáros *elsősorban üzletember*, aki aranyra akarja váltani vállalkozó szellemét, szervezési készségét, munkabirását és *dus kamatozdssal akarja viszontlátni befektetett tőkéjét.* A müvészi rész irányitását átengedi: müvészeknek, tehetséges kezdőknek, ideálista teoretikusoknak, akik kisebb-nagyobb szerencsével: játszanak, irnak, rendeznek, diszletet festenek, Potemkin-városokat alkotnak a filmstudiókban és akik esetleg nagyhangu reprezentálással — néha komoly tehetséggel, a rátermettség tagadhatatlan érdemével, de *igen gyakran csak kalandor-zseniálitással* — fölemelkednek, magasba lendülnek a népszerüség dollárt jelentő szárnyain.

Amikor tehát az amerikai szinháztulajdonos vagy filmgyáros üzletet akar kötni, dollárt teremteni elő mások egyéni tudásának értékesitésével, akkor *nem feltétlenül szükséges, hogy az illető müvészi kvalitásokkal rendelkezzék.* Szerződtetéshez, szerepeltetéshez filmben, vagy vaudeville-szinpadon *elegendő egy bravuros trükk*, sportmutatvány, politikai érdem vagy szenzációs mult, amely világhirrel vagy legalább is országos amerikai-népszerüséggel jár. *De a népszerüség — a »publicity« — itt elengedhetetlen feltétel.* Ez a magyarázata annak, hogy Amerika filméletében vagy vaudeville-szinpadán nemcsak gazdag multu szinészek, irók, rendezők, festők, szcenikai alkotótehetségek vannak, akik a civilizált világ minden részéből jöttek ide, hanem találunk itt bőven: *szerencsés aviatikusokat, keményöklü bokszolókat, futballistákat, uszókat, futókat*, akiket népszerüségük helyezett a filmstudiók vagy vaudevillek fizetési listájára. Ha *Saljapin* orosz énekesnek, Count de *Segurola* spanyol énekesnek adnak filmszerződést, vagy *Nizsinszkiné Márkus* Romola , esetleg Madame Ernestine *Schuman—Heink*, a hires énekesnő fia játszanak filmen, vagy ha Morris *Gest, Reinhardt* kapnak meghivást Hollywoodba, — well — ezeknek van közük a müvészethez.

De hol van például a müvészi jogosultság Lindbergh ezredesnél, aki átrepülte az Atlanti-óceánt Newyorktól Párisig? Őt ugyanis elárasztották filmajánlatokkal, amit Lindbergh, aki azelőtt posta-pilóta volt San Diegóban, visszautasitott, mert tudta, hogy nemzeti hős lesz belőle és politikai karrier vár reá. Jack *Dempsey*, Gene *Tunney*, Jack *Dempsey* és más boxbajnokok egyénileg hallatlanul kedves és szeretetreméltó emberek, de a »müvészi« pályán csak öklük kemény munkájával tudtak előrejutni. Ruth *Elder*, aki szintén megkisérelt Európába repülni, már fellépett vaudeville-szinpadokon és most filmezni is fog a Laskynál, azután Gertrude *Ederle*, a La Manche-csatorna első női átuszója, Charles *Paddock*, a hires amerikai futó, Red *Grange*, az amerikai ifjuság bálványozott futballistája szintén játszanak filmen.

Amerika filmvilága, vaudeville szinpada nyitva áll és mindig nyitva fog állni a német, francia, olasz, orosz vagy angol müvészi élet krémje előtt és mindig nyitva fog állni ismert és népszerü

multu emberek előtt is, akiknek nevét, társadalmi vagy katonai felsőbbségét — amerikai vagy európai hirnév kapcsán — *dollárokra lehet váltani.* Nyugodtan hajózhatnak ide: trónvesztett fejedelmek, bujdosó főhercegek, akiknek nevét a góthai Almanachban találhatjuk, nyugodtan jöhetnek ide csillogó érdemrendü hadvezérek, akik egykor a háborus dicsőség vizein eveztek, letünt köztársasági elnökök, hires és hirhedt államférfiak, számüzött politikusok, akik a nagy világégésben letörtek vagy a forradalmak viharai elől menekültek el. Itt kincsetérő szerződések várnák például: *Trockijt,* ha hátat akarna forditani az orosz szovjetnek, *Mussolinit,* ha le akarna mondani a legendás római világhatalom visszanyerésének tervéről, vagy *Vilmos* excsászárt, ha el akarná egyszer hagyni doorni magányát.

Amerikai szerződésekkel kinálták már meg: *Mária* román királynét ittléte alkalmával, *Károlyi* Mihálynét, amikor felolvasó körutját tartotta Amerikában, továbbá *Lloyd George*-ot, *Foch* generálist, *Hindenburg* elnököt, *Carol* román extrónörököst és másokat. Ezek mind idejöhetnének, lelkes és ünneplő tömeg várná őket a newyorki kikötőben, ha egyszer elhatároznák magukat, hogy a milliárdos amerikai film és szinháztröszt számára hajlandók: *játszani, irni, rendezni, fellépni, memoárokat diktálni,* beszédeket tartani, finom eleganciával mosolyogni, ha egyszer elhatároznák magukat arra, hogy hajlandók az előkelő amerikai szállodákban tizszobás lakást elfoglalni, az itteni pénzarisztokrácia estélyein megjelenni, 15.000 dolláros limousine-okba beülni, fotografusok, fotoriporterek rendelkezésére állni, ha hajlandók lennének az amerikai üzletember számára: *pénzt csinálni.*

Ha azonban amerikai müvész akarna idejönni, először a bevándorlási törvény nehézségeit kellene áthidalnia, azután ujságcikkek, fényképek tömegeivel igazolni hivatottságát, hogy *odaát* nagysikerü színész, iró vagy rendező volt, kellene managert, titkárt, soffőrt tartania, venni egy elegáns autót és mindenekelőtt költséges vacsorákat rendezni, meghivni minden elképzelhető notabilitást és előbb: *társadalmi uton* megalapozni azt a karriért, amit az illető a müvészetével akar elérni. Itt tehát elsősorban jön: a társadalmi elhelyezkedés, azután következik a müvészi elismerés, mely természetesen pénzügyi sikerrel végződik.

Aki tehát Európában nem volt: uralkodó, trónkövetelő, herceg vagy nagynevü hadvezér, — Hollywood orosz kolóniájában elég tényleges cári tábornok van öt hadtest számára, — aki nem volt köztársasági elnök, forradalmi vezér, számüzött politikus, vagy aki olyan müvész, akinek *csak* érdemeken épült fel hivatottsága, de nincs elegendő pénze ahhoz, hogy müvészi kilátásait társadalmi elhelyezkedéssel egyengesse, *az ne jöjjön ma ide.*

A hét rádiómüsora

—x—

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

6 dinár helyett
2 dinár 50 parába
kerül a 594
RADIOWELT
egyes száma, ha egy évre előfizet, mert
125 dinár
értékü ajándékot kap.
Egyes szám ára 6 dinár. — Előfizetési ára egy évre 250 dinár.
WIENER RADIOVERLAG
Ges. m. b. H. — Wien I. Pestalozzigasse 6|9

Vasárnap, április 22.

ZAGREB 17: Tánczene. 20: Operaelőadás-átvitel.

WIEN 11: Szimfónikus koncert. 16: Délutáni koncert. 18.45: Kamarazene. 20: »Der marquis von Keith.« (Szinjáték, F. Wedekind.)

KÖNIGSBERG (DANZIG) 11.30: Koncert. 16: Délutáni koncert. 19.40: Zongorakoncert. 20.10: »Armut.« (Szomorujáték.) 22.15: Éjjeli koncert.

BRESLAU (GLEIWITZ) 11.30: Matiné. 12.20: Gramofon. 16.30: Szórakoztató koncert. 20.10: Kamarazene. Utána koncert. 22.30: Tánczene.

PRÁGA 10.30: Orgonakoncert. 12: Koncert. 18: Német koncert. 20: Operarészletek. 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (DRESDEN) 12: Koncert. 16.30: Könnyü zene. 19.30: »Paganini.« (Operett. F. Lehár.) 22.20: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 12: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 18.45: Elszászi tarka délután. 20: Oszkár Ludwig Brandt-est. 21.30: Rádiókabaré.

HAMBURG 11.30: Koncert. 18: Kávéházi koncert. 20: »Der galante Walzer.« (Koncert.) Utána kabaré.

KATTOWITZ 12.10: Koncert. 15.15: Filharmonikus koncert. 20.30: Koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL) 17: Kamarazene. 20.30: Haus Reiman előadása. Utána tánc.

BRÜNN 12: Déli koncert. 16.30: Koncert. 18: Német koncert. 19: Katonazene. 20: Koncert. 22.20: Tánczene.

RÓMA 20.45: Nagy zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 12, 13: Koncert. 19.45: »Hoheit tanzt Walzer.« (Operett, L. Ascher.) Utána éjjeli zene és tánczene.

BERLIN 11.30: Matiné. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.20: Tánczene.

MÜNCHEN 12: Bartók Béla zongorakoncert. 17: Katonazene. 18.40: Brahms koncert. 20: Esti koncert. 22.20: Kávéházi koncert.

MILÁNÓ 16: Koncert. 21: »Álarcosbál.« (Opera. Verdi.)

BUDAPEST 9, 22: Hirek, pontos idő. 10: Református istentisztelet. 12: Harangjelzés, utána koncert. 16: Gyermekmesék. 17: Cigányzene. 18.30: Sporthirek. 19.15: »Tudós professzor Hatvani.« (Vigjáték, Makai Emil.)

Hétfő, április 23.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Koncert. 20.35: Kamarazene. 22.20: Könnyü zene.

WIEN: Délelőtti zene. 16. Délutáni koncert. 17: Ifjusági előadás. 20.15: Fuvós kamarazene.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 11.30: Koncert. 18: Modern orosz zongorakoncert. 19.30: Berlini átvitel: filharmonikus koncert. 22.15: Esti koncert.

BRESLAU (GLEIWITZ) 12.20: Gramofon. 16.30: Koncert. 21.05: Zongorakoncert.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Katonazene. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Kabaréest. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (DRESDEN) 12: Gramofon. 19.30: Zenekari hangverseny. (Vezényel R. Strauss.) 22.15: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 12.30: Gramofon. 16.15: Koncert. 20.30: Szimfónikus koncert. Utána irodalmi és zenei előadás.

HAMBURG 12.30: Koncert. 19.25: Szimfónikus koncert Berlinből.

KATTOWITZ 18.15: Tánczene. 20.30: I. Brahms koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL) 12.30, 16.30: Koncert. 19.30: Berlini átvitel, szimfónikus koncert.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 20: Tavaszi kabaré-est.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Koncert.

LANGENBERG (KÖLN) 13.05: Koncert. 18: Vespern-koncert. 20.15: Koncert. Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20: Filharmónikus koncert. (Vezényel: R. Strauss, szólista: Barbara Kemp.)

MÜNCHEN 12.45: Gramofon. 16: Kamarazene. 19.30: Zenekari hangverseny.

MILÁNÓ 21: Operettelőadás. Utána tánc.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 21.45: Hirek, pontos idő. 12: Harangjáték. Utána koncert. 17.35: Cigányzene. 20.15: Relle Gabi—Konc—Kantner-koncert. Utána Jazzband.

Kedd, április 24.

ZAGREB 17.30: Koncert. 19: Felolvasás.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Humor im Liede. (Koncert.) 21: Koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Koncert. 20: »Ein Maskenball.« (Opera, Verdi.)

BRESLAU (GLEIWITZ) 12.20: Gramofon. 20.30: Népszerü zenekari hangverseny.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Szórakoztató zene. 20: »Glazbena Matice.« (Koncert.) 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Operazene. 20.15, 21.20: Koncert. Utána tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Kamarazene-est.

HAMBURG 16.15: Brahms-szonáták. 20.10: »Empedakles.« (Szinjáték.) Utána tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Délutáni koncert. 19: »Tannhäuser.« (Opera. Wagner.)

FRANKFURT a/M. (CASSEL) 16.30: Koncert. 20: Stuttgartból kamarazene-est. Utána gramofón.

BRÜNN 12.15: Gramofón 19: Szinielőadás. 20: Zenekari hangverseny.

RÓMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Kamarazene. 20.10: »Süddeutscher Abend.« (Koncert.)

BERLIN 17: Koncert. 20.10: »Frasquitta.« (Operett, Lehár.)

MÜNCHEN 16.30: Szórakoztató zene. 20.45: Koncert. 22.30: Könnyü zene.

MILÁNÓ 17.05: Koncert. 21: Koncert. 23: Jazzband.

BUDAPEST 9.30:, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 12: Harangjáték. Utána koncert. 17: Délutáni koncert. 19.40: Rádió amatőr-posta. 20.30: Sporthirek. 20.40: Katonazene. 22: Cigányzene.

Szerda, április 25.

ZAGREB 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.35: Esti koncert.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16: Délutáni koncert. 20: »Die Hysterische.« (Szkecscs.)

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Koncert. 20.05: Irodalmi est. 22.30: Szórakoztató est.

BRESLAU (GLEIWITZ) 12.30: Gramofón. 16.30: Koncert. 20.15: Kamarazene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Énekkari hangverseny. 21: Koncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 15: Koncert. 20.15: »Die kamelien Dame.« (Drámai hangjáték.) Utána tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: »Don Juan.« (Balett.) Utána: »Der betrogene Kadi.« (Opera, Gluck.)

HAMBURG 17: Koncert. 20: »Der heilige Morgen.« (Opera, Horst Platten.) Utána tánczene.

KATTOWITZ 18.15: Délutáni koncert. 20.30: Varsói szimfónikus koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL) 16.30: Koncert. 20: »Rundfunk.« (Hangjáték.) 21.30: Tarka-est.

BRÜNN 12.15: Gramofón. 17: Gyermekszinház. 19: Esti koncert. 20: Énekkari hangverseny.

RÓMA 17.30: Koncert. 21: Szinházi átvitel.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vespernkoncert. 20.15: Tarka-est. 21.25: Esti koncert. Utána tánczene.

BERLIN 17.30: Szórakoztató zene. 21: Opera-zene. 22.30: Tánczene. (Marek, Weber.)

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 20: Esti koncert. 21.30: Részletek »IV. Henrik«-ből. Utána tánczene.

MILÁNÓ 17.05: Jazzband. 21: Koncert. 22.30: Tánczene.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 16: Gyermekmesék. 17: Operett-részletek. 19: Opera házi átvitel. Utána Jazzband.

Csütörtök, április 26.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Délutáni koncert. 19.30: Szimfónikus koncert.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 19.30: »Othelo« (opera Verdi.)

KÖNIGSBERG—(DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.15: Kamarazene. 21.10: Schubert est. 22.15: Tánczene.

BRESSLAU—(GLEIWITZ) 10.30: Koncert. 20.30: Zenekari hangverseny.

STUTTGART—(FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. Irodalmi és zenei est. (Uhland—Godenfreier) 21.15: Szinelőadás.

LEIPZIG—(DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Koncert XVIII. századbeli darabok. 21.15: Népszerü zenekari hangverseny.

KATTOWITZ 20.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M.—(KASSEL) 16.30 Koncert. 20.15: Zenekari hangverseny. Utána tánc.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 18.55:

PRÁGA 12.05: Délizene. 16.30: Tánczene. 19: Szinházi átvitel »Udine« (Operett.)

Prágai átvitel.

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Operett zene. 22.40: Tánczene.

LANGENBERG 13.05: Délizene. 18: Vespern koncert. 20.25: Szimfónikus koncert. Utána kávéházi zene.

BERLIN 17: Goethe dalok. Utána Szónáták. 20.30: »Die Gelbe Nachtigal.« Utána tánczene.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 19.35: »Hoffmann meséi« (Opera: Offenbach.)

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 21.35: Pontos idő, hirek. 12: Déli harangszó és koncert. 17: Koncert. 20: Székler est. Utána cigányzene.

Péntek, április 27.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Délutáni koncert. 31.25: Esti hangverseny 22: Könnyü zene.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16.18: Délutáni koncert. 19.30: Mozart est.

KÖNIGSBERG—(DANZIG) 16.30: Szólista koncert. 19.30: Szórakoztató zene. 21: Max Duthendey est. 22.30: Tánczene.

BRESSLAU—(GLEIWITZ) 16.30. Wagner—Verdi koncert. 20.30: Lounnel Abend (Koncert).

PRÁGA 12.05: Délizene: 16.30: Kamarazene. 19.15: Szórakoztató zene. 20.30: Szimfónikus koncert. 22.25: Gramofon.

LEIPZIG—(DRESDEN) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Detektiv történetek. Utána koncert. 22.30: Kabaré.

STUTTGART—(FREIBURG) 16.15: Koncert. Utána tánczene. 20: »Die Jagd nach dem Glück«. 21: Koncert.

KATTOWITZ 17.45: Délutáni koncert. 20: Szimfónikus koncert.

FRANKFURT a/M. 19.30: »Der Arme Columbus« (zenéskép.) Utána koncert.

BRÜNN 12.15: Déli zene: 19: Kamara zene. 20.15: »Baumeister Sollness« (Dráma: Ibsen.)

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG 18: Vespern koncert. 20.15: Esti koncert. Utána tánczene.

BERLIN 16.30: Koncert, 20.30: Filmtechnikai előadás. 21.15: Irodalmi és zenei előadás. 22.30: Sláger est.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.40, 21.10: Pontos idő, hirek. 12: Harangjelzés, koncert. 17. Tánczene. 19.50: Budai Dalárda hangversenye. Utána cigányzene.

Szombat, április 28.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18. Tánczene. 19.30: Opera előadás. Szinházi átvitel Ljubljanából.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 19: Zenei akademia. 20.25 »Der Meineidbauer« (Népszinmü) Utána jazzband.

KÖNIGSBERG—(DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.10: Hétvégi kabaré 22.30: Tánczene.

BRESSLAU—(GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20: »Die Zauberflöte« (Opera: Mozart). Utána tánczene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 17: Szórakoztató zene. 19.15: Fuvós zene. 20: Tarka est. 22.25: Tánczene.

LEIPZIG—(DRESDEN) 16.30: Koncert. 19: »Tannhauser« (Opera: Wagner). 22.45: Tánczene.

STUTTGART—(FREIBURG) 15: Szórakoztató zene. 20.15: »Die lustige Witwe« (Operett: Lehár.) 23: Tánczene.

KATTOWITZ 18.15: Délutáni koncert 20.30: Operettelőadás. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. 16.30: Koncert 20.15: »Die lustige Witwe« (Operett: Lehár.)

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 18.10: Német koncert. Táncok — régen és — most. (Koncert. 22.25: Kávéházi koncert.)

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: »Carmen« (Opera: Bizet.)

LANGENBERG 18: Vespern koncert 20.15. Vig est. Utána éjjeli és tánc zene.

BERLIN 16.30: Humoros délután — utána teazene. 20: »Die Zauberflöte« (Opera: Mozart.) Utána tánczene. (Marek—Weber.)

BUDAPEST 9.30, 11.15, 13, 16.45, 21.50: Hirek, pontos idő. 12: Déli harangszó, utána koncert. 18: Dr. Szilágyi magyaros délutánja. 19.20: Sport hirek. 20.15: A posta szövetség koncertje. 22.15: Szórakoztató zene. 22.30: Cigányzene.